

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д. БЕОГРАД

**ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ
И ИЗВЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА
ЗА 2020. ГОДИНУ**

САДРЖАЈ

	Страна
Извештај независног ревизора	1 – 4
Биланс успеха у периоду од 01.01.2020. године до 31.12.2020. године	5
Извештај о осталом резултату у периоду од 01.01.2020. године до 31.12.2020. године	6
Биланс стања на дан 31.12.2020. године	7
Извештај о променама на капиталу у периоду од 01.01.2020. године до 31.12.2020. године	8 - 9
Извештај о токовима готовине у периоду од 01.01.2020. године до 31.12.2020. године	10 - 11
Напомене уз финансијске извештаје за годину завршену 31.12.2020. године	12 – 169
Годишњи извештај о пословању Банке	

**Building a better
working world**

Ernst & Young d.o.o. Beograd
Antifašističke borbe 13A
11070 Beograd, Srbija

Tel: +381 11 2095 800
Fax: +381 11 2095 891
ey.com/rs

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

AKCIONARIMA KOMERCIJALNE BANKE A.D. BEOGRAD

Mišljenje

Izvršili smo reviziju pojedinačnih finansijskih izveštaja Komercijalne banke a.d. Beograd (u daljem tekstu: „Banka“), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembar 2020. godine, bilans uspeha, izveštaj o ostalom rezultatu, izveštaj o promenama na kapitalu i izveštaj o novčanim tokovima za godinu koja se završila na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i ostalih napomena uz pojedinačne finansijske izveštaje.

Po našem mišljenju, priloženi pojedinačni finansijski izveštaji prikazuju objektivno i istinito finansijsko stanje Banke na dan 31. decembra 2020. godine i rezultate njenog poslovanja i novčane tokove za godinu koja se završila na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja.

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu sa Standardima Revizije primenljivim u Republici Srbiji. Naše odgovornosti u skladu sa tim standardima su detaljnije opisane u našem izveštaju nezavisnog revizora u sekciji o odgovornostima revizora za reviziju finansijskih izveštaja. Nezavisni smo od Banke u skladu sa Međunarodnim kodeksom etike za profesionalne računovođe (uključujući Međunarodne standarde nezavisnosti) (IESBA Kodeks) i etičkim zahtevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izveštaja u Republici Srbiji i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtevima i IESBA Kodeksom.

Verujemo da su revizorski dokazi koje smo dobili dovoljni i odgovarajući da obezbede osnovu za naše mišljenje.

Ključna revizorska pitanja

Ključna revizorska pitanja su pitanja koja su, po našem profesionalnom prosuđivanju, bila od najvećeg značaja u reviziji finansijskih izveštaja za tekući period. Ova pitanja su razmatrana u kontekstu revizije finansijskih izveštaja u celini i u formiranju našeg mišljenja o njima, i nismo izneli izdvojeno mišljenje o ovim pitanjima. U tom kontekstu, za pitanje u nastavku, opisano je kako se naša revizija bavila tim pitanjem.

Ispunili smo obaveze opisane u delu „Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izveštaja“, uključujući i povezana pitanja. U skladu s tim, naša revizija uključuje sprovođenje procedura dizajniranih da odgovore na našu procenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izveštajima. Rezultati naših revizorskih procedura, uključujući procedure sprovedene za ključno revizorsko pitanje opisano u nastavku, daju osnovu za izražavanje našeg mišljenja o priloženim finansijskim izveštajima.

**Building a better
working world**

Adekvatnost obezvređenja finansijskih plasmana

Ovo je ključno revizorsko pitanje jer određivanje iznosa obezvređenja finansijskih plasmana zahteva značajna prosuđivanja. Upotreba različitih pretpostavki i tehnika modeliranja može dovesti do značajno različitih iznosa obezvređenja finansijskih plasmana komitentima. Neto knjigovodstvena vrednost finansijskih plasmana komitentima na dan 31. decembra 2020. godine iznosi RSD 189.296.089 hiljada (ili 41% ukupne aktive).

Ključne oblasti procenjivanja uključuju tumačenje zahteva za obračun obezvređenja u skladu sa MSFI 9, što se odražava na model očekivanih kreditnih gubitaka Banke, identifikaciju izloženosti kod kojih je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika, pretpostavke koje se koriste u modelu očekivanih kreditnih gubitaka, kao što je finansijsko stanje druge ugovorne strane, očekivani budući novčani tokovi i očekivano kretanje makroekonomskih pokazatelja (npr. kretanje indeksa industrijske proizvodnje, EURIBOR-a, BELIBOR-a, nezaposlenosti) kao što je obelodanjeno u Napomeni 4.1. - Upravljanje rizicima - Kreditni rizik, Rizik promene vrednosti aktive - umanjenje imovine, procene i pretpostavke očekivanih ishoda u scenarijima pri obračunu obezvređenja za individualno procenjene plasmane, kao i procene u vezi sa ekonomskim efektima i ishodima COVID 19 pandemije.

Mogući ishodi zasnivaju se na diskontovanim novčanim tokovima za individualno procenjene plasmane i uključuju procenjivanje i druge kompleksne oblasti, kao što su indikatori obezvređenja, verovatnoće relevantnih scenarija za očekivane buduće novčane tokove i prognoze samih novčanih tokova, uključujući realizaciju sredstava obezbeđenja.

Za više informacija, pogledati Napomenu 3(j) - Pregled osnovnih računovodstvenih politika, "Finansijski instrumenti" klasifikacija i merenje finansijskih sredstava i obaveza, MSFI 9 i Napomenu 4.1. - Upravljanje rizicima - Kreditni rizik, uz priložene finansijske izveštaje.

Procenili smo dizajn i testirali operativnu efektivnost sistema internih kontrola na procesu grupne procene obezvređenja plasmana, kao i proces procene obezvređenja za pojedinačno procenjene plasmane.

Angažovali smo eksperte u oblasti modeliranja kreditnog rizika za pregled metodologije i modela za obračun obezvređenja u skladu sa zahtevima MSFI 9, kao i za pregled makroekonomskih modela, i eksperte za informacione sisteme za testiranje efektivnosti opštih IT kontrola na aplikacijama osnovnog IT sistema u kojima se vrši obračun obezvređenja.

Procenili smo usklađenost tehnika modeliranja i metodologije sa zahtevima MSFI 9. Procenili smo prikladnost značajnih pretpostavki koje se koriste u modelima za obračun kreditnih gubitaka, uključujući primenjene zaštitne slojeve obezvređenja za kreditni rizik korišćene za evidentiranje efekata COVID 19 na obezvređenje plasmana.

Na uzorku kreditnih partija smo sproveli procedure da bi ocenili pravovremenost identifikacije plasmana kod kojih je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika i klasifikaciju instrumenata po nivoima u skladu sa zahtevima MSFI 9, sa posebnim fokusom na klijente iz industrija na koje je COVID 19 pandemija uticala negativno. Naše procedure su uključile preispitivanje kreditne sposobnosti klijenata i pregled ulaznih parametara za njeno određivanje, kao što su verovatnoća neispunjenja obaveza, broj dana docnje, rani indikatori obezvređenja ili reprogrami.

Takođe, na uzorku plasmana koji se procenjuju na kolektivnoj osnovi, izvršili smo preračun obezvređenja kako bismo potvrdili njegovu matematičku tačnost.

Za individualno procenjene plasmane, naše procedure su uključivale procenu pravovremenosti identifikovanja nastalih kreditnih gubitaka i testiranje pretpostavki korišćenih u modelima, uključujući prognozirane buduće novčane tokove i procenjenu vrednost sredstava obezbeđenja. Na uzorku individualno obezvređenih plasmana stekli smo razumevanje o aktuelnom finansijskom stanju dužnika i razmotrili da li su ključne pretpostavke odgovarajuće imajući u vidu okolnosti zajmoprimca. Takođe smo izvršili preračun obračuna obezvređenja zbog potvrde matematičke tačnosti. Pored toga, testirali smo ključne parametre za obračun obezvređenja, uključujući očekivane buduće novčane tokove, njihov vremenski raspored i vrednost kolaterala, i razgovarali sa rukovodstvom o tome da li su procene ažurne i u skladu sa strategijom koja se sledi u vezi sa naplatom od konkretnog dužnika.

Procenili smo adekvatnost obelodanjivanja sadržanih u Napomeni 3(j) - Pregled osnovnih računovodstvenih politika, "Finansijski instrumenti" klasifikacija i merenje finansijskih sredstava i obaveza, MSFI 9 i Napomenu 4.1. - Upravljanje rizicima - Kreditni rizik, uz priložene finansijske izveštaje.

Ostale informacije sadržane u godišnjem izveštaju o poslovanju Banke

Ostale informacije se odnose na informacije sadržane u godišnjem izveštaju o poslovanju, ali ne uključuje finansijske izveštaje i izveštaj revizora o njima. Rukovodstvo Banke je odgovorno za pripremu ostalih informacija u skladu sa propisima Republike Srbije.

Naše mišljenje o finansijskim izveštajima ne obuhvata ostale informacije. U vezi sa revizijom finansijskih izveštaja, naša odgovornost je da pročitamo ostale informacije i time razmotrimo da li su ostale informacije usklađene u svim materijalno značajnim aspektima sa finansijskim izveštajima sa našim saznanjima stečenim u toku revizije ili se na drugi način čine materijalno pogrešnim. Pored toga, izvršili smo procenu da li su ostale informacije pripremljene, u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa Zakonom o računovodstvu Republike Srbije, posebno da li su ostale informacije u formalnom smislu u skladu sa zahtevima i postupcima za pripremu ostalih informacija Zakona o računovodstvu Republike Srbije u kontekstu materijalnosti, odnosno da li bi neko nepoštovanje ovih zahteva bi moglo uticati na prosuđivanja doneta na osnovu ovih ostalih informacija.

Na osnovu sprovedenih procedura, u meri u kojoj smo u mogućnosti da ih ocenimo, izveštavamo da:

1. ostale informacije koje opisuju činjenice koje su takođe prikazane u finansijskim izveštajima su, u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa finansijskim izveštajima; i
2. ostale informacije su pripremljene u skladu sa zahtevima Zakona o računovodstvu Republike Srbije.

Pored toga, naša odgovornost je da, na osnovu saznanja i razumevanja Banke stečenih u reviziji, izvestimo da li ostale informacije sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze. Na osnovu postupaka koje smo izvršili u vezi sa dobijenim ostalim informacijama, nismo utvrdili materijalno značajne pogrešne iskaze.

Odgovornost rukovodstva i Odbora za reviziju za finansijske izveštaje

Rukovodstvo je odgovorno za pripremu i objektivno prikazivanje finansijskih izveštaja u skladu Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja, kao i za interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim da omoguće pripremu finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled prevarne radnje ili greške.

U sastavljanju finansijskih izveštaja, rukovodstvo je odgovorno za procenu sposobnosti Banke da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti, obelodanjujući, po potrebi, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namerava da likvidira Banku ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Odbor za reviziju je odgovoran za nadgledanje procesa finansijskog izveštavanja Banke.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izveštaja

Naš cilj je sticanje uveravanja u razumnoj meri o tome da finansijski izveštaji, uzeti u celini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled prevarne radnje ili greške; i izdavanje izveštaja revizora koji sadrži mišljenje revizora. Uveravanje u razumnoj meri označava visok nivo uveravanja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Standardima revizije primenljivim u Republici Srbiji uvek otkriti materijalno pogrešne iskaze ako takvi iskazi postoje. Pogrešni iskazi mogu da nastanu usled prevarne radnje ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu ovih finansijskih izveštaja.

Kao deo revizije u skladu sa Standardima revizije primenljivim u Republici Srbiji, mi primenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Isto tako, mi:

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izveštaja (nastavak)

- Vršimo identifikaciju i procenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izveštajima, nastalih usled prevarne radnje ili greške; osmišljavanje i obavljanje revizorskih postupaka koji su prikladni za te rizike; i pribavljanje dovoljno adekvatnih revizorskih dokaza da obezbede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat prevarne radnje je veći nego za pogrešne iskaze nastale usled greške, zato što prevarna radnja može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje interne kontrole.
- Stičemo razumevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizorskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema interne kontrole Banke.
- Vršimo procenu primenjenih računovodstvenih politika i u kojoj meri su razumne računovodstvene procene i povezana obelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Donosimo zaključak o prikladnosti primene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih revizorskih dokaza, da li postoji materijalna neizvesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti Banke da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvesnost, dužni smo da u svom izveštaju skrenemo pažnju na povezana obelodanjivanja u finansijskim izveštajima ili, ako takva obelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizorskim dokazima prikupljenim do datuma izveštaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posledicu da imaju da entitet prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo procenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih izveštaja, uključujući obelodanjivanja, i da li su u finansijskim izveštajima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

Saopštavamo Odboru za reviziju, između ostalog, planirani obim i vreme revizije i značajne revizorske nalaze, uključujući sve značajne nedostatke interne kontrole koje je revizor identifikovao tokom revizije.

Takođe, dostavljamo Odboru za reviziju izjavu da smo usklađeni sa relevantnim etičkim zahtevima u pogledu nezavisnosti i da ćemo ih obavestiti o svim odnosima i ostalim pitanjima za koja može razumno da se pretpostavi da utiču na našu nezavisnost, i gde je to moguće, o povezanim merama zaštite.

Od pitanja koja su saopštena Odboru za reviziju, mi određujemo koja pitanja su bila od najveće važnosti u reviziji finansijskih izveštaja za tekući period i stoga su ključna revizorska pitanja. Mi opisujemo ova pitanja u izveštaju revizora, osim ako zakon ili regulativa isključuje javno obelodanjivanje o tom pitanju ili kada, u izuzetno retkim okolnostima, utvrdimo da pitanje ne treba da bude uključeno u izveštaj revizora, zato što je razumno očekivati da negativne posledice budu veće nego koristi od takve komunikacije.

Partner zadužen za reviziju koja rezultira izveštajem nezavisnog revizora je Danijela Mirković.

U Beogradu, 15. marta 2021. godine

Danijela Mirković
Ovlašćeni revizor
Ernst & Young d.o.o. Beograd

БИЛАНС УСПЕХА

За годину која се завршава 31. децембра 2020. године

(У хиљадама динара)

	Напомена	2020.	2019.
Приходи од камата	3ц; 8	13,201,267	13,630,674
Расходи од камата	3ц; 8	(1,131,977)	(1,025,290)
Нето приход по основу камата		12,069,290	12,605,384
Приходи од накнада и провизија	3д; 9	6,696,915	7,124,829
Расходи накнада и провизија	3д; 9	(1,821,507)	(1,795,833)
Нето приход по основу накнада и провизија		4,875,408	5,328,996
Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената	3е; 10	95,629	71,614
Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности	3ф; 11	157,796	353,490
Нето приход /(расход) од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	3г; 12	4,404	38,228
Нето приход/ (расход) по основу умањења обезвређења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха	3ј; 13	(1,072,032)	2,425,931
Нето добитак /(губитак) по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по амортизованој вредности	14	-	(579,933)
Остали пословни приходи	3г; 15	211,389	151,321
УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ ПРИХОД		16,341,884	20,395,031
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	3р; 16	(5,819,946)	(4,917,532)
	3л;		
Трошкови амортизације	3љ; 3м 17	(977,383)	(1,005,837)
Остали приходи	18	859,417	720,795
Остали расходи	19	(6,211,126)	(6,923,772)
ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА		4,192,846	8,268,685
Добитак по основу одложених пореза	3и; 20.1	120,049	1,482,667
Губитак по основу одложених пореза	3и; 20.1	(1,384,134)	(795,593)
ДОБИТАК НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА		2,928,761	8,955,759
ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ			
Основна зарада по акцији (у динарима без пара)	3у; 35.2	173	532
Умањена (разводњена) зарада по акцији (у динарима без пара)	3у; 35.2	173	532

Напомене на наредним странама
чине саставни део ових финансијских извештаја.

Ови финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 15. марта 2021. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

Др Мирослав Перић
члан Извршног одбора

Властимир Вуковић
председник Извршног одбора

ИЗВЕШТАЈ О ОСТАЛОМ РЕЗУЛТАТУ

За годину која се завршава 31. децембра 2020. године

(У хиљадама динара)

	Напомена	2020.	2019.
ДОБИТАК ПЕРИОДА		2,928,761	8,955,759
<i>Остали резултат периода</i>			
Компоненте осталог резултата које не могу бити рекласификоване у добитак или губитак:			
Повећање ревалоризационих резерви по основу нематеријалне имовине и основних средстава	20.5	7,894	111,214
Актуарски добици / (губици)	20.5; 33	3,954	(12,609)
Позитивни ефекти промене вредности власничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	20.5	118,902	651,534
Негативни ефекти промене вредности власничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	20.5	(863)	-
Компоненте осталог резултата које могу бити рекласификоване у добитак или губитак:			
Позитивни / (негативни) ефекти промене вредности дужничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	20.5	(388,567)	2,297,679
Добитак по основу пореза који се односи на остали резултат периода	20.5	60,916	1,891
Губитак по основу пореза који се односи на остали резултат периода	20.5	(18,428)	(455,735)
Укупан позитиван / (негативан) остали резултат периода		(216,192)	2,593,974
УКУПАН ПОЗИТИВАН РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА		2,712,569	11,549,733

Напомене на наредним странама
чине саставни део ових финансијских извештаја.

Ови финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 15. марта 2021. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

Др Мирослав Перић
члан Извршног одбора

Властимир Вуковић
председник Извршног одбора

БИЛАНС СТАЊА

На дан 31. децембра 2020. године

(У хиљадама динара)

	Напомена	31.12.2020.	31.12.2019.
АКТИВА			
Готовина и средства код централне банке	3к; 21	80,045,107	67,558,219
Хартије од вредности	3ј; 22	153,776,323	138,469,551
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	3ј; 23	18,142,070	24,733,958
Кредити и потраживања од комитената	3ј; 24	189,296,089	180,852,563
Инвестиције у зависна друштва	3ј; 25	3,433,697	3,433,697
Нематеријална имовина	3љ; 26	510,669	665,735
Некретнине, постројења и опрема	3л; 27	6,045,330	6,437,937
Инвестиционе некретнине	3м; 28	1,819,507	1,857,927
Текућа пореска средства	20.1	12,237	-
Одложена пореска средства	20.4.3	-	1,074,197
Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	29	130,426	196,300
Остала средства	3ј; 30	6,216,268	7,100,359
УКУПНА АКТИВА		459,427,723	432,380,443
ПАСИВА			
ОБАВЕЗЕ			
Депозити и остале финансијске обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	3.о; 31	4,989,315	5,021,756
Депозити и остале финансијске обавезе према другим комитентима	3.о; 32	372,699,401	335,317,154
Резервисања	3п; 33	2,529,268	2,328,130
Одложене пореске обавезе	20.4.3	147,400	-
Остале обавезе	3.0.34	4,975,476	13,861,230
УКУПНЕ ОБАВЕЗЕ		385,340,860	356,528,270
КАПИТАЛ			
Акцијски капитал	3т; 35	40,034,550	40,034,550
Добитак	3т; 35.1	5,319,351	10,425,898
Резерве	3т; 35.1	28,732,962	25,391,725
УКУПНИ КАПИТАЛ		74,086,863	75,852,173
УКУПНА ПАСИВА		459,427,723	432,380,443

Напомене на наредним странама
чине саставни део ових финансијских извештаја.

Ови финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 15. марта 2021. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

Др Мирослав Перић
члан Извршног одбора

Властимир Вуковић
председник Извршног одбора

ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ

У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2020. године
(У хиљадама динара)

ОПИС	Акцијски и остали капитал	Емисиона премија	Резерве из добити и остале резерве	Ревалоризационе резерве (потражни салдо)	Добитак	Укупно
Почетно стање на дан 1. јануара 2019. године	17,191,466	22,843,084	14,223,535	4,254,737	9,047,691	67,560,513
Кориговано почетно стање на дан 1. јануара 2019. године	17,191,466	22,843,084	14,223,535	4,254,737	9,047,691	67,560,513
Укупан позитиван остали резултат периода	-	-	-	2,571,781	-	2,571,781
Добитак текуће године	-	-	-	-	8,955,759	8,955,759
Расподела добити – повећање	-	-	4,341,672	-	-	4,341,672
Расподела добити, односно покриће губитка – смањење	-	-	-	-	(4,341,672)	(4,341,672)
Исплата дивиденди	-	-	-	-	(3,258,073)	(3,258,073)
Остало – повећање	-	-	-	-	22,193	22,193
Укупне трансакције с власницима	-	-	4,341,672	-	(7,577,552)	(3,235,880)
Стање на дан 31. децембра 2019. године	17,191,466	22,843,084	18,565,207	6,826,518	10,425,898	75,852,173

ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ (наставак)
У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2020. године
(У хиљадама динара)

ОПИС	Акцијски и остали капитал	Емисиона премија	Резерве из добити и остале резерве	Ревалоризационе резерве (потражни салдо)	Добитак	Укупно
Почетно стање на дан 1. јануара 2020. године	17,191,466	22,843,084	18,565,207	6,826,518	10,425,898	75,852,173
Кориговано почетно стање на дан 1. јануара 2020. године	17,191,466	22,843,084	18,565,207	6,826,518	10,425,898	75,852,173
Укупан негативан остали резултат периода	-	-	-	(240,763)	-	(240,763)
Добитак текуће године	-	-	-	-	2,928,761	2,928,761
Расподела добити – повећање	-	-	3,582,000	-	-	3,582,000
Расподела добити, односно покриће губитка – смањење	-	-	-	-	(3,582,000)	(3,582,000)
Исплата дивиденди	-	-	-	-	(4,477,879)	(4,477,879)
Остало – повећање	-	-	-	-	24,571	24,571
Укупне трансакције с власницима	-	-	3,582,000	-	(8,035,308)	(4,453,308)
Стање на дан 31. децембра 2020. године	17,191,466	22,843,084	22,147,207	6,585,755	5,319,351	74,086,863

Напомене на наредним странама
чине саставни део ових финансијских извештаја.

Ови финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 15. марта 2021. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

Др Мирослав Перић
члан Извршног одбора

Властимир Вуковић
председник Извршног одбора

ИЗВЕШТАЈ О НОВЧАНИМ ТОКОВИМА
За годину завршену 31. децембра 2020. године
(У хиљадама динара)

	2020.	2019.
А. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ		
Приливи готовине из пословних активности	19,453,387	22,680,043
Приливи од камата	12,039,482	14,266,668
Приливи од накнада	6,777,100	7,176,890
Приливи по основу осталих пословних активности	627,413	1,225,350
Приливи од дивиденди и учешћа у добитку	9,392	11,135
Одливи готовине из пословних активности	(12,333,889)	(12,820,302)
Одливи по основу камата	(953,415)	(919,958)
Одливи по основу накнада	(1,861,331)	(1,729,276)
Одливи по основу бруто зарада, накнада зарада и других личних расхода	(4,452,983)	(4,359,913)
Одливи по основу пореза, доприноса и других дажбина на терет расхода	(913,879)	(945,578)
Одливи по основу других трошкова пословања	(4,152,281)	(4,865,577)
Нето прилив готовине из пословних активности пре повећања или смањења финансијских средстава и финансијских обавеза	7,119,498	9,859,741
Смањење финансијских средстава и повећање финансијских обавеза	39,996,398	19,256,099
Смањење потраживања по основу хартија од вредности и осталих финансијских средстава која нису намењена инвестирању	2,164,218	-
Повећање депозита и осталих финансијских обавеза према банкама и другим финансијским организацијама, централној банци и комитентима	37,832,180	19,256,099
Повећање финансијских средстава и смањење финансијских обавеза	(3,244,706)	(29,251,299)
Повећање кредита и других потраживања од банака и других финансијских организација, централне банке и комитената	(3,244,706)	(23,950,330)
Повећање потраживања по основу хартија од вредности и осталих финансијских средстава која нису намењена инвестирању	-	(5,300,969)
Нето прилив / (одлив) готовине из пословних активности пре пореза на добит	43,871,190	(135,459)
Плаћени порез на добит	(12,237)	-
Исплаћене дивиденде	(14,223,065)	-
Нето прилив / (одлив) готовине из пословних активности	29,635,888	(135,459)

ИЗВЕШТАЈ О НОВЧАНИМ ТОКОВИМА (наставак)
За годину завршену 31. децембра 2020. године
(У хиљадама динара)

	2020.	2019.
Б. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА		
Приливи готовине из активности инвестирања	19,211,692	50,001,000
Приливи од улагања у инвестиционе хартије од вредности	19,211,692	50,001,000
Одливи готовине из активности инвестирања	(38,540,938)	(47,854,250)
Одливи по основу улагања у инвестиционе хартије од вредности	(38,394,476)	(47,352,299)
Одливи за куповину нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме	(146,462)	(501,951)
Нето прилив / (одлив) готовине из активности инвестирања	(19,329,246)	2,146,750
В. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА		
Приливи готовине из активности финансирања	330,334,960	95,834,974
Приливи по основу узетих кредита	330,334,960	95,834,974
Одливи готовине из активности финансирања	(329,862,375)	(97,476,818)
Одливи по основу узетих кредита	(329,415,905)	(97,090,930)
Остали одливи из активности финансирања	(446,470)	(385,888)
Нето прилив / (одлив) готовине из активности финансирања	472,585	(1,641,844)
СВЕГА ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ	408,996,437	187,772,116
СВЕГА ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ	(398,217,210)	(187,402,669)
НЕТО ПОВЕЋАЊЕ ГОТОВИНЕ	10,779,227	369,447
ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА ПОЧЕТКУ ГОДИНЕ	40,866,651	40,375,748
ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	551,911	570,989
НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	(560,491)	(449,533)
ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА КРАЈУ ПЕРИОДА	51,637,298	40,866,651

Напомене на наредним странама
 чине саставни део ових финансијских извештаја.

Ови финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 15. марта 2021. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

 Др Мирослав Перић
 члан Извршног одбора

 Властимир Вуковић
 председник Извршног одбора

1. ОСНИВАЊЕ И ПОСЛОВАЊЕ

Комерцијална банка а.д., Београд (у даљем тексту "Банка") основана је 1. децембра 1970. године, а трансформисана је у акционарско друштво 6. маја 1992. године. Банка је регистрована код Трговинског суда у Београду 10. јула 1991. године, а законски је пререгистрована у Агенцији за привредне регистре 14. априла 2006. године. Банка је добила дозволу за банкарску делатност од Народне банке Југославије 3. јула 1991. године.

Највеће учешће у управљачким акцијама Банке имају:

НЛБ д.д. Љубљана,	83.23%
-------------------	--------

Потписивањем Уговора о преносу акција 30. децембра 2020. године између Републике Србије и НЛБ д.д. Љубљана, окончан је процес продаје Комерцијалне банке а.д. Београд. Предмет уговора било је 83.23% обичних акција Комерцијалне банке, чиме је НЛБ д.д. Љубљана постала власник акција које су биле у поседу Републике Србије и највећи појединачни власник Банке са правом управљања.

Банка је регистрована за обављање кредитних, депозитних и гаранцијских послова, као и за обављање послова платног промета, у земљи и иностранству.

На дан 31. децембра 2020. године, Банку чине централа у Београду у улици Светог Саве бр. 14, 6 пословних центара, 3 сектора за рад са малом и средњом привредом, 1 филијала и 203 експозитура на територији Србије (31. децембра 2019. године: 6 пословних центара, 3 сектора за рад са малом и средњом привредом, 1 филијала и 203 експозитура на територији Србије).

На дан 31. децембра 2020. године Банка је имала 2,669 запослених (31. децембра 2019. године: 2,744 запослених). Порески идентификациони број Банке је 100001931.

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА

2.1. Основе за састављање и приказивање финансијских извештаја

Појединачни финансијски извештаји Банке (у даљем тексту "финансијски извештаји") за 2020. годину састављени су у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања ("МСФИ").

Приложени финансијски извештаји представљају појединачне финансијске извештаје. Банка посебно саставља и приказује консолидоване финансијске извештаје у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања.

Објављени стандарди и тумачења који су ступили на снагу у текућем периоду обелодањени су у напмени 2.2., а Објављени стандарди и тумачења који још увек нису постали ефективни, обелодањени су у напмени 2.3.

Приложени финансијски извештаји су приказани у формату прописаном Одлуком о обрасцима и садржини позиција у обрасцима финансијских извештаја за банке ("Службени гласник РС" бр. 101/2017, 38/2018, 103/2018).

Финансијски извештаји су састављени у складу са начелом историјског трошка, осим ако је другачије наведено у рачуноводственим политикама које су дате у даљем тексту.

Банка је у састављању ових финансијских извештаја примењивала Рачуноводствене политике образложене у напмени 3.

Финансијски извештаји Банке су исказани у хиљадама динара. Динар представља званичну извештајну валуту у Републици Србији.

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)

2.2. Измене и допуне МСФИ чије су ступање на снагу и примена обавезни у текућој години

Усвојене рачуноводствене политике су у складу са онима из претходне финансијске године, изузев следећих измењених МСФИ који су усвојени од стране Банке од 1. јануара 2020. године:

➤ **Концептуални оквир за финансијско извештавање**

Одбор за међународне рачуноводствене стандарде је издао ревидирани Концептуални оквир за финансијско извештавање 29. марта 2018. године. Овај оквир представља свеобухватан скуп концепта за финансијско извештавање, увођење стандарда, смернице потребне онима који припремају доследне рачуноводствене политике као и помоћ осталима којима је у циљу да разумеју и тумаче стандарде. Одбор је такође издао посебан пратећи документ, Измене и допуне референци у концептуалном оквиру МСФИ стандарда, који представља измене оних стандарда на које је утицано, како би се ажурирале и референце измењеног Концептуалног оквира. Циљ измене референци је да подржи прелаз на нови Концептуални оквир за компаније које развијају рачуноводствене политике користећи концептуални оквир у случајевима када у појединим трансакцијама МСФИ нису применљиви. За оне који припремају рачуноводствене политике засноване на Концептуалном оквиру, на снази је за период од или након 1. јануара 2020. године.

➤ **МСФИ 3: Пословне комбинације (Измена)**

Одбор за међународне рачуноводствене стандарде је издао измене у Дефиницији бизниса (Измене у МСФИ 3) са циљем решавања потешкоћа ентитетима током утврђивања тога да ли су стекли бизнис или имовину. Ове измене се односе на пословне комбинације којима је дан стицања у првом годишњем извештајном периоду који почиње на дан, или након 1. јануара 2020. године, као и стицањима имовине која се десе на или након тог периода, са могућношћу ранијег почетка примене. Не очекује се да ће захтеви овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

➤ **МРС 1 Презентација финансијских извештаја и МРС 8 Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена и грешке: „Дефиниција материјалности“ (Измене)**

Измене стандарда ступају на снагу за период почев од 1. јануара 2020. године или касније са могућношћу ранијег почетка примене. Измене појашњавају дефиницију материјалности и начин на који се примењује. Нова дефиниција наводи да: „Информација је материјална ако њено изостављање или погрешно приказивање може да утиче на одлуке које примарни корисници финансијских извештаја опште намене доносе на основу тих финансијских извештаја, који пружају финансијске информације у вези са конкретним друштвом које извештава“. Поред тога, објашњења која прате дефиницију су побољшана. Измене и допуне су такође довеле до тога да дефиниција материјалности буде конзистентна кроз све МСФИ стандарде. Не очекује се да ће захтеви овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

➤ **Реформа бенчмарка референтне каматне стопе - МСФИ 9, МРС 39 и МСФИ 7 (Измене)**

У септембру 2019. IASB је објавио измене и допуне МСФИ 9, МРС 39 и МСФИ 7, којима се завршава прва фаза рада како би се одговорило на учинке реформе међубанкарских понуђених стопа (IBOR) на финансијско извештавање. Објављене измене се баве питањима која утичу на финансијско извештавање у периоду пре замене постојеће референтне каматне стопе алтернативном каматном стопом и баве се импликацијама на посебне захтеве рачуноводства хеџинга у МСФИ 9 Финансијски инструменти и МРС 39 Финансијски инструменти: признавање и мерење, за које је потребна „forward-looking“ анализа. Измене су осигурале привремене олакшице, примењиве на све односе хеџинга, који су директно под утицајем реформе референтне каматне стопе, који омогућују наставак рачуноводства хеџинга током периода неизвесности пре замене постојеће референтне каматне стопе алтернативним, готово безризичним каматним стопама. Постоје и измене МСФИ-ја 7 Финансијски инструменти: Обелодањивања у вези додатних обелодањивања око неизвесности која произлазе из реформе референтне каматне стопе. Измене су на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2020. године, те се морају примењивати ретроспективно. Друга фаза ће се фокусирати на питања која би могла утицати на финансијско извештавање када се постојећа референтна каматна стопа замени каматном стопом без ризика (RFR). Не очекује се да ће захтеви овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

2. **ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА**
(наставак)

2.3. **Стандарди који су издати, али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени**

- **Измена у МСФИ 10 Консолидовани финансијски извештаји и МРС 28 Инвестиције у придружене ентитете и заједничка улагања: Продаја активе између инвеститора и зависног друштва**

Измене указују на познато неслагање захтева у МСФИ 10 и оних у МРС 28, везаних за продају или уношење активе између инвеститора и његових зависних друштава и заједничких улагања. Главна последица измена односи се на то да је укупан губитак или добитак признат када трансакција тангира пословање (без обзира да ли је реч о зависном друштву или не). Делимичан добитак или губитак је признат када трансакција тангира активу која не представља бизнис, чак и када је ова актива део зависног друштва. У децембру 2015. године Одбор за међународне рачуноводствене стандарде одложио је датум примене овог стандарда на неодређено време чекајући исход истраживања везано за примену метода учешћа. Ова измена још увек није одобрена од стране ЕУ. Не очекује се да ће захтеви овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МРС 1 Презентација финансијских извештаја: Класификација краткорочних и дугорочних обавеза (Измене)**

Измене су на снази за годишње периоде извештавања која почињу на дан или након 1. јануара 2022. године, а дозвољена је ранија примена. Одбор за међународне рачуноводствене стандарде је издао предлог експозиције да се датум ступања на снагу ових измена одложи до 1. јануара 2023. Циљ измена је промовисати доследност у примени захтева помажући компанијама да утврде да ли је у извештају о финансијском положају, дугови и друге обавезе с неизвесним датумом доспећа потребно класификовати као краткорочне или дугорочне. Измене и допуне утичу на презентацију обавеза у извештају о финансијском положају и не мењају постојеће захтеве око мерења или времена признавања било које имовине, обавезе, прихода или расхода, нити информације које друштво обелодањује о тим ставкама. Такође, измене и допуне разјашњавају захтеве за класификацијом дуга који друштво може да подмири издавањем властитих инструмената капитала. Ове измене још увек нису одобрене од стране ЕУ. Не очекује се да ће захтеви овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МСФИ 3 Пословне комбинације; МРС 16 Некретнине, постројења и опрема; МРС 37 Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина као и годишња побољшања (Измене)**

Измене су на снази за годишње периоде извештавања која почињу на дан или након 1. јануара 2022. године уз дозвољену ранију примену. Одбор за међународне рачуноводствене стандарде је издао измене МСФИ уског опсега на следећи начин:

- **МСФИ 3 Пословне комбинације (Измене)** ажурира референцу у МСФИ 3 Концептуални оквир за финансијско извештавање без мењања рачуноводствених захтева за пословне комбинације.
- **МРС 16 Некретнине, постројења и опрема (Измене)** забрањује да предузеће од трошкова некретнина, постројења и опреме одбије износе примљене по основу продаје артикала произведених док компанија припрема средство за његово коришћење. Уместо тога, компанија ће препознати такав приход од продаје и везане трошкове у билансу успеха.
- **МРС 37 Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина (Измене)** наводи које трошкове предузеће укључује у одређивању трошкова испуњавања уговора у циљу процене да ли је уговор онерозан (штетан).
- **Годишња побољшања** доводе до мањих измена на МСФИ 1 прво усвајање међународних стандарда финансијског извештавања, ако МСФИ 9 финансијски инструменти, МРС 41 пољопривреда и илустративни примери у пратњи МСФИ 16 Лизинг.

Ове измене још увек нису одобрене од стране ЕУ. Не очекује се да ће захтеви овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)

2.3. Стандарди који су издати, али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени
(наставак)

➤ **МСФИ 16 Лизинг - КОВИД-19 олакшице за закупце (Измена)**

Измена је на снази за годишње периоде извештавања која почињу на дан или након 1. јуна 2020. године, ретроспективно. Ранија примена је дозвољена, укључујући и у финансијским извештајима који још нису одобрени за издавање на дан 28. мај 2020. Одбор за међународне рачуноводствене стандарде је изменио стандард како би се пружила олакшица закупцима од примене МСФИ 16 упутства за рачуноводствено евидентирање модификација уговора о закупу за олакшице које се јављају као директна последица КОВИД-19 пандемије. Датом изменом се обезбеђује практичан изузетак за рачуноводствени третман у књигама закупа, приликом прихватања било каквих промена у закупнинама, које су резултат олакшица услед КОВИД-19 пандемије, тако што може да их обухвати на исти начин као и сваку промену у оквиру МСФИ 16, ако промена није била модификација уговора о закупу, само ако су испуњени сви следећи услови:

- Промене лизинг плаћања доводе до промене закупнине која је суштински иста или мања од закупнине непосредно пре настанка промене.
- Свако смањење лизинг плаћања утиче само на плаћања која су првобитно доспела на дан или пре 30 јуна 2021.
- Нема суштинских промена осталих услова закупа.

Не очекује се да ће захтеви овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

➤ **Реформа референтне каматне стопе - Фаза 2 - МСФИ 9, МРС 39, МСФИ 7, МСФИ 4 и МСФИ 16 (Измене)**

У августу 2020. године, ИАСБ је најавио Реформу референтних каматних стопа - Фаза 2, Измене МСФИ 9, МРС 39, МСФИ 7, МСФИ 4 и МСФИ 16, завршавајући свој рад као одговор на реформу ИБОР-а. Измене пружају привремене олакшице које се баве ефектима финансијског извештавања када се међубанкарска понуђена стопа (ИБОР) замени алтернативном готово безризичном каматном стопом (РФР). Конкретно, измене предвиђају практично изузетак када се обрачунавају промене у основи за утврђивање уговорних новчаних токова финансијске имовине и обавеза, како би се захтевало прилагођавање ефективне каматне стопе, еквивалентне кретању тржишне каматне стопе. Такодђе, допуне уводе олакшице код прекида хеџинг односа, укључујући привремено ослобађање од потребе да се испуни одвојено препознатљив захтев када је РФР инструмент одређен за хеџинг компоненту ризика. Даље, допуне МСФИ 4 осмишљене су тако да осигуравајућим компанијама која и даље примењују МРС 39 омогуће да добију исте олакшице као оне предвиђене изменама МСФИ 9. Постоје и измене МСФИ 7 Финансијски инструменти: обелодањивања која омогућавају корисницима финансијских извештаја да разумеју ефекте реформе референтне каматне стопе на финансијске инструменте и стратегију управљања ризиком ентитета. Измене су на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2021. године, уз могућност раније примене. Када је примена ретроспективна, ентитет није у обавези да измени податке из ранијих периода. Ове измене још увек нису одobreне од стране ЕУ. Не очекује се да ће захтеви овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

**2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)****2.4. Рачуноводствени основ*****Пандемија корона вируса – COVID-19***

Након избијања пандемије корона вируса – COVID-19 (у даљем тексту: корона вирус) у Свету и Европи, који се прво појавио у децембру 2019. године у Кини и проширио на Европу и остатак света од јануара 2020. године, а у Србију од 6. марта 2020. године, Банка је, као одговоран правни субјекат, предузела све неопходне мере у циљу заштите својих запослених, клијената, кредитора и пословних партнера. Мере су предузете ради обезбеђивања сигурних услова за рад Банке, поштујући препоруке институција за јавно здравље Србије, као и мере Владе Србије које омогућују несметано обављање пословних активности Банке.

Сам ток корона вируса је непредвидив, па велики изазов Банци представља предвиђање импликације истог на економске и пословне перформансе, што за последицу може имати процене и претпоставке које ће захтевати ревидирање. Такође, неизвесност се односи и на сет државних мера за сузбијање и ширење вируса, које су већ предузете и које ће се предузимати у будућности. Мере могу утицати на пословање целокупне привреде Србије и последично на пословање Банке.

Према прелиминарним проценама менаџмента Банке новонастала пандемија би у конкретном случају могла утицати на очекивани ниво реализације прихода са једне и потенцијалног раста трошкова са друге стране, дистрибуцију кредита, квалитет кредитног портфолија, обезбеђење, исправку вредности, због смањене способности дужника да отплаћују своје обавезе, посебно у привредним гранама као што су туризам, угоститељство, транспорт, нафтна индустрија и друго. И поред пандемије ликвидност Банке је висока и стабилна, а адекватност капитала на знатно вишем нивоу од законом прописаног лимита.

У складу са Одлуком о привременим мерама за очување стабилности финансијског система Народне банке Србије од 17.03.2020. године, којом се уређују мере и активности које је банка дужна да примени у условима пандемије изазване вирусом COVID-19, ради очувања стабилности финансијског система у Републици Србији, Банка је понудила застој у отплати обавеза (мораторијум) дужницима по основу кредита, гаранција, акредитива, дозвољеног прекорачења рачуна и других кредитних производа у периоду од најмање 90 дана, почев од 31. марта 2020. године.

По истеку важења услова из Мораторијума, који се односио на застој у отплати обавеза клијената, Банка је наставила са активностима редовне наплате кредита. Припис обрачуна редовне уговорене камате главном дугу извршен је уз продужење рока отплате, и то за број анuitета који су обухваћени мораторијумом. Активности које се односе на услове о наставку обрачуна и наплати кредита Банка је извршила у складу са Одлуком НБС. Ово се односи и на све остале обавезе клијената по основу кредитних производа на које је претходно примењен Мораторијум.

Такође, у циљу обезбеђивања динарске и девизне ликвидности, НБС је након увођења ванредног стања, увела аукције на којима обавља swap и репо трансакције са пословним банкама. На swap аукцијама НБС купује и продаје девизе, а на репо аукцијама купује државне хартије од вредности од банака. Банка као секундарну резерву ликвидности поседује значајан износ хартија од вредности које су веома утрживе, с обзиром на високу стопу приноса коју носе. На основу наведеног, може се закључити да, иако се очекује смањена ликвидност Банке са уведеним мораторијумом на кредите, ликвидност Банке је и даље значајно изнад регулаторно прописаних лимита.

У складу са Одлуком НБС о привременим мерама ради ублажавања последица пандемије COVID-19 у циљу очувања стабилности финансијског система, која је ступила на снагу 28.07.2020. године, Банка је поново понудила застој у отплати обавеза клијентима (мораторијум) по кредитима, кредитним картицама и дозвољеном прекорачењу по текућем рачуну, и то у року од три дана од дана ступања на снагу ове Одлуке НБС, односно 31.07.2020. године објавом понуде на сајту Банке, чиме се сматра да је понуда достављена свим корисницима.

**2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)**

2.4. Рачуноводствени основ (наставак)

Уколико дужник, у року од 10 дана од дана објаве овог обавештења на сајту Банке, није одбио понуду за примену мораторијума, што је било могуће учинити и накнадно, мораторијум се примењивао на обавезе које доспевају почев од 01.08.2020. године до 30.09.2020. године укључујући и неизмирене обавезе које су доспеле у јулу месецу 2020. године.

За клијенте који су одбили мораторијум, наплата доспелих месечних обавеза се врши у износу из постојећег плана отплате без обрачуна затезне камате.

Почев од октобра 2020. године настављена је редовна отплата кредита.

У складу са Одлуком Народне Банке Србије о другом мораторијуму, обрачуната камата током трајања мораторијума равномерно се распоређује на новоутврђени период отплате кредита, без приписа камате главног дугу уз продужење рока отплате и то за број анuitета односно одложених главница који су обухваћени додатним мораторијумом.

Доданто, у складу са новом инструкцијом НБС, у вези са отплатом обавеза које су доспеле за време првог мораторијума да се изврши уједначавање ефеката првог мораторијума са ефектима другог мораторијума, Банка је извршила уједначавање обрачуна камате на начин да се ни код првог мораторијума не врши припис редовно обачунате камате, већ се иста равномерно распоређује у преосталом периоду трајања кредита.

У складу са наведеним, Банка је утврдила износ редовне уговорене камате по првом мораторијуму, за износ умањила остатак дуга (недоспелу главницу) и равномерно распоредила на преостали рок отплате (без обрачуна камате на камату). Додатно Банка је износ камате умањила за износ обрачунате камате на камату за период од датума приписа у првом мораторијуму до последње камате у другом мораторијуму.

Сагласно Одлуци НБС о привременим мерама за банке у циљу адекватног управљања кредитним ризиком у условима COVID-19, од 15.12.2020. године, Банка ће даље олакшице у отплати обавеза (кредита, кредитних картица и дозвољеног прекорачења по рачуну) дужницима: физичким лицима, пољопривредницима, предузетницима и привредним друштвима, одобравати на основу захтева дужника уколико су испуњени сви прописани услови:

1. уколико дужник није у могућности да измирује обавезе према Банци односно уколико може имати потешкоћа у измиривању обавеза према Банци ако је испуњен један од услова прописаних Одлуком посебно
 - за дужника физичко лице
 - за дужника пољопривредника, предузетника или привредно друштво
2. уколико дужник на дан 29.02.2020. године, као ни 12 месеци пре тога, није имао обавезе у статусу неизмирених обавеза дужим од 90 дана
3. Уколико дужник на дан 29.02.2020. године, као ни 12 месесци пре гога, нема ниједно потраживање класификовано као проблематично

На дан израде ових финансијских извештаја, Банка испуњава своје обавезе о року доспећа, те стога наставља да примењује начело сталности пословања, као рачуноводствену основу за састављање финансијских извештаја.

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

При састављању и презентовању финансијских извештаја за период јануар – децембар 2020. године примењена је законска регулатива НБС по којој су банке биле у обавези да примене обрасце финансијских извештаја са важењем почев од 01.01.2018. године.

(а) Консолидација

Банка има контролу над следећим правним лицима, чија консолидација није извршена у овим финансијским извештајима:

Правно лице	Учешће у капиталу
Комерцијална банка а.д., Подгорица, Црна Гора	100%
Комерцијална банка а.д., Бања Лука, Босна и Херцеговина	99.99%
Друштво за управљање УЦИТС фондом КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	100%

Консолидовани финансијски извештаји се посебно припремају и обелодањују.

У појединачним финансијским извештајима улагања у повезана лица се вреднују по набавној вредности.

(б) Прерачунавање девизних износа

Пословне промене у страној валути су прерачунате у динаре по средњем курсу валуте који је важио на дан пословне промене.

Монетарне позиције активе и пасиве у страној валути, које су исказане по набавној вредности, прерачунате су у динаре према средњем курсу који је важио на дан биланса. Курсне разлике настале као резултат прерачуна девизних позиција исказане су у оквиру биланса успеха. Немонетарне позиције активе које се вреднују по набавној вредности у страној валути прерачунате су у динаре према средњем курсу валуте који је важио на дан пословне промене.

Курсеви најзначајнијих валута који су коришћени приликом прерачуна позиција биланса стања исказаних у страној валути, утврђени од стране Народне банке Србије, били су следећи:

	2020.	У динарима 2019.
USD	95.6637	104.9186
EUR	117.5802	117.5928
CHF	108.4388	108.4004
JPY	0.9277	0.9653

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(ц) Камата

Приходи и расходи од камата признају се у билансу успеха применом метода ефективне каматне стопе. Ефективна каматна стопа је стопа којом се дисконтују будући новчани токови током очекиваног периода трајања финансијских средстава или обавеза (или, према потреби, током краћег периода) на његову садашњу вредност.

Приликом обрачуна ефективне каматне стопе, Банка процењује будуће новчане токове узимајући у обзир све уговорене услове, који се тичу финансијског инструмента, али не и будуће губитке који могу настати.

Обрачун ефективне каматне стопе укључује све плаћене или примљене накнаде и трошкове, који су саставни део ефективне каматне стопе – накнаде за обраду захтева за одобравање кредита као и накнаде за анексирање.

Трансакциони трошкови су трошкови који се могу директно приписати набавци или емитовању финансијског средства или обавезе.

Признавање прихода од камата на обезвређене пласмане врши се по нето принципу, умањењем бруто обрачунате камате за износ исправке вредности, односно за износ који је извесно да се неће наплатити.

Признавање прихода од камата на обезвређене пласмане који припадају нивоу обезвређења 3, по нето принципу, спроводи се применом алтернативног unwinding концепта. Када финансијско средство постане значајно кредитно обезвређено, од момента иницијалног признавања, тада доспева у ниво обезвређења 3, а приходи од камате се рачунају применом алтернативног концепта unwinding – IRC методе умањењем обрачунатих прихода од камате са њима припадајућим расходима од исправки вредности, признатих у текућој години, при чему се потраживања од камата признају по бруто принципу.

(д) Накнаде и провизије

Приходи и расходи од накнада и провизија, који су саставни део ефективне каматне стопе финансијског средства или обавезе, укључени су у утврђивање ефективне каматне стопе. Остале накнаде се разграничавају и сразмерни део признаје као приход периода.

Остали приходи од накнада и провизија се евидентирају у тренутку пружања услуга. Приходи од накнада и провизија укључују приходе по основу извршених услуга међународног и домаћег платног промета, издавања и коришћења платних картица, издавања гаранција, акредитива и осталих банкарских услуга.

Остали расходи од накнада и провизија се углавном односе на накнаде по основу извршених трансакција и услуга и евидентирају се у тренутку примања услуге.

(е) Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената

Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената обухватају добитке умањене за губитке проистекле из промене вредности: деривата, промене вредности финансијских средстава која се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха и добитке умањене за губитке проистекле из промене вредности финансијских обавеза које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха.

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(ф) Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената по фер вредности

Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената по фер вредности односе се на финансијска средства и обавезе исказане по фер вредности кроз биланс успеха и фер вредност кроз остали резултат.

(г) Дивиденде

Приходи по основу дивиденди се признају у моменту прилива економских користи од дивиденди. Дивиденде су приказане у оквиру позиције остали пословни приходи.

(х) Лизинг

На почетку уговора, Банка процењује да ли уговор садржи лизинг компоненту или представља лизинг. Тачније, анализира се да ли уговор преноси право на контролу коришћења одвојивих средстава током дефинисаног временског периода, у замену за накнаду.

Банка као закупца

Банка примењује јединствени приступ признавања и мерења за све закупе, осим за краткорочни закуп и закуп средстава мале вредности. Банка признаје лизинг обавезе за плаћање закупа и право на коришћење које представља право на коришћење основних средстава.

(и) Право на коришћење средстава

Банка признаје право на коришћење имовине на дан почетка закупа (тј. на датум када је имовина доступна за употребу). Право на коришћење имовине вреднује се у висини набавне вредности, умањене за акумулирану амортизацију и губитке од обезвређења, и прилагођава се било којем накнадном мерењу обавеза по основу лизинга. Набавна вредност права на коришћење средстава укључује износ признатих лизинг обавеза, иницијалних директних трошкова и лизинг плаћања извршених на дан или пре датума почетка, умањене за примљене подстицаје за закуп.

Право на коришћење средстава амортизује се пропорционално, на период краћи од рока трајања закупа или процењеног корисног века имовине.

Лизинг средства амортизована су применом стопе у распону од 92.31% до 6.70% на годишњем нивоу у зависности од уговореног права коришћења средства.

(ии) Обавезе по основу лизинга

На дан почетка закупа, Банка признаје обавезе по основу лизинга, мерене по садашњој вредности лизинг плаћања која треба да се изврше током трајања закупа. Лизинг плаћања укључују фиксне исплате, умањене за сва потраживања по основу подстицаја за закуп, варијабилне исплате закупа које зависе од индекса или стопе, и за износе за које се очекује да ће бити сигурно плаћени за резидуалну вредност. Лизинг плаћања такође укључују цену извршења куповне опције за коју је разумно очекивано да ће се извршити од стране Банке и плаћање пенала за раскид уговора, ако је опција раскида коју Банка може да искористи у току трајања уговора.

Варијабилна лизинг плаћања која не зависе од индекса или стопе признају се као расходи (осим ако су настали за производњу залиха) у периоду у ком су настали догађаји или услови који доводе до плаћања.

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(х) Лизинг (наставак)

(и) Обавезе по основу лизинга (наставак)

При израчунавању садашње вредности лизинг плаћања, Банка користи своју инкременталну стопу задуживања на дан почетка закупа, јер имплицитна каматна стопа за лизинг није лако утврдива. Након датума почетка, износ лизинг обавеза се повећава за обрачунату камату за протекли период и умањује се за извршена лизинг плаћања. Поред тога, књиговодствена вредност лизинг обавеза се поново мери ако постоји модификација уговора, промена трајања закупа, промена плаћања закупа (нпр. промене у будућим плаћањима које су последица промене индекса или стопе коришћене за утврђивање таквих плаћања закупа) или промена у процени опције за куповину основног средства које је предмет закупа.

Приликом прве примене МСФИ 16, право на коришћење средства лизинга је генерално мерено у износу обавезе по основу лизинга, користећи просечну инкременталну стопу задуживања у распону од 0.3324 % до 2.4310% за EUR и у распону од 2.8660% до 4.1253% за РСД.

У току 2020. године инкрементална стопа задужења није имала великих одступања и кретала се у распону од 0.2305 % до 3.1000 за EUR односно 0.47950 до 4.95119 за РСД.

(иии) Краткорочни закупи и закупи средстава мале вредности

Банка примењује изузеће од признавања краткорочног закупа за своје краткороче закупе машина и опреме (тј. оне закупе који имају рок трајања краћи од 12 месеци од датума почетка и не садрже опцију куповине). Такође се примењује изузеће од признавања за закуп средстава мале вредности на закуп канцеларијске опреме. Лизинг плаћања код краткорочних закупа и закупа средстава мале вредности признају се као расход, пропорционално у току периода трајања закупа.

Банка као давалац закупа

Закупи у којима Банка не преноси суштински све ризике и користи повезане са власништвом над средством, класификују се као оперативни лизинг. Приходи од закупа се обрачунавају пропорционално у току трајања уговора и евидентирају се као приходи у билансу успеха, због своје оперативне природе. Иницијални директни трошкови настали у преговарању и уређивању оперативног лизинга додају се књиговодственој вредности средства датих у закуп и признају се током трајања закупа на истој основи као и приходи од закупа. Потенцијалне закупнине признају се као приход у периоду у којем су зарађене.

(и) Порески расходи

Порески расходи обухватају текуће порезе и одложене порезе. Текући порези и одложени порези се приказују у билансу успеха, осим у мери у којој се односе на ставке које се директно признају у оквиру капитала или у оквиру осталог укупног резултата.

(и) Текући порез на добит

Текући порез представља очекивану обавезу или потраживање по основу пореза на добит за обрачунски период, уз коришћење пореских стопа важећих или које ће важити на датум извештавања, са одговарајућим корекцијама пореске обавезе из претходне године.

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(и) Порески расходи (наставак)

(ии) Одложени порези

Одложени порези се утврђују у односу на привремене разлике настале између књиговодствених вредности имовине и обавеза у финансијским извештајима и вредности имовине и обавеза за пореске сврхе. Приликом одређивања одложених пореза користе се пореске стопе за које се очекује да ће бити у примени у тренутку настанка привремених разлика, а на основу законских прописа који су били у примени на извештајни датум.

Одложена пореска средства и одложене пореске обавезе се нетирају уколико постоји законско право да се нетирају текућа пореска средства и текуће пореске обавезе и одложена пореска средства и одложене пореске обавезе се односе на порез на добитак који је наметнула иста пореска власт истом пореском обвезнику или различитим пореским обвезницима који намеравају да или измире текуће пореске обавезе и средства на нето основи или да истовремено остваре средства и измире обавезе у сваком будућем периоду у ком се очекује измирење или повраћај значајних износа одложених пореских обавеза или средстава.

Одложена пореска средства се признају за све одбитне привремене разлике и ефекте пореских губитака и пореских кредита, који се могу преносити у наредне фискалне периоде, до степена до којег ће вероватно постојати опорезива добит од које се преноси порески губитак и кредити могу умањити. Одложена пореска средства су предмет анализе на крају сваког извештајног периода и коригују се до износа за који више није вероватно да ће доћи до реализације неопходне опорезиве добити. Одложене пореске обавезе се признају за све опорезиве привремене разлике.

(иии) Остали порези и доприноси

У складу са важећом регулативом у Републици Србији, Банка плаћа различите порезе и доприносе, порез на додату вредност, порез на капитални добитак и доприносе на зараде. Ови расходи укључени су у "Остале расходе".

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(j) „Финансијски инструменти“ класификација и мерење финансијских средстава и обавеза - МСФИ 9

Финансијски инструменти

Финансијским инструментом се сматра сваки уговор којим настаје финансијско средство или финансијска обавеза, уз истовремено настајање финансијске обавезе, односно финансијског средства трећих лица.

Финансијска средства

Финансијско средство је свако средство које је:

- готовина,
- инструмент капитала другог правног лица,
- уговорно право за примање готовине или неког другог финансијског средства од другог правног лица,
- уговорно право за размену финансијских средстава или финансијских обавеза са другим правним лицем, под условима који су потенцијално повољни,
- уговор који ће бити или може бити измирен инструментима сопственог капитала и који је не дериватни, а за који Банка јесте или може бити у обавези да прими променљив број инструмената сопственог капитала,
- уговор који ће бити или може бити измирен инструментима сопственог капитала и који је дериватни, а који ће бити или може бити измирен другачије него разменом фиксног износа готовине или другог финансијског средства за фиксни број инструмената сопственог капитала.

Финансијске обавезе

Финансијска обавеза је свака уговорена обавеза:

- да испоручи готовину или друго финансијско средство другом правном лицу,
- да размени финансијске инструменте са другим правним лицем под условима који су потенцијално неповољни.

Правила процењивања финансијских инструмената

Са аспекта класификације и мерења, МСФИ 9 уводи нове критеријуме за класификацију финансијских средстава, осим власничких инструмената и деривата, који се заснивају на процени пословног модела управљања конкретним финансијским средствима и уговорним карактеристикама новчаних токова финансијских инструмената.

Финансијска средства

Банка врши процену циљева пословних модела за управљање финансијским средствима на портфолио нивоу, будући да оваква процена на најбољи начин осликава начин управљања пословним активностима и начин извештавања руководства.

Класификација финансијских средстава се заснива на примени одговарајућег пословног модела за управљање финансијским средствима и испуњености теста карактеристика уговорених новчаних токова.

Пословни модел одређује да ли новчани токови произилазе из прикупљања уговорених новчаних токова, продаје финансијског средства или оба. Пословни модел за класификацију финансијских средстава се одређује на одговарајућем нивоу агрегирања.

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(j) „Финансијски инструменти“ класификација и мерење финансијских средстава и обавеза - МСФИ 9 (наставак)

Испуњеност теста карактеристика уговорених новчаних токова подразумева да се новчани токови састоје искључиво од плаћања главнице и камата на преосталу главницу (SPPI критеријум).

Финансијска средства се могу класификовати у следеће категорије:

- финансијска средства вреднована по амортизованом трошку (AC)
- финансијска средства вреднована по фер вредности кроз биланс успеха (FVTPL)
- финансијска средства вреднована по фер вредности кроз остали укупни резултат са губицима и добицима рекласификованим у биланс успеха - „recycling“ (FVOCI) по престанку признавања
- финансијска средства вреднована по фер вредности кроз остали укупни резултат без рекласификовања губитака и добитака у биланс успеха (FVOCI)

У складу са класификацијом средстава из претходног става, Банка категоризује све пласмане из свог портфолија који се односе на:

- Кредите и потраживања као недериватна финансијска средства са фиксним или одредивим отплатама која нису котирана на активном тржишту и које Банка не намерава да прода у кратком року,
- ХОВ које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха које представљају инструменте стечене у сврху остваривања добити по основу флукуације цена и марже.
- Хартије од вредности, које обухватају дужничке харије од вредности и власничке хартије од вредности (инструменте капитала):
 - Дужничке хартије од вредности укључују обвезнице и преносиве секјуритизоване инструменте дуга, државне записе, благајничке записе, комерцијалне записе, сертификате о депозиту, банкарске акцепте, субординиране обвезнице и друге сличне дужничке хартије од вредности којима се тргује на финансијским тржиштима.
 - Власничке хартије од вредности укључују акције које представљају удео у капиталу акционарског друштва и заменљиве обвезнице које имаоцу, под условима утврђеним одлуком о издавању, дају право на замену за обичне акције друштва. Власничке хартије од вредности (инструменти капитала) су сви облици учешћа у капиталу правних лица за које постоји намера држања у неодређеном временском периоду, који могу бити продати због потребе за ликвидношћу или услед промене каматних стопа, девизних курсева или тржишних цена.
 - Инвестиције у зависна правна лица која обезбеђују контролу, односно преко 50% управљачких права и инвестиције у придружена правна лица која обезбеђују од 20% до 50% управљачких права и
- Финансијске деривате који обухватају forward и swap трансакције.

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(j) „Финансијски инструменти“ класификација и мерење финансијских средстава и обавеза - МСФИ 9 (наставак)

Класификација и мерење

Са аспекта класификације и мерења, нови стандардни захтевали су да се сва финансијска средства, осим власничких инструмената и деривата, процењују на основу пословног модела управљања конкретним финансијским средствима и уговорних карактеристика новчаних токова инструмената.

У складу са МСФИ 9 стандардом финансијска средства се класификују: по амортизованој вредности, фер вредности кроз Биланс успеха (FVTPL), фер вредности кроз остали резултат (FVOCI). Стандард елиминисао постојеће категорије по МРС 39 „Признавање и одмеравање“, и то финансијска средства која се држе до доспећа, кредити и потраживања и финансијска средства расположива за продају. Власнички инструменти, у лица која нису зависна, а који се не држе ради трговине могу се класификовати као средства чија се вредност процењује по фер вредности кроз остали резултат, без накнадног рекласификовања добитака и губитака кроз Биланс успеха.

Иницијално, финансијско средство се вреднује по фер вредности, увећаној за трансакционе трошкове, осим у случају финансијских средстава који се вреднују по фер вредности кроз Биланс успеха (FVTPL) код којих се наведени трошкови признају кроз трошак у билансу успеха.

Финансијско средство се вреднује по амортизованој вредности уколико није назначено као FVTPL и испуњава следеће критеријуме:

- циљ пословног модела држања финансијског средства је прикупљање уговорених новчаних токова и
- уговорни услови финансијског средства доводе до новчаних токова који представљају само плаћања главнице и камате.

Дужнички инструменти се вреднују као FVOCI само уколико су испуњени следећи критеријуми и исти нису назначени као FVTPL:

- циљ пословног модела држања финансијског средства је прикупљање уговорених новчаних токова и продаја, и
- уговорни услови финансијског средства доводе до новчаних токова који представљају само плаћања главнице и камате.

Накнадно, добици или губици по основу финансијских средстава FVOCI ће бити признати преко осталог резултата, осим за приходе или расходе по основу обезвређења финансијских средстава и курсних разлика, до тренутка када престане признавање финансијског средства или када се рекласификује.

Када престане признавање финансијског средства, кумулативни добитак или губитак који је претходно признат у осталом резултату се рекласификује из капитала у биланс успеха. Камата обрачуната применом ефективне каматне стопе се признаје у билансу успеха.

МСФИ захтева да сва финансијска средства, осим деривата и инструмената капитала, буду анализирана кроз комбинацију пословног модела управљања финансијским средством са једне, и карактеристикама уговорених новчаних токова са друге стране.

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)**(j) „Финансијски инструменти“ класификација и мерење финансијских средстава и обавеза - МСФИ 9 (наставак)****Класификација и мерење (наставак)**

Банка је приступила анализи пословних модела на нивоу портфолиа финансијских средстава. Разматране су постојеће политике и стратегије везане за портфолиа као и примена истих у пракси. Такође, разматране су информације о начину оцено и извештавања о перформансама портфолиа, информације о ризицима које утичу на перформансе портфолиа и како се њима управља. Осим тога, сагледани су учесталост, обим и временски тренутак продаје финансијских средстава у протеклим периодима, разлози за продају као и планови о продаји финансијских средстава у будућем периоду.

Приликом процењивања да ли уговорени новчани токови представљају само плаћање камате и главнице, Банка је разматрала уговорене услове финансијских инструмената и да ли исти садрже одредбе које би могле променити време или износ уговорених новчаних токова, а које би резултирале у фер вредновању инструмената. Анализом је закључено да не постоје кредитни производи Банке чији уговорни услови не доводе до новчаних токова који представљају само плаћања главнице и камате на стање главнице на одређене датуме, а који би захтевали вредновање по фер вредности.

Финансијске обавезе

Након почетног мерења, финансијске обавезе се накнадно мере по амортизованом трошку. Амортизовани трошак израчунава се узимајући у обзир дисконт или премију на финансијске обавезе и трошкове који су саставни део ЕКС-а.

Банка нема финансијске обавезе које се процењују као FVTPL.

Обезвређење финансијских средстава

У складу са МСФИ 9, методологија за обезвређење се значајно мења, и замењује се приступ MPC 39 насталог губитка, са принципом будућег очекиваног губитка („expected credit loss „ECL, eng.) кроз укључивање утицаја очекиваног кретања макроекономских варијабли на будуће кретање вероватноће губитка на бази статистички доказаних међузависности. Обрачун трошкова обезвређења за очекиване губитке се врши за сва потраживања и друге дужничке инструменте који се не процењују по фер вредности кроз Биланс успеха, укључујући и неопозиве обавезе и издате гаранције. Трошкови обезвређења базирају се на очекиваном кредитном губитку у складу са вероватноћом неизмирења обавеза у наредних 12 месеци, осим у случају када постоји значајно погоршање кредитног ризика у односу на тренутак иницијалног признавања, када се процена кредитних губитака врши на бази вероватноће неизмирења обавеза за период животног века инструмента.

Банка је дефинисала критеријуме за сврставање финансијских инструмената у нивое 1, 2 и 3 у зависности од степена повећања кредитног ризика од момента иницијалног признавања. Предмет класификације су финансијски инструменти који се вреднују по амортизованој вредности као и финансијски инструменти који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат.

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(j) „Финансијски инструменти“ класификација и мерење финансијских средстава и обавеза - МСФИ 9 (наставак)

Класификација и мерење (наставак)

Ниво 1

Трошкови обезвређења финансијских инструмената, код којих се не сматра да постоји значајно погоршање кредитног ризика, су обрачунати на основу 12-месечних очекиваних губитака (ECL) у складу са МСФИ 9. У Ниво 1 укључене су и изложености према Републици Србији, Народној банци Србије и друге изложености са пондером кредитног ризика 0, у складу са Одлуком о адекватности капитала банке, изузев изложености по основу обавезне резерве и сличних изложености.

Ниво 2

Сви финансијски инструменти код којих је реализовано погоршање кредитног ризика класификовани су у Ниво 2 и трошкови обезвређења обрачунати на основу очекиваних губитака за цео животни век инструмента.

Банка разматра да ли постоји значајан раст кредитног ризика поређењем life time вероватноће неизмирења од иницијалног признавања средства у односу на ризик неизмирења на крају сваког извештајног периода. Према интерној политици Банке, значајним повећањем кредитног ризика сматра се доцња од 31 до 90 дана, реструктурирање клијента, клијенти на watch листи.

Ниво 3

Као и у складу са МРС 39, финансијски инструменти су укључени у Ниво 3, у случају када постоји објективан доказ обезвређења и нема промене обухвата кредита класификованих у наведени сегмент, уз увођење вишеструких сценарија наплате. Обрачун обезвређења на индивидуалној основи ће се наставити по истом принципу.

Банка је у процену очекиваних кредитних губитака (ECL) укључила и информације о очекиваним трендовима макроекономских параметара за наредне три године, а за које је утврђена статистички значајна зависност.

Будући да различити нивои обезвређења имају за резултат различите начине обрачуна очекиваних кредитних губитака, Банка је развила методологију и обрачунала параметре ризика у складу са захтевима МСФИ 9.

„РОСИ“

Средства која су обезвређена у моменту иницијалног признавања („РОСИ“) су финансијска средства која су кредитно обезвређена у иницијалном признавању. „РОСИ“ имовина евидентира се по фер вредности при првобитном признавању, а приход од камата се накнадно признаје на основу кредитно прилагођене ЕКС. Обрачуната исправка вредности се признаје или ослобађа само у оној мери у којој се накнадно промене очекивани кредитни губици.

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(j) „Финансијски инструменти“ класификација и мерење финансијских средстава и обавеза - МСФИ 9 (наставак)

Класификација и мерење (наставак)

(иии) Престанак признавања

Банка престаје са признавањем финансијског средства када уговорна права над готовинским токовима везаним за средство истекну, или када Банка трансакцијом пренесе сва суштинска права и користи везане за власништво над финансијским средством или ако трансакцијом Банка нити пренесе нити задржи сва суштинска права везана за власништво, али не задржава контролу над финансијским средством. Сво власништво над пренесеним финансијским средством које испуњава услове за престанак признавања које је Банка створила или задржава признаје се као засебно средство или обавеза у извештају о финансијској позицији. Приликом престанка признавања финансијског средства, разлика између књиговодствене вредности (или књиговодствене вредности дела средства који је пренет) и збира примљене надокнаде (укључујући нова средства која су набављена умањена за нове преузете обавезе), као и збирни добици или губици који су претходно признати у извештају о укупном резултату, признају се у билансу успеха.

Банка обавља трансакције по којима врши пренос средстава признатих у свом билансу стања, мада задржава све или суштински све ризике и користи или њихов део од пренесених средстава. Ако се сви или суштински сви ризици и користи задржавају, онда не долази до престанка признавања средства. Пренос средстава са задржавањем свих или суштински свих ризика и користи укључује, на пример, трансакције поновног откупа.

Код трансакција у којима Банка, нити задржава, нити преноси суштински све ризике и користи од власништва над финансијским средством и задржава контролу над средством, Банка наставља да признаје средство у мери у којој се њена повезаност са средством наставља, а која се одређује на основу њене изложености променама у вредности пренесеног средства. Банка врши искњижење обавезе када је обавеза измирена, укинута или када је пренета на другога.

Финансијска обавеза престаје да се признаје када се обавеза испуни, откаже или истекне. Када се постојећа финансијска обавеза замени другом од истог зајмодавца под битно другачијим условима или су услови постојеће обавезе битно измењени, таква замена или модификација третира се као престанак признавања првобитне обавезе и признавање нове обавезе. Разлика између књиговодствене вредности првобитне финансијске обавезе и плаћене накнаде признаје се у билансу успеха.

(иб) Модификација

Модификације финансијских средстава које не доводе до престанка признавања

Измене уговора услед финансијских тешкоћа дужника не сматрају се значајном модификацијом која доводи до престанка признавања финансијског средства. Сагласно МСФИ 9 Банка утврђује нову бруто књиговодствену вредност финансијског средства и признаје приход или расход по основу модификације у билансу успеха. Ефекат се признаје на позицији приход / расход по основу умањења/повећања обезвређења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха. Бруто књиговодствена вредност финансијског средства се утврђује као садашња вредност модификованих новчаних токова дисконтованих оригиналном ефективом каматном стопом. Евентуално настали трансакциони трошкови коригују књиговодствену вредност модификованог финансијског средства и амортизују се током његовог века трајања.

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(j) „Финансијски инструменти“ класификација и мерење финансијских средстава и обавеза - МСФИ 9 (наставак)

Класификација и мерење (наставак)

(иб) Модификација (наставак)

Банка је на дан 31.12.2020. године Банка је признала губитке од модификације кредитних потраживања у корист корективног рачуна потраживања у нето износу од 342,338 хиљаде динара која су се односила на ефекте Мораторијума 1 и 2 на отплату кредитних обавеза дужника у условима пандемије изазване вирусом COVID-19. У каснијим обрачунским периодима по модификованом финансијском средству ће се спроводити анализа кредитног ризика и евидентирање обезвређења, док ће се утврђени губитак од модификације који је евидентиран на корективном рачуну потраживања, методом ефективне каматне стопе, преносити на рачун прихода од камата.

Банка је применила 01. октобар 2020. године као пресечни датум за обрачун модификације према мораторијуму 1 и 2 из 2020. године имајући у виду:

- Да су клијенти, који су прихватили мораторијум 2, имали могућност да се на крају мораторијума изјасне који моде плаћања су одабрали (одлагање главнице, камате и главнице или плаћање доспеле обавезе без одлагања) тако да су нови ануитетни планови формирани после 30. септембра
- Да се Потреба обрачуна модификације за клијенте који су прихватили мораторијум 1 јавила после додатних инструкција регулатора да треба кориговати ануитетне планове клијената који су прихватили мораторијум 1 на начин да се капитализација камате искључи. Ово је такође имало за последицу корекцију ануитетних планова после 30. септембра.

(ив) Нетирање

Финансијска средства и обавезе се нетирају, а нето износ се приказује у извештају о финансијској позицији само када Банка има законско право да нетира признате износе и када има намеру да измири обавезе на нето основи или да истовремено реализује средство и измири обавезу.

Приходи и расходи се исказују по нето принципу само у случајевима када је то дозвољено према МСФИ или за приходе и расходе који настају по основу Банке сличних трансакција, као што су то трансакције које Банка има по основу трговања.

Рачуноводствене политике за израчунавање очекиваних кредитних губитака описане су у Напомени 4. Управљање ризиком, 4.1. Кредитни ризик - МСФИ 9 Финансијски инструменти.

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(к) Готовина и готовински еквиваленти

Готовина и готовински еквиваленти обухватају готовину у благајни, средства код централних банака којима се може неограничено располагати и високо ликвидну финансијску активу са доспећем крајим од 3 месеца, малим ризиком промене вредности, а која се користе од стране Банке за управљање краткорочном ликвидношћу.

Новчана средства се воде по амортизованој вредности у билансу стања.

(л) Некретнине и опрема

(и) Признавање и вредновање

Почетно мерење некретнине и опреме врши се по набавној вредности или по цени коштања.

Набавна вредност укључује издатке који се директно могу приписати набавци средства. Купљени софтвер који је саставни део неопходан за функционалну употребљивост опреме, капитализује се као део те опреме.

Након почетног признавања, опрема се вреднује по набавној вредности умањеној за укупну акумулирану амортизацију и укупне акумулиране губитке услед смањења вредности.

Након почетног признавања, некретнине се вреднују по ревалоризационом износу, који представља њихову фер вредност на датум ревалоризације умањену за накнадну акумулирану амортизацију и накнадне акумулиране губитке због умањења вредности. Ревалоризација се врши довољно редовно, како би се обезбедило да се књиговодствена вредност битно не разликује од вредности до које би се дошло коришћењем фер вредности на крају извештајног периода.

Када делови некретнине или опреме имају различите корисне векове трајања, они се воде као засебне ставке (главне компоненте) опреме.

Добици или губици настали отуђењем некретнина и опреме утврђују се као разлика између вредности остварене њиховом продајом и њихове књиговодствене вредности и исказују се у оквиру осталих прихода или расхода.

(ии) Накнадни трошкови

Трошкови замене саставног дела неког основног средства признају се као део књиговодствене вредности тог основног средства уколико је вероватно да ће се будуће економске користи повезане са тим саставним делом прилити у Банку и ако се цена коштања тог дела може поуздано измерити. Књиговодствена вредност замењеног дела се искњижава. Трошкови редовног сервисирања некретнине и опреме се признају у билансу успеха када настану.

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(л) **Некретнине и опрема (наставак)**

(иии) **Амортизација**

Амортизација се признаје у билансу успеха у једнаким годишњим износима током процењеног века трајања дате ставке непокретности, постројења и опреме, будући да се на тај начин најбоље одражава очекивана потрошња употребне економске вредности садржане у средству. Средства узета на лизинг се амортизују током периода лизинга или корисног века средства, у зависности који је период краћи.

Примењене стопе амортизације у текућем и претходном обрачунском периоду су:

Опис	Процењен користан век (у годинама)		%
Грађевински објекти	40		2.50%
Компјутерска опрема	4		25.00%
Намештај и остала опрема	3 - 15		6.70 – 33.33%
Улагања на туђим основним средствима	1 – 23.5		4.25 – 86.20%
Основна средства узета у лизинг	1.1 -14.11		6.70 – 92.31%

Метод амортизације, корисни век и резидуална вредност се процењују на крају сваког извештајног периода и када је то потребно врши се њихова корекција.

Трошкови одржавања средстава се признају у билансу успеха за период у коме настану.

(љ) **Нематеријална улагања**

Нематеријална улагања се вреднују по набавној вредности или цени коштања умањеној за амортизацију и губитке услед обезвређења.

Накнадни трошкови по основу улагања у нематеријална улагања се могу капитализовати само у случају када се могу очекивати повећане будуће економске користи од средства на које се они односе. Сви остали трошкови представљају расход периода у којем су настали.

Амортизација се приказује у билансу успеха у једнаким годишњим износима током процењеног века трајања дате ставке нематеријалних улагања, будући да се на тај начин најбоље одражава очекивана потрошња употребне економске вредности садржане у средству. Процењени корисни век нематеријалних улагања износи од 3 до 10 година, односно амортизационе стопе се крећу у распону од 10.00% до 33.34%.

Метод амортизације, корисни век и резидуална вредност се процењују на крају сваког извештајног периода и када је то потребно врши се њихова корекција.

(м) **Инвестиционе некретнине**

Инвестиционе некретнине представљају некретнине које се држе у циљу остваривања прихода од закупнине или пораста вредности капитала или у обе сврхе, а не за продају у редовном току пословања или за коришћење у производњи или набавци добара или услуга или у административне сврхе.

Иницијално вредновање инвестиционих некретнина се врши по набавној вредности, односно цени коштања. Набавна вредност купљене инвестиционе некретнине обухвата њену купопродајну цену и све издатке који се директно могу приписати набавци средства.

За накнадно вредновање инвестиционих некретнина Банка користи модел набавне вредности, односно инвестиционе некретнине се вреднују по набавној вредности умањеној за акумулирану амортизацију и губитке услед обезвређења.

Процењени век трајања инвестиционих некретнина је 40 година, а амортизација се обрачунава по стопи од 2.5%. Амортизација се приказује у билансу успеха у једнаким годишњим износима током процењеног века трајања дате ставке непокретности, будући да се на тај начин најбоље одражава очекивана потрошња употребне економске вредности садржане у средству.

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)**(н) Обезвређење нефинансијских средстава**

Књиговодствена вредност нефинансијских средстава се анализира на крају сваког извештајног периода, како би се утврдило да ли постоје показатељи који указују да је дошло до њиховог обезвређења. У случају да се утврди да постоје одређени показатељи обезвређења, утврђује се надокнадива вредност средстава. Губитак по основу обезвређења се признаје ако књиговодствена вредност средства превазилази његову процењену надокнадиву вредност.

Надокнадива вредност средства се утврђује као вредност која је већа од употребне вредности средства и његове фер вредности. За потребе утврђивања употребне вредности, процењени будући новчани приливи по основу средства се дисконтују на њихову садашњу вредност, применом дисконтне стопе пре пореза, која одражава тренутну тржишну процену временске вредности новца, као и ризика специфичних за средство.

Губитак по основу обезвређења се признаје у случају када је књиговодствена вредност средства већа од његове надокнадиве вредности. Губитак по основу обезвређења се признаје у оквиру резултата периода.

Губици по основу обезвређења из претходних периода се процењују на крају сваког извештајног периода, како би се утврдило да ли је дошло до смањења губитака или да они више не постоје. Губитак по основу обезвређења се укида у случају да је дошло до промене претпоставки коришћених за утврђивање надокнадиве вредности средства. Губитак по основу обезвређења се укида само до износа до којег књиговодствена вредност средства не прелази књиговодствену вредност која би била утврђена, умањена за амортизацију средства, у случају да није било признавања губитка по основу обезвређења.

(о) Депозити, кредити и субординиране обавезе

Депозити, дужничке хартије од вредности, кредити и субординиране обавезе представљају основни извор финансирања Банке.

Банка класификује инструменте финансирања као финансијске обавезе или као капитал у складу са суштином уговорених услова за конкретни инструмент.

Депозити, дужничке хартије од вредности, кредити и субординиране обавезе се иницијално вреднују по фер вредности увећаној за све директне трансакционе трошкове, док се њихово накнадно вредновање врши по амортизованој вредности применом метода ефективне каматне стопе.

(п) Резервисања

Резервисање се признаје у случају када се очекује да ће Банка, као резултат прошлих догађаја, имати садашњу законску или изведену обавезу, која се може поуздано утврдити и за чије измирење се очекује да ће доћи до одлива ресурса, који представљају економску корист за Банку. Резервисање се утврђује путем дисконтовања очекиваних будућих новчаних одлива, применом дисконтне стопе пре пореза, која одражава тренутну тржишну процену временске вредности новца и, тамо где је то одговарајуће, ризика специфичних за обавезу.

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)**(р) Бенефиције запослених**

У складу са прописима који се примењују у Републици Србији, Банка је у обавези да плаћа обавезе државним фондовима којима се обезбеђује социјална сигурност запослених. Ове обавезе укључују доприносе за запослене на терет послодавца у износима обрачунатим по стопама прописаним релевантним законским прописима. Банка је, такође, обавезна да од бруто зарада запослених обустави доприносе и да их, у име запослених, уплати тим фондовима. Доприноси на терет послодавца и доприноси на терет запосленог се књиже на терет расхода периода на који се односе.

У складу са Законом о раду, Банка је у обавези да исплати накнаду запосленима приликом одласка у пензију. Дугорочне обавезе по основу резервисања по основу отпремнина за одлазак у пензију након испуњених услова, исказане на дан 31. децембра 2020. године представљају садашњу вредност очекиваних будућих исплата запосленима утврђену актуарским одмеравањем уз коришћење претпоставки обелодањених у напмени 33(б).

(с) Финансијске гаранције

Финансијске гаранције представљају уговоре којима се Банка обавезује да изврши плаћања њиховим корисницима за губитке настале због неиспуњавања обавезе плаћања одређеног дужника по доспећу обавезе, а у складу са условима дужничког инструмента.

Обавезе по финансијским гаранцијама се иницијално признају по фер вредности, а иницијална фер вредност се амортизује током трајања финансијске гаранције. Обавеза по основу гаранције се накнадно одмерава у износу који је већи од амортизоване вредности и садашње вредности очекиваног будућег плаћања (када је плаћање по основу гаранције вероватно). Финансијске гаранције се евидентирају у оквиру ванбилансних ставки.

(т) Капитал и резерве

Капитал Банке обухвата оснивачке акције, акције наредних емисија, емисиону премију, резерве, резерве фер вредности, акумулирани резултат и добитак текуће године.

Капитал Банке формиран је из уложених средстава оснивача Банке у новчаном и неновчаном облику. Оснивач не може повлачити средства уложена у капитал Банке.

(у) Зарада по акцијама

Банка приказује основну и умањену зараду по акцији за сопствене обичне акције. Основна зарада по акцији се рачуна дељењем добитка или губитка који припада власницима обичних акција Банке пондерисаним просеком броја обичних акција у оптицају током периода.

Умањена зарада по акцији се рачуна дељењем коригованог добитка или губитка који припада власницима обичних акција за ефекте преференцијалних, заменљивих акција, пондерисаним просеком броја обичних акција у оптицају током периода.

(в) Извештавање по сегментима

Сегмент пословања је део Банке који се бави пословним активностима из којих се могу остварити приходи и настати трошкови, чији пословни резултат редовно контролише менаџмент Банке (као главни оперативни доносилац одлука), како би доносио одлуке о алокацији ресурса по сегментима и оцењивао њихове резултате. За сегменте пословања Банке су доступне засебне финансијске информације.

У складу са Међународним стандардом финансијског извештавања 8 - Сегменти пословања, Банка обелодањује и информације о пословању сегмената, и на тај начин корисницима информација пружа додатне информације о приходима и расходима који се остварују из кључних пословних активности.

Приликом утврђивања сегмената коришћени су:

- а) различити производи и услуге који сегменти нуде;
- б) одвојено управљање сегментима и
- в) структура интерног извештавања

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА

Банка је препознала процес управљања ризицима као кључни елемент управљања пословањем, с обзиром да изложеност ризицима произлази из свих пословних активности, као неодвојивог дела банкарског пословања, којима се управља кроз идентификовање, мерење, процену, праћење, контролу и ублажавање, односно успостављање ограничења ризика, као и извештавање у складу са стратегијама и политикама.

Банка је успоставила свеобухватан и поуздан систем управљања ризицима који обухвата: оквир управљања ризицима, стратегије, политике и процедуре управљања ризицима, методологије за управљање појединачним ризицима, одговарајућу организациону структуру, ефективан и ефикасан процес управљања свим ризицима којима је Банка изложена или може бити изложена у свом пословању, адекватан систем унутрашњих контрола, одговарајући информациони систем и адекватан процес интерне процене адекватности капитала. С обзиром да је Банка постала чланица НЛБ Групе крајем године, у наредном периоду извршиће се додатна усклађивања система управљања ризицима са системом управљања ризицима банкарске Групе.

Процес управљања ризицима укључује јасно дефинисање и документовање профила ризичности, као и његово усклађивање са склоношћу Банке ка ризицима и толеранцијом према ризицима, а у складу са усвојеним оквиром управљања ризицима, стратегијама и политикама.

Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом управљања капиталом, Банка је поставила следеће циљеве у оквиру система управљања ризицима: минимизирање негативних ефеката на финансијски резултат и капитал уз поштовање дефинисаних оквира прихватљивог нивоа ризика, диверсификација ризика којима је Банка изложена, одржавање потребног нивоа показатеља адекватности укупног, основног и основног акцијског капитала, одржавање учешћа ризичних кредита (НПЛ) у укупним кредитима на нивоу испод дефинисаног лимита, одржавање показатеља ризика концентрације по основу изложености одређеним врстама производа испод нивоа прописаног регулативом, одржавање учешћа кредита у динарима са валутном клаузулом у страној валути и кредита у страној валути у укупним кредитима Банке испод нивоа прописаног регулативом, одржавање показатеља покрића ликвидном активом изнад нивоа прописаног регулативом и интерним лимитима, развој активности Банке у складу са пословном стратегијом и могућностима и развојем тржишта у циљу стварања конкурентских предности. Циљеви управљања ризицима усклађени су са планом пословања Банке.

Уважавајући измене регулативе Народне банке Србије, потребе даљег унапређења процеса управљања ризицима, препоруке спољног ревизора, као и новонасталу ситуацију изазвану пандемијом вируса COVID-19, Банка је током 2020. године извршила одговарајуће измене интерних аката којима се уређује управљање ризицима.

Систем управљања ризицима

Систем управљања ризицима је дефинисан следећим актима:

- Оквиром за управљање ризицима;
- Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом и Планом управљања капиталом;
- Политикама управљања ризицима;
- Процедурама управљања ризицима;
- Методологијама за управљање појединачним ризицима;
- Осталим актима.

Оквиром за управљање ризицима Банка је формализовала своју склоност ка преузимању ризика, кроз дефинисање циљева (таргета), толеранције (тригера) и лимита, на бази квантитативне и квалитативне анализе. Оквир за управљање ризицима је интегрисан у процес одлучивања у Банци, као и у процес стратешког планирања – израде Стратегије и Бизнис плана.

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Систем управљања ризицима (наставак)

Стратегијом управљања ризицима дефинисани су:

- Дугорочни циљеви, утврђени пословном политиком и стратегијом Банке, као и склоност ка ризицима и толеранција према ризицима одређени у складу са тим циљевима;
- Основна начела преузимања и управљања ризицима
- Основна начела процеса интерне процене адекватности капитала Банке;
- Преглед и дефиниције свих ризика којима је Банка изложена или може да буде изложена.

Такође, стратегијом управљања ризицима дефинисани су критеријуми за утврђивање, као и основна начела управљања лошом активом и највиши прихватљив ниво лоше активе за Банку, као и основна начела управљања ризицима који настају по основу изложености у динарима са валутном клаузулом у страниј валути и изложености у страниј валути.

Банка је утврдила основна начела управљања ризицима како би испунила своје дугорочне циљеве:

- Организовање пословања засебне организационе јединице за управљање ризицима;
- Функционална и организациона одвојеност активности управљања ризицима од редовних пословних активности Банке;
- Свеобухватност управљања ризицима;
- Ефективност управљања ризицима;
- Цикличност управљања ризицима;
- Развој управљања ризицима као стратешко опредељење;
- Управљање ризицима је део пословне културе.

Начела управљања лошом активом односно ризичним пласманима обухватају:

- Активно управљање ризичним пласманима;
- Превентивне мере и активности у циљу минимизирања даљег погоршања квалитета активе;
- Дефинисање стратегија управљања лошом активом – скуп активности и мера у циљу опоравка финансијског стања дужника или покретање одговарајућих поступака принудне наплате;
- Рану идентификацију дужника који се суочавају са финансијским тешкоћама или су у доцњи или статусу неизмиривања обавеза (Watch lista);
- Процену финансијског стања дужника;
- Сет индикатора за укључивање дужника у делокруг организационе јединице надлежне за управљање лошом активом;
- Сегментацију лоше активе;
- Начело материјалности при дефинисању могућих мера;
- Већу учесталост праћења вредности средстава обезбеђења и средстава стечених наплатом;
- Организациону одвојеност Сектора за превенцију и управљање ризичним пласманима;
- Укљученост у корпоративно управљање и управљање ризицима индикатора за праћење лоше активе;
- Транспарентно извештавање.

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Систем управљања ризицима (наставак)

Начела управљања ризицима који настају по основу изложености у динарима са валутном клаузулом у страном валути и изложености у страном валути обухватају:

- Сагледавање изложености клијента са аспекта кредитно-девизног ризика – кроз сагледавање утицаја потенцијалне промене девизног курса на приходе клијента и његов капацитет отплате кредита;
- Сагледавање врсте и сегмента пословања са аспекта кредитно-девизног ризика – кроз сагледавање врсте делатности и врсте производа у смислу директне или индиректне повезаности пословања и цене производа са кретањем девизних курсева;
- Превентивне мере и активности у циљу минимизирања изложености кредитно-девизном ризику;
- Јасно дефинисане активности у процесу одобравања кредита индексираних у страном валути и кредита у страном валути;
- Сегментацију изложености по врсти изложености;
- Већу учесталост праћења вредности средстава обезбеђења за ризичне пласмане, као и средстава обезбеђења стечених наплатом потраживања;
- Организациону одвојеност надлежности за праћење у односу организационих јединица у чијем је делокругу преузимање ризика;
- Укљученост у корпоративно управљање и управљање ризицима индикатора за праћење изложености кредитно-девизном ризику;
- Транспарентно извештавање органа Банке о изложености кредитно-девизном ризику, укључујући и информације о ефикасности и ефективности спровођења активности наплате и мера за управљање лошом активом, односно ризичним пласманима;
- Праћење кретања девизних курсева.

Политике управљања појединим врстама ризика ближе дефинишу:

- Начин организовања процеса управљања ризицима Банке и јасна разграничења одговорности запослених у свим фазама тог процеса, укључујући и процес управљања лошом активом, односно ризичним пласманима;
- Начин процене ризичног профила Банке и методологије за идентификовање и мерење, односно процену ризика;
- Начине праћења и контроле ризика и успостављање система лимита, односно врсте лимита које Банка користи и њихову структуру;
- Начин одлучивања и поступања у случају прекорачења успостављених лимита, уз дефинисање изузетних околности у којима је могуће одобравање прекорачења у законским оквирима;
- Мере за ублажавање ризика и правила за примену тих мера;
- Начин и методологију за спровођење процеса интерне процене адекватности капитала Банке;
- Принципе функционисања система унутрашњих контрола;
- Оквир и учесталост стрес тестирања, као и поступање у случајевима неповољних резултата стрес тестова.

Процедурама управљања ризицима Банка ближе дефинише процес управљања ризицима и надлежности и одговорности свих организационих облика Банке у систему управљања ризицима.

Банка је појединачним методологијама детаљније прописала методе и приступе који се користе у систему управљања ризицима.

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Надлежности

Управни одбор је надлежан и одговоран за усвајање стратегије и политика управљања ризицима и стратегију управљања капиталом, успостављање система унутрашњих контрола у Банци и врши надзор над његовом ефикасношћу, надзор над радом Извршног одбора, усвајање тромесечних извештаја о управљању ризицима, усвајање Плана опоравка, као и спровођење процеса интерне процене адекватности капитала и друго.

Извршни одбор је надлежан и одговоран за спровођење стратегије и политика управљања ризицима и стратегије управљања капиталом, усвајање процедура за управљање ризицима, односно за идентификовање, мерење и процену ризика, и обезбеђивање њихове примене и извештавање Управног одбора у вези с тим активностима. Такође, Извршни одбор анализира систем управљања ризицима и најмање тромесечно извештава Управни одбор о нивоу изложености ризицима и управљању ризицима и одлучује, уз претходну сагласност Управног одбора, о сваком повећању изложености Банке према лицу повезаном са Банком и о томе обавештава Управни одбор.

Одбор за ревизију (Одбор за праћење пословања Банке) је надлежан и одговоран за анализу и надзор примене и адекватног спровођења усвојених стратегија и политика за управљање ризицима и система унутрашњих контрола. Најмање једном месечно извештава Управни одбор о својим активностима и утврђеним неправилностима и предлаже начин на који ће се оне отклонити, предлаже унапређење политика и процедура управљања ризицима и спровођења система унутрашњих контрола.

Одбор за управљање активом и пасивом је надлежан и одговоран за праћење изложености Банке ризицима који произлазе из структуре њених билансних потраживања, обавеза и ванбилансних ставки, као и предлагање мера за управљање каматним ризиком и ризиком ликвидности.

Кредитни одбор одлучује о кредитним захтевима, као и поступањима са проблематичним потраживањима у оквирима утврђеним актима Банке, анализира изложеност Банке кредитном, каматном и валутном ризику, анализира кредитни портфолио, а такође предлаже мере Извршном одбору Банке.

Функција управљања ризицима дефинише и предлаже за усвајање стратегију, политике, процедуре и методологије управљања ризицима, идентификује, мери, ублажава, прати и контролише и извештава о ризицима којима је Банка изложена у свом пословању. Такође, надлежна је за развијање модела и методологија за идентификовање, мерење, ублажавање, праћење и контролу ризика, као и за извештавање надлежних органа Банке.

Сектор управљања средствима и билансом банке је одговоран за управљање средствима и ликвидношћу, као и у управљање активом и пасивом Банке. Такође, учествује и у управљању ризиком ликвидности, каматним ризиком и девизним ризиком.

Функција унутрашње ревизије је одговорна за континуирано спровођење независног вредновања система управљања ризицима, као и за редовну процену адекватности, поузданости и ефикасности система унутрашњих контрола. Унутрашња ревизија о својим налазима и препорукама извештава Одбор за ревизију и Управни одбор.

Функција контроле усклађености пословања дужна је да најмање једном годишње идентификује и процењује ризике те усклађености и предложи планове управљања ризицима, о чему саставља извештај који доставља Извршном одбору и Одбору за праћење пословања Банке.

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Процес управљања ризицима

Банка редовно мери, односно процењује ризике које је идентификовала у свом пословању. Мерење подразумева примену квалитативних и квантитативних метода и модела мерења који омогућују уочавање промена у профилу ризика и процену нових ризика.

За све идентификоване ризике Банка одређује њихову значајност која је заснована на свеобухватној процени ризика који су својствени појединим пословима, производима, активностима и процесима Банке.

Ублажавање ризика подразумева диверсификацију, пренос, смањење и/или избегавање ризика, а Банка га спроводи у складу са ризичним профилем, склоношћу ка ризицима и толеранцијом према ризицима.

Праћење и контрола ризика се спровode кроз континуирано праћење изложености по различитим критеријумима, као и кроз праћење и контролу лимита које је Банка успоставила, који зависе од пословне стратегије и тржишног окружења, као и од нивоа ризика који је Банка спремна да прихвати.

Банка је успоставила систем редовног извештавања о изложености ризицима и ризичном профилу, који омогућује релевантним запосленим на свим нивоима организационе структуре у Банци правовремене, тачне и довољно детаљне информације које су потребне за доношење пословних одлука и ефикасно управљање ризицима, односно сигурно и стабилно пословање.

Извештаји о управљању ризицима се редовно достављају: Управном одбору, Извршном одбору, Одбору за ревизију, Одбору за управљање активом и пасивом и Кредитном одбору, који садрже све информације неопходне за процену ризика и доношење закључака о ризицима којима је Банка изложена.

Банка је у пословању посебно изложена следећим врстама ризика: кредитном и са њим повезаним ризицима, ризику ликвидности, тржишним ризицима, оперативним ризицима, ризику улагања, ризику концентрације изложености и ризику земље, као и свим осталим ризицима који се могу појавити у условима редовног пословања Банке.

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)**4.1. Кредитни ризик**

Кредитни ризик је ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед неизвршења обавеза дужника према Банци.

Током 2020. године посебан изазов са аспекта управљања кредитним ризиком представљају услови изазвани пандемијом вируса COVID-19, који су потпуно другачији у односу на раније околности пословања са којима се сусретао реални и финансијски сектор.

Банка има дефинисане критеријуме одобравања кредита, измене услова, продужење рока и реструктурирања потраживања, који су прописани процедурама и методологијама одобравања пласмана и управљања ризицима.

Пре одобрења пласмана Банка процењује кредитну способност дужника, као примарни извор отплате пласмана на основу интерно дефинисаних критеријума, и понуђени колатерал, као секундарни извор наплате. На основу идентификованог и измереног нивоа кредитног ризика (процене финансијског стања и кредитне способности дужника, као и вредности и правне сигурности кредитне заштите и других релевантних фактора) и независног мишљења о ризику, надлежна лица, одбори и органи Банке, сагласно дефинисаном систему одлучивања, доносе Одлуку о одобрењу/изменама пласмана.

Доношење одлука о излагању кредитном ризику, Банка је дефинисала кроз систем одлучивања у зависности од врсте клијената и нивоа изложености. Доносиоци кредитних одлука су: лица са посебним овлашћењима из Функције управљања ризицима, Кредитни одбор, Извршни одбор и Управни одбор.

Приликом доношења одлука поштује се принцип двоструке контроле, тзв. „принцип четворо очију“, којим се обезбеђује да увек постоји страна која предлаже и страна која одобрава одређени пласман.

За пласмане уговорене у страној валути или у динарима са валутном клаузулом, Банка процењује утицај промене курса динара на финансијско стање и кредитну способност дужника, а нарочито анализира адекватност новчаних токова дужника у односу на промењени ниво кредитних обавеза под претпоставком да ће доћи до одређених промена курса динара на годишњем нивоу.

С обзиром да је Банка постала чланица НЛБ Групе крајем године, у наредном периоду извршиће се додатна усклађивања процеса одобрења пласмана са успостављеним системом на нивоу банкарске Групе.

Организациони модел система управљања кредитним ризиком Банке обезбеђује адекватну комуникацију, размену информација и сарадњу на свим организационим нивоима, а такође обезбеђује јасну, оперативну и организациону раздвојеност функције за независно управљање ризицима и активности подршке с једне стране, од активности преузимања ризика, са друге стране, односно поделу дужности, надлежности и одговорности. Банка је успоставила и адекватан информациони систем који подразумева потпуну информисаност лица укључених у систем управљања кредитним ризиком и одговарајуће извештавање руководства Банке.

Управљање кредитним ризиком

У складу са обимом, врстом и сложености послова које обавља, Банка је организовала процес управљања кредитним ризиком и јасно разграничила одговорности запослених у свим фазама тог процеса.

Прихватљив ниво изложености кредитном ризику Банке у складу је са дефинисаним Оквиром управљања ризицима и Стратегијом управљања ризицима и зависи од структуре портфолија Банке, на основу које се врши лимитирање могућих утицаја негативних ефеката на финансијски резултат и адекватност капитала.

Основна начела управљања кредитним ризиком су:

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

- Управљање кредитним ризиком на нивоу појединачних пласмана и на нивоу целокупног портфолија Банке;
- Одржавање нивоа кредитног ризика који минимизира негативан утицај на финансијски резултат и капитал;
- Рангирање пласмана у складу са њиховом ризичношћу;
- Пословање у складу са добрим праксама за одобравање пласмана;
- Обезбеђење адекватних контрола за управљање кредитним ризиком.

У циљу управљања кредитним ризиком, Банка настоји да послује са клијентима добре кредитне способности и прибавља одговарајуће инструменте обезбеђења плаћања. Банка оцењује кредитну способност сваког клијента у моменту подношења захтева и врши мониторинг дужника, пласмана и колатерала, како би била у могућности да предузме одговарајуће активности у циљу наплате свог потраживања.

Банка врши квантитативно и/или квалитативно мерење, односно процену идентификованог кредитног ризика. Процес мерења кредитног ризика је заснован на мерењу нивоа ризичности појединачног пласмана на основу интерног система рејтинга.

Рејтинг систем је инструмент за доношење појединачних одлука и процењивање нивоа ризика појединачног пласмана. Поред наведеног, рејтинг систем служи за процењивање нивоа ризика укупног портфолија, а користи се и у поступку обезвређења пласмана у циљу рангирања нивоа ризичности и исказивања реалне вредности потраживања. Интерни систем рејтинга подлеже редовној ревизији и унапређењу.

У анализи кредитног ризика поред интерног система рејтинга Банка користи и начела прописана регулативом Народне банке Србије, која захтевају класификацију сваког пласмана на основу прописаних критеријума и обрачун резерве за процењене губитке. У децембру месецу 2018. године Народна банка Србије је усвојила измену регулативе којом се од 01.01.2019. године потврђује укидање обрачуна резерве за процењене губитке и потребне резерве. С обзиром да је Банка постала чланица НЛБ Групе крајем године, у наредном периоду извршиће се додатна усклађивања система интерног рејтинга са правилима на нивоу банкарске Групе.

Ублажавање кредитног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке, односно одржавање прихватљивог нивоа квалитета кредитног портфолија Банке.

Основне технике ублажавања кредитног ризика су:

- Лимити изложености – ризик концентрације,
- Диверсификовање улагања,
- Средства обезбеђења.

Лимити изложености по основу појединачног дужника заснивају се на процени кредитне способности дужника, а лимити изложености на нивоу портфолија усмерени су на ограничење концентрације изложености у портфолију. Банка континуирано контролише кретање кредитног ризика у оквиру дефинисаног ризичног профила.

Ризик концентрације обухвата: велику изложеност (изложеност према једном лицу или групи повезаних лица и лицима повезаним са Банком), групе изложености са истим или сличним факторима ризика као што су привредни сектори, врсте производа, географска подручја и слично, и инструменте кредитне заштите.

Банка прати изложеност према дефинисаним лимитима са истим или сличним факторима ризика, и у зависности од општих економских кретања, кретања у појединим делатностима и географским подручјима, вредности предвиђеним Бизнис планом Банке, и редовно врши преиспитивање дефинисаних лимита и предлаже редеофинисање истих у случају промене фактора ризика.

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Одлуком о управљању ризиком концентрације по основу изложености банке одређеним врстама производа, Народна банка Србије је од 01.01.2019. године, прописала банкама да прате и ризик концентрације, односно изложености банке према групама производа, првенствено изложености по основу готовинских, потрошачких и осталих кредита одобрених становништву уговорене рочности преко 8 година у 2019., преко 7 година у 2020. и од 2021. преко 6 година.

Праћење квалитета пласмана на нивоу појединачног дужника заснива се пре свега на обезбеђивању ажурних података о финансијском стању и кредитној способности дужника и тржишној вредности средстава обезбеђења, док се праћење кредитног ризика на нивоу портфолија врши идентификовањем промена на нивоу група клијената одређеног нивоа ризика, пласмана, колатерала, потребних резерви за очекиване и неочекиване губитке, у циљу утврђивања и управљања стањем и квалитетом активе.

Контрола кредитног ризика подразумева процес континуираног праћења пословања са дефинисаним системом лимита, нарочито када изложеност кредитном ризику тежи горњој граници дефинисаног ризичног профила, а посебно приликом увођења нових пословних производа и активности.

У циљу заштите од ризика неизвршења обавеза у пословању са клијентима, Банка предузима следеће мере за регулisaње потраживања: продужење рока, реструктурирање, поравнање, преузимање средстава обезбеђења у циљу наплате потраживања, закључење уговора са заинтересованим трећим лицем, покретање судског спора и остале мере.

Уколико предузете мере регулisaња пласмана, односно принудне наплате и судског поступка нису дале очекиване резултате, односно када не постоји могућност наплате потраживања у целости, иницира се предлог за трајан отпис преосталог потраживања Банке, или пренос из билансне у ванбилансну евиденцију.

Банка осим кредитне изложености има и ванбилансну изложеност (плативе и чинидбене гаранције, авали, акредитиви) по основу које има потенцијалну обавезу да изврши плаћање за рачун трећих лица. За ванбилансну изложеност Банка користи исте контролне процесе и процедуре који се користе за кредитни ризик по основу билансних изложености.

Извештавање о кредитном ризику обухвата систем интерног и екстерног извештавања, спроводи се на месечном нивоу и по утврђеној динамици, а у складу са дефинисаним системом извештавања.

МСФИ 9 финансијски инструменти

Банка континуирано примењује МСФИ 9 стандард. У складу са МСФИ 9 стандардом финансијска актива може се класификовати и вредновати као:

- Финансијски инструменти по амортизованом трошку (AC), пословни модел прикупљања новчаних токова главнице и камате и испуњен SPPI¹ критеријум;
- Финансијски инструменти по фер вредности кроз остали резултат (FVOCI), испуњен SPPI, али је пословни модел прикупљање новчаних токова и продаја;
- Финансијски инструменти по фер вредности кроз биланс успеха (FVTPL).

С обзиром да је Банка постала чланица НЛБ Групе крајем године, у наредном периоду извршиће се евентуална додатна усклађивања методологија обезвређења са успостављеним правилима на нивоу банкарске Групе.

¹ Solely Payments of Principal and Interest (SPPI)

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Пословни модел Банке опредељен је као држање ради прикупљања новчаних средстава по основу главнице и камата, што је поткрепљено спроведеном анализом која указује да не постоје чињенице да се Банка определила за другачији пословни модел. Са аспекта класификације и мерења, МСФИ 9 стандард захтева да се сва финансијска средства, осим власничких инструмената и деривата, процењују на основу пословног модела управљања конкретним финансијским средствима али и уговорних карактеристика новчаних токова самих инструмената (на бази тестирања SPPI критеријума). Новчани токови финансијских инструмената који се вреднују по амортизованом трошку састоје се од плаћања главнице и камате чије су компоненте накнада за временску вредност новца, трошка кредитног ризика, административни трошкови и профитна маржа.

Власнички инструменти, улагања у лица која нису зависна, а који се не држе ради трговине се класификују као средства чија се вредност процењује по фер вредности кроз остали резултат, са накнадном рекласификацијом добитка и губитка кроз биланс успеха.

Такође, применом МСФИ 9 стандарда, Банка обрачунава обезвређење и за кредитне пласмане дате Републици Србији и Народној банци Србије (за средства која нису одмах расположива) које се евидентира на терет биланса успеха, као и обезвређење по основу хартија од вредности које евидентира кроз остали укупни резултат.

Идентификовање проблематичних и реструктурираних потраживања

Банка прати квалитет портфолија на основу идентификовања и анализе раних сигнала упозорења код клијената. Сигнали упозорења се континуирано прате и на основу анализе истих, клијенти се сврставају у категорије Стандардни, Потенцијално ризични (Watch list) и NPL клијенти (клијенти са проблематичним потраживањима).

У складу са применом МСФИ 9 стандарда, почев од 01.01.2018. године, Банка је увела и нивое обезвређења (ниво 1, ниво 2 и ниво 3) који прате статус клијента. Стандардни клијенти се сврставају у ниво 1, клијенти код којих је идентификовано повећање кредитног ризика (Watch list клијенти, погоршање кредитног ризика у односу на тренутак одобрења, кашњења од 31 дан до 90 дана) сврставају се у ниво 2, а NPL клијенти се сврставају у ниво 3. Клијенти који се налазе у нивоима 1 и 2 се обезвређују на групној основи, док клијенти из нивоа 3, уз испуњење критеријума материјалне значајности, се обезвређују појединачно. NPL клијенти који се налазе у нивоу 3, а имају мање материјално значајну изложеност, обезвређују се на групној основи уважавајући захтеве МСФИ 9 стандарда у делу најмање 2 сценарија наплате.

Додатно, услед новонастале ситуације изазване пандемијом вируса COVID-19, за клијенте који су разврстани у ниво 1 и 2, уведен је додатни заштитни слој обезвређења, уз повећање обухвата клијената разврстаних у ниво 2, као резултат анализе нивоа значајности повећања кредитног ризика појединачних клијената у новонасталим околностима.

Реструктурирани непроблематични клијенти се сврставају у категорију потенцијално ризичних клијената, односно у ниво 2 обезвређења, док се реструктурирани проблематични сврставају у категорију клијената са проблематичним потраживањима, односно категоризују се у ниво 3 обезвређења.

Сврха праћења квалитета портфолија је спречавање директног трансфера Стандардних клијената у категорију клијената са проблематичним потраживањима без претходног идентификовања клијената као потенцијално ризичних и без спровођења радњи превенције ризичних пласмана, односно ублажавања и смањивања кредитног ризика путем спровођења адекватне стратегије и акцион их планова. Потенцијално ризични клијенти се прате чешће у односу на Стандардне клијенте и уколико се утврди даље повећање кредитног ризика, клијенти се сврставају у категорију клијената са проблематичним потраживањима.

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Идентификовање проблематичних и реструктурираних потраживања (наставак)

Реструктурирани непроблематични клијенти се сврставају у категорију потенцијално ризичних клијената, односно у ниво 2 обезвређења, док се реструктурирани проблематични сврставају у категорију клијената са проблематичним потраживањима, односно категоризују се у ниво 3 обезвређења.

Сврха праћења квалитета портфолија је спречавање директног трансфера Стандардних клијената у категорију клијената са проблематичним потраживањима без претходног идентификовања клијената као потенцијално ризичних и без спровођења радњи превенције ризичних пласмана, односно ублажавања и смањивања кредитног ризика путем спровођења адекватне стратегије и акционих планова. Потенцијално ризични клијенти се прате чешће у односу на Стандардне клијенте и уколико се утврди даље повећање кредитног ризика, клијенти се сврставају у категорију клијената са проблематичним потраживањима.

Под проблематичним потраживањима подразумевају се сва потраживања која касне у измиривању обавеза преко 90 дана, по било којој материјално значајној обавези према Банци (матичном друштву) или подређеним друштвима, потраживања код којих је на основу финансијског стања процењено да дужник неће моћи да измири своје обавезе у целости не узимајући у обзир могућност реализације инструмената кредитне заштите (без обзира да ли касни у измиривању обавеза), потраживања за која је утврђен износ обезвређења на појединачној основи. Проблематичним се сматрају и потраживања по основу: престанка евидентирања прихода од камата, провизија и накнада у билансу успеха, специфичних прилагођавања за кредитни ризик која су обрачуната због значајног погоршања кредитног квалитета које је уследило након настанка изложености, значајног губитка који се остварује уступањем потраживања, реструктурирања потраживања извршеног услед финансијских тешкоћа дужника, као и подношења предлога за покретање стечајног поступка над дужником. Проблематичним потраживањима сматрају се сва потраживања од дужника, уколико је једно потраживање класификовано у групу проблематичних потраживања.

Реструктурирање потраживања је одобравање, због финансијских потешкоћа дужника, уступака у вези са отплатом појединачног потраживања који не би били одобрени да дужник није у тим потешкоћама, без обзира да ли има доспелих обавеза, да ли је то потраживање обезвређено и да ли је за њега наступио статус неизмиривања обавеза. Реструктурирање се врши на један од следећих начина: променом услова под којима је потраживање настало, нарочито ако су накнадно уговорени услови отплате повољнији у односу на првобитно уговорене (смањење каматне стопе, отпис дела главнице и/или камате, промена датума доспећа и др), као и рефинасирањем потраживања. Овакве околности се често у пракси називају „forbearance“. Поред наведеног, у категорију реструктурираних потраживања сврставају се и потраживања код којих је:

- извршена промена уговорених услова отплате проблематичних потраживања или која би, у одсуству наведених измена, била сврстана у категорију проблематичних, потраживања,
- извршена промена уговорених услова отплате потраживања која доводи до потпуног или делимичног отписа у материјално значајном износу,
- Банка активирала уговорене клаузуле о реструктурирању на основу којих се услови отплате мењају услед наступања одређених догађаја (уграђене клаузуле) према дужнику од кога је потраживање већ класификовано у групу проблематичних потраживања или би било тако класификовано да нису активирани те клаузуле,
- уколико је дужник истовремено када је одобрено ново потраживање (или у кратком периоду пре или после тог одобравања) извршио плаћање по основу другог потраживања Банке (или другог правног лица према коме је уступљено потраживање према том дужнику), а које је било класификовано или је испуњавало услове да буде класификовано у групу проблематичних или би, у одсуству новог потраживања, било класификовано у наведену групу, односно испуњавало те услове.

У складу са применом МСФИ 9 стандарда, свако реструктурирање потраживања услед финансијских потешкоћа сматра се модификованим или промењеним финансијским средством.

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Идентификовање проблематичних и реструктурираних потраживања (наставак)

Модификације које проузрокују престанак признавања старог финансијског средства и иницијално признавање новог, а које су биле мотивисане падом у кредитној способности и отплатном капацитету, воде иницијалном признавању финансијских средстава које стандард дефинише као „POCI²”, тј. средства која су обезвређена у моменту иницијалног признавања и иницијално се вреднују по фер вредности. Они у моменту иницијалног признавања немају обезвређење, али је потребно укључити очекиване кредитне губитке током века трајања средства у обрачун ефективне каматне стопе.

Самим тим, Банка укључује иницијалне очекиване кредитне губитке у процену новчаних токова, приликом обрачуна кредитно-прилагођене ефективне каматне стопе финансијског средства за које се сматра да су обезвређена у моменту иницијалног признавања. Такође, за потребе обрачуна обезвређења, ова средства ће за цео период трајања остати у нивоу 3.

МСФИ 9 у случају значајне модификације финансијског инструмента указује на потребу за престанком признавања старог финансијског средства и признавањем новог по фер вредности на дан признавања.

Престанак признавања доводи до трајног добитка или губитка, који се признаје у оквиру биланса успеха, а једнаког разлици између амортизоване вредности старог финансијског средства и фер вредности новог финансијског средства умањеног за износ очекиваних кредитних губитака признатих као обезвређење на новом финансијском средству.

Приликом сваке промене кредитних услова, код пласмана који нису у статусу проблематичних (ПЛ) клијената, као и код лоших (НПЛ) клијената, Банка израчунава 10% тест у циљу утврђивања да ли се ради о значајној или мање значајној модификацији.

Банка у свом систему евидентира сваку модификацију средства, без обзира да ли се ради о мање значајној или значајној модификацији, и без обзира да ли је модификација настала због промене тржишних услова код добрих (ПЛ) клијената или је настала због проблема у пословању лоших (НПЛ) клијената.

Банка је током 2020. године, због примене мораторијума 1 и 2, који су примењени у складу са одлукама Народне банке Србије о привременим мерама за банке ради ублажавања последица пандемије вируса COVID-19 у циљу очувања финансиске стабилности финансиског система, признала губитак у износу РСД 342 милиона по основу модификације финансијских инструмената услед одлагања плаћања камате обрачунате током трајања оба или једног мораторијума до продуженог рока доспећа финансијских инструмената, а која се односила на временски период трајања мораторијума. Мораторијум 1 и 2, у зависности од опредељења клијената могли су трајати у периоду од марта до септембра 2020. године. Крајем 2020. године на снагу је ступила додатна регулатива Народне банке Србије, која омогућава клијентима додатни *grace period* у случајевима испуњености дефинисаних критеријума који указују да је клијент погођен пандемијом COVID-19.

Банка редовно прати предузете мере за реструктурирање ризичних пласмана и контролише правовременост предузимања ових мера. Праћење предузетих мера, односно реализација истих, као што је нпр. измирење доспелих обавеза, врши се на дневном нивоу. Мониторинг пословања реструктурираних клијената обавља се редовно на сваких 6 месеци, или чешће у случају потребе. Анализа финансијских извештаја, анализа задужености, провера адекватности обезбеђења, као и мониторинг свеукупног пословања, стратегија према дужницима представљају кључне тачке поменутог мониторинга.

² Purchased or Originated Credit-Impaired (POCI)

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Идентификовање проблематичних и реструктурираних потраживања (наставак)

Реструктурирано потраживање које је класификовано у групу проблематичних потраживања Банка након истека годину дана од дана његовог реструктурирања, класификује у групу потраживања која се не сматрају проблематичним ако су испуњени следећи услови:

- није утврђен износ обезвређења за реструктурирано потраживање и није наступио статус неизмирења обавеза;
- у последњих 12 месеци извршене су уплате благовремено или са доцњом не дужом од 30 дана, у складу са измењеним условима отплате;
- на основу анализе финансијског стања, односно кредитне способности дужника, оцењено је да ће дужник моћи да измири обавезе у целости у складу са измењеним условима отплате.

Ризик промене квалитета aktive

Квалитет aktive Банке се мери степеном изложености појединим категоријама ризика према критеријумима дефинисаним интерним системом рејтинга. Интерни систем рејтинга се заснива на квантитативним и квалитативним параметрима за одређивање рејтинга дужника. Рејтинг скала садржи пет категорија ризика, које су подељене на 19 подкатегија. Различите изложености према истом дужнику опредељују исту категорију рејтинга, без обзира на специфичности различитих врста кредита.

Банка користи различите рејтинг моделе за кредитни ризик у зависности од врсте клијената. Израчунавање рејтинга врши се на месечном нивоу на основу квалитативних и квантитативних параметара и благовремености у измиревању обавеза. Низак ниво ризика подразумева пословање са клијентима добре кредитне способности и прихватљив је за Банку (категије рејтинга 1 и 2), повишен ниво ризика представља пословање са клијентима који имају одређене проблеме у пословању, а могу негативно да утичу на измирење обавеза и чије пословање се интензивно прати (категије рејтинга 3 и 4) и висок ниво ризика означава клијенте са негативним резултатима пословања и лошом кредитном историјом (категије ризика 4Д, 4ДД и 5). Категорија ризика 4, дели се на пет подкатегија и то: 4+, 4 и 4- – неризични клијенти (РЕ), 4Д ризични клијенти (NPE) са доцњом до 90 дана и 4ДД ризични клијенти (NPE) са доцњом од 91 до 180 дана.

Банка се штити од ризика промене квалитета aktive кроз континуирано праћење пословања клијената, идентификовање промена које могу настати погоршањем стања дужника, кашњењем у отплати или променама у окружењу, као и прибављањем одговарајућих средстава обезбеђења.

Ризик промене вредности aktive – умањење имовине

Обезвређење пласмана има за циљ обезбеђење разумног, опрезног и правовременог утврђивања губитака, како би се заштитио капитал Банке у периоду када губитак буде и дефинитивно потврђен (реализован) због немогућности наплате уговорених износа или одливом средстава за измирење потенцијалних обавеза.

Обезвређење пласмана и резервисања врше се само онда када постоји оправдан основ, односно када постоји објективан доказ о обезвређењу као последица догађаја који су настали након почетног признавања кредита, а који неповољно утичу на будуће новчане токове од кредита.

Главни елементи у процени обезвређења пласмана су следећи: прекорачење рока плаћања главнице или камате, тешкоће у новчаним токовима корисника кредита (финансијске тешкоће), опадање кредитног рејтинга или промене првобитних услова из уговора и друго.

Обезвређење пласмана се врши на основу процене очекиваних будућих новчаних токова из пословања клијената или реализацијом средстава обезбеђења, уколико се процени да ће реално кредит бити намирен из тих средстава. Банка врши процену обезвређења потраживања на групној и појединачној основи.

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Појединачно и групно процењивање у нивоу 3

Банка процењује исправку вредности за сваки појединачно значајан пласман са статусом неизмиривања обавеза – default-а (ризичан пласман, подкатегија ризика 4Д, 4ДД и 5, према интерном систему рејтинга), односно пласмани који су класификовани у ниво 3 у складу са МСФИ 9 стандардом. Том приликом се узимају у обзир финансијска позиција корисника кредита, одрживост бизнис плана, његова способност да побољша своје перформансе у случају финансијских тешкоћа, пројектовани приходи, расположивост других врста финансијске подршке и вредност колатерала која се може реализовати, као и очекивани новчани токови. Уколико дође до нових информација које према процени битно мењају кредитну способност клијента, вредност колатерала и извесност испуњења обавеза клијента према Банци, врши се нова процена обезвређења пласмана.

Праг материјалне значајности Банка одређује на основу анализе вредносне структуре портфолија по врстама клијената и производа.

Исправка вредности на појединачној основи се обрачунава уколико постоје објективни докази обезвређења који су резултат једног или више догађаја насталих након иницијалног признавања финансијског средства и уколико постоји мерљиво смањење будућих токова готовине.

Појединачно процењивање

Објективним доказима који указују на потребу обезвређења пласмана, сматрају се:

- када финансијско стање дужника указује на знатне проблеме у његовом пословању;
- када постоје подаци о неизмирењу обавеза, учесталом кашњењу у отплати или неиспуњавању других уговорних одредаба;
- када Банка, услед финансијских потешкоћа дужника, битно промени услове отплате потраживања у односу на оне који су првобитно уговорени;
- дужник не може да измири своје обавезе у целости без реализације средства обезбеђења;
- непрекидна блокада рачуна преко 60 дана;
- када постоје извесне значајне финансијске потешкоће у пословању клијента (банкротство, ликвидација, стечај или нека друга врста финансијске реорганизације дужника) и слично.

Докази се могу документовати и анализом у Watch list процесу информацијом о повећаном степену ризика дужника.

Поред тога, документацију потребну као доказ за обезвређење пласмана, представљају и докази за процену очекиваних прилива по пласману, који се пре свега односе на документацију о планираним будућим новчаним токовима дужника.

Када постоје објективни докази, износ обезвређења се обрачунава као разлика између бруто књиговодствене вредности средстава и садашње вредности процењених будућих токова готовине, при чему Банка уважава постојање више сценарија наплате приликом процене очекиваних будућих токова готовине у складу са МСФИ 9 стандардом. Том приликом, сценарија која се могу узети у обзир су сценарија из пословања (реструктурирање/споразуми и слично), сценарија из реализација колатерала (вансудски/судски/стечај и остало) и продаја потраживања. Вероватноће одређеног сценарија Банка процењује на основу историјске реализације и наплате проблематичних случајева, специфичности појединачног клијента, као и предвиђањем будућих могућих исхода, при чему је збир свих сценарија 100%.

За групу мање материјалних потраживања која се налазе и нивоу 3, приликом обрачуна обезвређења користи се такође више сценарија наплате, која се примењују са одређеним вероватноћама, где су те вероватноће израчунате на основу статистичких модела користећи историјске податке о наплати.

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Групно процењивање

Обезвређење се процењује групно по свим пласманима код којих није идентификован објективни доказ обезвређења и налазе се у нивоу 1 – стандард клијенти и у нивоу 2 – клијенти са идентификованим повећањем кредитног ризика, као и потраживања по основу провизија и других потраживања која немају елементе за свођење на садашњу вредност.

Група процена се врши по групама према сличним карактеристикама у погледу кредитног ризика које се формирају на основу интерно прописане методологије (по врстама клијената у сектору привреде и по бонитетним групама по врстама пласмана у сектору становништва), базиране на систему интерног рејтинга и то на месечном нивоу. Методологија за обезвређење је значајно промењена и уместо приступа реализованог губитка у складу са МРС 39, примењује се принцип будућег очекиваног губитка, у складу са МСФИ 9, кроз укључивање утицаја очекиваног кретања макроекономских варијабли на будуће кретање вероватноће губитка на бази статистички доказаних међузависности.

У складу са МСФИ 9, обезвређење се одмерава на следећи начин:

- Ниво 1 – Кредити код којих није идентификовано погоршање кредитног ризика у односу на тренутак првобитног признавања. Банка обрачунава трошак обезвређења базиран на 12-месечним очекиваним кредитним губицима;
- Ниво 2 – Кредити код којих је идентификовано значајно погоршање кредитног ризика у односу на тренутак првобитног признавања. Банка ће обрачунава трошак обезвређења базиран на очекиваним кредитним губицима за цео животни век инструмента.

Трошкови обезвређења финансијских инструмената, код којих се не сматра да постоји значајно погоршање кредитног ризика, обрачунати су на основу 12-месечних очекиваних губитака (ECL). У Ниво 1 укључене су и изложености према Републици Србији, Народној банци Србије и друге изложености са пондером кредитног ризика нула, у складу са Одлуком о адекватности капитала банке, изузев изложености по основу обавезне резерве и сличаних изложености по основу којих очекивани кредитни губици теже нули.

Сви финансијски инструменти код којих је реализовано погоршање кредитног ризика класификовани су у ниво 2 и трошкови обезвређења обрачунати су на основу очекиваних губитака за цео животни век инструмента. Поред квалитативних и квантитативних критеријума за разврставање у ниво 2, услед услова изазваних пандемијом вируса COVID-19, током 2020. године Банка је значајан број клијената из делатности које су највише погођене пандемијом вируса COVID-19 (угоститељство, туризам, саобраћај...) рекласификовала у ниво 2 у циљу превентивног деловања и реалног одмеравања обезвређења, имајући у виду могуће негативне последице пандемије вируса COVID-19 на пословање клијената из наведених делатности. Наведено је спроведено кроз анализу структуре портфолија по делатностима, као и анализом појединачних клијената правних лица.

Анализирани су сви клијенти са изложеношћу преко дефинисаног нивоа, а који послују у делатностима за које је процењено да су највише изложене негативним ефектима пандемије вируса COVID-19. Сви клијенти за које је процењено да су, или би могли бити, изложени ефектима пандемије вируса COVID-19, иако немају реализоване раније дефинисане критеријуме за трансфер у ниво 2 у складу са МСФИ 9 стандардом, су одмах разврстани у ниво 2. Такође, извршена је и анализа клијената из сегмента становништва који су запослени у недржавном и нејавном сектору и који нису пензионери. Уколико је за наведене клијенте идентификован изостанак зараде, или је иста умањена за износ изнад дефинисаног нивоа, извршен је трансфер таквих клијената у ниво 2. Последично, за наведене клијенте обрачунато је и обезвређење за цео период трајања кредита.

Банка разматра да ли постоји значајан раст кредитног ризика од иницијалног признавања средства у односу на ризик неизмирења на крају сваког извештајног периода. Идентификовање значајног погоршања кредитног ризика базира се на дефинисаним квантитативним и квалитативним критеријумима (као што су сигнали раног упозорења, доцњи преко 30 дана и слично).

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Групно процењивање (наставак)

У 2020. години, Банка је унапредила Методологију процене обезвређења билансне активе и вероватног губитка по ванбилансним ставкама у делу могућности обрачуна и издвајања додатног заштитног слоја обезвређења, или разраде и примене већег броја могућих сценарија, а у циљу адекватног укључивања процењених ефеката пандемије вируса COVID-19 на обезвређење по основу кредитног ризика.

Банка обрачунава трошкове обезвређења дужничких хартија од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат (FVOCI), као акумулирани износ обезвређења који такође утиче и на Биланс успеха. Међутим, очекивани кредитни губици не умањују износ бруто финансијске активе у билансу стања.

За сектор привреде и становништва, Банка обрачунава очекиване кредитне губитке (обезвређење) на следећи начин:

$$ECL = \sum_{t=1}^T (EAD_t * MPD_t * LGD_t * DF_t)$$

ECL	Expected credit loss (очекивани кредитни губитак)
EAD	Exposure at default (изложеност у тренутку default-a)
MPD	Marginal Probability of default (маргинална вероватноћа default-a)
LGD	Loss given default (губитак у случају default-a клијента)
DF	EIR based discount factor (дисконтни фактор заснован на ЕКС)

Наведена формула користи се за израчунавање очекиваних кредитних губитака (обезвређења) у нивоу 1 и 2, уз респектовање временског хоризонта.

EAD, односно изложеност у тренутку наступања статуса default-a представља процену књиговодствене вредности у складу са МСФИ 9 у моменту default-a, узимајући у обзир профил уговорених новчаних токова као и могућа коришћења средстава из одобрених линија пре момента default-a.

Изложеност услед неиспуњења обавеза (ЕАД) представља бруто књиговодствену вредност финансијских инструмената који подлежу обрачуна умањења вредности, узимајући у обзир и могућност клијента да повећа своју изложеност неиспуњењу обавеза.

За израчунавање EAD за ниво 1, Банка процењује могућност неизмирења обавеза у оквиру 12 месеци за обрачун дванаестомесечног очекиваног кредитног губитка (ECL), односно, израчунава се обезвређење за кредит који се налази у нивоу 1, за који се очекује да ће резултирати немогућношћу исплате обавеза у периоду од 12 месеци од датума биланса стања. За ниво 2, изложеност по неиспуњењу обавеза се разматра за све догађаје у току животног века инструмената.

PD представља процену вероватноће неиспуњења обавеза у датом временском периоду. Неиспуњење обавеза се може десити само у одређено време током процењеног периода, уколико се није претходно престало са признавањем инструмента, а Банка је још увек изложена. Банка на основу историјских података израчунава PD параметар посебно у сектору привреде и сектору становништва. У сектору привреде, PD се обрачунава по врстама лица (велика предузећа, средња предузећа, мала предузећа...), а у сектору становништва по врстама производа (стамбени кредити, готовински кредити, пољопривредни кредити...).

Након обрачуна историјских PD-јева, Банка укључује и *forward looking* компоненту кроз Бета фактор који представља утицај кретања макроекономских варијабли (кретање друштвеног производа, незапослености, стопе инфлације, индустријске производње...) на будући PD. Бета фактор се израчунава помоћу статистичких и економетријских модела.

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Групно процењивање (наставак)

За потребе укључивања *forward looking* компоненте, Банка у обрачун вредности Бета фактора укључује три различита сценарија кретања макроекономских варијабли (оптимистични, реалан и песимистични), након чега се врши пондерисање са вероватноћама очекиване реализације наведених сценарија, како би се добио финални Бета фактор који садржи сва три сценарија (оптимистичан, реалан, песимистичан).

Макроекономски фактори коришћени у процесу обезвређења

У оквиру процеса годишње израде Стратегије и Бизнис плана Банка пројектује вредности макроекономских фактора за период од наредне три године, уважавајући карактеристике тржишта на којима послује. Приликом дефинисања макроекономских претпоставки Банка користи сет различитих релевантних екстерних извора, али и интерне процене.

Након укидања ванредног стања, уведеног услед новонасталих околности изазваних пандемијом вируса COVID-19, и делимично побољшане здравствене ситуације у датом тренутку, Банка је током јуна 2020. године кориговала параметре кредитног ризика на бази пројекције макроекономских фактора услед процењених ефеката пандемије вируса COVID-19 (коришћена је ММФ пројекција стопе раста БДП, која је ревидирана са очекиваних 4% на пад од 1.5% у 2020. години, уз претпостављени опоравак до краја 2021. године).

Према прелиминарној процени Републичког завода за статистику (РЗС), Србија је у 2020. години забележила пад БДП-а од 1.1%. Према процени Народне банке Србије, пад је потекао из услужних сектора најтеже погођених пандемијом (туризам, угоститељство и саобраћај), док је грађевинарство забележило минималан пад. Пројекција Народне банке Србије за 2021. годину је раст БДП-а од 6.0% уз симетричне ризике, где позитивни ризици потичу из домаћег, а негативни из међународног окружења. Донете мере економске политике током 2020. године (5.8 млрд евра, око 12.5% БДП-а) успеле су да ограниче ефекат кризе, као и одрживом расту од око 4% у средњем року. Инфлација је у децембру 2020. године износила 1.3% међугодишње, док је просечна међугодишња инфлација у 2020. години износила 1.6%. На ниске инфлаторне притиске указује и базна инфлација од 2.1% у децембру 2020. године. Предвиђање Народне банке Србије је да ће се инфлација кретати у оквиру доње границе циљаног распона у 2021. години. У средњем року преовладавају дезинфлаторни притисци. Према процени Народне банке Србије ризици пројекције су симетрични, а неизвесност је и даље углавном везана за трендове у међународном окружењу, глобалну трговину и економски раст (пре свега еврозоне) и друго. Кретање инфлације ће такође зависити и од брзине опоравка домаће тражње и регулисаних цена.

У складу са наведеним, приликом израде Стратегије и бизнис плана Банке за наредни период, претпостављена је криза комбинованог облика латиничних слова В (V) и У (U), тако да ефекти, са аспекта кредитног ризика, буду у највећој мери реализовани током 2021. године (даље продубљивање кризе и испољавање ефеката рецесије), уз очекивани благи опоравак у 2022. години, који би се наставио и у 2023. години. Наведено је утицало и на пројектовани ниво обезвређења, посебно на групној основи, али и на ревидирање очекивања у делу наплате ризичних пласмана.

Детаљно се приказују макроекономски фактори који су показали статистички засноване везе са стопама неизмирења обавеза, а последично и са очекиваним кредитним губицима на дан 31.12.2020. године и 31.12.2019. године, са пројектованим вредностима коришћеним у сваком од три сценарија (реалистични, песимистични и оптимистични).

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Макроекономски фактори коришћени у процесу обезвређења (наставак)

Пројекција макроекономских фактора 31.12.2020. године

Макроекономски фактор	ECL сценарио	Пондер	2021.	2022.	2023.
Индекс индустријске производње					
	Оптимистични сценарио	10	106.20	104.30	104.30
	Реалистични сценарио	80	105.50	103.50	103.50
	Песимистични сценарио	10	102.90	102.90	102.50
Шестомесечни Еурибор (%)					
	Оптимистични сценарио	10	-0.35	-0.30	-0.15
	Реалистични сценарио	80	-0.40	-0.35	-0.25
	Песимистични сценарио	10	-0.45	-0.40	-0.35
Шестомесечни Белибор (%)					
	Оптимистични сценарио	10	0.95	0.95	1.20
	Реалистични сценарио	80	1.20	1.20	1.45
	Песимистични сценарио	10	1.45	1.45	1.70
Број незапослених лица (у хиљадама)					
	Оптимистични сценарио	10	442	418	394
	Реалистични сценарио	80	491	465	438
	Песимистични сценарио	10	540	511	482

Пројекција макроекономских фактора 31.12.2019. године

Макроекономски фактор	ECL сценарио	Пондер	2020.	2021.	2022.
			%	%	%
Референтна каматна стопа НБС					
	Оптимистични сценарио	10	2.00	2.25	2.25
	Реалистични сценарио	80	2.25	2.50	2.50
	Песимистични сценарио	10	2.50	2.75	2.75
Стопа инфлације					
	Оптимистични сценарио	10	1.80	2.00	2.00
	Реалистични сценарио	80	2.20	2.50	2.50
	Песимистични сценарио	10	2.40	2.60	2.60
Шестомесечни Белибор					
	Оптимистични сценарио	10	1.75	2.00	2.00
	Реалистични сценарио	80	1.95	2.15	2.15
	Песимистични сценарио	10	2.15	2.40	2.40

Од почетка 2020. године Банка је извршила више пута репроцену кључних макроекономских варијабли укључених у обрачун очекиваних кредитних губитака. Предвиђене вредности референтне каматне стопе НБС, стопе инфлације и шестомесечног Белибора су кориговане наниже, одражавајући пословање Банке у условима опадајућих каматних стопа на тржишту Републике Србије, што је последица пандемије на глобалном нивоу и рецесије која се у одређеној мери пренела на домаће тржиште, уз очекивање да ова фаза нема дугорочни карактер.

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Макроекономски фактори коришћени у процесу обезвређења (наставак)

Кретања у међународном окружењу и даље карактерише неизвесност, пре свега у погледу глобалног опоравка од ефеката пандемије вируса COVID-19 и дешавања на међународном финансијском и робном тржишту. Бројне централне банке у свету реаговале су у претходном периоду ублажавањем својих монетарних политика, конвенционалним и неконвенционалним мерама, како би умањиле негативне ефекте кризе. Опоравак еврозоне, са којом Република Србија остварује најзначајније трговинске и финансијске везе, требало би да буде подстакнута предузетим мерама Европске централне банке усмереним на повећање ликвидности и пружање подршке повољним условима финансирања.

Индустријска производња у Републици Србији у новембру 2020. године мања је за 1.4% у односу на новембар 2019. године, док је у односу на просек 2019. године, већа за 6.0%. Индустријска производња у периоду јануар – новембар 2020. године, у поређењу са истим периодом 2019. године, већа је за 0.1%.

Посматрано по секторима, у новембру 2020. године, у односу на исти месец 2019, забележена су следећа кретања: сектор прерађивачка индустрија – пад од 3.8%, снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација – раст од 6.6% и сектор рударство – раст од 7.2%. Подаци о индустријској производњи по наменским групама у новембру 2020. године, у односу на исти месец претходне године, показују да је дошло до пада у производњи: нетрајних производа за широку потрошњу (5.7%) и капиталних производа (5.4%), док је раст забележен у производњи: трајних производа за широку потрошњу (7.8%), интермедијарних производа (осим енергије (1.4%)) и енергије (0.7%).

Кретање **EURIBOR стопа** током 2020. године имало је већу волатилност од уобичајене. Пандемија вируса COVID-19 и значајно смањење економске активности утицали су на мањак ликвидности на тржишту и раст EURIBOR-а, који је био најизраженији у другој половини априла када је негативни тромесечни EURIBOR износио 0.16%. У том периоду предузете су бројне мере водећих централних банака у правцу веома експанзивних монетарних политика, што је утицало је на раст ликвидности у банкарском систему и пад EURIBOR-а на рекордно ниске нивое и близу каматне стопе ЕЦБ-а на депозитне олакшице (-0.5%) која се сматра практично доњом границом, јер банке вишак ликвидности могу да држе код Европске централне банке (ЕЦБ) по тој стопи. Будуће кретање ЕУРИБОР-а тешко је предвидети, с обзиром да је у питању тржишна категорија коју одређује понуда и тражња, али кретање ове стопе највећим делом зависиће од политике Европске централне банке у наредном периоду, односно у којој ће се мери водити експанзивна монетарна политика. Инфлација у ЕУ је већ дуже време испод циљане, а ЕУ економија не остварује очекивани раст. Тренутно тржишни учесници не очекују смањење стопе ЕЦБ на депозитне олакшице, и не очекује се ни даљи значајнији пад EURIBOR стопа. С друге стране, стимулативна монетарна политика ЕЦБ (програми откупа хартија од вредности) биће на снази у дужем периоду, уз очекивани даљи раст вишкова ликвидности банака, па се не очекује ни већи раст ових стопа у наредних годину или две. До раста каматних стопа могло би да дође у случају већих финансијских ризика након попуштања фискалних мера којима владе земаља тренутно обезбеђују помоћ привреди за отклањање последица пандемије вируса COVID-19, односно промене економског циклуса. **БЕЛИБОР** (BELIBOR – Belgrade Interbank Offered Rate) је референтна каматна стопа која се утврђује на Панелу банака, на српском међубанкарском тржишту. У децембру 2020. године Народна банка Србије је снизила референтну каматну стопу за доданих 25 базних поена, на ниво од 1%, настављајући са ублажавањем монетарне политике. Овим је пружена додатна подршка домаћој економији, имајући у виду размере кризе у свету изазване пандемијом, поновно погоршање епидемиолошке ситуације и успоравање привредног опоравка на глобалном нивоу, посебно у Европи. **Референтна каматна стопа** се додатним смањењем налази на нивоу који је за 1.25 процентних поена нижи него пре избијања пандемије. Очекује се да ће даље ублажавање монетарне политике, уз претходне снажне мере Народне банке Србије и Владе, као и најављене додатне мере фискалне политике, наставити повољно да делује на услове финансирања привреде и грађана и раст њиховог расположивог дохотка.

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Макроекономски фактори коришћени у процесу обезвређења (наставак)

Истовремено, Народна банка Србије је одлучила да сузи коридор својих основних каматних стопа, са ± 1.0 процентни поен, на ± 0.9 процентних поена у односу на референтну каматну стопу. Тиме је каматна стопа на депозитне олакшице смањена за 15 базних поена, на 0.1%, а стопа на кредитне олакшице за 35 базних поена, на 1.9%.

Подршка Народне банке Србије и Владе привреди Србије у великој мери је допринела мањем паду економске активности у другом тромесечју од иницијално очекиваног, као и бољим резултатима економског опоравка након тога. Имајући то у виду, Народна банка Србије очекује повољнију стопу раста бруто домаћег производа ове године у односу на очекивања на почетку пандемије, -1.0% уместо -1.5% , иако је епидемиолошка ситуација и у свету и код нас погоршана у четвртном кварталу. **Подаци с тржишта рада о расту стопе запослености и задржаној једноцифреној стопи незапослености** потврђују значај пакета економских мера из претходног периода.

Додатни заштитни слој обезвређења за кредитни ризик

Поред директних ефеката пандемије вируса COVID-19 преко погоршања макроекономских очекивања на ниво обезвређења Банке, неопходно је било укључивање и додатних експертских процена у ниво обезвређења за кредитни ризик, у циљу адекватног осликавања процењених ефеката потенцијалне кризе. Укључивање експертских процена извршено је кроз издвајање додатног заштитног слоја обезвређења за кредитни ризик. Наведено је реализовано кроз претпоставку погоршања предвиђених стопа *default-a*, добијених економетријским моделима, на начин да се ослика претпостављени облик очекиване кризе (комбинација кривих V и U облика), које карактеришу највећи ефекти током 2021. године (даље продубљивање кризе и испољавање ефеката рецесије), уз очекивани благи опоравак у 2022. години, који би се наставио и у 2023. години. Додатно, погоршање предвиђених стопа *default-a* је спроведено применом додатног раста стопа *default-a* добијених економетријским моделима за 15% у 2021. години и 10% у 2022. и 2023. години.

Обрачун обезвређења за кредитни ризик за ниво 1 и 2

За обрачун обезвређења за ниво 1, Банка користи једногодишње PD-јеве за првих 12 месеци, који представљају производ историјског PD и Бета фактора израчунатог за прву годину, уз примену додатног заштитног слоја обезвређења за кредитни ризик у циљу укључивања ефеката пандемије вируса COVID-19.

Код обрачуна обезвређења за ниво 2, где се обезвређење обрачунава за сваку годину трајања финансијског средства, Банка користи маргинални PD који представља разлику два кумулативна PD, између $t+1$ и t , где t представља временски период од једне године. Кумулативни PD се односи на вероватноћу *default-a* која ће се десити закључно са периодом t . Вероватноћа да ће се реализовати *default* пре или закључно са роком доспећа T одговара *lifetime PD-ju*, односно вероватноћи *default-a* за цео период живота финансијског инструмента, уз примену додатног заштитног слоја обезвређења за кредитни ризик у циљу укључивања ефеката пандемије вируса COVID-19. Вредности параметра PD ажурирају се на полугодишњем нивоу (за датуме 30.06. и 31.12.) и примењују у наредној половини године, осим за 31.12. када се примењује PD параметар за 31.12. Изузетно, ажурирање PD се врши за датуме 30.06. и 31.12. са подацима закључно са 31.05., односно 30.11. текуће године. LGD Губитак у случају неизмирења обавеза је процена губитака који се јавља у случају неизмирења обавеза у одређено време. Заснива се на разлици између уговорених новчаних токова и новчаних токова које би кредитор очекивао да прими, укључујући и реализацију било којег колатерала. То је обично изражено као проценат EAD-а. Банка у својој процени кредитних губитака одмерених у складу са Методологијом процене обезвређења и МСФИ 9 стандардом, жели да одрази могућност наплате новчаних токова како из редовних новчаних токова, али и из реализације колатерала и других средстава обезбеђења, који су директно повезани са финансијским инструментом.

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Обрачун обезвређења за кредитни ризик за ниво 1 и 2 (наставак)

У том смислу, Банка примењује генерално концепт одвојеног LGD secured и LGD unsecured параметра у зависности од степена обезбеђености појединачног пласмана. За потребе обрачуна LGD secured-а, односно очекиване стопе губитка након реализације колатерала, Банка узима у обзир све интерно расположиве колатерале где постоји процена о могућој наплативости.

Последњи корак у обрачуну обезвређења је дисконтни фактор - DF у циљу свођења на садашњу вредност. За дисконтовање се користи иницијална ефективна каматна стопа у чији обрачун улазе само оне камате и накнаде које се могу идентификовати као директан приход Банке. У нивоу 2, период на који се врши дисконтовање, зависи од рока трајања финансијског средства, док је у нивоу 1, временски фактор увек једнак једној години (12 месеци).

За обрачун обезвређења за изложености према државама, финансијским институцијама и обезвређење хартија од вредности, Банка користи другачији начин обрачуна обезвређења. Банка не поседује адекватну историју у погледу миграција и default-а изложености према државама и финансијским институцијама. Приликом процене обезвређења и ризика default-а изложености по основу финансијских инструмената држава, њених органа, централних банака као и финансијских институција, ослања се на истраживања и податке екстерне рејтинг агенције Moody's. Том приликом користи све расположиве изворе до којих може доћи без употребе прекомерног трошка или труда, како би адекватно утврдила вероватноћу default-а за потребе обрачуна обезвређења. Вероватноћа default-а за период од годину дана је утврђена као вероватноћа миграције из утврђеног екстерног рејтинга уговорне стране (или рејтинга сродне уговорне стране уколико не постоји доступан екстерни рејтинг), у статус default-а. Кумулативни PD се одређује једноставно експоненцијалним дизањем на степен једногодишњих стопа default-а, на следећи начин:

$$CPD_t = 1 - e^{-(\text{default rate} * t)}$$

Вредности годишње стопе PD које се користе у обрачуну обезвређења ХОВ и финансијских институција своде се на месечне. За LGD unsecured параметар користи вредност прописану за изложености према државама и финансијским организацијама, у складу са базелским стандардима. LGD secured (ако постоји средство обезбеђења) користи се на исти начин као код привреде и становништва.

Обезвређење пласмана привреди, становништву, државама и финансијским институцијама умањује вредност пласмана и признаје се као расход у оквиру биланса успеха, а обезвређење хартија од вредности се евидентира кроз остали резултат.

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама

Утврђивање појединачног вероватног губитка по ванбилансним ставкама (потенцијалним обавезама – плативих и чинидбених гаранција, акредитива, авала и других ванбилансних ставки) врши се када се процени да постоји довољно извесно очекивање да ће доћи до одлива средстава за измирење потенцијалне обавезе и дужник се налази у нивоу 3. Такође, за ниво 1 и 2, Банка утврђује процену вероватног губитка по ванбилансним ставкама за све ванбилансне ставке, укључујући и неискоришћене преузете обавезе. Начин обезвређења ванбилансних ставки за ниво 1 и ниво 2 је исти као обезвређење билансних потраживања, осим у делу признавања EAD-а. Код процене вероватног губитка по ванбилансним ставкама, Банка умањује изложеност за фактор конверзије (CCF). У складу са МСФИ 9 стандардом, Банка је на основу искуства обрачунала факторе кредитне конверзије (CCF), који представљају вероватноћу конверзије ванбилансних изложености у билансне и закључила да не располаже довољним бројем историјских података за дефинисање CCF. Због тога, Банка користи најбољу апроксимацију CCF, а то су фактори конверзије дефинисани Одлуком о адекватности капитала банке Народне банке Србије. За неискоришћене преузете обавезе, за које је Банка уговорила безусловну отказивост уговора или могућност отказа уговорене обавезе ако клијент прекрши уговорене ковенанте, Банка не обрачунава резервисања по основу неискоришћених преузетих обавеза.

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама (наставак)

Вероватни губитак по ванбилансним ставкама признаје се као расход у оквиру биланса успеха.

Средства заштите од кредитног ризика (коллатерал)

У циљу заштите од изложености кредитном ризику, најчешћа пракса коју Банка користи, поред редовног праћења пословања клијената, је и прибављање инструмената обезбеђења (коллатерала), којима се обезбеђује наплата потраживања и минимизира кредитни ризик. Износ и врста потребног коллатерала зависи од процене кредитног ризика друге уговорне стране.

Као стандардне инструменте обезбеђења Банка од клијената прибавља уговорно овлашћење и менице, док се као додатни инструменти, у зависности од процене кредитног ризика и врсте пласмана уговарају:

- За комерцијалне или корпорацијске кредите и кредите за мале бизнисе – залог на покретним и непокретним стварима (хипотеке), депозити, банкарске, корпоративне и гаранције државе, јемства, залог на хартијама од вредности, уделима и потраживањима;
- За кредите становништву – хипотеке на непокретностима, депозити, јемства солидарног дужника, осигурање Националне корпорације за осигуравање стамбених кредита, животно осигурање и друго;
- За позајмљене вредносне папире и уговоре о реоткупу – новац или вредносни папири.

Приликом процене непокретности или залог на покретној имовини, Банка обезбеђује стручну и независну процену вредности непокретности од стране овлашћених проценитеља, како би потенцијални ризик од нереалне процене свела на најмање могућу меру. Непокретност, роба, опрема и остале покретне ствари које су предмет залог морају бити и осигуране од стране осигуравајућег друштва прихватљивог за Банку, а полисе винкулиране у корист Банке.

У циљу заштите од промене тржишних вредности коллатерала (хипотека, залога, хартија од вредности и сл.), процењена вредност коллатерала се коригује за дефинисани проценат (haircut) у зависности од врсте коллатерала и локације, који се редовно преиспитују и ревидирају. На овај начин Банка са штити од потенцијалних губитака по основу немогућности наплате потраживања из средстава обезбеђења.

Корективни фактор (haircut) представља разлику између процењене вредности коллатерала и новчаног прилива који је могуће остварити продајом коллатерала у поступку наплате. Haircut процењену тржишну вредност сваког инструмента обезбеђења своди на очекивану вредност која ће бити наплаћена његовом реализацијом у будућности, и то уважавајући волатилност тржишне вредности, могућност реализације и готовинске одливе по основу трошкова активирања и продаје (судски трошкови, трошкови пореза који падају на терет продавца, трошкови консултаната и оглашавања и остали трошкови), очекивани пад тржишне вредности од тренутка процене до тренутка планиране реализације, као и својствену неизвесност у утврђивању вредности.

Банка обраћа пажњу на редовну процену/вредновање коллатерала. За неризичне пласмане (стандард клијенте) који се налазе у нивоу 1 и клијенте који се налазе на Watch листи – ниво 2, хипотеке на стамбеним и пословним непокретностима процењују се најмање једном у три године, од стране овлашћеног процењивача. За ризичне пласмане (NPL) који се налазе у нивоу 3, хипотеке на стамбеним објектима се процењују најмање једном у три године, хипотеке на пословним објектима (пословни простори, локали, складишта, грађевинско земљиште са и без грађевинске дозволе, пољопривредно земљиште, остало) најмање једном у 18 месеци, а хипотеке на индустријским објектима процењују се минимум једном годишње (12 месеци), од стране овлашћеног процењивача. Хартије од вредности се процењују на месечној основи за све пласмане.

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Средства заштите од кредитног ризика (коллатерал) (наставак)

Редовно праћење вредности непокретности подразумева проверу вредности непокретности на основу расположивих података и информација, поређење вредности непокретности из порфолија Банке са кретањима вредности на тржишту Републике Србије (реализована продаја, понуда и тражња) по регионима прописаним у каталогу коллатерала, коришћење статистичког модела итд. За све пословне непокретности, Банка спроводи проверу вредности најмање једном годишње, а за стамбене и остале непокретности најмање једном у три године.

Вредност коллатерала и тенденције кретања, Банка прати и ажурира како би се потенцијални ризик од нереалне процене свео на најмању могућу меру, а у случају потребе може захтевати и додатни коллатерал у складу са закљученим уговором. Коллатерали представљају секундарни извор наплате потраживања.

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику

Укупна изложеност кредитном ризику на дан 31. децембра 2020. и 31. децембра 2019. године, приказана је у следећем прегледу, без узимања у обзир било каквог колатерала или неке друге кредитне заштите. Наведене вредности исказане су у бруто и нето књиговодственом износу (после ефеката ублажавања по основу обезвређења).

Укупна изложеност кредитном ризику

У хиљадама динара

	31.12.2020.		31.12.2019.	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето
I. Преглед активе	483,990,125	459,427,723	456,990,222	432,380,443
Готовина и средства код централне банке	80,045,107	80,045,107	67,558,219	67,558,219
Кредити и потраживања од банака и других финансијских институција	18,146,238	18,142,070	24,952,308	24,733,958
Кредити и потраживања од комитената	200,690,207	189,296,089	192,872,896	180,852,563
Финансијска средства (хартије од вредности и деривати)	153,780,536	153,776,323	138,470,153	138,469,551
Остала средства	8,510,717	6,216,270	9,339,310	7,100,360
Немонетарна имовина	22,817,320	11,951,865	23,797,336	13,665,793
II. Ванбилансне ставке	42,691,687	42,467,225	53,123,735	52,932,759
Плативе гаранције	4,014,943	3,952,927	4,210,006	4,185,429
Чинидбене гаранције	6,116,729	6,051,112	4,764,048	4,722,824
Преузете неопозиве обавезе	32,332,800	32,279,122	43,588,232	43,487,483
Остало	227,215	184,064	561,449	537,023
Укупно (I+II)	526,681,812	501,894,948	510,113,958	485,313,202

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Промена кредита и потраживања од комитената по нивоима ризика током 2020. године

	У хиљадама динара			
	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно
31.12.2019	170,284,910	6,745,322	15,842,664	192,872,896
Нова потраживања	40,852,435	1,316,000	86,359	42,254,794
Смањење/Отплата потраживања	(22,767,537)	(1,473,522)	(2,084,797)	(26,325,856)
Прелазак у ниво 1	-	(549,000)	(126,837)	(675,837)
Прелазак у ниво 2	(6,055,509)	-	(82,076)	(6,137,585)
Прелазак у ниво 3	(4,272,339)	(173,374)	-	(4,445,713)
Прелазак из других нивоа	675,837	6,137,585	4,445,713	11,259,135
Друге промене	(6,800,106)	(907,189)	(404,332)	(8,111,627)
31.12.2020	171,917,691	11,095,822	17,676,694	200,690,207

Промена исправки вредности кредита и потраживања од комитената по нивоима ризика током 2020. године

	У хиљадама динара			
	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно
31.12.2019	874,495	125,198	11,020,640	12,020,333
Нова потраживања	241,224	74,597	67,455	383,276
Смањење/Отплата потраживања	(156,374)	(18,421)	(1,776,854)	(1,951,649)
Прелазак у ниво 1	-	(22,879)	(70,431)	(93,310)
Прелазак у ниво 2	(32,865)	-	(41,492)	(74,357)
Прелазак у ниво 3	(80,526)	(9,737)	-	(90,263)
Прелазак из других нивоа	93,310	74,358	90,263	257,931
Друге промене	(137,229)	(10,201)	1,089,587	942,157
31.12.2020	802,035	212,915	10,379,168	11,394,118

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Током 2020. године транзиције изложености по нивоима су последице редовних пословних промена:

- транзиција у ниво 1 из нивоа 2 и 3, последица је измирења доспелих обавеза делимично или у целости (смањење доцње);
- транзиција у ниво 2 из нивоа 1, највише је поседица утицаја пандемије вируса COVID-19 на делатности које су погођене (угоститељство, туризам, саобраћај...) које су рекласификоване у ниво 2 у циљу превентивног деловања и реалног сагледавања обезвређења, као и повећања кредитног ризика код одређеног броја клијената;
- транзиција у ниво 3 из нивоа 1 и 2, је последица утицаја пандемије изазване вирусом COVID-19 на пад пословне активности и смањење финансијског потенцијала за регулисање обавеза према Банци. Сагледавање дужника вршено је више пута у претходном периоду, како су се и очекивања у вези кретања ефеката кризе мењала, а посебно у домену третмана дужника из најугроженијих привредних грана за које се не очекује потпуни опоравак ни у 2021. години, клијената са оствареним губитком изнад висине капитала, очекиваних нових захтева за додатним релаксацијама уговорених услова у 2021. години, као последице продужених негативних ефеката пандемије COVID-19 и других елемената, а посебно је узето у обзир извршено реструктурирање пласмана за одређене клијенте који нису били у могућности да изврше отплату у иницијално уговореном року доспећа кредита, као и у случајевима да и поред извршене докапитализације није покривен кумулативни губитак, и да је остварен значајан пад пословних прихода током 2020. године као последица пандемије COVID-19. Смањење потраживања у нивоу 3, највећим делом, последица је пребацивања 100% обезвређених потраживања у ванбилансну евиденцију, као и регулисања ризичних потраживања (наплатом из колатерала и редовног пословања клијената). Наведену транзицију из нивоа 1 и 2 у ниво 3, пратило је и кретање исправке вредности која је збачајно повећана након уласка у ниво 3. Током године, потраживања из нивоа 1 су се налазила у нивоу 2 пре него што су прешла у ниво 3.
- На смањење изложености утицало је у износу од РСД 336 милиона и признавање губитка по основу модификације финансијских средстава услед одлагања измирења обавеза по основу камате клијената током мораторијума 1 и 2, равномерно до краја продуженог рока отплате финансијског средства.
- Друге промене углавном се односе на повећање/смањење ангажовања код клијената који нису мењали нивое на оба датума. Такође, у друге промене улази и обрачун камата, курсних разлика и друго.
- Смањење исправки вредности у другим променама у нивоу 1 и 2, највише се односи на побољшање параметара ризика којима се обезвређују неризични (добри) пласмани, а налазили су се у портфолију Банке 31.12.2019. године, као и 31.12.2020. године, додатно и услед делимичне отплате пласмана.
- Повећање исправки вредности у другим променама у нивоу 3, односи се на повећање исправки вредности које су настале након преласка клијента из нивоа 1 и нивоа 2 и ниво 3, под већ појашњеним претпоставкама.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација по нивоима ризика

31.12.2020	У хиљадама динара								
	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно	Исправка вредности Ниво 1	Исправка вредности Ниво 2	Исправка вредности Ниво 3	Укупна исправка вредности	Нето
Стамбени	45,177,028	688,692	905,200	46,770,920	16,848	4,057	416,440	437,345	46,333,575
Готовински	37,136,903	637,940	277,545	38,052,388	121,729	32,729	223,138	377,596	37,674,792
Пољопривреда	11,475,146	222,594	282,684	11,980,424	92,244	21,850	122,071	236,165	11,744,259
Остало	4,277,483	82,170	198,889	4,558,542	23,469	4,846	178,465	206,780	4,351,762
Микро бизнис	8,318,090	1,429,708	440,735	10,188,533	115,242	38,180	219,625	373,047	9,815,486
Укупно становништво	106,384,650	3,061,104	2,105,053	111,550,807	369,532	101,662	1,159,739	1,630,933	109,919,874
Велика предузећа	24,164,279	6,231,195	6,429,321	36,824,795	72,656	62,304	3,675,082	3,810,042	33,014,753
Средња предузећа	7,876,894	740,097	531,659	9,148,650	41,383	6,090	194,402	241,875	8,906,775
Мала предузећа	2,959,089	298,297	823,753	4,081,139	27,425	4,937	393,345	425,707	3,655,432
Држава	21,815,385	764,054	3,588,648	26,168,087	70,593	37,864	1,087,247	1,195,704	24,972,383
Остало	8,717,394	1,075	4,198,260	12,916,729	220,446	58	3,869,353	4,089,857	8,826,872
Привредни клијенти	65,533,041	8,034,718	15,571,641	89,139,400	432,503	111,253	9,219,429	9,763,185	79,376,215
Укупно	171,917,691	11,095,822	17,676,694	200,690,207	802,035	212,915	10,379,168	11,394,118	189,296,089
Потраживања од банака	18,146,238	-	-	18,146,238	4,168	-	-	4,168	18,142,070

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација по нивоима ризика

31.12.2019	У хиљадама динара								
	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно	Исправка вредности Ниво 1	Исправка вредности Ниво 2	Исправка вредности Ниво 3	Укупна исправка вредности	Нето
Стамбени	40,137,803	563,216	993,518	41,694,537	55,720	18,722	487,612	562,054	41,132,483
Готовински	34,456,268	369,714	250,163	35,076,145	161,194	19,467	196,477	377,138	34,699,007
Пољопривреда	9,316,462	121,427	275,822	9,713,711	103,186	12,406	127,555	243,147	9,470,564
Остало	4,793,469	44,820	159,663	4,997,952	36,250	1,080	153,449	190,779	4,807,173
Микро бизнис	7,937,996	779,822	549,999	9,267,817	127,880	21,209	286,938	436,027	8,831,790
Укупно становништво	96,641,998	1,878,999	2,229,165	100,750,162	484,230	72,884	1,252,031	1,809,145	98,941,017
Велика предузећа	30,404,295	4,177,915	6,273,603	40,855,813	81,782	43,052	3,714,019	3,838,853	37,016,960
Средња предузећа	7,749,403	178,584	1,753,845	9,681,832	31,326	2,997	1,335,764	1,370,087	8,311,745
Мала предузећа	3,571,658	95,640	1,149,243	4,816,541	20,410	781	656,700	677,891	4,138,650
Држава	21,847,484	413,490	170,672	22,431,646	110,876	5,464	132,088	248,428	22,183,218
Остало	10,070,072	694	4,266,136	14,336,902	145,871	21	3,930,037	4,075,929	10,260,973
Привредни клијенти	73,642,912	4,866,323	13,613,499	92,122,734	390,265	52,315	9,768,608	10,211,188	81,911,546
Укупно	170,284,910	6,745,322	15,842,664	192,872,896	874,495	125,199	11,020,639	12,020,333	180,852,563
Потраживања од банака	24,737,891	-	214,417	24,952,308	3,933	-	214,417	218,350	24,733,958

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Промене исправки вредности потраживања у Билансу стања

У хиљадама динара

	31.12.2019	Повећање исправки вредности	Укидање исправки вредности	Друге промене	31.12.2020
Укупно становништво	1,809,145	1,100,253	(1,138,441)	(140,024)	1,630,933
Привредни клијенти	10,211,188	3,093,106	(2,074,035)	(1,467,074)	9,763,185
Укупно	12,020,333	4,193,359	(3,212,476)	(1,607,098)	11,394,118
Потраживања од банака	218,351	42,256	(41,992)	(214,447)	4,168

**Друге промене се односе на извршен пренос у целости обезвређених потраживања из билансне у ванбилансну евиденцију, курсне разлике и остале промене.*

Проблематични кредити и потраживања – ниво 3

Проблематични кредити и потраживања су они кредити и потраживања за које је Банка утврдила да постоје објективни докази који указују на обезвређење и за које не очекује наплату доспеле главнице и камате у складу са уговором о кредиту (обезвређена потраживања). Процена обезвређења код проблематичних потраживања се врши за сваки појединачно значајан пласман са статусом неизмиривања обавеза – defaulta, ниво кредитног ризика 3 (подкатегорија ризика 4Д и 4ДД према интерном систему рејтинга и категорија ризика 5), уколико постоје објективни докази обезвређења који су резултат једног или више догађаја насталих након иницијалног признавања финансијског средства и уколико постоји мерљиво смањење будућих токова готовине. Такође, у проблематичне кредите спадају и мање материјално значајни кредити који се налазе у нивоу 3, а њихово обезвређење се ради на групној основи у складу са захтевима МСФИ 9 стандарда.

Непроблематични кредити и потраживања – ниво 1 и ниво 2

За непроблематична потраживања нивоа 1 и нивоа 2 (категорије рејтинга 1, 2, 3 и подкатегорија 4), обезвређење се процењује групно (необезвређена потраживања). Групна процена се врши по групама према сличним карактеристикама у погледу кредитног ризика које се формирају на основу интерно прописане методологије (бонитетне групе по врстама клијената и пласмана), базиране на систему интерног рејтинга и то на месечном нивоу.

Обезвређење на групној основи базира се на очекиваном кредитном губитку у складу са вероватноћом неизмирења обавеза у наредних 12 месеци (потраживања у нивоу 1), осим у случају када постоји значајно погоршање кредитног ризика у односу на тренутак иницијалног признавања, када се процена кредитних губитака врши на бази вероватноће неизмирења обавеза за период животног века инструмента (потраживања у нивоу 2). Ценећи специфичности у пословању са клијентима, посебно се утврђују миграције за привредне клијенте, микро бизнис, становништво по врстама производа.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Потраживања по данима доцње - ниво 1 и 2

У хиљадама динара

31.12.2020.	Ниво 1						Ниво 2					
	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно
Стамбени	45,133,418	43,610	-	-	-	45,177,028	551,533	3,053	88,293	45,813	-	688,692
Готовински	34,256,339	2,880,564	-	-	-	37,136,903	165,285	118,593	248,709	105,353	-	637,940
Пољопривреда	11,219,296	255,850	-	-	-	11,475,146	68,022	20,534	82,356	51,682	-	222,594
Остало	3,970,234	307,249	-	-	-	4,277,483	33,645	10,294	27,028	11,203	-	82,170
Микро бизнис	7,925,617	392,473	-	-	-	8,318,090	1,042,963	302,015	73,106	11,624	-	1,429,708
Укупно становништво	102,504,904	3,879,746	-	-	-	106,384,650	1,861,448	454,489	519,492	225,675	-	3,061,104
			-	-	-						-	
Велика предузећа	24,094,092	70,187	-	-	-	24,164,279	6,138,683	92,512	-	-	-	6,231,195
Средња предузећа	7,773,498	103,396	-	-	-	7,876,894	629,973	107,051	3,073	-	-	740,097
Мала предузећа	2,864,269	94,820	-	-	-	2,959,089	225,281	30,505	42,511	-	-	298,297
Држава	21,439,880	375,505	-	-	-	21,815,385	595,476	61,171	107,407	-	-	764,054
Остало	8,717,394	-	-	-	-	8,717,394	1,075	-	-	-	-	1,075
Привредни клијенти	64,889,133	643,908	-	-	-	65,533,041	7,590,488	291,239	152,991	-	-	8,034,718
			-	-	-						-	
Укупно	167,394,037	4,523,654	-	-	-	171,917,691	9,451,936	745,728	672,483	225,675	-	11,095,822
од чега: реструктурирана	-	-	-	-	-	-	287,926	24,334	110,022	2,279	-	424,561
			-	-	-						-	
Потраживања од банака	18,146,238	-	-	-	-	18,146,238	-	-	-	-	-	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Потраживања по данима доцње - ниво 1 и 2

У хиљадама динара

31.12.2019.	Ниво 1						Ниво 2					
	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно
Стамбени	40,126,089	11,714	-	-	-	40,137,803	451,982	-	45,275	65,960	-	563,217
Готовински	32,496,413	1,959,855	-	-	-	34,456,268	133,784	78,369	119,376	38,185	-	369,714
Пољопривреда	9,182,949	133,513	-	-	-	9,316,462	37,608	2,214	72,794	8,813	-	121,429
Остало	4,494,377	299,092	-	-	-	4,793,469	11,870	10,364	16,342	6,244	-	44,820
Микро бизнис	7,230,512	707,484	-	-	-	7,937,996	446,233	325,680	6,485	1,423	-	779,821
Укупно становништво	93,530,340	3,111,658	-	-	-	96,641,998	1,081,477	416,627	260,272	120,625	-	1,879,001
Велика предузећа	30,091,092	313,203	-	-	-	30,404,295	3,753,403	424,512	-	-	-	4,177,915
Средња предузећа	7,523,028	226,375	-	-	-	7,749,403	108,098	70,483	3	-	-	178,584
Мала предузећа	3,474,992	96,666	-	-	-	3,571,658	68,993	26,647	-	-	-	95,640
Држава	21,034,676	812,809	-	-	-	21,847,485	394,081	19,409	-	-	-	413,490
Остало	10,064,196	5,875	-	-	-	10,070,071	694	-	-	-	-	694
Привредни клијенти	72,187,984	1,454,928	-	-	-	73,642,912	4,325,269	541,051	3	-	-	4,866,323
Укупно	165,718,324	4,566,585	-	-	-	170,284,909	5,406,746	957,678	260,274	120,624	-	6,745,322
од чега: реструктурирана	-	-	-	-	-	-	580,045	420,212	439	1,656	-	1,002,354
Потраживања од банака	22,532,883	2,205,008	-	-	-	24,737,891	-	-	-	-	-	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Кредити и потраживања од комитената по критеријуму укључивања у Ниво 2

У хиљадама динара

	31.12.2020.					31.12.2019.				
	Промена ИР	Реструктурирање	Доцња преко 30 дана	Остало	Укупно	Промена ИР	Реструктурирање	Доцња преко 30 дана	Остало	Укупно
Стамбени	28,535	252,908	37,823	369,426	688,692	8,507	226,849	119,028	208,833	563,216
Готовински	3,428	316	88,172	546,024	637,940	15,530	16,749	156,641	180,795	369,714
Пољопривреда	-	6,138	113,976	102,480	222,594	9,508	7,077	99,486	5,356	121,427
Остало	268	15,371	12,746	53,785	82,170	860	-	28,369	15,591	44,820
Микро бизнис	344,515	-	165,998	919,195	1,429,708	258,850	5,321	26,784	488,865	779,821
Укупно становништво	376,746	274,733	418,715	1,990,910	3,061,104	293,254	255,997	430,308	899,440	1,878,999
Велика предузећа	4,641,240	-	-	1,589,955	6,231,195	3,441,528	736,238	-	150	4,177,915
Средња предузећа	7,498	-	3,073	729,526	740,097	50,494	-	-	128,090	178,584
Мала предузећа	23,756	-	115,073	159,468	298,297	11,075	10,119	-	74,446	95,640
Држава	439,346	149,828	184	174,696	764,054	97,272	-	-	316,217	413,490
Остало	-	-	-	1,075	1,075	-	-	-	694	694
Привредни клијенти	5,111,840	149,828	118,330	2,654,720	8,034,718	3,600,369	746,357	-	519,598	4,866,323
Укупно	5,488,586	424,561	537,045	4,645,630	11,095,822	3,893,622	1,002,354	430,308	1,419,038	6,745,322
Потраживања од банака	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Остало обухвата техничке и експертске сигнале (у складу са процесом ране идентификације потенцијално ризичних изложености (Watch list), као и утицај пандемије вируса COVID-19 (значајан утицај 31.12.2020. године).

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Исправке вредности по критеријуму укључивања у Ниво 2

У хиљадама динара

	31.12.2020.					31.12.2019.				
	Промена ИР	Реструктурирање	Доцња преко 30 дана	Остало	Укупно	Промена ИР	Реструктурирање	Доцња преко 30 дана	Остало	Укупно
Стамбени	98	1,524	118	2,317	4,057	147	13,526	2,133	2,916	18,722
Готовински	49	-	13,681	18,999	32,729	734	463	9,766	8,504	19,467
Пољопривреда	-	248	15,797	5,805	21,850	112	326	11,707	262	12,406
Остало	1	3,393	730	722	4,846	34	-	729	317	1,080
Микро бизнис	14,640	-	6,195	17,345	38,180	9,718	2	719	10,770	21,209
Укупно становништво	14,788	5,165	36,521	45,188	101,662	10,744	14,316	25,055	22,769	72,884
Велика предузећа	60,007	-	-	2,297	62,304	38,008	4,895	150	-	43,053
Средња предузећа	455	-	29	5,606	6,090	2,269	-	729	-	2,997
Мала предузећа	1,928	-	655	2,354	4,937	45	32	704	-	781
Држава	32,907	2,805	1	2,151	37,864	4,733	-	731	-	5,464
Остало	-	-	-	58	58	-	-	21	-	21
Привредни клијенти	95,297	2,805	685	12,466	111,253	45,055	4,927	2,334	-	52,315
Укупно	110,085	7,970	37,206	57,654	212,915	55,799	19,243	27,389	22,769	125,199
Потраживања од банака	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Обезвређена потраживања по данима доцње - Проблематична потраживања, ниво 3

У хиљадама динара

31.12.2020.	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно
Стамбени	267,714	1,130	71,295	46,172	518,889	905,200
Готовински	41,801	19,780	15,113	51,643	149,208	277,545
Пољопривреда	48,529	10,887	20,242	11,218	191,808	282,684
Остало	17,941	2,375	2,224	1,091	175,258	198,889
Микро бизнис	33,232	18,287	36,035	19,314	333,867	440,735
Укупно становништво	409,217	52,459	144,909	129,438	1,369,030	2,105,053
Велика предузећа	1,111,839	-	303,977	-	5,013,505	6,429,321
Средња предузећа	194,086	-	41,773	4,094	291,706	531,659
Мала предузећа	37,004	-	34,525	10,472	741,752	823,753
Држава	3,418,323	-	-	-	170,325	3,588,648
Остало	196,673	-	-	-	4,001,587	4,198,260
Привредни клијенти	4,957,925	-	380,275	14,566	10,218,875	15,571,641
Укупно	5,367,142	52,459	525,184	144,004	11,587,905	17,676,694
од чега: реструктурирана	4,003,837	5,009	56,271	19,125	5,037,927	9,122,169
Потраживања од банака	-	-	-	-	-	-

Потраживања са доцњом испод 90 дана која се налазе у нивоу 3 односе се на клијенте који имају финансијске тешкоће као последица утицаја пандемије изазване вирусом COVID-19 на пад пословне активности и смањење финансијског потенцијала за регулисање обавеза према Банци и Банка је проценила да постоји ризик од неизмирења обавеза до краја отплате кредита.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2020. године

 4. **УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)**

 4.1. **Кредитни ризик (наставак)**

 4.1.1. **Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)**

Обезвређена потраживања по данима доцње - Проблематична потраживања, ниво 3

У хиљадама динара

31.12.2019.	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно
Стамбени	272,633	5,087	30,698	60,758	624,342	993,518
Готовински	54,228	18,653	14,590	11,590	151,102	250,163
Пољопривреда	67,141	9,151	5,927	5,333	188,270	275,822
Остало	6,490	563	641	55	151,914	159,663
Микро бизнис	13,633	76,424	7,607	16,416	435,918	549,998
Укупно становништво	414,125	109,878	59,463	94,152	1,551,546	2,229,164
Велика предузећа	1,652,779	52,063	55,309	-	4,513,452	6,273,603
Средња предузећа	199,802	-	-	-	1,554,043	1,753,845
Мала предузећа	22,076	-	-	6,556	1,120,610	1,149,242
Држава	334	-	-	-	170,337	170,671
Остало	1,319,701	-	-	-	2,946,437	4,266,138
Привредни клијенти	3,194,692	52,063	55,309	6,556	10,304,879	13,613,499
Укупно	3,608,817	161,941	114,772	100,708	11,856,425	15,842,663
од чега: реструктурирана	1,424,595	58,846	71,849	20,037	5,766,584	7,341,911
Потраживања од банака	214,417	-	-	-	-	214,417

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.2. Проблематична потраживања

Учешће проблематичних потраживања, ниво 3 у укупним кредитима

У хиљадама динара

31.12.2020.	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Ниво 3	Ниво 3 реструктурирана потраживања	Исправке вредности ниво 3	Учешће ниво 3 у укупним (%)	Износ средстава обезбеђења ниво 3
Укупно становништво	111,550,807	1,630,933	2,105,053	340,790	1,159,739	1.89%	1,733,364
Стамбени	46,770,920	437,345	905,200	145,700	416,440	1.94%	895,187
Готовински	38,052,388	377,596	277,545	5,823	223,138	0.73%	103,692
Пољопривреда	11,980,424	236,165	282,684	48,649	122,071	2.36%	264,313
Остало	4,558,542	206,780	198,889	16,384	178,465	4.36%	18,916
Микро бизнис	10,188,533	373,047	440,735	124,234	219,625	4.33%	451,256
Привредни клијенти	89,139,400	9,763,185	15,571,641	8,781,379	9,219,429	17.47%	13,971,723
Пољопривреда	2,876,122	13,199	9,002	-	4,928	0.31%	9,170
Прерађивачка индустрија	12,077,559	1,162,333	2,847,426	2,796,569	1,095,828	23.58%	2,846,877
Електрична енергија	3,529,051	15,861	-	-	-	0.00%	-
Грађевинарство	12,650,343	547,050	669,404	7,057	525,043	5.29%	669,539
Трговина на велико и мало	17,314,441	435,322	672,784	503,610	354,573	3.89%	666,399
Услугне делатности	11,828,689	2,313,040	4,632,020	4,582,130	2,253,170	39.16%	4,631,098
Активности у вези са некретностима	8,092,592	491,452	1,356,389	687,488	474,825	16.76%	1,371,167
Остало	20,770,603	4,784,928	5,384,616	204,525	4,511,062	25.92%	3,777,473
Укупно	200,690,207	11,394,118	17,676,694	9,122,169	10,379,168	8.81%	15,705,087
Потраживања од банака	18,146,238	4,168	-	-	-	0.00%	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.2. Проблематична потраживања

Учешће проблематичних потраживања, ниво 3 у укупним кредитима

31.12.2019.	У хиљадама динара						
	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Ниво 3	Ниво 3 реструктурирана потраживања	Исправке вредности ниво 3	Учешће ниво 3 у укупним (%)	Износ средстава обезбеђења ниво 3
Укупно становништво	100,750,162	1,809,145	2,229,165	527,968	1,252,031	2.21%	1,903,216
Стамбени	41,694,537	562,054	993,518	209,731	487,612	2.38%	984,826
Готовински	35,076,145	377,138	250,163	11,929	196,477	0.71%	112,631
Пољопривреда	9,713,711	243,147	275,822	44,886	127,555	2.84%	255,180
Остало	4,997,953	190,779	159,663	-	153,449	3.19%	598
Микро бизнис	9,267,816	436,027	549,999	261,422	286,938	5.93%	549,981
Привредни клијенти	92,122,734	10,211,188	13,613,499	6,813,943	9,768,608	14.78%	12,126,609
Пољопривреда	4,169,867	64,802	60,217	-	56,463	1.44%	60,385
Прерађивачка индустрија	13,054,066	1,214,467	2,958,078	2,879,046	1,165,968	22.66%	2,958,078
Електрична енергија	91,586	1,116	-	-	-	0.00%	-
Грађевинарство	9,048,163	500,834	673,359	10,276	486,253	7.44%	673,708
Трговина на велико и мало	23,100,789	567,209	845,424	607,050	455,214	3.66%	839,099
Услугне делатности	13,284,210	1,301,523	1,579,328	1,571,626	1,220,425	11.89%	1,578,182
Активности у вези са некретнинама	5,182,425	490,297	1,031,805	687,601	482,859	19.91%	1,029,573
Остало	24,191,628	6,070,940	6,465,288	1,058,344	5,901,426	26.73%	4,987,584
Укупно	192,872,896	12,020,333	15,842,664	7,341,911	11,020,639	8.21%	14,029,825
Потраживања од банака	24,952,308	218,350	214,417	-	214,417	0.86%	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2020. године

 4. **УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)**

 4.1. **Кредитни ризик (наставак)**

 4.1.2. **Проблематична потраживања (наставак)**
Промене проблематичних потраживања
У хиљадама динара

	31.12.2019.	Нова проблематична потраживања - ниво 3	Смањење проблематичних потраживања - ниво 3	Утицај курса	Друге промене	31.12.2020.	Нето вредност на крају године
Стамбени	993,518	156,260	(197,421)	(55)	(47,102)	905,200	488,760
Готовински	250,163	164,644	(111,487)	(2)	(25,773)	277,545	54,407
Пољопривреда	275,822	91,262	(60,616)	(24)	(23,760)	282,684	160,613
Остало	159,663	82,719	(48,548)	(0)	5,055	198,889	20,424
Микро бизнис	549,999	167,935	(183,436)	(43)	(93,720)	440,735	221,110
Укупно становништво	2,229,165	662,820	(601,508)	(124)	(185,300)	2,105,053	945,314
Велика предузећа	6,273,603	363,402	(119,258)	(656)	(87,770)	6,429,321	2,754,239
Средња предузећа	1,753,845	8,781	(1,167,515)	(124)	(63,328)	531,659	337,257
Мала предузећа	1,149,243	78,745	(219,582)	(60)	(184,593)	823,753	430,408
Држава	170,672	3,418,323	(334)	(13)	-	3,588,648	2,501,401
Остало	4,266,136	-	(185,511)	(109)	117,744	4,198,260	328,907
Привредни клијенти	13,613,499	3,869,251	(1,692,200)	(962)	(217,947)	15,571,641	6,352,212
Укупно	15,842,664	4,532,071	(2,293,708)	(1,086)	(403,247)	17,676,694	7,297,526
Потраживања од банака	214,418	-	-	(18,914)	(195,504)	-	-

Смањење проблематичних потраживања највише се односи на пренос 100% обезвређених потраживања у ванбилансну евиденцију.

Друге промене се односе на делимично повећање/смањење износа потраживања у оквиру једне партије током године, а највише се односи на делимичну наплату.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.3. Непроблематична потраживања (ниво 1 и ниво 2)

У хиљадама динара

	31.12.2020.				31.12.2019.			
	Низак (ИР 1,2)	Повишен (ИР 3,4)	Укупно	Вредност средстава обезбеђења	Низак (ИР 1,2)	Повишен (ИР 3,4)	Укупно	Вредност средстава обезбеђења
Стамбени	45,757,208	108,512	45,865,720	45,451,796	40,600,372	100,647	40,701,019	40,522,852
Готовински	37,579,003	195,840	37,774,843	10,494,298	34,666,856	159,126	34,825,982	10,813,597
Пољопривреда	11,611,627	86,113	11,697,740	11,065,548	9,415,826	22,063	9,437,889	8,032,833
Остало	4,332,597	27,056	4,359,653	206,082	4,817,669	20,620	4,838,289	101,654
Микро бизнис	9,247,799	499,999	9,747,798	9,737,277	8,341,708	376,110	8,717,818	8,706,933
Укупно становништво	108,528,234	917,520	109,445,754	76,955,001	97,842,431	678,566	98,520,997	68,177,869
Велика предузећа	24,713,727	5,681,747	30,395,474	30,401,513	31,140,683	3,441,528	34,582,211	34,670,639
Средња предузећа	8,536,154	80,837	8,616,991	8,619,042	7,869,442	58,545	7,927,987	7,916,337
Мала предузећа	3,059,170	198,216	3,257,386	3,243,678	3,631,327	35,971	3,667,298	3,665,949
Држава	17,249,553	5,329,886	22,579,439	22,742,430	14,856,901	7,404,073	22,260,974	22,554,545
Остало	4,404,927	4,313,542	8,718,469	6,899,846	4,862,214	5,208,551	10,070,765	7,645,774
Привредни клијенти	57,963,531	15,604,228	73,567,759	71,906,509	62,360,567	16,148,668	78,509,235	76,453,244
Укупно	166,491,765	16,521,748	183,013,513	148,861,510	160,202,998	16,827,234	177,030,232	144,631,113
Потраживања од банака	18,146,238	-	18,146,238	-	24,737,891	-	24,737,891	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања

У хиљадама динара

31.12.2020.	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Реструктуриран а потраживања	Исправке вредности реструктурирани х потраживања	Реструктуриран а потраживања - ниво 2	Исправке вредности реструктурирани х потраживања - ниво 2	Реструктуриран а потраживања - ниво 3	Исправке вредности реструктурирани х потраживања - ниво 3	Учешће реструктурирани х у укупним (%)	Вредност средстава обезбеђења реструктуриран их потраживања
Укупно становништво	111,550,807	1,630,933	615,523	143,459	274,733	5,165	340,790	138,294	0.55%	608,443
Стамбени	46,770,920	437,345	398,608	57,930	252,908	1,524	145,700	56,406	0.85%	398,608
Готовински	38,052,388	377,596	6,139	4,564	316	0	5,823	4,564	0.02%	1,095
Пољопривреда	11,980,424	236,165	54,787	21,111	6,138	248	48,649	20,863	0.46%	54,481
Остало	4,558,542	206,780	31,755	17,862	15,371	3,393	16,384	14,469	0.70%	30,025
Микро бизнис	10,188,533	373,047	124,234	41,992	-	-	124,234	41,992	1.22%	124,234
Привредни клијенти	89,139,400	9,763,185	8,931,207	4,245,431	149,828	2,805	8,781,379	4,242,626	10.02%	8,931,208
Пољопривреда	2,876,122	13,199	-	-	-	-	-	-	0.00%	-
Прерађивачка индустрија	12,077,559	1,162,333	2,796,569	1,095,279	-	-	2,796,569	1,095,279	23.16%	2,796,569
Електрична енергија	3,529,051	15,861	-	-	-	-	-	-	0.00%	-
Грађевинарство	12,650,343	547,050	7,057	3,516	-	-	7,057	3,516	0.06%	7,057
Трговина на велико и мало	17,314,441	435,322	503,610	307,622	-	-	503,610	307,622	2.91%	503,610
Услугне делатности	11,828,689	2,313,040	4,582,130	2,235,253	-	-	4,582,130	2,235,253	38.74%	4,582,130
Активности у вези са некретнинама	8,092,592	491,452	711,166	425,806	23,678	107	687,488	425,699	8.79%	711,167
Остало	20,770,603	4,784,928	330,675	177,955	126,150	2,698	204,525	175,257	1.59%	330,675
Укупно	200,690,207	11,394,118	9,546,730	4,388,890	424,561	7,970	9,122,169	4,380,920	4.76%	9,539,651
Потраживања од банака	18,146,238	4,168	-	-	-	-	-	-	0.00%	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања (наставак)

У хиљадама динара

31.12.2019.	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Реструктуриран а потраживања	Исправке вредности реструктурирани х потраживања	Реструктуриран а потраживања - ниво 2	Исправке вредности реструктурирани х потраживања - ниво 2	Реструктуриран а потраживања - ниво 3	Исправке вредности реструктурирани х потраживања - ниво 3	Учешће реструктурирани х у укупним (%)	Вредност средстава обезбеђења реструктурирани х потраживања
Укупно становништво	100,750,162	1,809,145	783,965	220,652	255,997	14,316	527,968	206,336	0.78%	781,141
Стамбени	41,694,538	562,054	436,581	98,673	226,850	13,525	209,731	85,147	1.05%	436,581
Готовински	35,076,145	377,138	28,678	9,606	16,749	463	11,929	9,143	0.08%	26,246
Пољопривреда	9,713,711	243,147	51,963	8,103	7,077	326	44,886	7,778	0.53%	51,571
Остало	4,997,952	190,779	-	-	-	-	-	-	0.00%	-
Микро бизнис	9,267,816	436,027	266,743	104,270	5,321	2	261,422	104,268	2.88%	266,743
Привредни клијенти	92,122,734	10,211,188	7,560,299	4,081,967	746,357	4,927	6,813,943	4,077,040	8.21%	7,560,299
Пољопривреда	4,169,866	64,802	-	-	-	-	-	-	-	-
Прерађивачка индустрија	13,054,066	1,214,467	2,879,045	1,139,334	-	-	2,879,046	1,139,334	22.05%	2,879,045
Електрична енергија	91,586	1,116	-	-	-	-	-	-	-	-
Грађевинарство	9,048,163	500,834	746,514	10,460	736,238	4,895	10,276	5,565	8.25%	746,514
Трговина на велико и мало	23,100,789	567,209	609,526	337,956	2,476	32	607,050	337,924	2.64%	609,526
Услугне делатности	13,284,210	1,301,523	1,571,626	1,219,163	0	-	1,571,626	1,219,163	11.83%	1,571,626
Активности у вези са некретнинама	5,182,425	490,297	695,244	452,272	7,643	-	687,601	452,272	13.42%	695,244
Остало	24,191,629	6,070,940	1,058,344	922,782	-	-	1,058,344	922,782	4.37%	1,058,344
Укупно	192,872,896	12,020,333	8,344,264	4,302,619	1,002,354	19,243	7,341,911	4,283,376	4.33%	8,341,440
Потраживања од банака	24,952,308	218,351	-	-	-	-	-	-	0.00%	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
 31. децембар 2020. године

4. **УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)**

4.1. **Кредитни ризик (наставак)**

4.1.4. **Реструктурирана потраживања (наставак)**

Промене реструктурираних потраживања

У хиљадама динара

	31.12.2019.	Нова реструктуриран а потраживања	Смањење реструктурирани х потраживања	Утицај курса	Друге промене	31.12.2020.	Нето
Стамбени	436,581	23,491	(43,765)	(30)	(17,669)	398,608	340,678
Готовински	28,678	5,355	(772)	(1)	(27,121)	6,139	1,575
Пољопривреда	51,963	4,549	(1,308)	(5)	(412)	54,787	33,676
Остало	-	7,033	-	-	24,722	31,755	13,893
Микро бизнис	266,743	48	(72,813)	(17)	(69,727)	124,234	82,242
Укупно становништво	783,965	40,476	(118,658)	(53)	(90,207)	615,523	472,064
Велика предузећа	6,158,472	-	(833,591)	(657)	(27,604)	5,296,620	2,230,512
Средња предузећа	1,074,116	-	(678,811)	(104)	(10,243)	384,958	281,474
Мала предузећа	327,711	-	(10,119)	(5)	(146,066)	171,521	28,972
Држава	-	3,078,108	-	-	-	3,078,108	2,144,818
Остало	-	-	-	-	-	-	-
Привредни клијенти	7,560,299	3,078,108	(1,522,521)	(766)	(183,913)	8,931,207	4,685,776
Укупно	8,344,264	3,118,584	(1,641,179)	(819)	(274,120)	9,546,730	5,157,840
Потраживања од банака	-	-	-	-	-	-	-

Повећање реструктурираних потраживања последица је транзита у НПЛ статус клијената код којих је и извршено реструктурирање потраживања. Смањење реструктурираних потраживања највише се односи на пренос 100% обезвређених потраживања у ванбилансну евиденцију и наплату реструктурираних потраживања у целости код реструктурираних ПЛ пласмана. Друге промене се односе на делимично повећање/смањење износа реструктурираних потраживања у оквиру једне партије током године, а највише се односи на делимичну наплату.

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања (наставак)

Мере које Банка спроводи приликом реструктурирања потраживања

Банка спроводи различите мере реструктурирања у зависности од потреба клијената, поштујући интерес Банке уз сагледавање комплетне пословне, финансијске и колатералне позиције клијената.

Мере које Банка најчешће спроводи приликом реструктурирања пласмана су:

- продужење рока доспећа које је углавном пропраћено и кориговањем каматне стопе која се усклађује са финансијским положајем клијената,
- увођење грасе периода или мораторијума на измирење обавеза у одређеном року,
- капитализација доцње, уколико постоје доспеле о року неизмирене обавезе, исте се приликом спровођења реструктурирања враћају у недоспеле обавезе односно формира се ново почетно стање потраживања,
- рефинансирање потраживања – у оправданим случајевима могуће је вршити рефинасирање потраживања од осталих поверилаца у циљу побољшања позиције Банке (колатералне или финансијске одобрењем повољнијих услова отплате),
- делимични отпис – у протеклом периоду Банка није спроводила делимичне отписе приликом реструктурирања, а приликом сагледавања сваког појединачног захтева Банка разматра све расположиве модалетете у циљу максимизирања наплате;
- конвертовање дуга у капитал – такође није вршено у протеклом периоду.

Наведене мере се могу реализовати појединачно или спровођењем више мера у зависности од сваког појединачног поступка реструктурирања.

4.1.5. Ризик концентрације

Банка управља ризиком концентрације преко успостављеног система лимита који обухвата лимите изложености са истим или сличним факторима ризика (према секторима / делатностима, географским подручјима, појединачним дужницима или групама повезаних лица, према врсти производа, инструментима кредитне заштите...). Успостављање одговарајућих лимита изложености је основ за контролу ризика концентрације у циљу диверсификације кредитног портфолија. Банка на годишњем нивоу у зависности од тржишних кретања, апетита за ризиком, пословне политике Банке и годишњег бизнис плана, преиспитује и по потреби мења интерно постављене лимите.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.5. Ризик концентрације (наставак)

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација по гранској и географској концентрацији изложености

У хиљадама динара

31.12.2020.	Непроблематична потраживања					Проблематична потраживања				
	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало
Становништво	109,445,754	-	-	-	-	2,105,053	-	-	-	-
Стамбени	45,865,720	-	-	-	-	905,200	-	-	-	-
Готовински	37,774,843	-	-	-	-	277,545	-	-	-	-
Пољопривреда	11,697,740	-	-	-	-	282,684	-	-	-	-
Остало	4,359,653	-	-	-	-	198,889	-	-	-	-
Микро бизнис	9,747,798	-	-	-	-	440,735	-	-	-	-
Привредни клијенти	64,849,738	2,494,280	6,223,741	-	-	15,571,641	-	-	-	-
Пољопривреда	2,867,120	-	-	-	-	9,002	-	-	-	-
Прерађивачка индустрија	9,230,133	-	-	-	-	2,847,426	-	-	-	-
Електрична енергија	3,529,051	-	-	-	-	0	-	-	-	-
Грађевинарство	11,980,938	-	-	-	-	669,404	-	-	-	-
Трговина на велико и мало	16,641,657	-	-	-	-	672,784	-	-	-	-
Услугне делатности	7,196,670	-	-	-	-	4,632,020	-	-	-	-
Активности у вези са некретнинама	6,736,204	-	-	-	-	1,356,389	-	-	-	-
Остало	6,667,965	2,494,280	6,223,741	-	-	5,384,616	-	-	-	-
Укупно	174,295,492	2,494,280	6,223,741	-	-	17,676,694	-	-	-	-
Потраживања од банака	4,542,713	538,842	320,686	11,213,216	1,530,781	-	-	-	-	-

Укупна изложеност проблематичних потраживања у Црној Гори и БиХ налазе се у нивоу 1.

У зависности од општих економских кретања и кретања у појединим индустријским секторима, Банка врши диверсификацију улагања у индустријске секторе који су резистентни на утицај негативних економских кретања.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.5. Ризик концентрације (наставак)

У хиљадама динара

31.12.2019.	Непроблематична потраживања					Проблематична потраживања				
	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало
Становништво	98,520,997	-	-	-	-	2,229,165	-	-	-	-
Стамбени	40,701,019	-	-	-	-	993,518	-	-	-	-
Готовински	34,825,982	-	-	-	-	250,163	-	-	-	-
Пољопривреда	9,437,889	-	-	-	-	275,822	-	-	-	-
Остало	4,838,289	-	-	-	-	159,663	-	-	-	-
Микро бизнис	8,717,818	-	-	-	-	549,999	-	-	-	-
Привредни клијенти	68,444,773	2,782,938	7,281,524	-	-	13,613,499	-	-	-	-
Пољопривреда	4,109,650	-	-	-	-	60,217	-	-	-	-
Прерађивачка индустрија	10,095,988	-	-	-	-	2,958,078	-	-	-	-
Електрична енергија	91,586	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Грађевинарство	8,374,803	-	-	-	-	673,359	-	-	-	-
Трговина на велико и мало	22,255,366	-	-	-	-	845,424	-	-	-	-
Услугне делатности	11,704,882	-	-	-	-	1,579,328	-	-	-	-
Активности у вези са некретностима	4,150,620	-	-	-	-	1,031,805	-	-	-	-
Остало	7,661,878	2,782,938	7,281,524	-	-	6,465,289	-	-	-	-
Укупно	166,965,770	2,782,938	7,281,524	-	-	15,842,664	-	-	-	-
Потраживања од банака	5,734,421	8,720	86,932	5,465,156	13,442,662	-	-	-	-	214,417

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.5. Ризик концентрације (наставак)

Кредити и потраживања од комитената по географској концентрацији изложености у Србији

	У хиљадама динара							
	31.12.2020.				31.12.2019.			
	Војводина	Београд	Централна Србија	Укупно	Војводина	Београд	Централна Србија	Укупно
Укупно становништво	24,638,429	47,508,396	39,403,982	111,550,807	21,993,459	43,544,444	35,212,259	100,750,162
Привредни клијенти	31,230,721	35,992,358	13,198,299	80,421,378	26,806,493	39,856,528	15,395,251	82,058,272
Укупно	55,869,150	83,500,754	52,602,281	191,972,185	48,799,952	83,400,972	50,607,510	182,808,434

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.6. Финансијска средства

У хиљадама динара

	31.12.2020.		31.12.2019.	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето
Финансијска средства:				
- по фер вредности кроз биланс успеха	8,308,106	8,308,106	10,289,019	10,289,019
- по фер вредности кроз остали резултат	144,626,430	144,625,977	128,181,134	128,180,532
- по амортизованој вредности	846,000	842,240	-	-
Укупно	153,780,536	153,776,323	138,470,153	138,469,551

Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха односе се на инвестиционе јединице Комбанк новчаног фонда, које се вреднују методологијом усклађивања са тржиштем (mark to market). Обвезнице Републике Србије које се такође воде по фер вредности кроз биланс успеха вреднују се методологијом интерно развијених модела (mark to model), односно на основу тржишних цена за хартије од вредности којима се тргује на берзи (mark to market)

Финансијска средства по фер вредности кроз остали резултат су пласмани за које постоји намера држања у неодређеном временском периоду и који могу бити продати због потребе за ликвидношћу или услед промене каматних стопа, девизних курсева или тржишних цена. Састоје се, највећим делом, од обвезница емитованих од стране Републике Србије, јединица локалне самоуправе и обвезница других банака и држава.

Хартије од вредности по фер вредности кроз остали резултат иницијално се процењују по набавној вредности, а на месечном нивоу се обрачунава њихова фер вредност и то на основу тржишних цена за хартије од вредности којима се тргује на берзи (mark to market), као и применом интерно развијених модела за вредновање (mark to model) у случају када за одређени финансијски инструмент нису доступни независни извори тржишних информација односно када се доступне цене не мењају редовно нити су забележени значајнији обими трговања, а базира се на року до доспећа хартије од вредности и нивоа безризичних каматних стопа.

Хартије од вредности које се воде по амортизованој вредности се односе на корпоративне обвезнице.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (коллатерал)

У следећим прегледима вредност коллатерала је приказана према фер вредности коллатерала, тако да је вредност коллатерала приказана само до износа бруто пласмана (у случају када вредност коллатерала прекорачује износ кредита). Када је вредност коллатерала нижа од вредности бруто пласмана исказује се вредност коллатерала.

Вредност коллатерала и гаранција примљених у циљу ублажавања изложености кредитном ризику који произилази из пласмана клијентима, приказан је у следећем прегледу:

Кредити и потраживања од комитената покривена коллатералима

У хиљадама динара

31.12.2020.	Ниво 1					Ниво 2				
	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали коллатерали	Укупно	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали коллатерали	Укупно
Стамбени	42,495,115	11,880	-	2,259,057	44,766,052	657,595	-	-	28,149	685,744
Готовински	6,090	564,087	-	9,681,758	10,251,935	127	10,204	-	232,032	242,363
Пољопривреда	4,297,713	9,271	31,422	6,535,348	10,873,754	87,366	3,269	-	101,159	191,794
Остало	77,486	2,479	-	111,040	191,005	3,579	439	-	11,059	15,077
Микро бизнис	643,012	552,313	3,871,910	3,098,204	8,165,439	397,175	181,335	142,226	851,102	1,571,838
Укупно становништво	47,519,416	1,140,030	3,903,332	21,685,407	74,248,185	1,145,842	195,247	142,226	1,223,501	2,706,816
Велика предузећа	11,551,288	178,205	3,416,827	8,803,852	23,950,172	5,660,395	-	220,144	570,802	6,451,341
Средња предузећа	2,486,091	379,558	2,006,189	2,817,659	7,689,497	324,956	-	193,408	411,181	929,545
Мала предузећа	732,488	159,811	858,063	1,121,968	2,872,330	141,153	92	72,959	157,144	371,348
Држава	1,535,845	-	4,872,521	15,584,509	21,992,875	19,403	-	-	730,152	749,555
Остало	-	-	-	6,899,846	6,899,846	-	-	-	-	-
Привредни клијенти	16,305,712	717,574	11,153,600	35,227,834	63,404,720	6,145,907	92	486,511	1,869,279	8,501,789
Укупно	63,825,128	1,857,604	15,056,932	56,913,241	137,652,905	7,291,749	195,339	628,737	3,092,780	11,208,605
од чега: реструктурирана	-	-	-	-	-	249,991	-	-	172,863	422,854
Потраживања од банака	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

*Остали коллатерали се односе на залеге на роби, залог на потраживањима, залога на опреми, јемства.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
 31. децембар 2020. године

4. **УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)**

4.1. **Кредитни ризик (наставак)**

4.1.7. **Средства заштите од кредитног ризика (коллатерал)**

Кредити и потраживања од комитената покривена коллатералима

У хиљадама динара

31.12.2020.	Ниво 3				
	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали коллатерали	Укупно
Стамбени	857,295	-	-	37,892	895,187
Готовински	533	813	-	102,346	103,692
Пољопривреда	198,608	-	-	65,705	264,313
Остало	3,454	510	-	14,952	18,916
Микро бизнис	217,186	-	10,481	223,589	451,256
Укупно становништво	1,277,076	1,323	10,481	444,484	1,733,364
Велика предузећа	5,324,586	60	-	1,098,637	6,423,283
Средња предузећа	447,496	-	-	82,111	529,607
Мала предузећа	254,436	-	20,213	562,812	837,461
Држава	568,989	-	-	2,856,666	3,425,655
Остало	2,755,593	-	-	124	2,755,717
Привредни клијенти	9,351,100	60	20,213	4,600,350	13,971,723
Укупно	10,628,176	1,383	30,694	5,044,834	15,705,087
од чега: реструктурирана	5,830,895	-	-	3,285,902	9,116,797
Потраживања од банака	-	-	-	-	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (коллатерал) (наставак)

Кредити и потраживања од комитената покривена коллатералима

У хиљадама динара

31.12.2019.	Ниво 1					Ниво 2				
	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали коллатерали	Укупно	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали коллатерали	Укупно
Стамбени	37,671,653	12,071	-	2,276,421	39,960,145	537,227	-	-	25,479	562,706
Готовински	79,624	379,175	-	10,182,910	10,641,709	3,716	10,779	-	157,393	171,888
Пољопривреда	3,938,071	13,765	5,272	3,964,160	7,921,268	47,139	845	-	63,582	111,566
Остало	-	3,252	-	89,540	92,792	-	26	-	8,836	8,862
Микро бизнис	1,003,601	680,428	-	6,243,075	7,927,104	183,232	106,480	-	490,117	779,829
Укупно становништво	42,692,949	1,088,691	5,272	22,756,106	66,543,018	771,314	118,130	-	745,407	1,634,851
Велика предузећа	16,292,099	192,603	2,469,948	11,449,633	30,404,283	3,423,605	0	-	754,322	4,177,927
Средња предузећа	2,536,852	493,534	29,424	4,677,942	7,737,752	16,152	0	-	162,433	178,585
Мала предузећа	949,624	145,321	-	2,475,364	3,570,309	31,488	12,859	-	51,294	95,641
Држава	838,223	-	4,871,883	16,137,378	21,847,484	-	-	-	413,490	413,490
Остало	-	-	-	7,645,774	7,645,774	-	-	-	-	-
Привредни клијенти	20,616,798	831,458	7,371,255	42,386,091	71,205,602	3,471,245	12,859	-	1,381,539	4,865,643
Укупно	63,309,747	1,920,149	7,376,527	65,142,197	137,748,620	4,242,559	130,989	-	2,126,946	6,500,494
од чега: реструктурирана	-	-	-	-	-	234,926	5,242	-	760,332	1,000,500
Потраживања од банака	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* Остали коллатерали се односе на залоге на роби, залоге на потраживањима, залога на опреми, јемства.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
 31. децембар 2020. године

4. **УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)**

4.1. **Кредитни ризик (наставак)**

4.1.7. **Средства заштите од кредитног ризика (коллатерал)**

Кредити и потраживања од комитената покривена коллатералима

У хиљадама динара

31.12.2019.	Ниво 3				
	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали коллатерали	Укупно
Стамбени	955,804	-	-	29,022	984,826
Готовински	3,576	12,032	-	97,023	112,631
Пољопривреда	200,440	-	-	54,740	255,180
Остало	-	122	-	477	599
Микро бизнис	370,819	246	-	178,916	549,981
Укупно становништво	1,530,639	12,400	-	360,178	1,903,217
Велика предузећа	5,176,426	40	-	1,093,501	6,269,967
Средња предузећа	1,540,779	-	-	211,115	1,751,894
Мала предузећа	932,356	-	-	216,886	1,149,242
Држава	7,306	-	334	-	7,640
Остало	2,759,593	-	-	185,635	2,945,228
Привредни клијенти	10,416,460	40	334	1,707,137	12,123,971
Укупно	11,947,099	12,440	334	2,067,314	14,027,188
од чега: реструктурирана	6,394,982	-	-	945,958	7,340,940
Потраживања од банака	-	-	-	-	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (колатерал) (наставак)

Кредити и потраживања од комитената покривена колатералима (наставак)

Однос висине кредита и процењене вредности некретнине која се држи као колатерал прати се према распону Loan To Value Ratio – LTV рацио.

Преглед кредита и потраживања обезбеђени хипотекама према распону LTV рација

У хиљадама динара

	31.12.2020.	31.12.2019.
Мање од 50%	18,976,984	25,360,866
50% - 70%	28,659,176	20,106,604
71% - 100%	28,222,903	22,014,570
101% - 150%	3,373,854	6,032,339
Већи од 150%	6,424,904	7,166,289
Укупна изложеност	85,657,821	80,680,668
Просечни ЛТВ	67.09%	64.10%

4.1.8. Материјалне вредности стечене наплатом потраживања

Средстава обезбеђења преузета од стране Банке у процесу наплате пласмана, приказана су у наредном прегледу:

У хиљадама динара

	Стамбени објекти	Пословни објекти	Опрема	Земљишта и шуме	Укупно
31.12.2019.	75,116	1,926,363	119,229	162,889	2,283,597
Стицање	8,719	306	-	1,308	10,333
Остало	-	-	(684)	-	(684)
31.12.2020.	83,835	1,926,669	118,545	164,197	2,293,246
Исправке вредности	35,006	884,466	94,482	48,431	1,062,385
Нето	48,829	1,042,203	24,063	115,766	1,230,861

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности

Ризик ликвидности представља могућност настанка негативних утицаја на финансијски резултат и капитал Банке, услед немогућности Банке да измирује доспеле обавезе, а у случају недовољних резерви ликвидности и немогућности покрића неочекиваних одлива и осталих обавеза.

Банка у свом пословању поштује основне принципе управљања ликвидношћу, остварујући довољан ниво средстава за покриће обавеза насталих у кратком року, односно поштује принцип солвентности формирањем оптималне структуре сопствених и позајмљених извора средстава и формирањем довољног нивоа резерви ликвидности које не угрожавају остваривање планираног поврата на капитал.

Ризик ликвидности, испољава се у разлици између прилива средстава са једне стране и доспећа обавеза са друге стране, укључујући и могућност кашњења планираних прилива, као и неочекиване одливе. Ризик ликвидности може се јавити у виду ризика извора средстава и тржишног ризика ликвидности. Проблем ликвидности са аспекта извора средстава односи се на структуру обавеза одговарајуће рочности и цене, и потенцијално значајно учешће нестабилних извора, краткорочних извора или њихове концентрације. Са друге стране тржишни ризик ликвидности испољава се кроз дефицит резерви и отежано или немогуће прибављање ликвидних средстава по прихватљивим тржишним ценама.

Банка је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања ризика ликвидности од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања ризиком ликвидности врше Одбор за управљање активом и пасивом и Извршни одбор, у оквиру својих надлежности, као и остали надлежни одбори, чије одлуке могу утицати на изложеност Банке овом ризику.

У циљу минимизирања ризика ликвидности, Банка:

- врши диверсификацију валутне и рочне структуре извора средстава;
- формира и одржава довољан ниво резерви ликвидности;
- управља новчаним средствима;
- прати будуће новчане токове и ликвидност на дневном нивоу;
- лимитира основне изворе кредитног ризика које имају најзначајнији утицај на ризик ликвидности;
- дефинише и периодично тестира План за управљање ликвидношћу у кризним ситуацијама.

Процес управљања ризиком ликвидности спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о ризику ликвидности.

Идентификација ризика ликвидности подразумева свеобухватно и благовремено идентификовање фактора ризика који могу довести до настанка ризика ликвидности, а подразумева утврђивање текуће изложености ризику ликвидности, као и изложености ризику ликвидности по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена ризика ликвидности представља квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог ризика ликвидности, коришћењем следећих метода:

- GAP анализа;
- рацио анализа;
- stress test.

Ублажавање подразумева одржавање ризика ликвидности на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке, кроз дефинисање система лимита који обухвата регулаторне и интерне лимите, као и благовремено предузимање мера за умањење ризика и пословање у оквиру поменутих лимита.

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Контрола и праћење ризика ликвидности обухвата процес праћења усклађености са интерно утврђеним лимитима, као и мониторинг дефинисаних мера за ублажавање. Контрола ризика ликвидности се спроводи на свим нивоима управљања ризиком ликвидности, укључујући и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и контролу усклађености пословања.

Извештавање о ризику ликвидности обухвата систем интерног и екстерног извештавања, спроводи се на дневном нивоу и по утврђеној динамици, а у складу са дефинисаним системом.

Банка усклађује своје пословање са регулаторно прописаним показатељем ликвидности, и то: 0.8 обрачунат за један радни дан; затим минимум 0.9 не дуже од три узастопна радна дана, односно минимум 1 као просек свих радних дана у месецу, као и са регулаторно прописаним лимитима за ужи показатељ ликвидности, и то: 0.5 обрачунат за један радни дан; затим минимум 0.6 не дуже од три узастопна радна дана, односно минимум 0.7 као просек свих радних дана у месецу.

Током 2020. године Банка је одржавала показатељ покрића ликвидном активом на нивоу који није нижи од регулаторно прописаног лимита (100%) односно са интерно дефинисаног лимита.

Усклађеност са екстерно дефинисаним лимитима ликвидности:

	<u>Показатељ ликвидности</u>		<u>Ужи показатељ ликвидности</u>		<u>Показатељ покрића ликвидном активом</u>	
	2020.	2019.	2020.	2019.	2020.	2019.
На дан	4.06	4.08	3.94	3.83	405%	410%
Просек за период	4.17	4.22	4.00	3.95	385%	432%
Максималан за период	4.73	4.75	4.50	4.43	413%	495%
Минималан за период	3.42	3.55	3.27	3.38	295%	391%

Током 2020. године показатељ ликвидности, ужи показатељ ликвидности и показатељ покрића ликвидном активом су се кретали знатно изнад дефинисаних лимита, као и у оквиру дефинисане толеранције према ризицима.

Банка дефинише интерне лимите, на основу интерног извештаја о GAP-у ликвидности.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима ликвидности последњег дана:

	<u>Лимити</u>	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
GAP до 1 месеца / Укупна актива	Max (10%)	0.97%	1.71%
Кумулативни GAP до 3 месеца / Укупна актива	Max (20%)	0.20%	1.83%

Поред тога Банка лимитира и усклађује пословање са лимитима структуре пасиве и лимитима дефинисаним са аспекта рачунског значајности по значајнијим валутама.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Рочна структура монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембра 2020. године

	<i>У хиљадама динара</i>					
	<u>До 1 месеца</u>	<u>Од 1 - 3 месеца</u>	<u>Од 3 - 12 месеци</u>	<u>Од 1 - 5 година</u>	<u>Преко 5 година</u>	<u>Укупно</u>
Готовина и средства код централне банке	80,045,107	-	-	-	-	80,045,107
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	13,341,137	1,191,407	216,874	3,392,652	-	18,142,070
Кредити и потраживања од Комитената	7,514,766	8,096,112	37,469,686	89,570,644	46,644,881	189,296,089
Финансијска средства (ХоВ)	508,922	5,558,437	12,956,168	110,831,363	23,921,433	153,776,323
Остала средства	1,138,614	983,624	573,006	-	-	2,695,244
Укупно	<u>102,548,546</u>	<u>15,829,580</u>	<u>51,215,734</u>	<u>203,794,659</u>	<u>70,566,314</u>	<u>443,954,833</u>
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	4,887,487	600	80,664	20,564	-	4,989,315
Депозити и остале обавезе према Депонентима	295,543,959	14,110,912	35,881,120	25,954,180	1,209,230	372,699,401
Остале обавезе	1,644,087	295,806	866,764	496,016	26,373	3,329,046
Укупно	<u>302,075,533</u>	<u>14,407,318</u>	<u>36,828,548</u>	<u>26,470,760</u>	<u>1,235,603</u>	<u>381,017,762</u>
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31.12.2020. године	<u>(199,526,987)</u>	<u>1,422,262</u>	<u>14,387,186</u>	<u>177,323,899</u>	<u>69,330,711</u>	<u>62,937,071</u>
На дан 31.12.2019. године	<u>(154,650,166)</u>	<u>5,801,156</u>	<u>12,127,356</u>	<u>139,813,989</u>	<u>58,662,015</u>	<u>61,754,350</u>

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Рочна структура монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембра 2019. године

	<i>У хиљадама динара</i>					
	<u>До 1 месеца</u>	<u>Од 1 - 3 месеца</u>	<u>Од 3 - 12 месеци</u>	<u>Од 1 - 5 година</u>	<u>Преко 5 година</u>	<u>Укупно</u>
Готовина и средства код централне Банке	67,558,219	-	-	-	-	67,558,219
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	23,827,458	256	15,500	890,744	-	24,733,958
Кредити и потраживања од Комитената	11,134,447	8,530,912	39,435,619	80,203,795	41,547,790	180,852,563
Финансијска средства (ХоВ)	3,154,455	4,939,204	13,939,546	97,736,585	18,699,761	138,469,551
Остала средства	<u>1,397,572</u>	<u>543,680</u>	<u>1,628,444</u>	<u>-</u>	<u>1,481</u>	<u>3,571,177</u>
Укупно	<u>107,072,151</u>	<u>14,014,052</u>	<u>55,019,109</u>	<u>178,831,124</u>	<u>60,249,032</u>	<u>415,185,468</u>
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	3,570,345	90,624	1,219,573	141,214	-	5,021,756
Депозити и остале обавезе према депонентима	257,052,575	7,849,735	30,584,788	38,288,073	1,541,983	335,317,154
Остале обавезе	<u>1,099,397</u>	<u>272,537</u>	<u>11,087,392</u>	<u>587,848</u>	<u>45,034</u>	<u>13,092,208</u>
Укупно	<u>261,722,317</u>	<u>8,212,896</u>	<u>42,891,753</u>	<u>39,017,135</u>	<u>1,587,017</u>	<u>353,431,118</u>
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31.12.2019. године	<u>(154,650,166)</u>	<u>5,801,156</u>	<u>12,127,356</u>	<u>139,813,989</u>	<u>58,662,015</u>	<u>61,754,350</u>
На дан 31.12.2018. године	<u>(140,270,556)</u>	<u>8,779,267</u>	<u>4,766,593</u>	<u>132,935,906</u>	<u>48,927,417</u>	<u>55,138,627</u>

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Извештај о рочној структури монетарне активе и пасиве садржи монетарне билансне позиције распоређене према преосталом року доспећа, уз конзервативну претпоставку да ће сви трансакциони и депозити по виђењу бити повучени у року до једног месеца.

Банка прикупља депозите правних лица и становништва, који обично имају краће рокове доспећа и могу бити повучени на захтев. Краткорочна природа ових депозита повећава ризик ликвидности Банке и захтева активно управљање овим ризиком, као и константно праћење тржишних трендова.

Банка краткорочно управља ризиком ликвидности праћењем и контролисањем позиција у свим значајнијим валутама, како би се на време сагледале потребе за додатним изворима финансирања у случају доспећа одговарајућих позиција, односно дугорочно планира структуру својих извора и пласмана како би обезбедила довољно стабилних извора и довољно резерви ликвидности.

Руководство Банке верује да одговарајућа диверсификација портфолија депозита по броју и врсти депонената, као и претходно искуство Банке пружају добар предуслов за постојање стабилне и дугорочне депозитне базе, односно по том основу се не очекују значајнији одливи средстава.

Банка редовно тестира План управљања ликвидношћу у кризним ситуацијама и проверава период преживљавања и солвентност Банке, доступност извора за покриће обавезе које би евентуално настале, односно оцењује подршку у претпостављеним условима кризе.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД**НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ**

31. децембар 2020. године

4. **УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)**4.2. **Ризик ликвидности (наставак)**

Недисконтовани токови готовине монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембра 2020. године

	<i>У хиљадама динара</i>					
	<u>До 1 месеца</u>	<u>Од 1 - 3 месеца</u>	<u>Од 3 - 12 месеци</u>	<u>Од 1 - 5 година</u>	<u>Преко 5 година</u>	<u>Укупно</u>
Готовина и средства код централне Банке	80,045,107	-	-	-	-	80,045,107
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	13,341,261	1,193,658	234,190	3,422,521	-	18,191,630
Кредити и потраживања од комитената	8,214,810	9,507,033	43,115,649	106,602,346	59,339,794	226,779,632
Финансијска средства (НОВ)	508,922	5,558,437	12,956,168	110,831,363	23,921,433	153,776,323
Остала средства	1,138,614	983,624	573,006	-	-	2,695,244
Укупно	<u>103,248,714</u>	<u>17,242,752</u>	<u>56,879,013</u>	<u>220,856,230</u>	<u>83,261,227</u>	<u>481,487,936</u>
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	4,890,897	657	81,862	20,756	-	4,994,172
Депозити и остале обавезе према депонентима	295,667,334	14,285,938	36,288,520	27,440,382	1,483,388	375,165,562
Остале обавезе	1,644,087	295,806	866,764	496,016	26,373	3,329,046
Укупно	<u>302,202,318</u>	<u>14,582,401</u>	<u>37,237,146</u>	<u>27,957,154</u>	<u>1,509,761</u>	<u>383,488,780</u>
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31.12.2020. године	<u>(198,953,604)</u>	<u>2,660,351</u>	<u>19,641,867</u>	<u>192,899,076</u>	<u>81,751,466</u>	<u>97,999,156</u>
На дан 31.12.2019. године	<u>(154,031,077)</u>	<u>7,047,125</u>	<u>17,091,802</u>	<u>152,309,641</u>	<u>69,057,915</u>	<u>91,475,406</u>

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
 31. децембар 2020. године

4. **УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)**

4.2. **Ризик ликвидности (наставак)**

Недисконтовани токови готовине монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембра 2019. године

	<i>У хиљадама динара</i>					
	<u>До 1 месеца</u>	<u>Од 1 - 3 месеца</u>	<u>Од 3 - 12 месеци</u>	<u>Од 1 - 5 година</u>	<u>Преко 5 година</u>	<u>Укупно</u>
Готовина и средства код централне Банке	67,558,219	-	-	-	-	67,558,219
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	23,868,946	569	18,629	892,565	-	24,780,709
Кредити и потраживања од комитената	11,855,610	9,870,701	44,800,742	94,080,850	52,268,229	212,876,132
Финансијска средства (НОВ)	3,154,455	4,939,204	13,939,546	97,736,585	18,699,761	138,469,551
Остала средства	1,397,572	543,680	1,628,444	-	1,481	3,571,177
Укупно	107,834,802	15,354,154	60,387,361	192,710,000	70,969,471	447,255,788
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	3,577,589	91,751	1,243,209	147,939	-	5,060,488
Депозити и остале обавезе према депонентима	257,188,893	7,942,741	30,964,958	39,664,572	1,866,523	337,627,687
Остале обавезе	1,099,397	272,537	11,087,392	587,848	45,033	13,092,207
Укупно	261,865,879	8,307,029	43,295,559	40,400,359	1,911,556	355,780,382
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31.12.2019. године	(154,031,077)	7,047,125	17,091,802	152,309,641	69,057,915	91,475,406
На дан 31.12.2018. године	(139,731,065)	10,020,297	9,442,567	146,707,702	61,688,473	88,127,973

Недисконтовани новчани токови који проистичу из позиција монетарне активе и пасиве обухватају будуће новчане токове по основу билансних позиција и будућих камата.

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик

Тржишни ризик представља могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед промена тржишних варијабли и обухвата каматни ризик у банкарској књизи, девизни ризик за све пословне активности и ценовни ризик позиција књиге трговања.

Банка је изложена ценовном ризику, девизном ризику, ризику друге уговорне стране и ризику измирења испоруке по основу ставки, које се налазе у књизи трговања. Књига трговања садржи билансне и ванбилансне позиције средстава и обавеза по основу финансијских инструмената које се држе са намером трговања или ради заштите позиција у другим финансијским инструментима који се воде у књизи трговања.

Банка је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања тржишних ризика од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања тржишним ризиком врши Одбор за управљање активом и пасивом, као и други надлежни одбори, чије одлуке могу утицати на изложеност Банке овим ризицима.

4.3.1. Каматни ризик

Каматни ризик представља ризик од настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке по основу позиција из банкарске књиге услед неповољних промена каматних стопа. Изложеност овој врсти ризика зависи од односа каматно осетљиве активе и каматно осетљиве пасиве.

Банка управља следећим видовима каматног ризика:

- ризик временске неусклађености доспећа и поновног одређивања цена (repricing risk);
- ризик криве приноса (yield curve risk) – коме је изложена услед промене облика криве приноса;
- базни ризик (basis risk) – коме је изложена због различитих референтних каматних стопа код каматно осетљивих позиција са сличним карактеристикама што се тиче доспећа или поновног одређивања цена;
- ризик опција (optionality risk) – коме је изложена због уговорених опција – кредита с могућношћу превремене отплате, депозита с могућношћу превременог повлачења и друго.

Основни циљ управљања каматним ризиком је одржавање прихватљивог нивоа изложености каматном ризику са аспекта утицаја на финансијски резултат као и на економску вредност Банке, вођењем адекватне политике рочне усклађености периода поновног формирања каматне стопе, усклађивања одговарајућих извора са пласманима према врсти каматне стопе и рочности, као и пројекцијом кретања криве приноса на иностраном и домаћем тржишту. Превасходно, Банка управља маргиним интерног приноса кроз цену кредита и депозита, фокусирајући се на каматну маржу.

Банка посебно сагледава утицај промене каматних стопа и структуре каматносног активе и пасиве са аспекта рочности, поновног формирања каматних стопа и валутне структуре и управља њиховим утицајем на економску вредност капитала.

Банка процењује утицај који би могао имати стандардизовани шок каматних стопа (паралелни позитивни и негативни помак каматних стопа на референтној кривој приноса за 200 базних поена) за сваку значајну валуту појединачно и за све остале валуте заједно.

Процес управљања каматним ризиком спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о каматном ризику.

Идентификација каматног ризика подразумева свеобухватно и благовремено препознавање узрока који доводе до настанка ризика и подразумева утврђивање текуће изложености, као и изложености каматном ризику по основу нових пословних производа и активности.

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.1. Каматни ризик (наставак)

Мерење, односно процена каматног ризика представља квантитативну процену идентификованог каматног ризика коришћењем следећих метода:

- GAP анализа;
- Рацио анализа;
- Дурација;
- Економска вредност капитала;
- Stress test.

Ублажавање каматног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке и подразумева процес дефинисања система лимита изложености Банке, као и дефинисање и спровођење мера за ублажавање каматног ризика.

Контрола и праћење каматног ризика обухвата процес праћења усклађености са успостављеним системом лимита, као и мониторинг дефинисаних мера за умањење изложености каматном ризику Банке. Контрола каматног ризика подразумева контролу на свим нивоима управљања као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и праћење усклађености пословања.

Извештавање о каматном ризику подразумева јасно детерминисан систем интерног извештавања надлежних одбора и органа Банке о управљању каматним ризиком.

Интерни лимити детерминишу се на основу интерног извештаја о каматом GAP-у, који обухвата све позиције биланса.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима каматног ризика на крају извештајног периода:

	Лимити	2020.	2019.
Релативни GAP	Max 15%	(0.78%)	1.26%
Коефицијент диспаритета	0.75 – 1.25	0.99	1.02

Током 2020. године показатељи каматног ризика су се кретали у оквиру интерно дефинисаних лимита.

Поред наведеног, Банка је дефинисала интерне лимите изложености каматном ризику по значајним валутама и лимит максималне економске вредности капитала.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима економске вредности капитала:

	2020.	2019.
На дан 31. децембар	2.89%	3.74%
Просек за период	3.83%	4.60%
Максималан за период	5.21%	5.56%
Минималан за период	2.89%	3.74%
Лимит	10%	10%

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године
4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)
4.3. Тржишни ризик (наставак)
4.3.1. Каматни ризик (наставак)
Извештај о GAP–каматног ризика монетарног подбиланса на дан 31.12.2020. године

Изложеност каматном ризику може се сагледати и на основу Извештаја о GAP–у каматног ризика монетарне активе и пасиве:

	У хиљадама динара							
	До 1 месеца	1-3 месеца месеца	3-12 месеци	1-5 година година	Преко 5 година	Укупно каматонсно	Некаматон сно	Укупно
Готовина и средства код централне банке	32,130,108	-	-	-	-	32,130,108	47,914,999	80,045,107
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	15,174,439	1,208,548	798,865	-	-	17,181,852	960,218	18,142,070
Кредити и потраживања од комитената	68,487,874	19,680,365	49,050,661	49,539,202	2,187,853	188,945,955	350,134	189,296,089
Финансијска средства (ХоВ)	-	5,558,437	12,956,168	110,831,363	23,921,433	153,267,401	508,922	153,776,323
Остала средства	-	-	-	-	-	-	2,695,244	2,695,244
Укупно	115,792,421	26,447,350	62,805,694	160,370,565	26,109,286	391,525,316	52,429,517	443,954,833
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијким институцијама и централној банци	4,888,698	-	79,959	20,364	-	4,989,021	294	4,989,315
Депозити и остале обавезе према депонентима	296,892,340	13,923,428	34,318,094	25,388,336	1,150,697	371,672,895	1,026,506	372,699,401
Остале обавезе	38,257	-	-	-	-	38,257	3,290,789	3,329,046
Укупно	301,819,295	13,923,428	34,398,053	25,408,700	1,150,697	376,700,173	4,317,589	381,017,762
Нето рочна неусклађеност на дан:								
31. децембра 2020. године	(186,026,874)	12,523,922	28,407,641	134,961,865	24,958,589	14,825,143	48,111,928	62,937,071
31. децембра 2019. године	(169,137,057)	17,566,198	27,086,199	130,109,292	19,883,410	25,508,042	36,246,308	61,754,350

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД**НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ**

31. децембар 2020. године

4. **УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)**4.3. **Тржишни ризик (наставак)**4.3.1. **Каматни ризик (наставак)****Извештај о GAP–каматног ризика монетарног подбиланса на дан 31.12.2019. године**

	<i>У хиљадама динара</i>						
	<i>До 1 месеца</i>	<i>1-3 месеца</i> <i>месеца</i>	<i>3-12</i> <i>месеци</i>	<i>1-5 година</i> <i>година</i>	<i>Преко 5</i> <i>година</i>	<i>Укупно</i> <i>каматносно</i>	<i>Некаматносно</i> <i>Укупно</i>
Готовина и средства код централне банке	22,839,264	-	-	-	-	22,839,264	44,718,955
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	23,594,947	-	15,500	67,595	-	23,678,042	1,055,916
Кредити и потраживања од комитената	46,079,592	22,595,240	54,075,083	55,114,328	2,584,885	180,449,128	403,435
Финансијска средства (ХоВ)	2,641,823	4,939,204	13,939,546	97,736,585	18,699,761	137,956,919	512,632
Остала средства	-	-	-	-	-	-	3,571,177
Укупно	95,155,626	27,534,444	68,030,129	152,918,508	21,284,646	364,923,353	50,262,115
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	3,690,041	90,624	1,219,568	21,214	-	5,021,447	309
Депозити и остале обавезе према депонентима	260,562,899	9,877,622	39,724,362	22,788,002	1,401,236	334,354,121	963,033
Остале обавезе	39,743	-	-	-	-	39,743	13,052,465
Укупно	264,292,683	9,968,246	40,943,930	22,809,216	1,401,236	339,415,311	14,015,807
Нето рочна неусклађеност на дан:							
31. децембра 2019. године	(169,137,057)	17,566,198	27,086,199	130,109,292	19,883,410	25,508,042	36,246,308
31. децембра 2018. године	(143,449,929)	14,576,342	18,032,010	118,027,670	11,869,726	19,055,819	36,082,808

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.1. Каматни ризик (наставак)

Извештај о GAP-у каматног ризика монетарног подбиланса садржи монетарне билансне позиције распоређене према периоду поновног формирања каматне стопе или преосталом периоду до доспећа, у зависности од тога који период је краћи. У складу са наведеним, коришћена је конзервативна претпоставка да ће сви трансакциони и депозити по виђењу бити повучени у року до једног месеца.

Руководство Банке верује да одговарајућа усклађеност позиција по врсти каматне стопе и периоду поновног формирања пружа добар предуслов за постојање са захтеваним финансијским резултатом уз очување економске вредности капитала.

Ризик од промене каматних стопа

Поред праћења каматног геп, управљање каматним ризиком подразумева и праћење осетљивости активе и пасиве Банке на различита сценарија промене каматне стопе. Банка редовно спроводи стрес тестирање каматног ризика, којим процењује процене утицаја промене кључних фактора на каматни ризик Банке.

У моделирању сценарија, поред промена каматних стопа посебно се разматра утицај превременог повлачења депозита и превременог враћања кредита, које Банка процењује на бази историјских кретања и експертске процене. Банка је извршила процену кретања трансакционих депозита, депозита по виђењу и штедње становништва применом релевантних статистичких модела из домена анализе временских серија.

Стандардни сценарио подразумева паралелну промену (повећање и смањење) каматне стопе од 100 базних поена (б.п.) примењен на интерном извештају о каматном ГАП-у. Анализа осетљивости Банке, односно утицај на финансијски резултат на повећање и смањење каматне стопе, уз претпоставку симетричних кретања и константне финансијске позиције, дата је у табели:

	У хиљадама динара	
	Паралелно повећање од 100 б.п.	Паралелно смањење од 100 б.п.
2020.		
На дан 31. Децембра	512,267	(512,267)
2019.		
На дан 31. Децембра	423,942	(423,942)

4.3.2. Девизни ризик

Процес управљања девизним ризиком спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о девизном ризику.

Банка на свеобухватан начин благовремено идентификује узроке који доводе до настанка девизног ризика што подразумева утврђивање текуће изложености девизном ризику, као и изложености девизном ризику по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена девизног ризика представља квантитативну процену идентификованог девизног ризика, коришћењем следећих техника:

- GAP анализа и показатељ девизног ризика;
- VaR;
- Stress test;
- backtesting.

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.2. Девизни ризик (наставак)

Ублажавање девизног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке кроз постављање система лимита и дефинисање мера за ублажавање девизног ризика.

Контрола и праћење девизног ризика обухвата праћење и надзор усклађености позиција са интерно и екстерно дефинисаним лимитима, као и мониторинг дефинисаних и предузетих мера. Континуираним праћењем и контролом девизног ризика у току дана омогућено је благовремено предузимање мера у циљу одржавања девизног ризика у оквиру дефинисаних лимита. Контрола девизног ризика подразумева контролу на свим нивоима управљања као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и праћење усклађености пословања.

Извештавање о девизном ризику обухвата систем интерног и екстерног извештавања и спроводи се на дневном нивоу.

Банка усклађује своје пословање са регулаторно прописаним лимитом девизног ризика, који представља однос збира отворене девизне позиције и позиције у злату и регулаторног капитала.

Преглед укупне ризичне девизне позиције и регулаторно дефинисаног показатеља девизног ризика на дан 31. децембра:

	2020.	2019.
Укупна ризична девизна позиција	1,327,082	1,257,900
Показатељ девизног ризика	1.95%	1.98%
Регулаторно прописан лимити	20%	20%

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2020. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.2. Девизни ризик (наставак)

Преглед монетарне aktive и монетарне пасиве по валутама на дан 31. децембра 2020. године

						У хиљадама динара				
	EUR	USD	CHF	Остале валуте	Укупно у валути	Девизна клаузула у EUR	Девизна клаузула у USD	Девизна клаузула у CHF	Динарске позиције	Укупно
Готовина и готовински еквиваленти	35,679,701	125,698	6,788,183	551,161	43,144,743	-	-	-	36,900,364	80,045,107
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	13,134,299	2,042,453	440,506	2,518,269	18,135,527	-	-	-	6,543	18,142,070
Кредити и потраживања од комитената	12,325,113	-	-	-	12,325,113	120,159,267	-	53,894	56,757,815	189,296,089
Финансијска средства (ХоВ)	53,996,985	9,753,914	1,739,077	-	65,489,976	105,757	-	-	88,180,590	153,776,323
Остала средства	1,160,479	58,069	1,153	384	1,220,085	-	-	-	1,475,159	2,695,244
Укупно	116,296,577	11,980,134	8,968,919	3,069,814	140,315,444	120,265,024	-	53,894	183,320,471	443,954,833
Депозити и остале обавезе према банкама др,фин.институцијама и централној банци	1,507,857	914,569	135,295	21,147	2,578,868	20,158	-	-	2,390,289	4,989,315
Депозити и остале обавезе према депонентима	234,754,045	10,829,680	8,829,245	2,946,069	257,359,039	144,321	-	-	115,196,041	372,699,401
Остале обавезе	636,745	155,950	53,372	29,888	875,955	751,592	-	-	1,701,499	3,329,046
Укупно	236,898,647	11,900,199	9,017,912	2,997,104	260,813,862	916,071	-	-	119,287,829	381,017,762
Нето девизна позиција 31.12.2020. године	(120,602,070)	79,935	(48,993)	72,710	(120,498,418)	119,348,953	-	53,894	64,032,642	62,937,071
Нето девизна позиција 31.12.2019. године	(115,887,644)	433,090	(56,435)	79,697	(115,431,292)	116,905,290	-	60,074	60,220,278	61,754,350

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2020. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.2. Девизни ризик (наставак)

Преглед монетарне aktive и монетарне пасиве по валутама на дан 31. децембра 2019. године

	У хиљадама динара									
	EUR	USD	CHF	Остале валуте	Укупно у валути	Девизна клаузула у EUR	Девизна клаузула у USD	Девизна клаузула у CHF	Динарске позиције	Укупно
Готовина и готовински еквиваленти	32,435,373	152,839	6,191,696	575,597	39,355,505	-	-	-	28,202,714	67,558,219
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	6,314,769	2,897,452	858,499	2,453,557	12,524,277	-	-	-	12,209,681	24,733,958
Кредити и потраживања од комитената	13,222,029	-	-	-	13,222,029	117,831,474	-	60,074	49,738,986	180,852,563
Финансијска средства (ХоВ)	61,081,935	10,372,443	1,799,460	-	73,253,838	173,617	-	-	65,042,096	138,469,551
Остала средства	412,158	165,375	787	1,585	579,905	-	-	-	2,991,272	3,571,177
Укупно	113,466,264	13,588,109	8,850,442	3,030,739	138,935,554	118,005,091	-	60,074	158,184,749	415,185,468
Депозити и остале обавезе према банкама, др,фин.институцијама и централној банци	1,471,665	274,197	105,512	26,043	1,877,417	30,331	-	-	3,114,008	5,021,756
Депозити и остале обавезе према депонентима	226,094,811	12,792,858	8,701,959	2,892,981	250,482,609	187,138	-	-	84,647,407	335,317,154
Остале обавезе	1,787,432	87,964	99,406	32,018	2,006,820	882,332	-	-	10,203,056	13,092,208
Укупно	229,353,908	13,155,019	8,906,877	2,951,042	254,366,846	1,099,801	-	-	97,964,471	353,431,118
Нето девизна позиција 31.12.2019.	(115,887,644)	433,090	(56,435)	79,697	(115,431,292)	116,905,290	-	60,074	60,220,278	61,754,350

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.2. Девизни ризик (наставак)

Преглед десетодневног VaR-а

Банка врши и стресно тестирање девизног ризика којим се процењује потенцијални утицај специфичних догађаја и/или промене више финансијских варијабли на финансијски резултат, капитал и показатељ девизног ризика,

VaR означава највећи могући губитак у портфолију Банке током одређеног периода и при унапред дефинисаном интервалу поверења. Банка израчунава једнодневни и десетодневни VaR, са интервалом поверења од 99%, на девизним позицијама (девизни VaR). Банка израчунава VaR применом ауторегресивног-хетероскедастичног модела GARCH, за који није тражила одобрење Народне банке Србије, у циљу процене регулаторних капиталних захтева за девизни ризик.

Девизни VaR се рачуна на позицијама у иностраној валути, као и на динарским позицијама индексираним валутном клаузулом које су садржане у банкарској књизи и књизи трговања.

Преглед десетодневног VaR-а са интервалом поверења од 99% за 2020. и 2019. годину је приказан као што следи:

	У хиљадама динара			
	На дан 31. децембра	Просек	Максималан	Минималан
2020. Девизни ризик	926	2,841	61,825	82
2019. Девизни ризик	7,247	7,674	27,366	365

4.4. Оперативни ризик

Оперативни ризик је ризик од могућег настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед пропуста (намерних и ненамерних) у раду запослених, неодговарајућих унутрашњих процедура и процеса, неадекватног управљања информационим и другим системима у банци, као и услед наступања непредвидивих екстерних догађаја. Оперативни ризик укључује и правни ризик.

Оперативни ризик се дефинише као догађај који је настао као резултат неодговарајућих или неуспешних интерних процеса, поступака запослених и система или системских и других спољашњих догађаја, интерне и екстерне преваре, праксе запошљавања и безбедности на радном месту, потраживања клијената, дистрибуције производа, новчаних казни и пенала услед повреда, штете нанете материјалној имовини, поремећаја у пословању и системских пропуста и управљања процесима.

Банка догађаје оперативног ризика прати и по следећим линијама пословања: финансирање привредних субјеката, трговина и продаја, брокерски послови с физичким лицима, банкарски послови с привредним друштвима, банкарски послови с физичким лицима, платни промет, услуге за рачун клијента и управљање имовином.

Процес управљања оперативним ризиком представља интегрални део активности Банке који се спроводи на свим нивоима и омогућава идентификацију, мерење, ублажавање, праћење и контролу и извештавање о оперативним ризицима у складу са захтевима и роковима регулативе, Постојећи процес се ослања на поуздане методе мерења изложености оперативним ризицима, базу података о оперативним губицима, ажуран систем контроле и извештавања.

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.4. Оперативни ризик (наставак)

Банка на дневном нивоу прати догађаје оперативних ризика и управља оперативним ризицима. У циљу ефикасног праћења оперативног ризика, у сваком организационом делу Банке именовани су запослени за оперативне ризике, који су одговорни за тачност и ажурност података о свим догађајима оперативног ризика, као и за евиденцију свих насталих догађаја у базу података оперативних ризика, Организациони део Банке у чијој је надлежности управљање ризицима врши мониторинг и извештавање о оперативним ризицима Управном одбору Банке, Извршном одбору Банке и Одбору за ревизију.

Мерење, односно процена оперативног ризика Банке врши се кроз квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог оперативног ризика. Банка спроводи мерење изложености оперативним ризицима кроз евиденцију догађаја, праћење кључних индикатора ризика и самопроцењивање. Кључни индикатори ризика представљају рано упозорење за сигнализирање промена у ризичном профилу Банке. Односе се на одређени оперативни ризик и приказују већу изложеност у настанку догађаја оперативног ризика. Њихова сврха је пружање помоћи у смањивању губитака и оперативних ризика кроз проактивно сагледавање фактора ризика.

Самопроцењивање подразумева процену изложености ризицима од стране организационих делова у складу са мапом идентификованих оперативних ризика мерењем могућег распона, значаја за пословање и учесталости догађаја који могу да проузрокују губитке, идентификовањем нивоа контроле које области пословања имају над овим ризицима и мере за побољшање.

Поред процеса самопроцењивања, Банка је спровела и процену изложености оперативним ризицима у условима пандемије вируса Цовид 19 и идентификовала оперативне ризике. За идентификоване оперативне ризике дефинисане су одговарајуће мере за умањење ризика.

Банка не може елиминисати све оперативне ризике, али увођењем одговарајућег контролног оквира, мониторингом и ублажавањем потенцијалних ризика успоставља процес управљања оперативним ризиком. Банка предузима мере у циљу ублажавања оперативних ризика и проактивног реаговања на потенцијалне догађаје оперативних ризика кроз перманентно праћење свих активности, примену адекватног и поузданог информационог система и оријентацијом на пројектни приступ, а чијим спровођењем се унапређује пословна пракса и оптимизују пословни процеси Банке.

Путем поузданог извештавања о реализацији мера за ублажавање оперативних ризика, Банка је успоставила систем за мониторинг активности које предузимају организациони делови Банке у циљу умањења оперативних ризика и превентивног реаговања на догађаје оперативних ризика који су у настајању, Банка процењује ризик поверавања активности трећим лицима за обављање одређених активности у вези са пословањем Банке, а на основу уговора закљученог са тим лицима којима се јасно одређују услови, права, обавезе и одговорности уговорених страна,

У циљу несметаног и континуираног функционисања свих значајних система и процеса Банке, као и ограничавања губитака у ванредним ситуацијама, Банка је усвојила План за обезбеђење континуитета пословања, а у циљу поновног успостављања опоравка система информационе технологије у случају прекида пословања, Банка је усвојила План опоравка активности у случају катастрофа.

4.5. Ризици улагања Банке

Ризик улагања Банке представља ризик улагања у друга правна лица и у основна средства и инвестиционе некретнине. Улагања Банке у једно лице које није лице у финансијском сектору не сме прећи 10% капитала Банке, при чему се под овим улагањем подразумева улагање којим Банка стиче удео или акције лица које није лице у финансијском сектору. Укупна улагања Банке у лица која нису лица у финансијском сектору и у основна средства и инвестиционе некретнине Банке не смеју прећи 60% капитала Банке, с тим што се ово ограничење не односи на стицање акција ради њихове даље продаје у року од шест месеци од дана стицања.

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.6. Ризик изложености

Велика изложеност Банке према једном лицу или групи повезаних лица, укључујући и лица повезана са Банком јесте изложеност која износи преко 10% капитала Банке.

У свом пословању, Банка води рачуна о усклађености са регулаторно дефинисаним лимитима изложености:

- Изложеност према једном лицу или групи повезаних лица не сме бити већа од 25% капитала Банке;
- Збир свих великих изложености Банке не сме прећи 400% капитала Банке.

Дефинисани лимити изложености према једном лицу или групи повезаних лица односе се и на лица повезана са Банком.

Изложеност Банке према једном лицу или групи повезаних лица, као и изложеност према лицима повезаним са Банком кретала се у оквиру прописаних лимита.

4.7. Ризик земље

Ризик земље је ризик који се односи на земљу порекла лица према коме је Банка изложена, односно ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке због немогућности Банке да наплати потраживања од дужника из разлога који су последица политичких, економских или социјалних прилика у земљи порекла дужника. Ризик земље обухвата следеће ризике:

- Политичко-економски ризик, под којим се подразумева вероватноћа остваривања губитка због немогућности Банке да наплати потраживања услед ограничења утврђених актира државних и других органа земље порекла дужника, као и општих и системских прилика у тој земљи;
- Ризик трансфера, под којим се подразумева вероватноћа остварења губитка због немогућности наплате потраживања исказаних у валути која није званична валута земље порекла дужника, и то услед ограничења плаћања обавеза према повериоцима из других земаља у одређеној валути која су утврђена актира државних и других органа земље дужника.

Банка управља ризиком земље на нивоу појединачног пласмана и на нивоу портфолија. Мерење и контролу изложености појединачног пласмана ризику земље, Банка врши одређивањем категорије интерног рејтинга земље дужника, а на основу рејтинга додељеног од стране међународно признатих рејтинг агенција и утврђивањем лимита изложености као процентом од капитала Банке у зависности од категорије интерног рејтинга земље. Мерење и контролу изложености портфолија ризику земље Банка врши на основу груписања потраживања према степену ризика земаља дужника.

У циљу адекватног управљања ризиком земље, Банка дефинише лимите изложености појединачно по земљама порекла дужника.

Пласмани Банке који су одобрени дужницима са седиштем изван Републике Србије, за финансирање пословања у Републици Србији, чије се измирење финансијских обавеза према Банци очекује из извора пословања оствареног у Републици Србији, представљају потраживања Банке без изложености ризику земље порекла дужника.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.8.1 Фер вредност финансијске aktive и пасиве

Преглед књиговодствене вредности и фер вредности финансијске aktive и пасиве која се не вреднује по фер вредности

У хиљадама динара

	31.12.2020.					31.12.2019.				
	Рачуноводствена вредност	Фер вредност	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Рачуноводствен а вредност	Фер вредност	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3
Финансијска актива										
Готовина и средства код централне банке	80,045,107	80,045,107	80,045,107	-	-	67,558,219	67,558,219	67,558,219	-	-
Кредити и потраживања од банака и других финансијских институција	18,142,070	18,142,070	18,142,070	-	-	24,733,958	24,733,958	24,733,958	-	-
Дати кредити и пласмани клијентима	189,296,089	187,604,124	.	-	187,604,124	180,852,563	179,731,191	-	-	179,731,191
Остала средства	6,216,270	6,218,414	6,218,414	-	-	7,100,360	7,100,360	7,100,360	-	-
Хартије од вредности које се воде по амортизованом трошку	842,240	842,240	-	-	842,240	-	-	-	-	-
Финансијска пасива										
Депозити и остале финансијске обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	4,989,315	4,989,315	4,855,845		133,470	5,021,756	5,021,756	3,562,480	-	1,459,276
Депозити и остале обавезе према другим комитентима	372,699,401	372,432,163	-		372,432,163	335,317,154	335,262,611	-	-	335,262,611
Остале обавезе	3,329,046	3,329,046	-		3,329,046	13,092,208	13,092,208	-	-	13,092,208

Фер вредност инвестиционих некретнина на дан 31. децембра 2020. године, на основу процена фер вредности урађених од стране овлашћених проценитеља, износи 2,900,909 хиљаде динара (фер вредност на дан 31. децембар 2019. године: 2,742,723 хиљаде динара).

Обрачуната фер вредности датих кредита и пласмана клијентима, као и примљених депозита једнака је фер вредности коју је НЛБ д.д Љубљана проценила и по којима су исти признати на дан стицања већинског пакета акција Банке. У тренутку презимања признато је и обезвређење највећег дела финансијских средстава који имају статус неризичних изложености.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД**НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ**

31. децембар 2020. године

4. **УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)**4.8. **Фер вредност финансијске активе и пасиве**4.8.2. **Финансијски инструменти који се мере по фер вредности**

Активa	31.12.2020			Укупна актива / пасива по фер вредности	31.12.2019			Укупна актива / пасива по фер вредности
	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3		Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	
Финансијска средсва по фер вредности кроз биланс успеха (у динарима)	508,922	4,873,616	-	5,382,538	512,632	4,877,762	-	5,390,394
Финансијска средсва по фер вредности кроз биланс успеха (у страниј валути)	-	2,925,568	-	2,925,568	174,460	4,724,165	-	4,898,625
Финансијска средсва по фер вредности кроз остали резултат (у динарима)	-	81,955,812	-	81,955,812	-	59,651,701	-	59,651,701
Финансијска средства по фер вредности кроз остали резултат (у страниј валути)	18,095,705	44,468,703	105,757	62,670,165	11,997,444	56,357,770	173,617	68,528,831
Укупно	18,604,627	134,223,699	105,757	152,934,083	12,684,536	125,611,398	173,617	138,469,551

У ниво 1 распоређују се финансијски инструменти којима се тргује на берзи, док ниво 2 садржи хартије од вредности чија се фер вредност процењује на основу интерно развијених модела који се базирају на информацијама са аукција или са секундарног тржишта хартија од вредности.

Фер вредност активе за коју не постоје директне информације о трговању се распоређује у ниво 3 (муниципалне обвезнице).

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.9. Управљање капиталом

Банка је успоставила систем управљања ризицима у складу са обимом и структуром својих пословних активности, а циљ управљања капиталом је несметано остварење циљева пословне политике Банке.

Обрачун капитала и показатеља адекватности капитала је почевши од 30.06.2017. године усклађен са Базел III стандардом.

Основни циљеви управљања капиталом су:

- очување минималног регулаторног захтева (EUR 10 милиона);
- одржавање заштитних слојева капитала;
- поштовање минималних регулаторних показатеља адекватности капитала увећаних за заштитне слојеве капитала;
- одржавање поверења у сигурност и стабилност пословања;
- остварење пословних и финансијских планова;
- подржавање очекиваног раста пласмана;
- омогућавање оптимума будућих извора средстава и њиховог коришћења;
- остварење политике дивиденди.

Регулаторни капитал Банке представља збир основног капитала (кога чине основни акцијски и додатни основни капитал) и допунског капитала, умањен за одбитне ставке. Показатељи адекватности капитала представљају однос капитала (укупног, основног или основног акцијског) Банке и збира: ризиком пондерисаних изложености за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука; ризичне активе по основу изложености ризику измирења/испоруке (осим по основу слободних испорука); ризичне активе по основу изложености тржишним ризицима; ризичне активе по основу изложености оперативном ризику; ризичне активе по основу изложености ризику прилагођавања кредитне изложености и ризичне активе по основу прекорачења лимита изложености из књиге трговања. Ризиком пондерисане изложености за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука се утврђују у складу са прописаним пондерима ризичности за све класе активе. Ризична актива по основу изложености оперативном ризику се добија множењем реципрочне вредности прописаног показатеља адекватности капитала и капиталног захтева за оперативни ризик, утврђеног као трогодишњи просек производа индикатора изложености по свим линијама пословања и прописаних стопа капиталног захтева за сваку пословну линију.

Показатељи адекватности капитала	У хиљадама динара	
	31.12.2020.	31.12.2019.
Основни капитал	68,767,512	65,426,275
Основни акцијски капитал	68,394,002	65,052,765
Додатни основни капитал	373,510	373,510
Одбитне ставке од капитала	(547,809)	(1,779,291)
Капитал	68,219,703	63,646,984
Ризиком пондерисане изложености за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука	172,470,230	169,432,937
Ризична актива по основу изложености оперативном ризику	34,167,575	32,768,254
Ризична актива по основу изложености тржишним ризицима	3,268,120	4,238,173
Показатељ адекватности капитала (мин. 19.07%)	32.50%	30.83%
Показатељ адекватности основног капитала (мин. 15.87%)	32.50%	30.83%
Показатељ адекватности основног акцијског капитала (мин. 13.46%)	32.32%	30.65%

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.9. Управљање капиталом (наставак)

Током 2020. године сви прописани показатељи адекватности капитала су били изнад регулаторних лимита увећаних за СРЕП додатак Народне банке Србије (12.80% + комбиновани заштитни слој капитала, 9.60% + комбиновани заштитни слој капитала и 7.19% + комбиновани заштитни слој капитала за показатеље адекватности укупног, основног и основног акцијског капитала респективно).

Банка Стратегијом и Планом управљања капиталом обезбеђује одржавање нивоа и структуру интерног капитала који пружа адекватну подршку расту пласмана, будућих извора средстава и њиховог коришћења, спровођењу политике дивиденди, као и прилагођавање променама у регулаторним захтевима.

Током 2020. године Банка је обрачунавала и показатељ левериџа у складу са регулаторним захтевом, који представља количник основног капитала и износа изложености које улазе у обрачун предметног показатеља.

План управљања капиталом, као део система управљања капиталом, садржи:

- стратешке циљеве и период за њихово остваривање;
- опис процеса управљања расположивим интерним капиталом, планирање његовог адекватног нивоа и одговорности за тај процес;
- процедуре планирања адекватног нивоа расположивог интерног капитала;
- начин достизања и одржавања адекватног нивоа расположивог интерног капитала;
- ограничења у вези са расположивим интерним капиталом;
- приказ и образложење ефеката стрес тестирања на интерне капиталне захтеве;
- алокацију капитала;
- план пословања у случају настанка непредвиђених догађаја.

Банка на континуираној основи спроводи процес интерне процене адекватности капитала у складу са природом, обимом и сложености пословних активности, а у складу са Стратегијом управљања ризицима, политикама за управљање појединачним ризицима и Стратегијом управљања капиталом.

Процес интерне процене адекватности капитала, као документован и континуиран процес испуњава следеће услове:

- заснован је на идентификацији и мерењу ризика;
- пружа свеобухватну процену и праћење ризика којима је Банка изложена или може бити изложена,
- обезбеђује адекватан ниво расположивог интерног капитала у складу са ризичним профилем Банке;
- укључен је у систем управљања Банком и доношење одлука;
- предмет је редовне анализе, праћења и провере.

Фазе процеса интерне процене адекватности капитала у Банци обухватају:

- утврђивање материјално значајних ризика, у складу са квалитативним и квантитативним критеријумима;
- обрачун износа интерних капиталних захтева;
- обрачун износа стресираних интерних капиталних захтева;
- одређивање укупног интерног капиталног захтева;
- поређење следећих елемената:
 - капитала и расположивог интерног капитала;
 - минималних капиталних захтева и интерних капиталних захтева за појединачне ризике;
 - збира минималних капиталних захтева и укупних интерних капиталних захтева.

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА

Руководство користи претпоставке и процене које имају ефекта на презентоване вредности средстава и обавеза у току извештајног периода. Процене, као и претпоставке на основу којих су процене извршене, су резултат редовних провера. Ове процене и претпоставке су засноване на претходном искуству, као и различитим информацијама расположивим на дан састављања финансијских извештаја, а које делују реално и разумно у датим околностима уз примену концепта очекиваног кредитног губитка.

Кључни извори неизвесности код процена

Резервисања за кредитне губитке

Обезвређење средстава која се процењују методом амортизованог трошка се утврђује на начин који је описан у рачуноводственој политици 3(j).

Обезвређење пласмана има за циљ обезбеђење разумног, опрезног и правовременог утврђивања губитака, како би се заштитио капитал Банке у периоду када губитак буде и дефинитивно потврђен (реализован) због немогућности наплате уговорених износа или одливом средстава за измирење потенцијалних обавеза.

Обезвређење пласмана и резервисања врше се само онда када постоји оправдан основ, односно када постоји објективан доказ о обезвређењу као последица догађаја који су настали након почетног признавања кредита, а који неповољно утичу на будуће новчане токове од кредита.

Главни елементи у процени обезвређења пласмана су следећи: прекорачење рока плаћања главнице или камате, тешкоће у новчаним токовима корисника кредита (финансијске тешкоће), опадање кредитног рејтинга или промене првобитних услова из уговора и друго.

Обезвређење пласмана се врши на основу процене очекиваних будућих новчаних токова из пословања клијената или реализацијом средстава обезбеђења, уколико се процени да ће реално кредит бити намирен из тих средстава.

Банка врши процену обезвређења потраживања на групној и појединачној основи.

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА (наставак)

Појединачно процењивање

Банка процењује исправку вредности за сваки појединачно значајан пласман са статусом неизмиривања обавеза – default-а (ризичан пласман, подкатегија ризика 4Д, 4ДД и 5 према интерном систему рејтинга), односно пласмани који су класификовани у ниво 3 у складу са МСФИ 9 стандардом. Том приликом се узимају у обзир финансијска позиција корисника кредита, одрживост бизнис плана, његова способност да побољша своје перформансе у случају финансијских тешкоћа, пројектовани приходи, расположивост других врста финансијске подршке и вредност колатерала која се може реализовати, као и очекивани новчани токови. Уколико дође до нових информација које према процени битно мењају кредитну способност клијента, вредност колатерала и извесност испуњења обавеза клијента према Банци, врши се нова процена обезвређења пласмана.

Праг материјалне значајности Банка одређује на основу анализе вредносне структуре портфолија по врстама клијената и производа.

Исправка вредности на појединачној основи се обрачунава уколико постоје објективни докази обезвређења који су резултат једног или више догађаја насталих након иницијалног признавања финансијског средства и уколико постоји мерљиво смањење будућих токова готовине.

Објективним доказима који указују на потребу обезвређења пласмана, сматра се:

- када финансијско стање дужника указује на знатне проблеме у његовом пословању;
- када постоје подаци о неизмирењу обавеза, учесталом кашњењу у отплати или неиспуњавању других уговорних одредаба;
- када Банка, услед финансијских потешкоћа дужника, битно промени услове отплате потраживања у односу на оне који су првобитно уговорени;
- дужник не може да измири своје обавезе у целости без реализације средства обезбеђења;
- непрекидна блокада рачуна преко 60 дана;
- када постоје извесне значајне финансијске потешкоће у пословању клијента (банкротство, ликвидација, стечај или нека друга врста финансијске реорганизације дужника) и слично.

Докази се могу документовати и анализом у Watch процесу, информацијом о повећаном степену ризика дужника, извештајима са састанака који су одржани са дужником, извештајима о обављеном мониторингу колатерала клијената, извештајима о принудној наплати и данима блокаде, извештајима о кредитима у доцњи и другим информацијама којима Банка располаже.

Поред тога, документацију потребну као доказ за обезвређење пласмана, представљају и докази за процену очекиваних прилива по пласману, који се пре свега односе на документацију о планираним будућим новчаним токовима дужника.

Када постоје објективни докази, износ обезвређења се обрачунава као разлика између бруто књиговодствене вредности средстава и садашње вредности процењених будућих токова готовине, при чему Банка уважава постојање више сценарија наплате приликом процене очекиваних будућих токова готовине. Том приликом, сценарија која се могу узети у обзир су сценарија из пословања (реструктурирање/споразуми и слично), сценарија из реализација колатерала (вансудски/судски/стечај и остало) и продаја потраживања. Вероватноће одређеног сценарија Банка процењује на основу историјске реализације и наплате проблематичних случајева, специфичности појединачног клијента, као и предвиђањем будућих могућих исхода, при чему је збир свих сценарија 100%.

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА (наставак)

Групно процењивање

Обезвређење се процењује групно по свим пласманима код којих није идентификован објективни доказ обезвређења и који нису појединачно значајни са статусом default-а и за пласмане код којих обрачуном на појединачној основи није утврђен износ обезвређења, као и по основу провизија и других потраживања која немају елементе за свођење на садашњу вредност.

Групна процена се врши по Банкама према сличним карактеристикама у погледу кредитног ризика које се формирају на основу интерно прописане методологије (бонитетне Банке по врстама клијената и пласмана), базиране на систему интерног рејтинга и то на месечном нивоу. Методологија за обезвређење је значајно промењена и уместо приступа реализованог губитка у складу са МРС 39, примењује се принцип будућег очекиваног губитка, у складу са МСФИ 9, кроз укључивање утицаја очекиваног кретања макроекономских варијабли на будуће кретање вероватноће губитка на бази статистички доказаних међузависности.

Обезвређење на групној основи базира се на очекиваном кредитном губитку у складу са вероватноћом неизмирења обавеза у наредних 12 месеци (потраживања у нивоу 1), осим у случају када постоји значајно погоршање кредитног ризика у односу на тренутак иницијалног признавања, када се процена кредитних губитака врши на бази вероватноће неизмирења обавеза за период животног века инструмента (потраживања у нивоу 2).

Ценећи специфичности у пословању са клијентима, посебно се утврђују миграције за привредне клијенте, микро бизнис, становништво по врстама производа, финансијске институције и изложености према државама.

Обезвређење кредита умањује вредност кредита и признаје се као расход у оквиру биланса успеха.

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама (потенцијалним обавезама) врши се када се процени да постоји довољно извесно очекивање да ће доћи до одлива средстава за измирење потенцијалне обавезе. Утврђивање вероватног губитка Банка врши и за неискоришћене преузете обавезе, за које није уговорила безусловно и без претходне најаве, могућност отказа уговорене обавезе. Приликом обрачуна резервисања по основу неискоришћених преузетих обавеза, Банка користи фактор конверзије (CCF) којим се коригује књиговодствена вредност неискоришћених преузетих обавеза.

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА (наставак)

Утврђивање фер вредности

Фер вредност финансијских инструмената представља износе по којима се средства могу разменити или обавезе измирити између упућених, вољних страна у трансакцији по тржишним условима.

Банка врши вредновање финансијских инструмената по:

- фер вредности кроз биланс успеха и
- фер вредности кроз остали резултат, са признавањем «recycling» или без признавања у билансу успеха.

Финансијска средства и обавезе класификовани по фер вредности кроз биланс успеха се, у поступку накнадног вредновања мере по фер вредности, без укључивања трошкова продаје или других трошкова при престанку признавања. Добици / губици који проистичу од промене фер вредности ових финансијских инструмената, њихови приходи од дивиденди, као и курсне разлике се признају у билансу успеха. Не спроводи се тест на потенцијално обезвређење ових финансијских инструмената.

Након почетног признавања, инструменти капитала накнадно се одмеравају у зависности од тога да ли имају котирану тржишну цену. Инструменти капитала који имају котирану тржишну цену одмеравају се по тржишној вредности, а инвестиције у инструменте капитала који немају котирану тржишну цену на активном тржишту одмеравају се коришћењем техника процене, при чему се комбинује више расположивих приступа и техника за мерење фер вредности.

Инвестиције у инструменте капитала који се не држе ради трговања и који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат се мере, у поступку накнадног вредновања, по фер вредности, без укључивања трошкова продаје или других трошкова при престанку признавања. Уз изузетак примљених дивиденди који се признају у билансу успеха, сви други везани добити и губици, укључујући и компоненту курсних разлика, се признају у осталом резултату, преко капитала.

Износи приказани у осталом резултату се не могу накнадно пренети у биланс успеха, иако се кумулирани добити или губици могу трансферисати унутар капитала, на нераспоређену добит.

Инвестиције у дужничке инструменте који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат се, након иницијалног признавања, вреднују на следећи начин:

- a. добити/губици од обезвређења, који се изводе из исте методологије, која се примењује и за финансијска средства мерена по амортизованој вредности, признају се у билансу успеха;
- b. добити/губици од курсних разлика, се признају у билансу успеха;
- c. приходи од камата, који се рачунају применом метода ефективне камате, се признају у билансу успеха;
- d. добити/губици од промене фер вредности се признају кроз остали укупни резултат;
- e. у случају извршене модификације, добити/губици од модификације се признају у билансу успеха и
- f. у случају престанка признавања, кумулативни добити/губици претходно признати кроз остали укупни резултат се рекласификују из капитала у биланс успеха, као прилагођавање услед рекласификације.

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА (наставак)

Утврђивање фер вредности (наставак)

Финансијски деривати накнадно се прерачунавају по тржишној вредности. Тржишне вредности финансијских деривата се добијају на основу различитих техника процене, укључујући дисконтовање новчаних токова. Промена вредности финансијских деривата се рачуноводствено исказује у оквиру пасиве, односно активе и биланса успеха.

Промене фер вредности финансијских обавеза које се вреднују по фер вредности врши се у случају:

- промена у фер вредности која је последица промене сопственог кредитног ризика обавезе исказује се у осталом резултату, а
- преостали износ промене фер вредности обавезе се исказује у билансу успеха.

Финансијске обавезе које се држе ради трговања и деривати, после почетног признавања и одмеравања, вреднују се по фер вредности.

Промена фер вредности финансијске обавезе која се држи ради трговања, укључује се у приходе, односно расходе периода у коме су настали.

Уколико Банка измирује своје обавезе према повериоцима и запосленима готовином која се утврђује у односу на цену акција или има опцију да се определи између ова два начина измирења обавезе, вредновање таквих трансакција се врши у складу са релевантним МСФИ.

Концепт фер вредности

Приликом мерења фер вредности Банка се опредељује за приступ/технике које треба да максимизирају употребу релевантних јавно доступних података (енгл. „*observable inputs*“), а да минимизирају коришћење података који нису јавно доступни (енгл. „*unobservable inputs*“).

На располагању су 3 приступа за мерење фер вредности:

- тржишни приступ
- приходни приступ
- трошковни приступ

Банка врши утврђивање фер вредности финансијских инструмената на дан биланса. Кад год је могуће Банка врши мерење фер вредности употребом тржишних цена доступних на активном тржишту за дати инструмент. Тржиште се сматра активним ако су котиране цене лако и редовно доступне и представљају стварне и редовне тржишне трансакције по тржишним условима.

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА (наставак)

Утврђивање фер вредности (наставак)

У случају да тржиште за финансијске инструменте није активно, фер вредност се одређује употребом методологије процене. Методологије процене укључују трансакције по тржишним условима између упућених, вољних страна (ако су доступне), позивање на постојећу фер вредност осталих инструмената који су суштински исти, анализе дисконтованих токова готовине и друге алтернативне методе. Одабрана методологија процене максимално користи тржишне податке, заснива се у најмањој могућој мери на проценама које су специфичне за Банку, укључује све факторе које учесници на тржишту сматрају као одређујуће за цену, у складу са прихваћеним економским методологијама за одређивање цене финансијских инструмената. Улазни подаци за методе процене разумно одражавају тржишна очекивања и факторе ризика приноса који су садржани у финансијском инструменту. Методе процене се подешавају и тестира њихова исправност употребом цена из уочљивих постојећих трансакција на тржишту за исте инструменте, на основу других доступних уочљивих тржишних података.

Најбољи доказ фер вредности финансијског инструмента приликом иницијалног признавања је цена остварена у трансакцији тј. фер вредност надокнаде која је дата или примљена, осим ако је фер вредност датог инструмента доказана поређењем са другим уочљивим постојећим трансакцијама на тржишту за исте инструменте (без модификовања или преформулисања) или је заснована на методи процене чије варијабле укључују само податке који су уочљиви на тржишту. Када цена остварена у трансакцији даје најбољи доказ фер вредности приликом иницијалног признавања, финансијски инструменти се иницијално мере по цени трансакције и све разлике између те цене и вредности која је иницијално установљена методом процене се накнадно исказују у билансу успеха, у зависности од појединачних чињеница и околности трансакције, али не касније од момента када је процена подржана уочљивим тржишним подацима или када је трансакција закључена.

Све разлике између фер вредности приликом почетног признавања и износа који може да зависи од неуочљивих параметара признају се у оквиру биланса успеха без одлагања, али се признају током века трајања инструмента на одговарајући начин или приликом њиховог откупа, преноса или отуђења, или када фер вредност постане уочљива. Средства и дуге позиције се мере по понуђеној цени, а обавезе и кратке позиције се мере по траженој цени. Фер вредност одражава кредитни ризик инструмента и укључује корекције које одражавају кредитни ризик Банке и друге уговорне стране, где је релевантно. Процене фер вредности засноване на моделима процене се коригују за све остале факторе, као што су ризик ликвидности или модели неизвесности, у мери у којој Банка сматра да трећа лица учесници на тржишту могу да их узму у обзир приликом одређивања цене трансакције.

Утврђивање фер вредности финансијских инструмената и признавање ефеката процене се спроводи на основу одредби Методологије за утврђивање фер вредности финансијских инструмената, заснованих на Политици и Стратегији управљања ризицима.

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА

Банка има три оперативна сегмента – профитна центра, који представљају стратешке организационе делове Банке и њихово пословање је предмет извештавања по сегментима.

У наставку је приказан преглед оперативних сегмената са активностима сваког од оперативних сегмената:

Послови са правним лицима:

Укључује кредите, депозите и остале трансакције са клијентима правним лицима осим банака

Послови са становништвом:

Укључује кредите, депозите и остале трансакције са клијентима физичким лицима, микроклијентима, предузетницима и пољопривредницима

Инвестиционо банкарство и међу-банкарско пословање:

Укључује пословање са хартијама од вредности и другим финансијским инструментима као и трансакције са банкама.

Значајан утицај на пословање Банке у 2020. години имала је пандемија вируса COVID-19, као и мере које је прописала Народна банка Србије и Министарство финансија. Поред тога, утицај на резултат Банке имали су и нето расходи резервисања по судским обавезама у укупном износу 232,190 хиљада динара (значајнији део позиције остали нето расходи код послова са становништвом се односи на нето расходе резервисања по судским обавезама, док се код послова са правним лицима већи део позиције осталих нето прихода односи на нето приходе од укидања неискоришћених резервисања за судске спорове).

Приликом израде извештаја по сегментима оперативни трошкови пословања се деле на директне оперативне трошкове (директно под контролом сегмената пословања или су директно повезани са пословањем сегмената) и индиректне оперативне трошкове (висина ових трошкова није под директном контролом сегмената или не постоји директна веза са пословањем сегмената).

Сваки сегмент пословања се задужује директним оперативним трошковима који се односе на тај сегмент као и делом индиректних оперативних трошкова (расподела ових трошкова на сегменте се врши применом одговарајућих кључева који се користе за алокацију трошкова трошковых центара на профитне центре).

Директни оперативни трошкови на нивоу Банке износе 7,910,286 хиљада динара и чине 69% укупних оперативних трошкова. Директни оперативни трошкови се највећим делом састоје од трошкова који су директно повезани са пословањем сегмената (зараде, трошкови закупа, трошкови амортизације, маркетинга и други трошкови), а у мањем делу чине их и трошкови који се на сегменте алоцирају на бази одлуке менаџмента.

На сегмент послова са становништвом односи се износ од 5,835,276 хиљада динара директних оперативних трошкова (74% укупних директних оперативних трошкова), што је последица велике пословне мреже и броја запослених радника на пословима са становништвом.

У складу са претходно наведеним, Банка је у пословној 2020. години остварила добитак пре пореза у износу од 4,192,846 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2020. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

Извештај по оперативним сегментима за 2020. годину је приказан у наставку:

	Послови са становништвом	Послови са правним лицима	Инвестиционо банкарство и међубанкарско пословање	Остало	Укупно
Приходи и расходи					
Приходи од камата	6,904,573	2,151,235	4,145,459	-	13,201,267
Расходи од камата	(772,562)	(170,956)	(172,685)	(15,774)	(1,131,977)
Нето приход по основу камата	6,132,011	1,980,279	3,972,774	(15,774)	12,069,290
Нето приход по основу накнада и провизија	3,627,660	738,724	509,024	-	4,875,408
Резултат пре исправки вредности	9,759,671	2,719,003	4,481,798	(15,774)	16,944,698
Нето приходи/расходи исправке вредности	(186,045)	(903,135)	17,148	-	(1,072,032)
Резултат пре оперативних трошкова	9,573,626	1,815,868	4,498,946	(15,774)	15,872,666
Директни оперативни трошкови	(5,835,276)	(1,845,682)	(229,328)	-	(7,910,286)
Нето приходи/расходи курсних разлика	-	-	4,404	-	4,404
Нето остали приходи и расходи	(1,143,863)	673,684	296,426	(15,774)	(173,753)
Резултат пре индиректних оперативних трошкова	2,594,487	643,870	4,570,448	(15,774)	7,793,031
Индиректни оперативни трошкови	(2,027,685)	(1,286,221)	(286,279)	-	(3,600,185)
Резултат пре пореза	566,802	(642,351)	4,284,169	(15,774)	4,192,846
Актива по сегментима					
Готовина и готовински еквиваленти	-	-	80,045,107	-	80,045,107
Пласмани банкама	-	-	18,142,070	-	18,142,070
Пласмани комитентима	109,884,102	79,411,987	-	-	189,296,089
Хартије од вредности	-	-	153,776,323	-	153,776,323
Остало	-	-	3,433,697	14,734,437	18,168,134
	109,884,102	79,411,987	255,397,197	14,734,437	459,427,723
Обавезе по сегментима					
Обавезе према банкама	-	-	4,989,315	-	4,989,315
Обавезе према комитентима	310,252,041	47,903,374	14,543,986	-	372,699,401
Остало	-	-	-	7,652,144	7,652,144
	310,252,041	47,903,374	19,533,301	7,652,144	385,340,860

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2020. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

Извештај по оперативним сегментима за 2019. годину је приказан у наставку:

	Послови са становништвом	Послови са правним лицима	Инвестиционо банкарство и међубанкарско пословање	Остало	Укупно
Приходи и расходи					
Приходи од камата	6,980,294	2,189,786	4,460,594	-	13,630,674
Расходи од камата	(705,481)	(211,120)	(89,155)	(19,534)	(1,025,290)
Нето приход по основу камата	6,274,813	1,978,666	4,371,439	(19,534)	12,605,384
Нето приход по основу накнада и провизија	3,912,956	812,561	603,479	-	5,328,996
Резултат пре исправки вредности	10,187,769	2,791,227	4,974,918	(19,534)	17,934,380
Нето приходи/расходи исправке вредности	(479,074)	2,029,564	875,441	-	2,425,931
Резултат пре оперативних трошкова	9,708,695	4,820,791	5,850,359	(19,534)	20,360,311
Директни оперативни трошкови	(5,818,576)	(1,734,099)	(206,586)	-	(7,759,261)
Нето приходи/расходи курсних разлика	-	-	38,228	-	38,228
Нето остали приходи и расходи	(1,101,590)	(136,425)	172,770	-	(1,065,245)
Резултат пре индиректних оперативних трошкова	2,788,530	2,950,268	5,854,770	(19,534)	11,574,034
Индиректни оперативни трошкови	(1,868,570)	(1,158,962)	(277,817)	-	(3,305,349)
Резултат пре пореза	919,960	1,791,306	5,576,953	(19,534)	8,268,685
Актива по сегментима				-	
Готовина и готовински еквиваленти	-	-	67,558,219	-	67,558,219
Пласмани банкама	-	-	24,733,958	-	24,733,958
Пласмани комитентима	98,957,179	81,895,384	-	-	180,852,563
Хартије од вредности	-	-	138,469,551	-	138,469,551
Остало	-	-	3,433,697	17,332,456	20,766,152
	98,957,179	81,895,384	234,195,425	17,332,456	432,380,443
Обавезе по сегментима					
Обавезе према банкама	-	-	5,021,756	-	5,021,756
Обавезе према комитентима	281,378,192	47,948,279	5,990,683	-	335,317,154
Остало	-	-	-	16,189,360	16,189,360
	281,378,192	47,948,279	11,012,439	16,189,360	356,528,270

7. ФИНАНСИЈСКА АКТИВА И ОБАВЕЗЕ – РАЧУНОВОДСТВЕНА КЛАСИФИКАЦИЈА И ПОШТЕНА (ФЕР) ВРЕДНОСТ

Методологија и претпоставке које су коришћене за обрачун поштене (фер) вредности за наведена финансијска средства и обавезе која нису евидентирана по поштеној вредности у финансијским извештајима су следеће:

(и) Средства и обавезе код којих је садашња вредност у књигама приближно једнака поштеној вредности

Код финансијских средстава и обавеза која су високо ликвидна и са краткорочним доспећем (до године дана) претпоставља се да је садашња књиговодствена вредност приближно једнака поштеној вредности. Ова претпоставка се такође користи и код депозита по виђењу, штедних депозита без специфицираног рока доспећа и свих финансијских инструмената који имају променљиву каматну стопу.

(ии) Инструменти са фиксном каматном стопом

Поштена вредност финансијских средстава и обавеза са фиксном каматном стопом, која се воде по амортизованој вредности, се процењује поређењем тржишних каматних стопа у моменту иницијалног признавања са текућим тржишним каматним стопама за финансијске инструменте сличних карактеристика. Процењена поштена вредност средстава и обавеза са фиксном каматном стопом у највећем делу одговара књиговодственој вредности с обзиром да уговорене каматне стопе не одступају од тржишних. Банка нема материјално значајних одступања по овом основу.

8. НЕТО ПРИХОДИ / (РАСХОДИ) ОД КАМАТА

Нето приходи / расходи од камата се састоје од:

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
Приходи од:	2020.	2019.
Банака и по основу РЕПО пласмана	69,140	163,551
Комитената	9,055,660	9,169,584
Народне Банке Србије (депонована ликвидна средства и обавезне резерве)	100,519	265,487
Хартија од вредности	3,975,800	4,031,553
По основу лизинг уговора – престанак признавања	148	499
Приходи од камата	13,201,267	13,630,674
Расходи по основу:		
Депозита и осталих обавеза банака и других фин. организација	(71,389)	(72,512)
Депозита комитента	(1,040,911)	(920,133)
Примљених кредита	(3,903)	(13,112)
По основу лизинг уговора	(15,774)	(19,533)
Расходи од камата	(1,131,977)	(1,025,290)
Нето приходи од камата	12,069,290	12,605,384

Укупни приходи и расходи камата који су обрачунати коришћењем методе ефективне каматне стопе приказани у претходној табели се односе на финансијска средства и обавезе које се не воде по фер вредности кроз биланс успеха.

9. НЕТО ПРИХОДИ / (РАСХОДИ) ПО ОСНОВУ НАКНАДА И ПРОВИЗИЈА

Нето приходи / расходи од накнада и провизија се састоје од:

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2020.	2019.
Приходи у динарима		
Накнаде за услуге платног промета	3,317,831	3,421,718
Накнаде за одобрене кредите и гаранције	122,556	108,163
Накнаде по основу купопродаје девиза	551,327	587,035
Накнаде за брокерске и кастоди услуге	26,975	35,486
Накнаде по пословима са картицама	1,878,548	1,974,586
Накнаде по основу упита у Кредитни биро	50,929	79,848
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	475,227	577,143
	<u>6,423,393</u>	<u>6,783,979</u>
Приходи у страној валути		
Накнаде за услуге платног промета	95,977	106,371
Накнаде за одобрене кредите и гаранције	1,920	4,939
Накнаде за брокерске и кастоди услуге	34,328	23,145
Накнаде по пословима са картицама	141,233	206,369
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	64	26
	<u>273,522</u>	<u>340,850</u>
Приходи од накнада	<u><u>6,696,915</u></u>	<u><u>7,124,829</u></u>
Расходи у динарима		
Накнаде за услуге платног промета	(167,749)	(150,202)
Накнаде по основу купопродаје девиза	(31,696)	(18,431)
Накнаде по пословима са картицама	(437,974)	(557,489)
Накнаде по основу упита у Кредитни биро	(47,894)	(72,110)
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	(220,535)	(158,347)
	<u>(905,848)</u>	<u>(956,579)</u>
Расходи у страној валути		
Накнаде за услуге платног промета	(115,161)	(117,113)
Накнаде по пословима са картицама	(748,643)	(667,125)
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	(51,855)	(55,016)
	<u>(915,659)</u>	<u>(839,254)</u>
Расходи од накнада	<u><u>(1,821,507)</u></u>	<u><u>(1,795,833)</u></u>
Нето приходи од накнада и провизија	<u><u>4,875,408</u></u>	<u><u>5,328,996</u></u>

10. НЕТО ДОБИТАК / (ГУБИТАК) ПО ОСНОВУ ПРОМЕНЕ ФЕР ВРЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНАТА

Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената се састоји од:

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2020.	2019.
Приходи од промене фер вредности хартија од вредности и осталих фин.средстава који се вреднују по фер вредности кроз БУ – Обвезнице републике Србије	90,707	84,157
Приходи од промене фер вредности хартија од вредности – инвестиционе јединице	4,922	8,632
	<u>95,629</u>	<u>92,789</u>
Расходи од промене фер вредности деривата намењених трговању - SWAP	-	(4,070)
Расходи од промене фер вредности хартија од вредности и осталих фин.средстава који се вреднују по фер вредности кроз БУ – Обвезнице републике Србије	-	(17,105)
Нето добитак / губитак	<u>95,629</u>	<u>71,614</u>

11. НЕТО ДОБИТАК / (ГУБИТАК) ПО ОСНОВУ ПРЕСТАНКА ПРИЗНАВАЊА ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНАТА КОЈИ СЕ ВРЕДНУЈУ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ

Нето добитак по основу престанка признавања се састоји од:

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2020.	2019.
Добици по основу престанка признавања фин.инстр.који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	70,778	238,373
Добици по основу престанка признавања хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха	122,007	117,563
Добици по основу престанка признавања деривата који се вреднују по фер вредности кроз БУ – FORWARD	4,537	3,789
Губици по основу престанка признавања фин.инстр.који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	-	(69)
Губици по основу престанка признавања деривата који се вреднују по фер вредности кроз БУ – FORWARD	(202)	-
Губици по основу продаје хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха	(39,324)	(6,166)
Нето добитак/губитак	<u>157,796</u>	<u>353,490</u>

Добици по основу престанка признавања фин.инстр.који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат у износу од 70,778 хиљада динара односе се на обвезнице Републике Србије, од чега у динарима у износу од 10,004 хиљаде динара и у страниј валути у износу од 60,734 хиљаде динара.

11. НЕТО ДОБИТАК / (ГУБИТАК) ПО ОСНОВУ ПРЕСТАНКА ПРИЗНАВАЊА ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНА КОЈИ СЕ ВРЕДНУЈУ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ (наставак)

Добици по основу престанка признавања хартија од вредности и осталих пласмана по фер вредности кроз биланс успеха у износу од 122,007 хиљада динара односе се на: обвезнице и записе Републике Србије у динарима у износу од 59,342 хиљада динара, обвезнице Републике Србије у иностраној валути у износу од 51,086 хиљада, инвестиционе јединице у динарима у износу од 2,560 хиљаде динара и корпоративне обвезнице јавних предузећа у износу од 9,019 хиљада динара.

Добици и губици по основу престанка признавања деривата који се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха у нето износу 4,335 хиљада динара односе се на приходе по пословима продаје девиза пословним банкама.

Губици по основу престанка признавања хартија од вредности и осталих пласмана по фер вредности кроз биланс успеха у износу од 39,324 хиљада динара односе се на: обвезнице Републике Србије у динарима у износу од 35,394 хиљада динара и обвезнице Републике Србије у иностраној валути у износу од 3,930 хиљада динара.

12. НЕТО ПРИХОД / (РАСХОД) ОД КУРСНИХ РАЗЛИКА И ЕФЕКТА УГОВОРЕНЕ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2020.	2019.
Приходи од позитивних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле	150,499	562,986
Приходи од позитивних курсних разлика по основу промене вредности хартија од вредности – уговорена девизна клаузула	191	808
Приходи од позитивних курсних разлика по основу промене вредности обавеза	220	2,587
Приходи од позитивних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле - лизинг уговори	986	8,970
Приходи по основу позитивних курсних разлика	<u>1,387,685</u>	<u>1,005,190</u>
	<u>1,539,581</u>	<u>1,580,541</u>
Расходи од негативних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле	(163,508)	(1,086,510)
Расходи од негативних курсних разлика по основу промене вредности хартија од вредности – уговорена девизна клаузула	(211)	(2,035)
Расходи од негативних курсних разлика од промене вредности обавеза – уговорена валутна клаузула	(203)	(1,580)
Расходи од негативних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле - лизинг уговори	(895)	(3,528)
Расходи по основу негативних курсних разлика	<u>(1,370,360)</u>	<u>(448,660)</u>
	<u>(1,535,177)</u>	<u>(1,542,313)</u>
Нето приход / (расход)	<u><u>4,404</u></u>	<u><u>38,228</u></u>

13. НЕТО ПРИХОД / (РАСХОД) ПО ОСНОВУ УМАЊЕЊА ОБЕЗВРЕЂЕЊА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА КОЈА СЕ НЕ ВРЕДНУЈУ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА

Нето приходи / (расходи) обезвређења финансијских средстава се односе на:

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2020.	2019.
Расходи индиректних отписа фин. сред. која се вреднују по аморт. вредн.	(4,461,954)	(5,867,890)
Расходи резервисања за ванбилансне позиције	(235,337)	(244,521)
Расходи дужничких ХоВ по фер вредности кроз остали резултат	(72,707)	(85,685)
Губици по основу модификације финансијских инструмената	(342,435)	(14,631)
Расходи по основу директних отписа пласмана	(174)	-
Приходи од укидања индиректних отписа фин. сред. која се вреднују по аморт. вредн.	3,401,198	7,168,031
Приходи од укидања резервисања за ванбилансне позиције	201,851	328,498
Приход од наплате отписаних потраживања	396,134	1,086,560
Приход дужничких ХоВ по фер вредности кроз остали резултат	41,295	55,569
Приходи по основу модификације финансијских инструмената	97	-
Нето приход/расход	(1,072,032)	2,425,931

У оквиру позиције расходи индиректних отписа пласмана билансних позиција Банка је евидентирала и обезвређење материјалних вредности стечених наплатом потраживања у износу од 77,436 хиљаде динара (напомена 31) на основу процене вредности непокретности и опреме од стране овлашћеног проценитеља, у складу са интерним актом Банке.

Банка је на дан 31.12.2020. године признала губитке од модификације кредитних потраживања у корист корективног рачуна потраживања у нето износу од 342,338 хиљаде динара која су се односила на ефекте Мораторијма 1 и 2 на отплату кредитних обавеза дужника у условима пандемије изазване вирусом COVID-19. У каснијим обрачунским периодима по модификованом финансијском средству ће се спроводити анализа кредитног ризика и евидентирање обезвређења, док ће се утврђени губитак од модификације који је евидентиран на корективном рачуну потраживања, методом ефективне каматне стопе, преносити на рачун прихода од камата.

У току 2020. године наплаћена отписана потраживања износе 396,134 хиљаде динара. Највећи део износа односи се на наплату потраживања из ванбилансне евиденције за која је претходно извршен трајни отпис преносом из биланса на ванбиланс, од чега се на наплату кредита физичких лица односи 114,283 хиљаде динара, а остатак у износу од 281,851 хиљаде динара се у највећем делу односи се на наплату кредита правних лица.

До датума издавања извештаја нису извршене материјално значајне наплате обезвређених пласмана које би утицале на укидање исправке вредности.

Ефекти по основу кредитног ризика дужничких хартија од вредности у износу нето расхода 34,412 хиљаду динара Банка је признала у оквиру капитала на позицији губици по основу дужничких инструмената (расходи дужничких ХоВ по фер вредности кроз остали резултат у износу од 72,707 хиљаде динара и приходи по истом основу у износу од 41,295 хиљаде динара). Ове позиције су изузете из структуре табеле промена на рачунима исправки вредности и резервисања за ванбиланс.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

**13. НЕТО ПРИХОД / (РАСХОД) ПО ОСНОВУ УМАЊЕЊА ОБЕЗВРЕЂЕЊА
ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА КОЈА СЕ НЕ ВРЕДНУЈУ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ
БИЛАНС УСПЕХА (наставак)**

КРЕТАЊЕ НА РАЧУНИМА ИСПРАВКИ ВРЕДНОСТИ И РЕЗЕРВИСАЊИМА ЗА ВАНБИЛАНС

	Пласмани банкама (напомена 23.2)	Пласмани комитентим а (напомена 24.2)	Хартије од вредности- обвезнице локалне самоуправе и корпорат. (напомена 22)	Инвестиц. зависна друштва (напомена 25)	Остала средства (напомена 30)	Ванбил. обавезе (напомена 33)	Укупно
Стање 1. јануара 2020. године	218,351	12,020,333	602	2,047,191	2,158,301	190,977	16,635,755
Нова исправка Вредности	42,256	4,193,359	7,866	-	218,473	235,337	4,697,291
Смањење исправке Вредности	(41,992)	(3,212,476)	(4,255)	-	(142,475)	(201,851)	(3,603,049)
Курсне разлике	(18,956)	(24,874)	-	-	(1,493)	-	(45,323)
Трајни отпис Рекласификација	-	(1,880,287)	-	-	(6,812)	-	(1,887,099)
секторске структуре	(195,504)	195,504	-	-	-	-	-
Остале промене	13	102,559	-	-	(374)	-	102,198
Стање 31. децембра 2020. године	4,168	11,394,118	4,213	2,047,191	2,225,620	224,463	15,899,773

**** ефекат признавања прихода од камате на обезвређене кредите применом алтернативног концепта ИРЦ метода који се односи на нетирање прихода од камата и расхода исправки вредности**

Банка је у 2020. години, извршила повећање нето расхода исправке вредности пласмана вреднованих по амортизованој вредности, резервисања за ванбилансне обавезе у износу од износи 1.094.242 хиљаде динара.

Од осталих промена на рачунима исправки вредности и резервисања износ од 1,887,099 хиљада динара односи се на трајни отпис који је Банка спровела у 2020. години преносом са билансне на ванбилансну евиденцију на основу Одлуке НБС о рачуноводственом отпису билансне активе.

14. НЕТО ДОБИТАК / (ГУБИТАК) ПО ОСНОВУ ПРЕСТАНКА ПРИЗНАВАЊА ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНА КОЈИ СЕ ВРЕДНУЈУ ПО АМОРТИЗОВАНОЈ ВРЕДНОСТИ

	<i>У хиљадама динара</i>	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2020.	2019.
Добитак / (губитак) по основу престанка признавања фин.инструмената који се вреднују по амортизованој вредности	-	(579,933)
Нето добитак / (губитак)	-	(579,933)

У 2020. години Банка није имала исказане ефекте на овој позицији биланса успеха.

Упоредни подаци за 2019. годину у целости се односе на нето негативне ефекте имплементације Закона о конверзији стамбених кредита индексираних у швајцарским францима из априла 2019. године, по коме су банке у Републици Србији биле у обавези да трошкове конверзије и умањења преосталог дуга признају у билансу успеха текућег периода.

Према Закону, износ добијен конверзијом преосталог дуга из швајцарских франака у дуг индексираних у еврима по курсу за конверзију за све клијенте који су потписали уговор са Банком, умањује се за 38% с тим да 23% умањења пада на терет биланса успеха текућег периода Банке, а за 15% умањења формира се потраживање од Републике Србије. Нето негативан ефекат исказан у билансу успеха Банке односи се на прерачун 23% умањења нето потраживања по основу престанка признавања кредита у швајцарским францима.

Нови умањени износ кредитних потраживања у еврима са новим планом отплате Банка је евидентирала на позицији кредити и потраживања од комитената.

15. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

	<i>У хиљадама динара</i>	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2020.	2019.
Остали приходи оперативног пословања	199,291	137,310
Приходи од дивиденди и учешћа	12,098	14,011
Нето приход	211,389	151,321

У оквиру осталих прихода оперативног пословања у износу од 199,291 хиљада динара најзначајнији износи односе се на приходе по основу давања у закуп непокретности укључујући и примљене авансе за закуп у износу од 131,691 хиљаде динара, рефундације судских трошкова и комуналних трошкова у износу од 50,799 хиљада динара и прихода од наплаћених трошкова службених мобилних телефона по овлашћењу запослених и коришћења службеног возила у приватне сврхе у износу од 13,713 хиљада динара.

У току 2020. године Банка је примила дивиденде по основу учешћа и акција намењених трговању у износу од 12,098 хиљада динара (2019: 14,011 хиљада динара) које чине део позиције осталих прихода, и то дивиденде од учешћа у власништву VISA Inc. у износу од 7,019 хиљада динара, Дунав осигурање АДО у износу од 3,077 хиљаде динара и MasterCard у износу од 2,002 хиљаде динара.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

16. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ

Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи се састоје од:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2020.	2019.
Трошкови зарада	2,694,582	2,596,042
Трошкови накнада зарада	430,756	484,417
Трошкови пореза на зараде и накнаде зарада	383,023	379,934
Трошкови доприноса на зараде и накнаде зарада	832,187	824,871
Трошкови накнада за привремене и повремене послове	761	3,283
Резервисања за отпремнине – нето (напомена 33)	79,181	31,113
Остали лични расходи	1,399,456	597,872
Укупно	5,819,946	4,917,532

Остали лични расходи у 2020. години највећим делом се односе на годишње награде запосленима.

17. ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ

	<i>У хиљадама динара</i>	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2020.	2019.
Трошкови амортизације – нематеријална улагања (напомена 26.2)	221,070	204,577
Трошкови амортизације – некретнине и опрема (напомена 27.2)	340,139	369,410
Трошкови амортизације – инвестиционе некретнине (напомена 28.1)	38,420	38,420
Трошкови амортизације – лизинг средстава (напомена тачка 27.2.)	377,754	393,430
Укупно	977,383	1,005,837

18. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

Остали приходи се односе на:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2020.	2019.
Приходи од укидања неискоришћених резервисања за судске спорове	775,329	512,334
Приходи од смањења обавеза	2,874	5,391
Остали приходи	81,214	203,070
Укупно	859,417	720,795

18. ОСТАЛИ ПРИХОДИ (наставак)

У оквиру позиције осталих прихода у 2020. години, најзначајније ставке чине приходи:

- По основу судских спорова пресуђених у корист Банке или спорова у прекиду до окончања претходног повезаног поступка у износу од 775,329 хиљада динара,
- По основу смањења обавеза у износу од 2,874 хиљаду динара,
- По основу камата из ранијих година – становништво у износу од 1,710 хиљада динара и предузетници у износу од 219 хиљаду динара,
- По основу камата из ранијих година – привреда у износу од 48,545 хиљаду динара.

19. ОСТАЛИ РАСХОДИ

Остали расходи се односе на:

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2020.	2019.
Трошкови материјала	312,082	302,604
Трошкови производних услуга	1,236,532	1,366,843
Нематеријални трошкови (без пореза и доприноса)	2,371,230	2,601,773
Трошкови пореза	157,695	164,512
Трошкови доприноса	696,277	710,856
Остали оперативни трошкови	18,507	25,765
Остали расходи	403,006	422,499
Губици од продаје основних средстава и нематеријалних улагања	-	709
Губици по основу расхоровања и отписа осн. сред. , нематер. имовине и залиха	687	6,650
Расходи по основу промене вредности инвестиционих некретнина и средстава намењених продаји	7,591	69,100
Расходи по основу резервисања по судским споровима (напомена 33)	1,007,519	1,252,461
Укупно	6,211,126	6,923,772

а) Остали расходи

У оквиру позиције осталих расхода у износу од 403,006 хиљада динара између осталих евидентирани су расходи по основу плаћених фактура осигуравајућем друштву за полисе животног осигурања клијената винкулираних у корист Банке у износу од 233,551 хиљаде динара, а чије је плаћање на свој терет преузела Банка. Наведене полисе се користе као колатерал за одобрене кредите физичким лицима. Такође, у овој позицији су приказани и расходи по полисама за кориснике сетова текућих рачуна и путног осигурања интернационалних платних картица у износу од 15,227 хиљада динара.

б) Расходи по основу резервисања за судске спорове

Расходи по основу резервисања за судске спорове у укупном износу од 1,007,519 хиљада динара (напомена 33) резултат су повећање расхода за 12,745 нових предмета у току 2020. године и повећања расхода за активне предмете из ранијих година.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

20. ПОРЕЗ НА ДОБИТ – текући и одложени порез

20.1 Компоненте пореза на добит на дан 31. децембра су следеће:

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2020.	2019.
Добитак по основу одложених пореза	120,049	1,482,667
Губитак по основу одложених пореза	(1,384,134)	(795,593)
Укупно	(1,264,085)	687,074

У току 2020. године Банка је аконтационо плаћала порез на добит с обзиром да је приликом обрачуна пореза на добит за 2019. год. исказала опорезиву добит од 132,828 хиљада динара и у пореској пријави исказала месечни износ аконтације за 2020. годину у износу од 1,112 хиљада динара. Потраживања за више плаћен порез на добит на дан 31.12.2020. године у износу од 12,237 хиљада динара исказана су на позицији текућих пореских средстава. Имајућу у виду да Банка нема обавезу плаћања пореза за 2020. годину, неће тражити повраћај предметних средстава, већ ће их користити као преплату за наредне године или ће их користити за покриће других пореских обавеза.

20.2 Усаглашавање ефективне пореске стопе је приказано у следећој табели:

	2020.	2020.	У хиљадама динара	2019.
			2019.	2019.
Добитак/ Губитак пре опорезивања		4,192,846		8,268,685
Порез обрачунат по домаћој стопи пореза на добит	15%	628,927	15%	1,240,303
Расходи који се не признају у пореске сврхе	3.64%	152,443	2.61%	216,264
Порески ефекти нето капиталних губитака/добитака	-0.01%	(384)	-0.01%	(386)
Порески ефекат усклађивања прихода	-2.77%	(116,098)	-0.91%	(75,645)
Порески ефекти по МСФИ 9	-0.83%	(34,851)	-0.42%	(34,851)
Порески кредити примљени и искоришћени у текућој години	-1.14%	(47,600)	-9.02%	(746,013)
Порески ефекти прихода од камата по дужничким ХОВ чији је издавалац РС, АП Војводина или НБС	-13.89%	(582,437)	-6.77%	(599,672)
Корекција пореских ефеката по основу одложених пореза	30.15%	1,264,085	-8.31%	(687,074)
Порески ефекти исказани у билансу успеха		(1,264,085)		687,074

20.3 Промене на одложеним порезима на дан 31. децембра су приказане као што следи:

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2020.	2019.
Стање на дан 1. јануара	1,074,197	840,967
Настанак и укидање привремених разлика	(1,221,597)	233,230
Стање на дан 31. децембра	(147,400)	1,074,197

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

20. ПОРЕЗ НА ДОБИТ – текући и одложени порез (наставак)

20.4 Одложена пореска средства и обавезе

20.4.1 Одложена пореска средства и обавезе се односе на:

	2020.			У хиљадама динара 2019.		
	Средства	Обавезе	Нето	Средства	Обавезе	Нето
Разлика у садашњој вредности основних средстава за пореске и						
књиговодствене потребе	36,037	-	36,037	39,299	-	39,299
Пренети порески губици	-	-	-	1,259,350	-	1,259,350
Ефекат промене вредности дужничких и власничких ХОВ	1,779	(968,884)	(967,105)	570	(1,008,254)	(1,007,684)
Дугорочна резервисања за отпремнине запослених	58,265	-	58,265	53,838	-	53,838
Обезвређење имовине	342,947	-	342,947	324,857	-	324,857
Примања запослених по чл.9 ст. 2. ЗПДПЛ обр. а неплаћена у пор.периоду	762	-	762	1,213	-	1,213
Обрачунате а неплаћене јавне дажбине	112	-	112	163	-	163
Прва примена МСФИ 9	69,702	-	69,702	104,552	-	104,552
Порески кредит по основу конверзије кредита у CHF	76,119	-	76,119	76,119	-	76,119
Средства по резервисањима за судске спорове	256,095	-	256,095	242,231	-	242,231
Актуарски добици по резервисањима за отпремнине	-	(20,334)	(20,334)	-	(19,741)	(19,741)
	<u>841,818</u>	<u>(989,218)</u>	<u>(147,400)</u>	<u>2,102,192</u>	<u>(1,027,995)</u>	<u>1,074,197</u>

Пренети порески губици који нису евидентирани у књигама Банке и по основу којих нису формирана пореска средства износе укупно 8,685,280 хиљада динара и односе се на део пореског губитка оствареног у 2016. години. Предметни порески кредит истиче на крају 2021. године.

Одложена пореска средства нису формирана ни по пореским кредитима по основу улагања у основна средства у износу од 11,766 хиљада динара, која могу да се користе до краја 2023. године, а порески кредит за међукомпанијске дивиденде у износу од 13,154 хиљада динара је у целости искоришћен у 2019. години.

20.4.2 Преглед пореских кредита на која нису формирана одложена пореска средства:

Врста пореског кредита	Година настанка	У хиљадама динара		
		Износ на дан 31.12.2020	Износ на дан 31.12.2019	Година истека коришћења
	2014			2019
	2015			2020
Пренети порески губици	2016	8,685,280	595,917	2021
Укупно порески губици		8,685,280	595,917	
Утицај пореских губитака на будући порез на добит (15%)		1,302,792	89,388	од 2019 -2021
Порески кредит по основу улагања у основна средства	2013	11,766	12,508	2023
Укупно за умањење будућих обавеза за порез на добит		<u>1,314,558</u>	<u>101,896</u>	2019

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

20. ПОРЕЗ НА ДОБИТ – текући и одложени порез (наставак)

20.4 Одложена пореска средства и обавезе (наставак)

20.4.2 Преглед пореских кредита на која нису формирана одложена пореска средства (наставак)

Поред укидања одложених пореских средстава на пренети порески губитак по основу покрића опорезиве добити за 2020. годину у износу од 47,600 хиљада динара, извршено је додатно укидање преосталог износа одложених пореских средстава по пренетом пореском губитку у износу од 1,213,404 хиљаде динара, на основу нивоа планиране добити за 2021. годину (у којој истиче право на коришћење пренетих пореских губитака). Сходно наведеном на дан 31.12.2020. године већи је износ пореског кредита на који нису формирана одложена средства у односу на дан 31.12.2019. године.

20.4.3 Кретања у оквиру привремених разлика током 2020. и 2019. године су приказана као што следи:

У хиљадама динара

	Стање 1. јануара	Исказано у оквиру биланса успеха	Исказано у оквиру осталог резултата	Стање 31. децембра
2020.				
Некретнине и опрема	39,299	(5,764)	2,502	36,037
Пренети порески губици	1,259,350	(1,259,350)	-	-
Хартије од вредности	(1,007,684)	-	40,579	(967,105)
Дугорочна резервисања за отпремнине				
Запослених	53,838	4,427	-	58,265
Актуарски добити	(19,741)	-	(593)	(20,334)
Обезвређење имовине	324,857	18,090	-	342,947
Примања запослених по чл.9. ст.2.				
ЗПДП	1,213	(451)	-	762
Неплаћене јавне дажбине	163	(51)	-	112
Прва примена МСФИ 9	104,552	(34,850)	-	69,702
Порески кредит по основу конверзије кредита у CHF	76,119	-	-	76,119
Средства по резервисањима за судске спорове	242,231	13,864	-	256,095
Укупно	1,074,197	(1,264,085)	42,488	(147,400)

У хиљадама динара

	Стање 1. јануара	Исказано у оквиру биланса успеха	Исказано у оквиру осталог резултата	Стање 31. децембра
2019.				
Некретнине и опрема	69,359	(16,707)	(13,353)	39,299
Пренети порески губици	878,000	381,350	-	1,259,350
Хартије од вредности	(565,302)	-	(442,382)	(1,007,684)
Дугорочна резервисања за отпремнине				
Запослених	49,098	4,740	-	53,838
Актуарски добити	(21,632)	-	1,891	(19,741)
Обезвређење имовине	295,225	29,632	-	324,857
Примања запослених по чл.9. ст.2.				
ЗПДП	1,183	30	-	1,213
Неплаћене јавне дажбине	13	150	-	163
Прва примена МСФИ 9	-	104,552	-	104,552
Порески кредит по основу конверзије кредита у ЦХФ	-	76,119	-	76,119
Средства по резервисањима за судске спорове	135,023	107,208	-	242,231
Укупно	840,967	687,074	(453,844)	1,074,197

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

20. ПОРЕЗ НА ДОБИТ – текући и одложени порез (наставак)

20.5 Порески ефекти који се односе на Остали укупан резултат

	У хиљадама динара					
	2020			2019		
	Бруто	Порез	Нето	Бруто	Порез	Нето
Повећање по основу промене фер вредности учешћа у капиталу и хартија од вредности (повећање по власничким и дужничким ХОВ)	(262,464)	39,369	(223,095)	2,920,446	(438,067)	2,482,379
Нето смањење по основу актуар. губитака/добитака	3,954	(593)	3,361	(12,609)	1,891	(10,718)
Промене вредности некретнина	7,894	2,502	10,396	111,214	(13,353)	97,861
Смањење по основу промене фер вредности учешћа у капиталу и хартија од вредности (смањење по власничким и дужничким ХОВ)	(8,064)	1,210	(6,854)	28,767	(4,315)	24,452
Укупно	(258,680)	42,488	(216,192)	3,047,818	(453,844)	2,593,974

21. ГОТОВИНА И СРЕДСТВА КОД ЦЕНТРАЛНЕ БАНКЕ

Готовина и средства код централне банке укључује:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
У динарима		
Готовина у благајни	4,549,226	4,328,913
Жиро рачун	24,851,040	23,873,701
Депоновани вишак ликвидних средстава	7,500,000	-
Остала динарска новчана средства	99	99
	36,900,365	28,202,713
У страниј валути		
Готовина у благајни	10,206,878	9,092,077
Девизна обавезна резерва	31,633,723	30,261,966
Остала новчана средства	1,304,141	1,463
	43,144,742	39,355,506
Укупно	80,045,107	67,558,219
Корекције готовине за извештај о токовима готовине		
Девизни рачуни код страних банака (напомена 23.1)	10,725,914	3,570,398
Девизна обавезна резерва	(31,633,723)	(30,261,966)
Депоновани вишак ликвидних средстава	(7,500,000)	-
	(28,407,809)	(26,691,568)
Готовина из извештаја о токовима готовине	51,637,298	40,866,651

21. ГОТОВИНА И СРЕДСТВА КОД ЦЕНТРАЛНЕ БАНКЕ (наставак)

Банка у извештају о токовима готовине исказује готовину на жиро рачуну код НБС, готовину на рачунима код страних банака, средства на рачуну код Централног регистра хартија од вредности и готовину у благајнама.

У оквиру жиро рачуна исказана је динарска обавезна резерва, која представља минималну резерву динарских средстава издвојену у складу са Одлуком о обавезној резерви код Народне банке Србије. У складу са наведеном Одлуком, динарска обавезна резерва се обрачунава на износ просечног дневног књиговодственог стања динарских депозита, кредита и осталих динарских обавеза у току једног календарског месеца применом стопе у распону од 0% до 5% у зависности од доспећа обавеза и њиховог извора с тим што обрачунату динарску обавезну резерву чини збир: обрачунате обавезне резерве у динарима, 38% динарске противвредности обрачунате обавезне резерве у еврима на депозите до 730 дана, и 30% динарске противвредности обрачунате обавезне резерве у еврима на депозите преко 730 дана (Сл.Глас. 135/2014).

Народна банка Србије плаћа Банци камату на издвојена средства у висини од 0.10 % годишње од 18.06.2020.године.

Девизну обавезну резерву Банка обрачунава сваког 17. дана у месецу на основу просечног стања девизних депозита у току претходног календарског месеца. Девизну обавезну резерву Банка издваја у девизама на посебан рачун код Народне банке Србије и та средства може по потреби повлачити. Банка је дужна да одржава просечно месечно стање издвојене девизне обавезне резерве у висини обрачунате девизне обавезне резерве, с тим што ради остваривања просечног дневног стања издвојене обавезне резерве дневно стање на рачуну девизне обавезне резерве може бити мање или веће од обрачунате девизне обавезне резерве.

Одлуком о измени Одлуке о обавезној резерви од 11.12.2015.године(Сл.Глас. 102/2015), стопе издвајања девизне обавезне резерве износе:

-на девизне депозите орочене до 730 дана стопа је 20%

-на девизне депозите орочене преко 730 дана стопа је 13%

-на динарске депозите индексирани валутном клаузулом стопа је 100% без обзира на рочност

На обавезну резерву у страниј валути Банка не остварује камату. Током 2020., у складу са Одлуком о обавезној резерви Народне банке Србије, Банка је одређени део девизне обавезне резерве издвајала у динарима на свом жиро рачуну.

Остала новчана средства у страниј валути у износу од 1,304,141 хиљаду динара (2019: 1,463 хиљаде динара) односи се на обрачунски рачун код Централног регистра хартија од вредности за трговину хартијама од вредности.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

22. ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ

22.1. Хартине од вредности се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
Хартине од вредности које се вреднују по фер вредности кроз БУ (у динарима)	5,382,538	5,390,394
Хартине од вредности које се вреднују по фер вредности кроз БУ (у иностраној валути)	2,925,568	4,898,625
Укупно I	8,308,106	10,289,019
Хартине од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат (у динарима)	82,062,022	59,825,920
Хартине од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат (у иностраној валути)	62,564,408	68,355,214
Исправка вредности	(453)	(602)
Укупно II	144,625,977	128,180,532
Хартине од вредности које се вреднују по амортизованој вредности - корпоративне обвезнице (у динарима)	846,000	-
Исправка вредности	(3,760)	-
Укупно III	842,240	-
Укупно I+II+III	153,776,323	138,469,551

22.2. Структура хартија од вредности које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха је приказана у табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
Обвезнице Републике Србије у динарима	4,873,616	4,877,762
Инвестиционе јединице ОИФ новчани фондови у динарима	508,922	512,632
Обвезнице Републике Србије у иностраној валути	2,925,568	4,898,625
Укупно	8,308,106	10,289,019

Инвестиционе јединице на дан 31. децембра 2020. године у укупном износу од 508,922 хиљаде динара односе се на инвестиционе јединице КомБанк Новчани Фонд, Београд.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

22. ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ (наставак)

22.3. Структура хартија од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат

	У хиљадама динара	
	31. децембар	31. децембар
	2020.	2019.
У динарима		
Обвезнице Републике Србије	80,958,748	59,651,702
Записи Републике Србије	997,064	
Обвезнице локалне самоуправе (град Шабац и општина Стара Пазова)	106,210	174,218
Укупно у динарима	82,062,022	59,825,920
У страној валути		
Обвезнице Републике Србије	59,359,112	65,908,342
Обвезнице страних банака (Raiffeisen Bank International)	1,739,077	1,799,460
Обвезнице страних држава (Република Српска)	1,466,219	647,412
Укупно у страној валути	62,564,408	68,355,214
Укупно	144,626,430	128,181,134

Промене на исправци вредности су приказане као што следи:

Исправка вредности ХОВ које се вреднују по фер вредности кроз ост.рез

	У хиљадама динара	
	31. децембар	31. децембар
	2020.	2019.
Појединачна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	602	1,594
Повећање (напомена 13)	4,106	74
Ефекти промене курса (напомена 13)		(7)
Ослобођено у току године (напомена 13)	(4,255)	(1,059)
Укупно појединачна исправка по фер вредности кроз ост.ре	453	602

Исправка вредности ХОВ које се вреднују по амортизованој вредности

	У хиљадама динара	
	31. децембар	31. децембар
	2020.	2019.
Појединачна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	-	-
Повећање (напомена 13)	3,760	-
Укупно појединачна исправка по амортизованој вредности	3,760	-
Укупно исправка вредности ХОВ	4,213	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

23. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД БАНАКА И ДРУГИХ ФИНАНСИЈСКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

23.1 Пласмани банкама укључују

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
Кредити дати у динарима		
По репо трансакцијама	-	12,000,000
Кредити за обртна средства	1,500	-
<i>Overnight</i> кредити	-	200,000
Остали пласмани	4,085	3,148
Активна временска разграничења	970	6,805
Пасивна временска разграничења	(2)	-
Исправка вредности	(12)	(273)
Укупно у динарима	6,541	12,209,680
Кредити дати у страном валути		
По репо трансакцијама	1,165,461	2,103,540
Девизни рачун код страних банака (напомена 21)	10,725,914	3,570,398
<i>Overnight</i> кредити	1,175,802	2,161,743
Остали пласмани страним банкама	1,018,991	896,474
Дати депозити у страном валути	2,299,612	2,896,134
Активна временска разграничења	1,700	1,834
Остала потраживања	4,360	5,958
Кредити страним банкама (зависне банке)	797,865	67,195
Покривена јемства у страном валути	949,980	1,039,080
Исправка вредности	(4,156)	(218,078)
Укупно у страном валути	18,135,529	12,524,278
УКУПНО	18,142,070	24,733,958

На дан 31. децембра 2020. године Банка није имала пласмане у хартије од вредности стечене у 'reverse' репо трансакцијама са Народном банком Србије. Током године пласмани у благајничке записе купљене од Народне банке Србије, са доспећем до 8 дана, пласирани су уз годишњу каматну стопу од 0.2% до 1.01%.

Краткорочно орочени кредити и депозити код банака у динарима су депоновани на период до једне године уз каматну стопу у распону од 0.2 % до 1.08 % годишње. Краткорочно орочени пласмани код банака у страном валути депоновани су на период до једне године уз каматну стопу у распону од 0.03 % до 0.75% годишње за EUR, од 0.05% до 1.6. % за USD, 0.01 %до 0.72 % за GBP, 0.01 до 1.68% за CAD и 0.03 до 0.65 за AUD.

Reverse репо са домаћим банкама пласиран је по каматној стопи 0.20%.

Каматне стопе на пласиране дугорочне кредите страним зависним банкама кретале су се у распону од 1.947 % до 2.492 што је представљало 6М EURIBOR плус фиксни део 2.47 и 2.65%, док су се камате за пласиране револвинг кредите страним зависним банкама кретале у распону од 1.8% до 2.414% (што је представљало 1М EURIBOR плус фиксни део 2.35% и 2.86%).

23. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД БАНАКА И ДРУГИХ ФИНАНСИЈСКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА (наставак)**23.2 Промене на рачуну исправке вредности по пласманима банкама приказане су у следећој табели**

Исправка вредности	2020.	2019.
Стање на дан 1. јануара	218,351	228,037
<i>Исправка вредности у текућој години:</i>		
Повећање (напомена 13)	42,256	40,853
Рекласификација – пренос на клијенте	(195,504)	
Ефекти промене курса (напомена 13)	(18,956)	3,105
Ослобођено у току године (напомена 13)	(41,992)	(53,644)
Остало	13	-
Стање на дан 31. децембра	4,168	218,351

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2020. године

24. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД КОМИТЕНАТА

24.1 Пласмани комитентима

	2020.			2019.		
	Бруто износ	Исправка вредности	Књиговодствена вредност	Бруто износ	Исправка вредности	Књиговодствена вредност
Привредна друштва и регист. пољоприв. газдинства						
Кредити по трансакционим рачунима	340,913	(24,140)	316,773	520,354	(13,158)	507,196
Кредити за обртна средства	42,389,327	(4,474,995)	37,914,332	41,530,893	(3,815,411)	37,715,482
Инвестициони кредити	41,686,558	(676,393)	41,010,165	40,409,450	(960,446)	39,449,004
Кредити за плаћање увоза робе и услуга из иностранства	2,928,241	(30,092)	2,898,149	2,062,163	(19,802)	2,042,361
Пласмани по основу акцептирања, авалирања и извршених плаћања по гаранцијама	306,114	(278,343)	27,771	362,298	(328,945)	33,353
Остали кредити и пласмани	23,357,788	(4,859,265)	18,498,523	26,213,573	(5,749,113)	20,464,460
Активна временска разграничења	492,069	(29,138)	462,931	87,657	(1,260)	86,397
Пасивна временска разграничења	(191,382)	-	(191,382)	(156,819)	-	(156,819)
	<u>111,309,628</u>	<u>(10,372,366)</u>	<u>100,937,262</u>	<u>111,029,569</u>	<u>(10,888,135)</u>	<u>100,141,434</u>
Становништво – физичка лица						
Кредити по трансакционим рачунима	2,674,284	(168,229)	2,506,055	3,159,725	(169,167)	2,990,558
Стамбени кредити	46,434,157	(408,119)	46,026,038	41,752,415	(533,828)	41,218,587
Готовински кредити	37,233,498	(354,972)	36,878,526	35,107,841	(359,512)	34,748,329
Потрошачки кредити	239,232	(781)	238,451	197,000	(1,070)	195,930
Остали кредити и пласмани	1,741,027	(72,608)	1,668,419	1,847,862	(65,086)	1,782,776
Активна временска разграничења	1,475,339	(17,043)	1,458,296	268,705	(3,535)	265,170
Пасивна временска разграничења	(416,958)	-	(416,958)	(490,221)	-	(490,221)
	<u>89,380,579</u>	<u>(1,021,752)</u>	<u>88,358,827</u>	<u>81,843,327</u>	<u>(1,132,198)</u>	<u>80,711,129</u>
Стање на дан 31. децембра	<u>200,690,207</u>	<u>(11,394,118)</u>	<u>189,296,089</u>	<u>192,872,896</u>	<u>(12,020,333)</u>	<u>180,852,563</u>

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

24. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД КОМИТЕНАТА (наставак)

24.2 Промене на рачуну исправке вредности по пласманима комитентима дате су у следећој табели

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
Појединачна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	11,020,640	12,865,378
Повећање (напомена 13)	825,568	2,383,710
Рекласификовано из групне исправке вредности	450,519	(846,629)
Рекласификовано са позиције банака	195,504	-
Ефекти промене курса (напомена 13)	(1,261)	(12,394)
Ослобођено у току године (напомена 13)	(1,019,998)	(2,243,131)
Смањење ИВ-конверзија CHF-EUR по Закону о конверзији кредита у CHF	-	(165,317)
Трајни отпис	(1,143,788)	(960,161)
Конверзија CHF-EUR отпис по Закону о конверзији кредита у CHF	-	(816)
Остало (напомена 13)	51,984	-
Укупно појединачна исправка	10,379,168	11,020,640
Групна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	999,693	1,283,929
Повећање (напомена 13)	3,367,791	3,081,495
Рекласификовано у појединачну исправку вредности	(450,519)	846,629
Ефекти промене курса (напомена 13)	(23,613)	(10,420)
Ослобођено у току године (напомена 13)	(2,192,478)	(3,942,169)
Смањење ИВ-конверзија CHF-EUR по Закону о конверзији кредита у CHF	-	(113,250)
Трајни отпис (напомена 13)	(736,499)	(334,830)
Конверзија CHF-EUR отпис по Закону о конверзији кредита у CHF	-	(917)
Остало (напомена 13)	50,575	189,226
Укупно групна исправка	1,014,950	999,693
Стање на дан 31. децембра	11,394,118	12,020,333

Кредити становништву

Током 2020. краткорочни и дугорочни кредити становништву у динарима одобравани су на рок од 30 дана до 120 месеци са номиналним каматним стопама у распону од 2.00 % до 13.95% годишње.

Краткорочни кредити становништву у страној валути одобравани су на рок до дванаест месеци са номиналним каматним стопама у распону од 1.47% до 7.00% на годишњем нивоу.

Дугорочни кредити физичким лицима у страној валути одобравани су на рок од тринаест до деведесетпет месеци са номиналним каматним стопама у распону од 1.50% до 8.00% на годишњем нивоу.

24. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД КОМИТЕНАТА (наставак)

Кредити правним лицима

Краткорочни кредити правним лицима у динарима одобравани су на период до дванаест месеци уз распон каматних стопа од 2,90% до 6.95% на годишњем нивоу (уз појединачна одступања за три кредитне партије које су одобрене изван наведеног распона). У страној валути краткорочни кредити одобрени су на период до дванаест месеци са каматном стопом за EUR 1.20% до 5.95% на годишњем нивоу.

Дугорочни кредити у динарима одобравани су на период од тринаест месеци до двадесет месеци уз каматну стопу од 1.48% до 5.95% на годишњем нивоу (уз појединачна одступања за пет кредитних партија која су одобрена изван наведеног распона). Дугорочни кредити у страној валути су одобравани на период до стотетрдесетчетири месеца уз каматну стопу за EUR од 1.11% до 5.95% на годишњем нивоу.

Ризици и неизвесности

Руководство Банке је извршило резервисање за потенцијалне кредитне губитке применом концепта очекиваног кредитног губитка. Губици због обезвређења средстава евидентираних по амортизованој вредности се мере као разлика између књиговодствене вредности финансијског средства и садашње вредности будућих процењених токова готовине дисконтованих употребом иницијалне ефективне каматне стопе датог средства. Губици се признају у билансу успеха и исказују се на позицији расхода и обезвређења финансијских средстава по кредитима. Када догађаји након датума биланса стања утичу на смањење износа губитка због обезвређења, такво смањење се признаје као приход од укидања обезвређења, кроз биланс успеха.

Кредити и остала потраживања се приказују у износу умањеном за групни и појединачни обрачун обезвређења. Појединачна и групна резервисања се одузимају од књиговодствене вредности кредита који су идентификовани као обезвређени да би се њихова вредност смањила до њихове надокнадиве вредности. У циљу заштите од ризика неизвршења обавеза у пословању са клијентима, Банка предузима следеће мере за регулисање потраживања: продужење рока, реструктурирање, поравнање, преузимање средстава обезбеђења у циљу наплате потраживања, закључење уговора са заинтересованим трећим лицем, покретање судског спора и остале мере. Уколико предузете мере регулисања пласмана, односно принудне наплате и судског поступка нису дале очекиване резултате, односно када не постоји могућност наплате потраживања у целости, иницира се предлог за трајан отпис преосталог потраживања Банке, или пренос из билансне у ванбилансну евиденцију.

25. ИНВЕСТИЦИЈЕ У ЗАВИСНА ДРУШТВА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	140,000	140,000
Комерцијална банка а.д., Бања Лука	2,974,615	2,974,615
Комерцијална банка а.д., Подгорица	2,366,273	2,366,273
Исправка вредности	(2,047,191)	(2,047,191)
Укупно	3,433,697	3,433,697

Ефекти извршених процена удела у зависна друштва Банке

Трајни удели у капитал зависних друштава – банака обезвређени су у 2016. години у износу од 2,869,029 хиљада динара, у складу са захтевима МРС 36, на основу извршене процене њихове фер вредности од стране независног проценитеља. Обезвређење је било признато на терет расхода Банке.

25. ИНВЕСТИЦИЈЕ У ЗАВИСНА ДРУШТВА (наставак)

Улагања у трајне улоге зависних банака била су предмет тестирања на евентуално додатно умањење вредности и на крају 2017. и 2018. године, с обзиром да МРС 36 захтева нову процену фер вредности само када постоје индиције да вредност средства може бити додатно умањена или да је раније признато обезвређење значајно смањено.

Током 2019. године приликом сагледавања перформанси обе зависне банке, након обезвређења које је извршено 2016. године, идентификован је настанак значајних промена са позитивним последицама. На основу уочених јасних индиција са позитивним последицама на пословање зависних банака, као и очекивања да ће се таква кретања наставити и у блиској будућности, Банка је у 2019. години ангажовала независног проценитеља у циљу утврђивања фер вредности удела у капитал зависних банка. На основу резултата процене извршено је укидање дела раније признатог обезвређења удела у зависне банке у укупном износу од 821,838 хиљада динара на дан 31.12.2019. године.

На дан 31. децембар 2020. године нето вредност удела у зависна правна лица износи 3,433,697 хиљаде динара, и непромењена је у односу на стање исказано на дан 31.12.2019. године, с обзиром да на основу извршеног сагледавања перформанси зависних лица у 2020. години нису идентификоване уочљиве и јасне индиције да је вредност ових средстава додатно значајно умањена или да је раније признато обезвређење значајно смањено.

26. НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА

26.1 Нематеријална имовина се састоје из

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
Нематеријална имовина	495,533	638,758
Нематеријална имовина у припреми	15,136	26,977
Укупно	510,669	665,735

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

26. НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА (наставак)

26.2 Промене на нематеријалној имовини у току 2020. и 2019. године приказане су у следећој табели

	Лиценце и софтвер	Нематеријална улагања у припреми	Укупно
Набавна вредност			
Стање на дан 1. јануара 2019. године	2,267,806	172,778	2,440,584
Набавке у току године	-	313,261	313,261
Пренос	459,062	(459,062)	-
Расходовање	(7,087)	-	(7,087)
Стање на дан 31. децембра 2019. године	2,719,781	26,977	2,746,758
Стање на дан 1. јануара 2020. године	2,719,781	26,977	2,746,758
Набавке у току године	-	66,004	66,004
Пренос	77,845	(77,845)	-
Стање на дан 31. децембра 2020. године	2,797,626	15,136	2,812,762
Исправка вредности			
Стање на дан 1. јануара 2019. године	1,883,533		1,883,533
Амортизација (напомена 17)	204,577	-	204,577
Расходовање	(7,087)		(7,087)
Стање на дан 31. децембра 2019. године	2,081,023	-	2,081,023
Стање на дан 1. јануара 2020. године	2,081,023	-	2,081,023
Амортизација (напомена 17)	221,070	-	221,070
Стање на дан 31. децембра 2020. године	2,302,093	-	2,302,093
Садашња вредност			
Стање на дан 31. децембра 2019. године	638,758	26,977	665,735
Стање на дан 31. децембра 2020. године	495,533	15,136	510,669

27. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА

27.1 Некретнине, постројења и опрема се састоје из

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
Некретнине	4.842.782	4,907,488
Опрема	382.842	526,522
Инвестиције у току	20.064	43,224
Лизинг средства	799.642	960,703
Укупно	6,045,330	6,437,937

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

27. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА (наставак)

27.2 Промене на некретностима и опреми у току 2020. и 2019. године приказане су у наредној табели

	У хиљадама динара					
	Некретнине		Инвестиције у току	Пословни прост. узет у лизинг	Опрема и остала сред. узета у лизинг	Укупно
Набавна вредност						
Стање на дан 1. јануара 2019. године	6,950,731	3,496,241	199,625	-	-	10,646,597
Корекција почетног стања 01. јануара 2019. – прва примена МСФИ 16	-	-	-	1,330,695	18,760	1,349,455
Кориговано полчетно стање 01 јануар 2019. године	6,950,731	3,496,241	199,625	1,330,695	18,760	11,996,052
Набавке у току године и нови лизинг уговори	-	-	149,631	63,187	6,010	218,828
Пренос са основних средстава у припреми	74,255	231,777	(306,032)	-	-	-
Расходовање	(11,675)	(122,621)	-	-	-	(134,296)
Повећање по основу процена	244,948	-	-	-	-	244,948
Смањење по основу процена	(142,218)	-	-	-	-	(142,218)
Мањак по попису	-	(541)	-	-	-	(541)
Корекција за умањења по основу анекса уговора о лизингу	-	-	-	(29,891)	-	(29,891)
Лизинг остало	-	-	-	(49,121)	-	(49,121)
Стање на дан 31. децембра 2019. године	7,116,041	3,604,856	43,224	1,314,870	24,770	12,103,761
Стање на дан 1. јануара 2020. године	7,116,041	3,604,856	43,224	1,314,870	24,770	12,103,761
Набавке у току године и нови лизинг уговори	-	-	109,024	229,243	1,186	339,453
Пренос са основних средстава у припреми	77,648	54,536	(132,184)	-	-	-
Расходовање	(18,280)	(196,783)	-	-	-	(215,063)
Мањак по попису	-	(1,116)	-	-	-	(1,116)
Корекција за умањења по основу анекса уговора о лизингу	-	-	-	-	-	-
Лизинг остало и остале промене	-	(6)	-	(40,094)	(1,359)	(41,459)
Стање на дан 31. децембра 2020. године	7,175,409	3,461,487	20,064	1,504,019	24,597	12,185,576
Исправка вредности						
Стање на дан 1. јануара 2019. године	2,051,835	2,975,684	-	-	-	5,027,519
Амортизација (напомена 17)	144,592	224,818	-	383,941	9,489	762,840
Расходовање	(10,598)	(121,640)	-	-	-	(132,238)
Повећање по основу процена	57,793	-	-	-	-	57,793
Смањење по основу процена	(35,069)	-	-	-	-	(35,069)
Мањак по попису	-	(528)	-	-	-	(528)
Корекција за умањења по основу анекса уговора о лизингу	-	-	-	(2,893)	-	(2,893)
Лизинг остало	-	-	-	(11,600)	-	(11,600)
Стање на дан 31. децембра 2019. године	2,208,553	3,078,334	-	369,448	9,489	5,665,824
Стање на дан 1. јануара 2020. године	2,208,553	3,078,334	-	369,448	9,489	5,665,824
Амортизација (напомена 17)	142,354	197,785	-	368,291	9,463	717,893
Расходовање	(18,280)	(196,442)	-	-	-	(214,722)
Мањак по попису	-	(1,026)	-	-	-	(1,026)
Лизинг и остале промене	-	(6)	-	(26,358)	(1,359)	(27,723)
Стање на дан 31. децембра 2020. године	2,332,627	3,078,645	-	711,381	17,593	6,140,246
Садашња вредност						
Стање на дан 31. децембра 2019. године	4,907,488	526,522	43,224	945,422	15,281	6,437,937
Стање на дан 31. децембра 2020. године	4,842,782	382,842	20,064	792,638	7,004	6,045,330

27. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА (наставак)

Банка нема грађевинске објекте под хипотеком ради обезбеђења отплате кредита.

На дан 31. децембра 2020. године, Банка за 13 грађевинских објеката садашње вредности 131,694 хиљаде динара још увек нема спроведен упис права својине у надлежним јавним регистрима (број објеката укључује и средства стечена наплатом потраживања). У односу на ове непокретности, предузете су све потребне активности које треба да резултирају коначним уписима права својине у корист Банке. Окончање овог процеса зависи од поступања надлежних државних органа.

У 2020.години на основу Годишњег пописа расходовано и искњижено из евиденције трајно неупотребљивих основних средстава – опреме садашње вредности у износу од 357 хиљада динара, признат губитак у износу од 341 хиљаду динара, мањак у износу од 146 хиљада динара. На основу Годишњег пописа укњижен је вишак основних средстава у износу од 322 хиљаде.

28. ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ

28.1 Промене на инвестиционим некретнинама у току 2020. и 2019. године приказане су у следећој табели

	У хиљадама динара
	Укупно
Набавна вредност	
Стање на дан 1. јануара 2019. године	2,195,432
Стање на дан 31. децембра 2019. године	<u>2,195,432</u>
Стање на дан 1. јануара 2020. године	<u>2,195,432</u>
Стање на дан 31. децембра 2020. године	<u>2,195,432</u>
Исправка вредности	
Стање на дан 1. јануара 2019. године	299,085
Амортизација (напомена 17)	<u>38,420</u>
Стање на дан 31. децембра 2019. године	<u>337,505</u>
Стање на дан 1. јануара 2020. године	337,505
Амортизација (напомена 17)	<u>38,420</u>
Стање на дан 31. децембра 2020. године	<u>375,925</u>
Садашња вредност	
Стање на дан 31. децембра 2019. године	<u><u>1,857,927</u></u>
Стање на дан 31. децембра 2020. године	<u><u>1,819,507</u></u>

На дан 31. децембра 2020. године, Банка има исказане инвестиционе некретнине садашње вредности у износу од 1,819,507 хиљада динара, које чине објекти дати у закуп.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

28. ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ (наставак)

На дан 31. децембра 2020. године нето резултат по основу инвестиционих некретнина је позитиван и износи 47,548 хиљада динара.

Назив објекта	Површина у м²	Укупни трошкови	Остварени приходи од закупа	Нето резултат
Београд, Трг политике 1	3,354	(28,211)	57,640	29,429
Ниш, Вртиште нова д-зграда	1,816	(4,681)	-	(4,681)
Ниш, ТПЦ Калча	85	(828)	3,049	2,221
Београд, Омладинских бригада 19	15,218	(22,636)	9,118	(13,518)
Шабац, Мајур, Обилазни пут бб	1,263	(1,779)	-	(1,779)
Ловћенац, Маршала Тита бб,	46,971	(2,984)	7,055	4,071
Неготин, Саве Драговића 20-22	658	(1,121)	-	(1,121)
Ниш, Булевар 12. фебруар бб	816	(645)	6,913	6,268
Београд, Радничка 22	7,190	(18,535)	37,678	19,143
Нови Сад, Вардарска 1/Б,	291	(1,590)	-	(1,590)
Нови Сад, Булевар Ослобођења 88	44	(132)	3,397	3,265
Котор, Стари Град, Палата бескућа, пословни простор, згр.бр.1	207	(888)	6,534	5,646
Београд, Луке Војводића 77а	80	(658)	852	194
Укупно		(84,688)	132,236	47,548

29. СТАЛНА СРЕДСТВА НАМЕЊЕНА ПРОДАЈИ И СРЕДСТВА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
Средства намењена продаји и средства пословања које се Обуставља	130,426	196,300
Укупно	130,426	196,300

29. СТАЛНА СРЕДСТВА НАМЕЊЕНА ПРОДАЈИ И СРЕДСТВА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА (наставак)

Стална средства намењена продаји:

<u>Назив објекта</u>	<u>Површина у м²</u>	Књиговодствена
		вредност у хиљадама динара
Јасика, пословни простор	75.87	484
Пожаревац, Моше Пијаде 2, пословни простор	826.82	25,070
Пожаревац, Моше Пијаде 2, пословни простор	880.86	20,744
Врбас, М. Тита 49, пословни простор	145.56	1,910
Котор, пословни простор 1 и 2	690.00	82,218
Укупно		130,426

У току 2020. године на основу процене у складу са интерним актом Банке евидентирано је смањење вредности сталних средстава намењених продаји у износу од 7,591 хиљаду динара.

Банка је у првом кварталу 2020. године, на основу одлуке Руководства Банке извршила рекласификацију једне непокретности са позиције средстава намењених продаји на основна средства за обављање пословних активности, књиговодствене вредности у износу од 58,283 хиљада динара.

Руководство Банке и даље има намеру да спроведе поступак продаје за сва средства која нису продата у протеклих годину дана.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

30. ОСТАЛА СРЕДСТВА

Остала средства се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
У динарима		
Потраживања за накнаду по основу осталих средстава	93,729	116,335
Залихе	105,924	121,434
Средства стечена наплатом потраживања	2,295,185	2,280,027
Унапред плаћени трошкови	137,454	164,077
Учешће у капиталу	2,516,622	2,398,583
Остала потраживања у динарима	2,247,288	3,782,343
	<u>7,396,202</u>	<u>8,862,799</u>
<i>Исправке вредности по основу:</i>		
Накнада – остала средства	(81,165)	(78,391)
Средства стечена наплатом потраживања	(1,064,325)	(987,236)
Учешћа у капиталу - обезвређење	(446,661)	(446,661)
Осталих потраживања у динарима	(807,868)	(830,057)
	<u>(2,400,019)</u>	<u>(2,342,345)</u>
У страној валути		
Потраживања за накнаду по основу осталих средстава	8	1,409
Остала потраживања из пословања	564,131	367,911
Потраживања у обрачуну	294,261	270,124
Остала потраживања у страној валути	702,775	283,728
	<u>1,561,175</u>	<u>923,172</u>
<i>Исправке вредности по основу:</i>		
Осталих потраживања из пословања	(263,782)	(265,877)
Потраживања у обрачуну	(77,308)	(77,390)
	<u>(341,090)</u>	<u>(343,267)</u>
Укупно	<u>6,216,268</u>	<u>7,100,359</u>

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

30. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

Промене на рачуну исправке вредности по осталим средствима и активним временским разграничењима током године приказане су у следећој табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
Појединачна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	246,679	243,567
Повећање (напомена 13)	2,979	4,621
Ослобођено у току године (напомена 13)	(1,109)	(1,509)
Укупно појединачна исправка	248,549	246,679
Групна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	1,911,622	1,708,540
Повећање (напомена 13)	215,494	357,138
Ефекти промене курса (напомена 13)	(1,493)	(768)
Ослобођено у току године (напомена 13)	(141,366)	(104,681)
Трајни отпис (напомена 13)	(6,812)	(11,234)
Остало (напомена 13)	(374)	(37,373)
Укупно групна исправка	1,977,071	1,911,622
Стање на дан 31. децембра – предмет кредитног ризика	2,225,620	2,158,301
Исправка вредности инвентара (није предмет кредитног ризика)	68,828	80,650
Стање на дан 30. децембра 2020. (без позиције обезвређења учешћа у капиталу)	2,294,448	2,238,951
Обезвређење учешћа у капиталу	446,661	446,661
Укупно исправке вредности осталих средстава	2,741,109	2,685,612

30. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

а) Учешћа у капиталу

У оквиру позиције осталих средстава признати су удели у капиталу правних лица према табели:

	2020.	2019.
Учешћа у капиталу банака и финансијских организација у стечају	80,270	80,270
Учешћа у капиталу предузећа и других правних лица	458,725	465,249
Учешћа у капиталу страних лица у иностранству	1,977,627	1,853,064
	<u>2,516,622</u>	<u>2,398,583</u>
<i>Рачуни обезвређења за уделе који су обезвређени</i>		
Учешћа у капиталу банака и финансијских организација у стечају	(80,270)	(80,270)
Учешћа у капиталу предузећа и других правних лица	(366,391)	(366,391)
	<u>(446,661)</u>	<u>(446,661)</u>

Учешћа у капиталу банака и финансијских организација у стечају односе се на: Euroaxis bank Moscow у износу од 78,387 хиљада динара, Унион банку А.Д. у износу 1,874 хиљаде динара и Универзал банку а.д. Београд (у стечају) у износу од 9 хиљада динара.

Учешћа у капиталу предузећа и других правних лица највећим делом се односе на: 14. Октобар а.д. Крушевац у износу 324,874 хиљаде динара, Компанија Дунав осигурање а.д.о. Београд у износу од 81,242 хиљада динара РТВ Политика д.о.о. Београд у износу 37,634 хиљаде динара, Београдска берза а.д. у износу 2,246 хиљада динара и Политика а.д. Београд 1,381 хиљаде динара.

Учешћа у капиталу страних лица у иностранству односе се на компанију VISA INC у износу од 1,565,824 хиљада динара и MASTER Card International у износу од 411,803 хиљада динара.

Обезвређење учешћа у капиталу у износу од 446,661 хиљаде динара највећим делом односи се на обезвређење набавне вредности за она учешћа која немају тржишну вредност, од чега се највећи износи односе на: 14. Октобар а.д., Крушевац у износу од 324,874 хиљаде динара, Euroaxis bank Moscow у износу 78,387 хиљада динара, РТВ Политика д.о.о., Београд у износу од 37,633 хиљаде динара и ППД Добричево д.о.о. Ћуприја у износу од 2,563 хиљаде динара.

б) Остала потраживања и потраживања у обрачуну

Остала потраживања у динарима у највећем делу се односе на потраживања по основу купопродаје девиза на девизном тржишту у износу од 352,770 хиљада (исправка вредности у износу 762 хиљада динара), потраживања из пословања у износу од 203,153 хиљада динара (исправка вредности у износу 79,462 хиљада динара), потраживања по основу материјалних вредности примљених наплатом потраживања у износу од 2,295,185 хиљада динара (исправка вредности у износу од 1,064,325 хиљаде динара), потраживања по основу аванса датих за обртна средства у износу од 51,956 хиљада динара (исправка вредности у износу 6,557 хиљада динара), потраживања по основу закупнине 377,166 хиљаде динара (исправка вредности у износу 285,873 хиљада динара), потраживања за затезну камату по основу осталих средстава у износу од 201,971 хиљада динара (исправка вредности у износу 154,057 хиљада динара) и потраживања у обрачуну по судској пресуди у износу 209,085 хиљада динара (исправка вредности у пуном износу 100%).

30. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања

Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања евидентирани су у износу од 2,295,185 хиљада динара и уз прокњижену исправку вредности у износу од 1,064,325 хиљада динара чине садашњу вредност у износу од 1,230,860 хиљада динара и односе се на:

I Непокретности стечене наплатом потраживања које се класификују у складу са одлуком о класификацији која се примењивала пре 30.12.2013. године

Опис	Површина у м ²	У хиљадама динара	
		Вредност	Датум стицања
Нови Пазар, Кеј скопских жртава 44, локал	82.95	1,910	27.09.2006.
Гњилица, њива VII класе	2,638	53	15.04.2008.
Чачак, Хотел „Президент“, Булевар ослобођења бб	2,278.92	68,748	21.01.2009.
Будва, Црна Гора, шума, IV класе	8,292	82	12.10.2010.
Буче, шума, IV класе	974	3,612	27.05.2011.
Пријевор, шума IV класе	1,995	4,179	27.05.2011.
Београд, Михајла Аврамовића 14а, стмабена зграда	925.35	147,436	21.11.2011.
Крушевац, Кошеви, производно пословни објект И.Ц.П.	12,836	40,194	08.06.2012.
Младеновац, Сопот-Неменикуће, њиве III класе	16,633	240	25.06.2012.
Обреновац, Мислођин, њиве III класе	10,017	947	11.07.2012.
Нови Пазар, Ејупа Куртагића 13, кућа	139.90	3,184	24.07.2012.
Мајур, Табановачка, њива	14,452	1,468	10.08.2012.
Мали Пожаревац, Велико поље, њива III и IV класе	21,915	288	27.09.2012.
Ћуприја, Алексе Шантића 2/24, стан	72.40	728	15.01.2013.
Ниш, Ивана Милутиновића 30, пословни простор	438.39	4,420	23.04.2013.
Ниш, Триглавска 3/1, стан	79.80	2,842	04.06.2013.
Младеновац, њива-луг III класе	1,142	377	18.07.2013.
Ниш, Булевар 12. фебруара, помоћна зграда-складиште	2,062	35,113	30.07.2013.
Кула, Железничка бб, пословни простор, земљиште	7,959	19,741	01.10.2013.
Пријепоље, Карошевина, стругара	450	753	08.11.2013.
Укупно I		336,315	

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

30. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања (наставак)

II Непокретности стечене наплатом потраживања које се класификују у складу са одлуком о класификацији која је ступила на снагу након 30.12.2013. године

Опис	Површина у м ²	У хиљадама динара	
		Вредност	Датум стицања
Вуковац, Милатовац, пољопривредно земљиште	132,450	458	16.05.2014.
Бор, Николе Пашића 21, пословна зграда, магацин	3,823	40,165	08.05.2014.
Суботица, Магнетна поља 17, производна хала и магацин	2,492	40,051	18.07.2014.
Мокра Гора, земљиште, шуме, њиве, кућа	58,400	3,288	31.01.2014.
Копаоник, кућа са земљиштем	337	3,533	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 6/3	29	2,666	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а пословни простор 7/3	44	4,045	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 8/3	35	3,218	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 9/3	34	3,126	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 10/3	39	3,585	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 23	253	17,473	31.01.2014.
Нови Сад, Тихомира Остојића 4, пословни простор 7	134	4,964	31.01.2014.
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, пословни простор 8	81	4,281	31.01.2014.
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, пословни простор 9	79	4,175	31.01.2014.
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, пословни простор 10	408	22,177	31.01.2014.
Зрењанин, Новосадски пут 4, зграда, пумпа и земљиште	9,144	30,165	14.08.2014.
Будва, Режевићи, Црна Гора, камењар, шума	1,363.20	18,149	22.07.2014.
Будва, Режевићи, Црна Гора, шума V класе	5,638.54	74,111	22.07.2014.
Ниш, Ивана Горана Ковачића 31, стамбени објект	434.58	3,914	17.04.2013.
Младеновац, Амерић, њива IV класе	7,768	228	03.10.2014.
Ваљево, Рађево село, магацин	394	380	11.06.2014.
Бела Црква, Кајтасово, шума	4,187	64	03.10.2014.
Младеновац, њиве, воћњаци	25,136	484	03.10.2014.
Ваљево, Војводе Мишића 17, породична стамбена зграда	106	1,483	25.09.2014.
Ниш, Чајничка бб, стамбена зграда са помоћном зградом	825.74	9,309	14.03.2013.
Ниш, Сјеничка 1, пословна зграда, магацини, радионица	1,452.73	11,461	14.03.2013.
Београд, Земун, Цара Душана 130, фабрички комплекс	6,876	87,043	16.06.2014.
Ниш, Шумадијска 1, пословни простор	504.60	1,567	04.12.2014.
Ваљево, Радничка 6, стан	69	2,410	28.05.2014.
Прокупље, њива III класе	12,347	509	28.08.2015.
Мионица, Проте Жарка Томовића бб, кућа	107	1,506	10.09.2015.
Прокупље, Малопланска 7, зграде са земљиштем	490	243	11.06.2012.
Сокобања, пољопривредно земљиште, воћњак, њива IV класе	417,908	4,932	31.07.2012.
Сокобања, производна хала са зелиштем	5,042	20,491	31.07.2012.
Сокобања, портирница са земљиштем	2,005	589	31.07.2012.
Сокобања, кућа са земљиштем	4,194	3,185	31.07.2012.
Београд, Баје Пивљанина 83, стамбена зграда	278.52	52,587	23.08.2012.
Дивчибаре, ливада V класе	8,012	3,835	02.12.2015.
Лебане, Бранка Радичевића 17, стамбено пословни објект	768.42	4,945	27.08.2015.
Шид, Јамене, њиве, крчевинаи церје IV и V класе	29,515	1,200	11.03.2016.
Лозница, Липница, Карађорђева, стамбено пословна зграда са земљиштем	146	1,793	15.10.2015.
Врхпоље, објект угоститељства	1,334	2,049	16.05.2013.
Крушевац, Ст.село, Бетонска база са земљиштем	100,560	117,752	11.03.2016.
Зрењанин, Багљаш, пашњак II класе	230	44	22.12.2015.
Свилајнац, Кодубље, пословна зграда, хала и земљиште	10,462	26,633	26.02.2016.
Александрово, Меровина, зграда са земљиштем	8,527	12,690	23.12.2015.
Чачак, Суво поље, зграде 1 и 2 са земљиштем	1,225	10,382	05.05.2016.
Бојник, Мирошевце, њиве, пашњак, виноград	29,550	209	31.03.2016.
Ваљево, Бобове, њиве VI и VII класе	20,599	278	19.05.2016.
Котор, Црна Гора, пословни простор, зграда бр. 1	106	18,514	22.12.2016.
Котор, Црна Гора, пословни простор, зграда бр. 1	345	60,135	22.12.2016.
Котор, Црна Гора, пословни простор, зграда бр. 1	345	53,481	22.12.2016.
Ниш, Трг Учитеља Тасе бр. 10/1, локал	79.40	5,489	13.03.2019.
Чуруг, Николе Пашића бб, силоси са помоћним објектима	910	55,280	07.10.2019.
Жабари, њиве III класе	12,732	294	08.03.2017.
Кула, Железничка бб, њива I класе	177	17	10.02.2020.
Нови Сад, Петра Драпшина 29, стан	154	13,447	14.10.2020.
Укупно II		870,482	

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

30. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања (наставак)

III *Опрема стечена наплатом потраживања пре 30. децембра 2013. године – које не испуњава услове према одлуци НБС о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки*

Опис	У хиљадама динара	
	Вредност	Датум стицања
Крушевац, покретна имовина (машине, намештај, опрема)	5,544	08.06.2012.
Ниш и Соко Бања покретна имовина (линија за прераду кафе, транспортни уређаји и уређаји за одржавање хигијене)	4,975	31.07.2012.
Параћин, линија за пржење кафе	2,048	31.12.2012.
Вранић, опрема, линија за производњу	3,452	09.07.2013.
Укупно III	16,019	

IV *Опрема стечена у периодима после 30. децембра 2013. године која испуњава услове према одлуци НБС о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки*

Опис	У хиљадама динара	
	Вредност	Датум стицања
Покретна имовина, пољопривредна опрема и алати	48	03.06.2015.
Опрема залихе секундарне сировине	1,242	18.07.2014.
Покретне ствари, инсталациони материјал	487	13.05.2014.
Остало	6,267	07.10.2019.
Укупно IV	8,044	

V *Хартије од вредности стечене наплатом потраживања*

Опис	У хиљадама динара	
	Вредност	Датум стицања
Хартије од вредности стечене наплатом потраживања	1,940	12.09.2019.
Обезвређење хартија од вредности	(1,940)	
Укупно V	-	
УКУПНО (садашња вредност) I + II+ III+ IV+V	1,230,860	

30. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања (наставак)

Ефекат обезвређења средстава стечених наплатом потраживања у 2020. години приказан је у табели:

У 000 динара

Ефекат обезвређења непокретности	74,724
Ефекат обезвређења опреме	2,712
Укупно обезвређење непокретности и опреме	77,436

Негативан ефекат процене признат је као расход периода у укупном износу од 77,436 хиљада динара (напомена 13) и то:

- обезвређење непокретности у износу од 60,538 хиљада динара по основу процењене ниже тржишне вредности некретнина и земљишта, као и обезвређење обрачунато у складу са интерним актом због немогућности продаје у периоду дужем од дванаест месеци у износу од 14,186 хиљаде динара за непокретности чија је процењена вредност виша од књиговодствене
- за опрему у износу од 2,712 хиљада динара по основу процене ниже тржишне вредности и у складу са интерним актом банке

Банка је ангажовањем овлашћеног екстерног проценитеља извршила поновну процену сталних средстава стечених наплатом потраживања која су стечена пре периода од дванаест месеци.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

30. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања (наставак)

Г1.1. Процењена вредност некретнина стечених наплатом потраживања:

Назив објекта	Површина а у м ²	Књигов. вредност пре процене	Процењена вредност		Разлика вредности у хиљадама динара
		у хиљадама динара	у хиљадам а EUR	Садашња у хиљадама динара	
Београд, Михаила Аврамовића 14а, стамбена зграда	925.35	156,017	1327	147,436	(8,581)
Крушевац, Ст.село, Бетонска база са зељиштем	100,560	124,605	1060	117,752	(6,853)
Чачак, Хотел „Президент“, Булевар ослобођења ББ	2,278.92	82,315	700	68,748	(13,567)
Београд, Земун, Цара Душана 130, фабрички комплекс	6,876	92,109	783	87,043	(5,066)
Будва, Режевићи, Црна Гора, шума V класе	5,638.54	76,958	655	74,111	(2,847)
Чуруг, Николе Пашића бб, силоси са помоћним објектима	910	58,498	498	55,280	(3,218)
Котор, Црна Гора, пословни простор, зграда бр. 1 ПД 4	345	60,714	516	60,135	(579)
Котор, Црна Гора, пословни простор, зграда бр. 1 ПД6	345	56,594	481	53,481	(3113)
Београд, Баје Пивљанина 83, пословна зграда	278.52	55,648	473	52,587	(3,061)
Бор, Николе Пашића 21, пословна зграда, магацин	3,823	42,503	361	40,165	(2,338)
Суботица, Магнетна поља 17, производна хала и магацин	2,492	42,382	360	40,051	(2,331)
Крушевац, Кошеви бб, производно пословни објекат И.Ц.П.	12,836	42,533	362	40,194	(2,339)
Ниш, Булевар 12. Фебруар бб, помоћна зграда-складиште	2,062	37,157	316	35,113	(2,044)
Сокобања, произ.хала,порт.са земљиштем,воћњак,кућа,њива IV кл.	429,149	30,819	262	29,197	(1,622)
Зрењанин, Баглаш,Новосадски пут 4, зграде,пумпа, земљ.,пашњак	9,374	31,968	272	30,209	(1,759)
Свилајнац, Кодубље, посл.зграда, хала и зељиште	10,462	28,183	240	26,633	(1,550)
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 10	408	23,468	200	22,177	(1,291)
Кула, Железничка бб, пословни простор, земљиште	7,959	20,890	178	19,741	(1,149)
Котор, Црна Гора, пословни простор, зграда бр. 1 ПД2	106	19,591	167	18,514	(1,077)
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 23	253	18,490	157	17,473	(1,017)
Будва, Режевићи, Црна Гора, камењар и шума	1,363.20	18,846	160	18,149	(697)
Нови Сад, Петра Драпшина 29, стан	154	14,230	121	13,447	(783)
Александрово, Меровина, управна зграда са земљиштем	8,527	13,428	114	12,690	(738)
Ниш, Сјеничка 1, пословна зграда, магацини, радионица	1,452.73	12,128	103	11,461	(667)
Чачак, Суво поље, зграде 1 и 2 са земљиштем	1,225	10,986	93	10,382	(604)
Ниш, Чајничка бб, стамбена зграда	825.74	9,851	84	9,309	(542)
Ниш, Трг Учитеља Тасе бр. 10/1, локал	79.40	5,808	49	5,489	(319)
Нови Сад, Тихомира Остојића 4, послов. простор 7	134	5,253	45	4,964	(289)
Лебане, Бранка Радичевића 17, стамбено пословни објекат	768.42	5,233	45	4,945	(288)
Ниш, Ивана Милутиновића 30, пословни простор	438.39	4,677	40	4,420	(257)
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 8	81	4,530	39	4,281	(249)
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 9	79	4,418	38	4,175	(243)
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, посл. простор (5 локала)	181	17,608	150	16,640	(968)
Пријевор, шума 4 класе	1,995	4,339	37	4,179	(160)
Ниш, Ивана Горана Ковачића 31, стамбени простор	434.58	4,142	35	3,914	(228)
Дивчибаре, ливада V класе	8,012	3,982	34	3,835	(147)
Мокра Гора, кућа и ливаде	58,400	3,479	30	3,288	(191)
Копаоник, кућа са земљиштем	337	3,739	32	3,533	(206)
Будва, шума IV класе	974	3,751	32	3,612	(139)
Нови Пазар, Ејупа Куртагића 13, кућа	139.90	3,369	29	3,184	(185)
Ниш, Триглавска 3/1, стан	79.8	3,007	26	2,842	(165)
Ваљево, Радничка 6, стан	69	2,550	22	2,410	(140)
Остало (31 објекат)	-	20,725	176	19,608	(1,117)
УКУПНО		1,281,521		1,206,797	(74,724)

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

30. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања (наставак)

Г.1.2. Процењена вредност опреме стечене наплатом потраживања

Опис опреме	Књигов. вредност пре процене у хиљадама динара	Садашња вредност у хиљадама динара	Разлика вредности у хиљадама динара
Покретне ствари	12,296	11,005	(1,291)
Опрема, залихе, секундарне сиров.	8,636	7,558	(1,078)
Остало	6,189	5,846	(343)
УКУПНО	27,121	24,409	(2,712)

За три покретне ствари укупне вредности 96 хиљада динара Банка не поседује књижно власништво (ствари евидентирани у ванбилансној евиденцији).
Руководство Банке предузима све неопходне мере ради продаје стечених средстава.

31. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА БАНКАМА, ДРУГИМ ФИНАНСИЈСКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА И ЦЕНТРАЛНОЈ БАНЦИ

Обавезе према банкама и финансијским организацијама се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
Депозити по виђењу	4,581,556	2,290,676
Орочени депозити и наменски депозити	230,612	2,696,719
Overnight депозити	150,000	-
Остало	27,147	34,361
Стање на дан 31. децембра	4,989,315	5,021,756

У току 2020. године, депозити у динарима депоновани су по стопи од 0,09%, а у страниј валути депоновани су по стопи за USD од 1.2% до 1.5% и EUR од 0.05% до 0.07%. Каматне стопе на узете депозите од зависних страних банака кретале су се у распону 0.1 до 1.25% за депозите у USD.

32. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ДРУГИМ КОМИТЕНТИМА

Обавезе према комитентима се састоје од:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар	31. децембар
	2020.	2019.
Привредна друштва и регист. пољоприв. газдинства		
Депозити по виђењу	77,792,263	66,490,499
Остали и overnight депозити	16,109,013	9,669,464
Обавезе по основу кредита	977,225	1,426,861
Наменски депозити	2,329,833	1,874,311
Депозити по основу датих кредита	648,554	512,003
Обавезе по основу камата, разграничене обавезе по каматама и остале финансијске обавезе	694,654	501,280
Становништво – физичка лица		
Депозити по виђењу	47,618,377	36,182,657
Штедни депозити	216,205,003	210,219,965
Наменски депозити	6,691,310	5,081,330
Депозити по основу датих кредита	2,481,075	2,287,268
Обавезе по основу камата, разграничене обавезе по каматама и остале финансијске обавезе	987,685	901,117
Остали депозити	164,409	170,399
Стање на дан 31. децембра	372,699,401	335,317,154

Депозити привредних друштава

Депозити по виђењу у динарима, највећим делом, представљају стања трансакционих депозита предузећа и других правних лица.

Одлуком о каматним стопама за 2020. годину ови депозити су каматносни. У зависности од нивоа просечног месечног стања на трансакционим рачунима комитената каматна стопа износи 0.10% на годишњем нивоу за депозите са просечним месечним стањем изнад 50 хиљада динара.

Депозити по виђењу нерезидената у страној валути су некаматносни, изузев код специфичних пословних аранжмана.

У току 2020. године краткорочни депозити предузећа у динарима су депоновани уз каматну стопу у распону од: референтне каматне стопе на годишњем нивоу минус 1,25 процентних поена на депозите од три до четрнаест дана до референтне каматне стопе на годишњем нивоу минус 0.25 процентних поена на рок до годину дана уз лимит од минимум 300 хиљада динара.

Краткорочни депозити предузетника депоновани су уз каматну стопу у распону од 0.25% до 1.20% на годишњем нивоу уз лимит од минимум од 300 хиљада динара.

Краткорочни депозити предузећа и предузетника у страној валути су депоновани уз каматну стопу у распону од 0.05 % до 0.40% на годишњем нивоу за EUR односно од 0.40 % до 1.00% за USD на рок од тридесет дана до једне године.

Дугорочни депозити предузећа у динарима депоновани су уз каматну стопу одређену износом референтне каматне стопе Народне банке Србије на годишњем нивоу, а у страној валути од 0.50% до 0.70% на годишњем нивоу и за EUR и од 1.30% до 1.40% на годишњем нивоу за USD.

32. **ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ДРУГИМ КОМИТЕНТИМА**
(наставак)

Депозити становништва

Динарски и девизни а виста штедни улози становништва током 2020. године су били некаматоносни.

Краткорочни депозити становништва у динарима депоновани су уз каматне стопе у распону од 1.00% до 2.50% на годишњем нивоу, а у страној валути од 0.05% до 0.35% за EUR, а за остале валуте у распону од 0.10% до 1.00% на годишњем нивоу.

Дугорочни депозити становништва у динарима депоновани су уз каматне стопе у распону од 2.75% до 3.00% на годишњем нивоу, а у страној валути од 0.65% до 1.50% за EUR, а за остале валуте у распону од 1.00% до 1.90% на годишњем нивоу.

У току године Банка је имала у понуди и посебне камате на акцијску штедњу, са ограниченим периодима важења које нису предмет обелодањивања.

У оквиру обавеза по основу кредита признате су укупне обавезе по ино-кредитним линијама према страним правним лицима које се за потребе биланса стања дефинишу као комитенти.

Структура дугорочних и краткорочних кредита који су исказани на позицији обавеза према комитентима је следећа:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
<i>Дугорочни кредити</i>		
Влада Републике Италије	5,487	36,139
Европска инвестициона банка (EIB)	970,366	1,376,259
Европска агенција за реконструкцију и развој (EAR)	1,372	14,463
Стање на дан 31. децембра	977,225	1,426,861

Доспеће презентованих кредита је у периоду од 2021. до 2030. године.

По кредитним линијама (трипартитним) Банка са кредиторима нема уговорене обавезе везано за финансијске показатеље (праћење/извештавање).

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

32. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ДРУГИМ КОМИТЕНТИМА
(наставак)

32.1. Структура и кретање обавеза по основу депозита и осталих финансијских обавеза према банкама, другим фин. организацијама, централној банци и комитентима приказано је у наставку

	У хиљадама динара	
	31. децембар	31. децембар
	2020.	2019.
Почетно стање 1. јануар		
Депозити и остале финансијске обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци (напомена 31)	5,021,756	5,662,748
Депозити и остале финан. обавезе према другим комитентима (напомена 32)	335,317,154	317,229,084
Укупно почетно стање 1. јануар	340,338,910	322,891,832
Нето приливи/одливи – депозити	37,092,014	19,184,637
Нето приливи/одливи - кредити	919,055	(1,255,956)
Нето приливи/одливи - камате	(953,415)	(919,958)
Нето приливи/ одливи- накнаде	(4,165)	(6,320)
Курсне разлике	(824,495)	(567,930)
Укалкулисана камата и друге безготовинске трансакције	1,120,812	1,012,605
Стање на дан 31. децембар	377,688,716	340,338,910

	У хиљадама динара	
	31. децембар	31. децембар
	2020.	2019.
Депозити и остале финансијске обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци (напомена 31)	4,989,315	5,021,756
Депозити и остале финан. обавезе према другим комитентима (нап.32)	372,699,401	335,317,154
Укупно банке и комитенти	377,688,716	340,338,910

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

33. РЕЗЕРВИСАЊА

Резервисања се односе на:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
Резервисање по основу ванбилансних позиција (напомена 13)	224,463	190,977
Резервисања за судске спорове (напомена 37.4)	1,707,301	1,614,874
Резервисања за примања запослених МРС 19	597,504	522,279
Стање на дан 31. децембра	2,529,268	2,328,130

Промене на рачуну резервисања су приказане у следећој табели:

	<i>У хиљадама динара</i>				<i>У хиљадама динара</i>			
	2020.				2019.			
	Резервисање по основу ванбилансних позиција (напомена 13)	Резервисања за судске спорове (напомена 37.4)	Резервисања за примања запослених (МРС 19)	Укупно	Резервисање по основу ванбилансних позиција (напомена 13)	Резервисања за судске спорове (напомена 37.4)	Резервисања за примања запослених (МРС 19)	Укупно
Стање на дан 1. јануара	190,977	1,614,874	522,279	2,328,130	274,954	900,152	478,557	1,653,663
Повећање	235,337	1,007,519	79,181	1,322,037	244,521	1,252,461	31,599	1,528,581
Резервисање на терет актуарских добитака у капиталу	-	-	(3,956)	(3,956)	-	-	12,609	12,609
Коришћење	-	(139,763)	-	(139,763)	-	(25,405)	-	(25,405)
Укидање резервисања	(201,851)	(775,329)	-	(977,180)	(328,498)	(512,334)	(486)	(841,318)
Стање на дан 31. децембра	224,463	1,707,301	597,504	2,529,268	190,977	1,614,874	522,279	2,328,130

а) Резервисања за судске спорове

Признавање резервисања је вршено на основу процене будућих одлива у висини тужбених захтева укључујући камату и трошкове. Укупан износ резервисања за 15, 558 судских спорова на дан 31.12.2020. износи 1,707,301 хиљаде динара.

У односу на 31.12.2019. дошло је до промене у укупном нивоу резервисања у нето износу 92,427 хиљада динара. Од тога, промена која се односи на нето расход резервисања по судским обавезама износи 232,190 хиљада динара признатих у оквиру позиција биланса успеха, док се смањење резервисања у износу 139,763 хиљада динара односи на коришћење резервисања за исплате и укидање по донетим судским пресудама.

Највећи број спорова се односи на захтеве за плаћање накнаде за обраду кредита, накнаду штете и утврђење.

33. РЕЗЕРВИСАЊА (наставак)

б) Резервисања за примања запослених

Резервисања за отпремнине приликом одласка у пензију формиране су на бази извештаја независног актуара, на дан биланса стања, и иста су исказана у износу садашње вредности очекиваних будућих исплата.

Главне актуарске претпоставке употребљене у обрачуну резервисања за отпремнине:

	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
Дисконтна стопа	4.00%	4.00%
Стопа раста зараде Банке	3.00%	2.00%
Стопа раста зарада на републичком нивоу	6.00%	-
Флуктуација запослених	5.00%	4.00%

Према МРС 19, стопа која се користи за дискотовање требало би да буде у складу са тржишним приносима на висококвалитетне корпоративне обвезнице, односно за дугорочне државне обвезнице. Тренутно на финансијском тржишту не постоје овакве хартије од вредности што онемогућава проналажење адекватне дисконтне стопе за дужи временски хоризонт, па је за одређивање дисконтне стопе коришћена каматна стопа на дугорочне обвезнице издате од Владе Републике Србије. На обрачун потребних резервисања за отпремнине у 2020. години као једна од актуарских претпоставки укључена је стопа раста зарада на републичком нивоу од 6%.

34. ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ

Остале обавезе укључују:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
Обавезе према добављачима	127,031	211,615
Обавезе према запосленима (зараде, порези, доприноси и остале обавезе према запосленима)	26,196	70,502
Примљени аванси	27,473	23,310
Обавезе по основу лизинга	821,322	962,168
Разграничени приходи од камата и накнада и остали приходи	306,737	132,796
Укалкулисане обавезе и остала разграничења	1,339,692	636,227
Обавезе у обрачуну	1,866,452	2,312,258
Обавезе из добитка	183,667	9,229,643
Обавезе за порезе и доприносе	7,461	14,654
Остале обавезе	269,445	268,057
Стање на дан 31. децембра	4,975,476	13,861,230

Обавезе у обрачуну у укупном износу од 1,866,452 хиљада динара највећим делом се односе на обавезе по основу купопродаје девиза на девизном тржишту од банака у инострану валути износу од 352,741 хиљаду динара, обавезе у обрачуну по основу купопродаје девиза на девизном тржишту у износу од 235,160 хиљада динара, обавезе у обрачуну за ликвидираних девизних рачуне домаћих правних лица у износу од 112,091 хиљаду динара, обавезе за неисплаћене дивиденде према правним лицима у износу од 184,986 хиљада динара, обавезе по основу угашених рачуна клијената у динарима у износу 120,837 хиљада динара и обавезе у обрачуну по основу ликвидираних партија девизних рачуна страних правних лица у износу од 57,145 хиљада динара и обавезе у обрачуну по осталим основама у динарима износу од 60,821 хиљаду динара.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

34. ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

а) Обавезе из добитка у укупном износу од 183,667 хиљада динара састоје се из:

- обавеза по основу дивиденди на приоритетне акције у износу од 4,251 хиљаду динара,
- обавезе из добитка за запослене у износу од 179,417 хиљада динара

На основу одлука Скупштине Банке а након испуњених свих потребних услова прописаних Законом о банкама, Извршни одбор банке донео је одлуке о исплати дивиденде за пословне 2014, 2015, 2016, 2017, 2018. и 2019. годину. Дивиденде су исплаћене у новцу 21.09.2020.године акционарима банке – лицима која су била уписана у Централном регистру, депо и клирингу ХОВ као законити имаоци акција банке на дан дивиденде. Истовремено, извршена је исплата запосленима из добитка за године 2014, 2017, 2018. и 2019. годину чиме је умањена обавеза и по овом основу. Преостали износ обавеза по основу дивиденди у износу од 4,251 хиљаду динара односи се на обавезе из периода пре 2014. године и обавезе према акционарима који нису доставили инструкцију за уплату дивиденди.

б) обавезе по основу лизинга

У хиљадама динара

Почетно стање 01. јануар 2020.	962,168
Расходи камата	15,364
Приходи од камата - престанак призн. Уговора	(148)
Расходи од негативне валутне клаузуле лизинг уговора	895
Приходи од позитивне валутне клаузуле лизинг уговора	(989)
Трошкови пореза за правна и физичка лица	65,222
Остали нето приходи по основу лизинга	(484)
Плаћање лизинг рата	(428,615)
Нето нови уговори и измене постојећих	188,975
Остало	18,934
Стање на дан 31. децембар 2020.	821,322

35. КАПИТАЛ

35.1 Капитал се састоји из:

	У хиљадама динара	
	31. децембар	31. децембар
	2020.	2019.
Акцијски капитал	17,191,466	17,191,466
Емисиона премија	22,843,084	22,843,084
Резерве из добити и остале резерве	22,147,207	18,565,207
Ревалоризационе резерве	6,585,755	6,826,518
Акумулирани резултат	2,390,590	1,470,139
Добитак /губитак текућег периода	2,928,761	8,955,759
Стање на дан 31. децембра	74,086,863	75,852,173

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

35. КАПИТАЛ (наставак)

Акцијски капитал Банке формиран је иницијалним улозима акционара и наредним емисијама нових акција. Акционари имају право управљања Банком (власници обичних акција), као и право учешћа у расподели добити (власници обичних и приоритетних акција). На дан 31. децембра 2020. године акцијски капитал износи 17,191,466 хиљада динара и састоји се од 17,191,466 акција са номиналном вредношћу од 1 хиљаду динара по акцији.

Структура акција је дата у наредној табели:

Врсте акција	Број акција	
	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
Обичне акције	16,817,956	16,817,956
Приоритетне акције	373,510	373,510
Стање на дан 31. децембра	17,191,466	17,191,466

Структура акционара Банке према обичним акцијама на дан 31. децембра 2020. године је следећа:

Назив акционара	Број акција	% учешћа
НЛБ.д.д. Љубљана	13,997,686	83.23
OTP BANKA SRBIJA (custody рачун)	464,919	2.76
Југобанка а.д., Београд у стечају	321,600	1.91
Компанија Дунав осигурање а.д., Београд	290,214	1.73
BDD M&V INVESTMENTS AD BEOGRAD (збрини рачун)	272,590	1.62
GLOBAL MACRO ABSOLUTE RETURN A	133,148	0.79
GLOBAL MACRO CAPITAL OPPORTUNITIES	131,568	0.78
Станком со. д.о.о., Београд	117,535	0.70
East capital (lux)-Balkan fund	116,756	0.69
GLOBAL MACRO PORTFOLIO	84,003	0.50
FRONT MARK OPPORTUN.MASTER	68,404	0.41
ДЕКА ИНЖЕЊЕРИНГ	65,580	0.39
I.N. DRENİK NONWOVENS TRADING	58,950	0.35
ALLIANCEBERNS.NEXT 50E.M.(M)F.	46,837	0.28
Остали (1,084 акционара)	648,166	3.86
	16,817,956	100.00

Структура акционара Банке према приоритетним акцијама на дан 31. децембра 2020. године је следећа:

Назив акционара	Број акција	% учешћа
Једно физичко лице	85,140	22,79
Југобанка а.д., Београд (у стечају)	18,090	4,84
Остали (624 акционара)	270,280	72,37
	373,510	100.00

35. КАПИТАЛ (наставак)

Министарство финансија Републике Србије је 26.јуна 2019. године извршило откуп обичних акција које су поседовали акционари DEG-DEUTSHE INVESTITIONS и SWEDFUND INTERNATIONAL у укупном проценту од 6.90%, а 26. новембра откуп обичних акција EBRD-а, у проценту од 24.43% и IFC CAPITALIZATION FUND LP у проценту од 10.15% чиме се проценат учешћа Републике Србије повећао на 83.23% учешћа.

Дана 26.02.2020. године, Министарство финансија Републике Србије објавило је да су представници Нове Љубљанске банке д.д. (НЛБ) и министар финансија Републике Србије, потписали Уговор о купопродаји 83.23% обичних акција Комерцијалне банке АД Београд. Потписивањем овог уговора Банка је добила новог стратешког партнера, који је након завршетка трансакције преузео и управљање Банком.

Потписивањем Уговора о преносу акција 30. децембра 2020. године између Републике Србије и НЛБ д.д. Љубљана, , окончан је процес продаје Комерцијалне банке а.д. Београд. Предмет уговора било је 83.23% обичних акција Комерцијалне банке, чиме је НЛБ д.д. Љубљана, постала власник акција које су биле у поседу Републике Србије и највећи појединачни власник Банке са правом управљања.

Ревалоризационе резерве у износу од 6,585,755 хиљада динара (2019: 6,826,518 хиљада динара) се односе на: ефекте по основу повећања вредности основних средстава на основу процене извршене од стране независног проценитеља у износу од 990,269 хиљада динара, ревалоризационе резерве по основу вредновања власничких хартија од вредности у износу од 1,732,022 хиљада динара, ревалоризационе резерве по основу вредновања дужничких хартија од вредности у износу од 3,748,242 хиљада динара и актуарске добитке у износу од 115,222 хиљада динара. Исказане вредности садрже и пореске ефекте ревалоризационих резерви.

35.2. Зарада по акцији

Основна зарада по акцији израчунава се тако што се добитак који припада акционарима (матичног правног лица) подели пондерисаним просечним бројем обичних акција у оптицају за период

	2020.	2019.
Добитак умањен за приоритетне дивиденде (у хиљадама динара)	2,916,958	8,942,686
Просечан пондерисани број акција у току године	16,817,956	16,817,956
Основна зарада по акцији (у динарима без пара)	173	532

Основни добитак по акцији за 2020. годину износи 173 динара или 17.34 на номиналну вредност обичне акције, за 2019. годину добитак по акцији износио 532 динара или 53.17% на номиналну вредност обичне акције.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

36. АНАЛИЗА ДОСПЕЋА ИМОВИНЕ И ОБАВЕЗА

Табела у наставку приказује анализу имовине и обавеза према томе када се очекује да ће бити доспели или измирени:

У хиљадама динара

31.12.2020.

	До 12 месеци	Преко 12 месеци	Укупно
Готовина и средства код централне банке	80,045,107	-	80,045,107
Хартије од вредности	19,023,527	134,752,796	153,776,323
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	14,749,418	3,392,652	18,142,070
Кредити и потраживања од комитената	53,080,564	136,215,525	189,296,089
Инвестиције у зависна друштва	-	3,433,697	3,433,697
Нематеријална имовина	-	510,669	510,669
Некретнине, постројења и опрема	-	6,045,330	6,045,330
Инвестиционе некретнине	-	1,819,507	1,819,507
Текућа пореска средства	12,237	-	12,237
Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	130,426	-	130,426
Остала средства	4,134,132	2,082,136	6,216,268
УКУПНО АКТИВА	171,175,411	288,252,312	459,427,723
Депозити и остале финансијске обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	4,968,751	20,564	4,989,315
Депозити и остале обавезе према другим комитентима	345,535,991	27,163,410	372,699,401
Резервисања	-	2,529,268	2,529,268
Одложене пореске обавезе	-	147,400	147,400
Остале обавезе	4,453,086	522,390	4,975,476
УКУПНО ОБАВЕЗЕ	354,957,828	30,383,032	385,340,860
Нето	(183,782,417)	257,869,280	74,086,863

31.12.2019.

У хиљадама динара

	До 12 месеци	Преко 12 месеци	Укупно
Готовина и средства код централне банке	67,558,219	-	67,558,219
Хартије од вредности	22,033,205	116,436,346	138,469,551
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	23,843,214	890,744	24,733,958
Кредити и потраживања од комитената	59,100,978	121,751,585	180,852,563
Инвестиције у зависна друштва	-	3,433,697	3,433,697
Нематеријална имовина	-	665,735	665,735
Некретнине, постројења и опрема	-	6,437,937	6,437,937
Инвестиционе некретнине	-	1,857,927	1,857,927
Текућа пореска средства	-	-	-
Одложена пореска средства	-	1,074,197	1,074,197
Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	196,300	-	196,300
Остала средства	5,146,956	1,953,403	7,100,359
УКУПНО АКТИВА	177,878,872	254,501,571	432,380,443
Депозити и остале финансијске обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	4,880,542	141,214	5,021,756
Депозити и остале обавезе према другим комитентима	295,487,098	39,830,056	335,317,154
Резервисања	-	2,328,130	2,328,130
Остале обавезе	13,228,349	632,881	13,861,230
УКУПНО ОБАВЕЗЕ	313,595,989	42,932,281	356,528,270
Нето	(135,717,117)	211,569,290	75,852,173

37. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ И ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар	31. децембар
	2020.	2019.
Послови у име и за рачун трећих лица	4,097,143	4,152,268
Преузете будуће обавезе	42,879,760	53,595,618
Потраживања по основу споразума о рекуповини	1,175,802	-
Друге ванбилансне позиције	441,152,366	402,692,145
Укупно	489,305,071	460,440,031

Преузете будуће обавезе

37.1 Гаранције и акредитиви

Банка издаје гаранције и акредитиве, којим гарантује трећим лицима измирење обавеза од стране својих клијената. Ови уговори имају уговорено време трајања које најчешће износи до годину дана. Уговорене вредности потенцијалних обавеза су приказане у наредној табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар	31. децембар
	2020.	2019.
Плативе гаранције (напомена 4.1.1)	4,014,943	4,210,006
Чинидбене гаранције (напомена 4.1.1)	6,116,729	4,764,048
Акредитиви	169,229	281,963
Стање на дан 31. децембра	10,300,901	9,256,017

Претходно наведени износи представљају максималан износ губитка који би Банка остварила на датум финансијских извештаја уколико нико од клијената Банке не би успео да измири уговорене обавезе (напомена 4).

37. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ И ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ (наставак)

37.2 Преузете обавезе

Структура преузетих обавеза је следећа:

	У хиљадама динара	
	31. децембар	31. децембар
	2020.	2019.
Неискоришћени део одобрених прекорачења по платним и кредитним картицама и прекорачењима по текућим рачунима	11,058,537	10,970,821
Преузете неопозиве обавезе за неповучене кредите	21,252,952	32,550,431
Остале неопозиве обавезе	267,370	818,349
Стање на дан 31. децембра	32,578,859	44,339,601

37.3 Остале ванбилансне позиције чине средства по пословима у име и за рачун трећих лица и друга ванбилансна актива

Послови у име и за рачун трећих лица у укупном износу од 4,097,143 хиљаде динара највећим делом се састоје од средстава комисионих кредита Републике Србије за финансирање стамбених кредита у износу 3,770,646 хиљаде динара, кредите по основу откупа друштвених станова буџетских установа у износу од 334,127 хиљаде динара (кредити прузети од Беобанке у стечају) док се остала средства углавном односе на пољопривредне кредите финансиране од стране надлежних министарстава.

У оквиру друге ванбилансне активе у износу од 441,152,366 хиљада динара, Банка између осталог евидентира номиналну вредност домаћих и страних хартија по *custody* пословима за клијенте Банке у износу 63,867,817 хиљада динара, номиналну вредност хартија од вредности у портфељу Банке у износу од 143,953,590 хиљада динара, износ отписаних финансијских средстава у динарима у износу од 30,400,483 хиљада динара и износ отписаних финансијских средстава у страниј валути у износу од 3,780,379 хиљада динара према Одлуци НБС о рачуноводственом отпису билансне активе. Банка сагласно издатом дозволом за обављање *custody* послова чува и финансијске инструменте клијената на рачунима хартија од вредности, о чему се води ванбилансна евиденција.

По основу ових послова Банка не сноси кредитни ризик.

Такође на позицији друге ванбилансне активе, у складу са законском регулативом, исказује се и вредност примљених материјалних средстава обезбеђења пласмана: стамбених, пословних непокретности и осталих средстава обезбеђења у износу од 178,548,313 хиљада динара.

37.4 Судски спорови

На основу стручне процене Сектора правних послова Банке и адвоката који заступају Банку, код спорова који се воде против Банке у току 2020 године руководство Банке је извршило резервисања за потенцијалне губитке по судским споровима у износу од 1,707,301 хиљаду динара (2019: 1,614,874 хиљада динара) (напомена 33).

Банка на дан 31.12.2020. године има евидентирана 21,338 поступака који се воде против Банке, чија укупна вредност предмета спора износи 7,184, 792 хиљаде динара. Наведени број и вредност предмета обухвата и садржи 20 поступака у укупној вредности од 3,404 хиљаде динара који су затворени у јануару 2021. године.

У овај износ укључени су како обавезујући тужбени захтеви на плаћање, тако и вредности предмета спора означене у тужбама са утврђујућим тужбеним захтевом. У наведени износ нису урачунати износи камате и трошкова поступка.

Поред тога, Банка на дан 31.12.2020. године има евидентираних 12,942 поступака против трећих лица, чија укупна вредност предмета спора износи 45,601,540 хиљада динара

37. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ И ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ (наставак)

37.5. Порески ризици

Порески систем у Републици Србији је у процесу континуиране ревизије и измена. У различитим околностима, порески органи могу имати различите приступе одређеним питањима и могу утврдити додатне пореске обавезе заједно са накнадним затезним каматама и казнама. Руководство Банке сматра да су пореске обавезе евидентирани у финансијским извештајима правилно исказане.

38. ПОВЕЗАНА ЛИЦА

Правна и физичка лица се сматрају повезаним лицима уколико једно лице има контролу, заједничку контролу или значајан утицај на доношење финансијских и пословних одлука другог правног лица. Повезана лица су и она лица која су под заједничком контролом истог матичног правног лица.

У оквиру редовног пословања Банке обавља се изванредан број банкарских трансакција са повезаним лицима. Оне укључују кредите, депозите, инвестиције у власничке хартије од вредности и дериватне инструменте, трансакције платног промета и друге банкарске послове.

38.1 Матична и зависна лица

Највеће учешће у управљачким акцијама Матичне банке имају Нова Љубљанска банка д.д. 83.23% обичних акција Банке. Матична банка има три зависна правна лица: Комерцијална банка а.д., Подгорица, Комерцијална банка а.д., Бања Лука и КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
 31. децембар 2020. године

38. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

38.1 Матична и зависна лица (наставак)

Трансакције са зависним лицима су приказане кроз следеће табеле:

А . Стање на дан 31. децембра 2020. године

ПОТРАЖИВАЊА
 у хиљадама динара

Зависна лица	Пласм. и кредити	Камате и накнаде	Остала средства	Исправке вредности	Нето	Ванбиланс	Укупно
1. Ком. банка АД Подгорица	535,833	871	960	379	537,285	1,763,703	2,300,988
2. Ком.банка АД Бања Лука	305,569	25	284	208	305,670	2,939,505	3,245,175
3. КомБанк ИНВЕСТ	-	251	-	-	251	200	451
УКУПНО:	841,402	1,147	1,244	587	843,206	4,703,408	5,546,614

ОБАВЕЗЕ

у хиљадама динара

Зависна лица	Депозити и кредити	Камате и накнаде	Остале обавезе	Укупно
1. Ком. банка АД Подгорица	1,031,864	-	-	1,031,864
2. Ком.банка АД Бања Лука	223,493	-	-	223,493
3. КомБанк ИНВЕСТ	228	-	-	228
УКУПНО:	1,255,585	-	-	1,255,585

ПРИХОДИ И РАСХОДИ

у хиљадама динара

Зависна лица	Приходи од камата	Приходи од накнада и провизија и остали приходи	Расходи од камата	Расходи од накнада и провизија	Нето приходи / расходи
1. Ком. банка АД Подгорица	11,343	3,868	(1,569)	(6)	13,636
2. Ком.банка АД Бања Лука	4,042	2,316	-	(758)	5,600
3. КомБанк ИНВЕСТ	-	2,344	-	-	2,344
УКУПНО:	15,385	8,528	(1,569)	(764)	21,580

Комерцијална банка АД Београд је по основу трансакција са зависним чланицама остварила нето позитивне курсне разлике у износу од 65,875 хиљада динара (2019. године: нето негативне курсне разлике у износу од 7,288 хиљаду динара).

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

38. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

38.1 Матична и зависна лица (наставак)

Б. Стање на дан 31. децембра 2019. године

ПОТРАЖИВАЊА
динара

у хиљадама

Зависна лица	Пласм. и кредити	Камате и накнаде	Остала средства	Исправке вредности	Нето	Ванбиланс	Укупно
1. Ком. банка АД Подгорица	6,675	889	-	89	7,475	1,111,252	1,118,727
2. Ком.банка АД Бања Лука	83,967	25	549	973	83,568	1,999,078	2,082,646
3. КомБанк ИНВЕСТ	-	253	-	1	252	200	452
УКУПНО:	90,642	1,167	549	1,063	91,295	3,110,530	3,201,825

ОБАВЕЗЕ

у хиљадама динара

Зависна лица	Депозити и кредити	Камате и накнаде	Остале обавезе	Укупно
1. Ком. банка АД Подгорица	950,104	-	7	950,111
2. Ком.банка АД Бања Лука	154,073	-	-	154,073
3. КомБанк ИНВЕСТ	25	-	-	25
УКУПНО:	1,104,202	-	7	1,104,209

ПРИХОДИ И РАСХОДИ

у хиљадама динара

Зависна лица	Приходи од камата	Приходи од накнада и провизија и остали приходи	Расходи од камата	Расходи од накнада и провизија	Нето приходи / расходи
1. Ком. банка АД Подгорица	59	5,033	(2,358)	(100)	2,634
2. Ком.банка АД Бања Лука	1,962	3,631	-	(300)	5,293
3. КомБанк ИНВЕСТ	-	1,997	-	-	1,997
УКУПНО:	2,021	10,661	(2,358)	(400)	9,924

Комерцијална банка АД Београд је по основу трансакција са зависним чланицама остварила нето негативне курсне разлике у износу од 7,288 хиљада динара (2018. године: нето негативне курсне разлике у износу од 10,321 хиљаду динара).

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2020. године

 38. **ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)**

 38.2. **Остала повезана лица**
Кредити и потраживања од повезаних лица

Пласмани	2020.			2019.		
	Билансно	Ванбилансно	Укупно	Билансно	Ванбилансно	Укупно
Emi house	1	-	1	-	-	-
НЛБ Београд	5	-	5	-	-	-
НЛБ д.д. Љубљана	6,085	-	6,085	-	-	-
Веомох доо	19,968	122	20,090	23,483	1,220	24,703
ПМЦ Инжењеринг	844,093	-	844,093	1	-	1
Физичка лица	166,700	16,989	183,689	176,512	17,227	193,739
Укупно	1,036,852	17,111	1,053,963	199,996	18,447	218,443

Обавезе	2020.			2019.		
	Депозити	Примљени кредити	Укупно	Депозити	Примљени кредити	Укупно
ПМЦ Инжењеринг	-	-	-	89	-	89
Веомох доо	7,344	-	7,344	7,950	-	7,950
Архитектонски биро СТУДИО 3	389	-	389	100	-	100
ЈП Југоимпорт	-	-	-	4,964	-	4,964
Репрезент д.о.о.	12	-	12	12	-	12
Bolero ZR	64	-	64	19	-	19
Физичка лица	363,582	-	363,582	216,065	-	216,065
Укупно	371,391	-	371,391	229,199	-	229,199

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД**НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ**

31. децембар 2020. године

38. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)**38.2. Остала повезана лица (наставак)****Приходи и расходи од повезаних лица**

		2020.		
		Камате	Накнаде	Укупно
Приходи				
ПМЦ Ижењеринг		9,475	29	9,504
Архитектонски биро СТУДИО 3		-	8	8
Веомох доо		551	318	869
НЛБ Београд		40	864	904
НЛБ д.д. Љубљана		1	1,357	1,358
Emi house		-	63	63
Bolero ZR		-	19	19
Win Win Retail		-	416	416
WinWin Shop		-	242	242
Физичка лица		6,985	746	7,731
Укупно приходи		17,052	4,062	21,114
Расходи				
НЛБ Београд		-	(642)	(642)
НЛБ д.д. Љубљана		(67)	(1,385)	(1,452)
Веомох доо		(7)	-	(7)
Физичка лица		(1,262)	(25)	(1,287)
Укупно расходи		(1,336)	(2,052)	(3,388)
Нето приходи		15,716	2,010	17,726

Приходи и расходи од повезаних лица

		2019.		
		Камате	Накнаде	Укупно
Приходи				
ПМЦ Ижењеринг		-	35	35
Архитектонски биро СТУДИО 3		-	11	11
Веомох доо		482	318	800
ЈП Југоимпорт		-	4,847	4,847
Bolero ZR		-	18	18
Физичка лица		7,667	844	8,511
Укупно приходи		8,149	6,073	14,222
Расходи				
Веомох доо		(4)	(1)	(5)
ЈП Југоимпорт		(4)	-	(4)
Физичка лица		(629)	(15)	(644)
Укупно расходи		(637)	(16)	(653)
Нето приходи		7,512	6,057	13,569

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2020. године

38. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

38.3 Бруто и нето примања Извршног одбора Банке, Управног одбора и Одбора за ревизију су следећа

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
Бруто примања		
Извршни одбор	<u>96,547</u>	<u>63,403</u>
Нето примања		
Извршни одбор	<u>82,553</u>	<u>52,981</u>
Бруто примања		
Управни одбор и Одбор за ревизију	<u>21,980</u>	<u>29,747</u>
Нето примања		
Управни одбор и Одбор за ревизију	<u>13,979</u>	<u>18,801</u>

39. НЕУСАГЛАШЕНИ ИЗВОДИ ОТВОРЕНИХ СТАВКИ ЗА ПОТРАЖИВАЊА

На основу обавезе усаглашавања стања са дужницима на дан 31.12.2020. године, Банка је проследила 3,281 извода отворених ставки.

На основу анализе извршеног редовног Годишњег пописа на дан 31. децембра 2020. године, Банка има неусаглашене изводе отворених ставки за осам клијента са наведеним разлогом оспоравања потраживања.

Неусаглашени изводи за два клијента односе се на клијенте који оспоравају износ потраживања за дате авансе, потраживања по основу издатих фактура и потраживања по основу закупнине у укупном износу од 3,718 хиљада динара (по истом основу потраживања враћено је четрнаест неовверених извода у износу од 6,978 хиљаду динара).

Пет клијената оспоравају износе потраживања по основу накнада домаћег платног промета и накнаде за послове агента емисије и послове корпоративног агента у динарима, све у укупном износу од 100 хиљада динара.

У једном случају клијент је делимично оспорио износе који се односе на преплате из јануара у износу од 251 хиљаду динара.

Износ исправки вредности за потраживања која су оспорена (и износ резервисања за билансне ставке) одређен је политиком кредитног ризика Банке.

Банка је у континуираном процесу усаглашавања оспорених ставки.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД**НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ**

31. децембар 2020. године

40. ДОГАЂАЈИ НАКОН ДАТУМА БИЛАНСА СТАЊА

Нови Управни одбор Банке одржао је прву седницу 5. јануара 2021. године и именовао председника и заменика председника Извршног одбора Банке који су преузели управљање Банком 4. фебруара 2021. године, након добијања дозвола од надлежних институција. На првој седници именовани су нови чланови Одбора за ревизију и ALCO одбора.

Ванредна седница Скупштине Банке одржана је 28. јануара 2021. године на којој су донете одлуке о:

- изменама и допунама Статута Банке
- разрешењу досадашње председнице Скупштине Банке (убудуће ће председавајући Скупштине бити биран на самој седници)
- повећању власничког удела у Комерцијалној банци Бања Лука на 100% и
- утврђивању накнаде члановима Управног одбора и других одбора Банке

У току јануара и фебруара 2021. године, Банка је, у складу са условима из Одлуке НБС о привременим мерама за банке у циљу адекватног управљања кредитним ризиком у условима COVID-19, од 15. децембра 2020. године, (мораторијум 3) за 1,648 клијента одобрила пласмане у бруто износу од 4,506,368 хиљада динара. У складу са Одлуком НБС, доцња код клијента који су поднели захтев за мораторијум 3 се зауставља у тренутку подношења захтева. Банка је сваки захтев за мораторијум 3 појединачно сагледала и проценила да ли је дошло до значајног погоршања кредитне способности.

Осим догађаја описаних у претходним ставовима није било значајних догађаја након датума биланса стања које би било неопходно обелоданити у финансијским извештајима.

41. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Девизни курсеви утврђени на међубанкарском састанку девизног тржишта примењени за прерачун позиција биланса стања у динаре на дан 31. децембра 2020. и 2019. године за поједине главне валуте су:

	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
USD	95.6637	104.9186
EUR	117.5802	117.5928
CHF	108.4388	108.4004

У Београду, дана 15. марта 2021. године

Потписано у име Комерцијалне банке а.д. Београд

Др Мирослав Перић
Члан Извршног одбора

Властимир Вуковић
Председник Извршног одбора

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
НЛБ ГРУПА

ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ ЗА 2020. ГОДИНУ

Март 2021. године

САДРЖАЈ

1. ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА БАНКЕ.....	2
2. МАКРОЕКОНОМСКИ УСЛОВИ ПОСЛОВАЊА.....	6
3. БАНКАРСКИ СЕКТОР РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ БАНКЕ	12
3.1. Банкарски сектор.....	12
3.2. Финансијски положај Банке у односу на сектор	14
4. ОРГАНИ УПРАВЉАЊА, ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА И КОРПОРАТИВНО УПРАВЉАЊЕ	15
4.1. Управни одбор Банке.....	15
4.2. Извршни одбор Банке.....	15
4.3. Одбор за праћење пословања Банке (Одбор за ревизију).....	15
4.4. Корпоративно управљање.....	16
4.5. Организациона структура Банке.....	18
5. ОГРАНЦИ БАНКЕ	19
5.1. Регионални распоред пословне мреже Банке.....	20
5.2. Значајни послови са повезаним лицима	21
6. ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ И РЕЗУЛТАТИ ПОСЛОВАЊА БАНКЕ У 2020. ГОДИНИ	21
6.1. Увод.....	21
6.2. Пословање са привредом	26
6.3. Пословање са становништвом.....	28
6.4. Управљање средствима.....	30
6.5. Резултати пословне функције Нове банкарске технологије са њеним посебним деловима.....	31
6.5.1. Развојне активности дигиталног банкарства Банке	31
6.5.2. Развојне активности платних картица	32
6.6. Сектор хартија од вредности	33
6.7. Људски ресурси Банке.....	33
6.8. Биланс стања Банке на дан 31. децембра 2020. године.....	35
6.9. Биланс успеха Банке за 2020. годину.....	37
7. УЛАГАЊА У ЦИЉУ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ.....	38
8. ЗНАЧАЈНИ ДОГАЂАЈИ ПО ЗАВРШЕТКУ ПОСЛОВНЕ ГОДИНЕ	38
9. ПЛАН БУДУЋЕГ РАЗВОЈА БАНКЕ.....	39
10. ИСТРАЖИВАЊЕ И РАЗВОЈ.....	43
11. ОТКУП СОПСТВЕНИХ АКЦИЈА И УДЕЛА.....	43
12. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ ЗНАЧАЈНИ ЗА ПРОЦЕНУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОЛОЖАЈА.....	43
13. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА.....	45
13.1. Циљеви и политике за управљање финансијским ризицима	45
13.2. Изложеност ризицима (ценовном, кредитном, ризику ликвидности и ризику новчаног тока) са стратегијом за управљање ризицима и оценом њихове ефективности	47
14. ДРУШТВЕНО ОДГОВОРНО ПОСЛОВАЊЕ.....	50
15. РЕАЛИЗАЦИЈА БИЗНИС ПЛАНА БАНКЕ ЗА 2020. ГОДИНУ.....	52
15.1. Реализација плана биланса стања за 2020. годину.....	52
15.2. Реализација плана биланса успеха за 2020. годину.....	54

1. ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА БАНКЕ

БИЛАНС УСПЕХА (у 000 РСД)	2020.	2019.	Индекс 20/19	2018.	2017.	2016.
Добитак/губитак пре опорезивања	4.192.846	8.268.685	50,7	8.121.073	7.187.250	-8.377.636
Добитак/губитак после опорезивања	2.928.761	8.955.759	32,7	8.145.182	8.117.368	-8.063.183
Нето приходи од камата	12.069.290	12.605.384	95,7	12.834.638	12.446.197	13.462.734
Нето приходи од накнада	4.875.408	5.328.996	91,5	5.210.149	5.082.226	4.817.314
Оперативни трошкови*	11.510.471	11.064.609	104,0	10.473.783	10.833.081	11.086.858
Нето приходи/расходи индиректних отписа пласмана и резервисања	-1.072.032	2.425.931	-	9.493	17.883	-14.907.539

* Напомена: У оквиру оперативних трошкова приказани су трошкови зарада, материјални и нематеријални оперативни трошкови

БИЛАНС СТАЊА (у 000 РСД)	2020.	2019.	Индекс 20/19	2018.	2017.	2016.
БИЛАНСНА АКТИВА	459.427.723	432.380.443	106,3	401.165.980	369.183.538	400.017.469
СТАНОВНИШТВО						
Кредити **	108.585.889	99.057.214	109,6	92.033.605	81.712.222	75.522.465
Депозити***	309.268.562	280.484.488	110,3	260.296.411	241.210.420	231.312.395
ПРИВРЕДА						
Кредити	78.833.152	81.504.403	96,7	75.264.373	71.725.704	74.083.897
Депозити	47.765.467	47.879.400	99,8	49.879.580	41.371.592	78.300.568
Хартије од вредности	153.776.323	138.469.551	111,1	133.177.598	117.288.767	136.366.773

*** Напомена: Позиција кредити не укључује остале пласмане и потраживања, позиција депозити не укључује остале обавезе и средства примљена кроз кредитне линије.

*** Напомена: На крају 2017. године РСД 11,2 милијарде депозита микроклијента је пренето из привреде у становништво због чега је податак коригован у односу на Годишњи извештај о пословању за 2017. годину

ПОКАЗАТЕЉИ	2020.	2019.	Индекс 20/19	2018.	2017.	2016.
РАЦИО КРЕДИТИ/ДЕПОЗИТИ						
Бруто кредити/депозити	53,4%	57,7%	92,5	58,4%	61,3%	58,7%
Нето кредити/депозити	51,0%	54,9%	92,9	54,8%	56,1%	50,7%
КАПИТАЛ (у 000 РСД)	74.086.863	75.852.173	97,7	67.560.513	63.260.055	55.424.302
Адекватност капитала	32,50%	30,83%	105,4	29,18%	27,89%	26,97%
Број запослених	2.669	2.744	97,3	2.766	2.806	2.858
ПАРАМЕТРИ ПРОФИТАБИЛНОСТИ						
РОА	0,93%	2,00%	46,4	2,13%	1,89%	-2,05%
РОЕ-на укупан капитал	5,59%	11,71%	47,7	12,57%	11,91%	-13,86%
Нето каматна маржа на укупну активу	2,7%	3,0%	87,6	3,4%	3,3%	3,3%
Cost / income рацио	67,9%	61,7%	110,1	58,0%	61,8%	60,7%
Актива по запосленом (у 000 ЕУР)	1.464	1.340	109,3	1.227	1.111	1.134
Кредити по запосленом (у 000 ЕУР)	611	575	106,2	535	487	454
Депозити по запосленом (у 000 ЕУР)	1.197	1.047	114,3	976	868	896

У току 2020. године пословање привредних субјеката одвијало се у условима пандемије вируса COVID-19. На територији Републике Србије, у периоду од средине марта до почетка маја 2020. године, проглашено је ванредно стање у циљу ублажавања последица пандемије вируса COVID-19, што је битно одредило функционисање друштвеног и привредног живота. Кључни макроекономски показатељи остварили су позитивне вредности обзиром на присутне околности. Очекује се да промена бруто друштвеног производа (БДП-а) на крају 2020. године буде -1,0%¹, стране директне инвестиције (СДИ) за првих десет месеци достигле су вредност ЕУР 2,0 милијарде², забележен је благи дефицит републичког буџета (јануар-новембар 2020.), незнатно повећање учешћа јавног дуга у БДП-у, апресијација динара у односу на евро и једноцифрена стопа незапослености. Крај пословне 2019. године и почетак 2020. године привреда Србије дочекала је са високим стопама раста економије, ниском инфлацијом, уравнотеженом фискалном позицијом, смањеним учешћем јавног дуга у бруто друштвеном производу и опоравком на тржишту рада. Таква полазна позиција помогла је економији Србије да спремно одговори на текуће изазове, посебно оне који су резултат пандемије вируса COVID-19³.

Народна банка Србије (НБС) је у претходној години, коју је обележило пословање у условима пандемије вируса COVID-19 у склопу активности на очувању укупне стабилности банкарског сектора, донела више одлука међу којима се посебно издвајају: Одлука о привременим мерама за очување стабилности финансијског система, Одлука о привременим мерама за банке ради ублажавања последица пандемије COVID-19 у циљу очувања стабилности финансијског система, Одлука о привременим мерама за банке у циљу олакшавања приступа финансирању физичким лицима, Одлука о привременим мерама за банке у циљу адекватног управљања кредитним ризиком у условима пандемије COVID-19.

Имајући у виду да је финансијски положај већег броја дужника у току 2020. године као последица негативних ефеката проузрокованих пандемијом вирусом COVID-19 био знатно

отежан, Народна банка Србије је омогућила дужницима који то желе да паузирају са отплатом доспелих обавеза, односно дужници су могли да затраже застој у отплати доспелих обавеза. Те мере као и мере усмерене на адекватно управљање кредитним ризиком додатно су допринели очувању стабилности финансијског система. Народна банка Србије, на основу донетих одлука, током 2020. године спровела је три мораторијума на отплату обавеза према банкама и даваоцима финансијског лизинга. Најпре је у марту 2020. године мораторијум прописан за све дужнике који то желе, а подразумева застој у отплати обавеза који не може бити краћи од 90 дана, односно од трајања ванредног стања које је уведено због пандемије. У наведеном периоду дужник није био у обавези да отплаћује своје обавезе по основу кредита односно лизинга. Другим мораторијумом у јулу 2020. године дужницима је омогућен додатни застој у отплати обавеза према банкама које доспевају у периоду од 1.8.2020. године закључно са 30.9.2020. године, као и застој у отплати обавеза које су доспеле у јулу 2020. године, а дужник их није измирио. У децембру 2020. године НБС доноси и трећи мораторијум којим прописује обавезу банкама да дужнику, који није у могућности да измирије своје обавезе према банци, на његов захтев, одобри олакшицу у отплати обавеза. Народна банка Србије је проценила да потребу за олакшицама имају посебно незапослена лица, као и дужници чији су просечни нето месечни приходи испод одређеног прописаног нивоа у последња три месеца.

„Систем инстант плаћања“ (ИПС), који је поред осталих платних система увела НБС у циљу ефикаснијег и бржег платног промета, почевши од октобра 2018. године, наставио је да успешно ради и током 2020. године о чему сведочи раст броја (75,5%) и вредности промета обављених трансакција (91,9%)⁴. ИПС НБС систем плаћања ради непрекидно 24 сата дневно, 7 дана у недељи, 365 дана годишње (24/7/365).

Показатељ адекватности капитала банкарског сектора био је на високом и стабилном нивоу током прва три квартала 2020. године (22,7-22,4%)⁵.

1 НБС, Макроекономска кретања у Србији, децембар 2020.

2 НБС, платни биланс Републике Србије, јануар-октобар 2020.

3 НБС, Макроекономска кретања у Србији, јул, септембар 2020.

4 НБС, показатељи рада ИПС НБС система, јануар, децембар 2020.

5 НБС, Табела 1.1. Кључни макропруденцијални индикатори Републике Србије

Каматне стопе на новоодобрене кредите привреди и становништву су на стабилном и ниском нивоу и поред великих проблема у друштву услед пандемије COVID-19 (3,3% привреда; 8,6% становништво, новембар 2020. године⁶).

Инфлаторни притисци, који су били благи и током претходне године, утицали су да НБС додатно релаксира монетарну политику снижавањем референтне каматне стопе на најнижи ниво од 1,00% почетком децембра 2020. године.

Након изласка Србије на међународно тржиште капитала, првом емисијом еврообвезнице деноминоване у ЕУР, објављени су и први подаци о премији ризика EMBI за Србију на бази дуга у ЕУР. Током марта и априла 2020. године, услед пандемије вируса COVID-19, расла је и премија ризика Србије за дуг у ЕУР. На почетку месеца маја 2020. године премија ризика Србије достигла је максималну вредност од 344 б.п.⁷, да би након тога почела да пада. Паду премије ризика Србије допринеле су примењене мере економске политике као одговор на здравствену и економску кризу. Током трећег квартала 2020. године премија ризика Србије за дуг у ЕУР пала је за 32 б.п. и износила је 225 б.п.⁸ на крају септембра 2020. године.

Банка је и током претходне године била у групи системски значајних банака, са значајним учешћем у активи и капиталу банкарског сектора. На крају трећег квартала 2020. године Банка у активи банкарског сектора учествује са 10,2%, док по обиму укупног капитала учествује са 10,4%. Банка се у сектору и даље истиче по обиму девизне штедње становништва. На крају 2020. године штедни депозити становништва износе ЕУР 1.819,9 милиона.

Пословну 2020. годину обележиле су активности на завршетку процеса приватизације Банке. У фебруару 2020. године потписан је Уговор између Министарства финансија Републике Србије и Нове Љубљанске банке д.д. Љубљана, Словенија, о купопродаји 83,23% обичних акција Комерцијалне банке а.д. Београд. Након тога, од марта 2020. године започео је „closing process“, процес преузимања (аквизиције) Банке који је успешно завршен 30.12.2020. године.

Поред активности везаних за приватизацију Банке у 2020. години пред менаџмент Банке су као кључни циљеви постављени сигурно, стабилно и профитабилно пословање. Наведени циљеви су остварени у мери колико је ситуација пандемије COVID-19 то дозволила. Банка је остварила раст билансне aktive и пословни добитак уз високу ликвидност и високу адекватност капитала.

Укупан капитал Банке, као један од кључних показатеља сигурности пословања, у 2020. години је незнатно смањен и под утицајем је реализоване расподеле добитка из 2019 на дивиденде власницима обичних и преференцијалних акција. На крају 2020. године Банка располаже са укупним капиталом у износу од РСД 74.086,9 милиона или ЕУР 630,1 милион. Показатељ адекватности капитала Банке на крају 2020. године, износи 32,50%.

Након измена спроведених у претходним годинама, услуге становништву Банка је пружала кроз мрежу од 203 експозитуре груписаних у шест Пословних центара и Филијалу Косовска Митровица. Рад са правним лицима обављао се кроз три Сектора за рад са малом и средњом привредом и Сектора за рад са привредом - великим клијентима.

Друштво у коме живимо и радимо почива на интернету и електронском пословању сада већ и низ година што је утицало да и Банка имплементира савремене технологије у своје пословање. Потпуно свесна ових промена и потреба, Банка је као један од значајних циљева поставила и наставак дигитализације пословања и током 2020. године. Услуге дигиталног банкарства Банке су показале свој пуни ефекат и значај за пословање управо у току 2020. године и ванредним условима пословања какви до сада нису забележени. Банка већ данас пружа, по највишим стандардима, готово све услуге дигиталног банкарства својим клијентима на исти начин како су ове услуге доступне и корисницима у најразвијенијим земљама света. Банка, спроводи и процес интерне дигитализације за унапређење постојећих пословних процеса, односно повећање ефикасности и квалитета рада.

6 НБС, Макроекономска кретања у Србији, јануар 2021 .

7 НБС, Извештај о инфлацији, новембар 2020.

8 НБС, Извештај о инфлацији, новембар 2020

У току 2020. године, у условима присутне пандемије COVID-19, Банка је предузимала све потребне мере за квалитетно управљање пословним ризицима. Мере за управљање ризицима, које је Банка преузимала претходних година, су допринеле да и 2020. годину успешно заврши. Највећи ризик у пословању Банке и банкарског сектора и даље је кредитни ризик. Као резултат успостављеног система управљања ризицима, и примене регулативе НБС, Банка је и током 2020. године, успела да показатељ ненаплативих кредита

(НПЛ) одржи на прихватљивом нивоу. На крају 2020. године показатељ НПЛ је износио 7,8%.

Банка је 2020. годину завршила са добитком пре опорезивања од РСД 4.192,8 милиона. Добитак остварен у претходне четири године и висока вредност показатеља адекватности капитала, омогућили су Банци да формира додатни износ резерви из добити. На крају 2020. године резерве су веће за РСД 3.341,2 милиона у односу на крај 2019. године.

Финансијски циљеви Банке (у %)	2020. остварено	2020. план
Раст активе	6,3	3,3
Добитак пре опорезивања (РСД милиони)	4.193	5.217
РОА	0,9	1,2
РОЕ - укупан капитал	5,6	6,9
Каматна маржа (нето приходи од камата / просечна актива)	2,7	2,8
Cost/Income рацио	67,9	65,7

2. МАКРОЕКОНОМСКИ УСЛОВИ ПОСЛОВАЊА

Према извештају Међународног монетарног фонда (ММФ), објављеног октобра 2020. године, пројекција глобалног кретања светске привреде за 2020. годину је -4,4%⁹ што је 0,8 пп изнад претходне процене из јуна 2020. године. За земље из групе развијених економија, пројекција раста за 2020. годину је -5,8%¹⁰, што је 2,3 пп више од процене из јуна 2020. године. За економију Сједињених Америчких Држава очекује се најпре пад од 4,3% у 2020. години, а потом раст од 3,1% у 2021. години¹¹. Значајнији пад економске активности је процењен за земље еуро зоне и износи -8,3% у 2020. години док је процењен раст од 5,2% у 2021. години¹². Привреда Јапана ће највероватније забележити пад од -5,3% на крају 2020. године док ММФ предвиђа раст од 2,3% у 2021. години¹³. У сегменту „растућа тржишта и земље у развоју“ предвиђа се пад економске активности од -3,3% у 2020. години, и раст од 6,0% у 2021. години. Процене економског раста за Кину су много боље него за све друге земље, а предвиђа се да ће раст износити 1,9% у 2020. години и 8,2% у 2021. години¹⁴. Према извештају ММФ-а за Србију процена пада БДП-а за 2020. годину износи -2,5%, док је процена за 2021. годину много оптимистичнија и износи 5,5%.¹⁵

На међународном финансијском тржишту и током 2020. године била је присутна разноликост монетарних политика водећих централних банака, Федералних резерви (ФЕД, САД), Европске централне банке (ЕЦБ), Швајцарске националне банке (СНБ). Федералне резерве су у марту 2020. године спустиле референтну стопу за 1,0пп (0,00-0,25%), Европска централна банка је последњи пут у септембру 2019. године смањила референтну стопу за 0,10пп (-0,5%), Банка Енглеске је почетком 2020. године смањила каматну стопу за 0,15пп (0,10%). Швајцарска национална банка је референтну каматну стопу у току 2020. године задржала на нивоу -0,75%¹⁶.

Европска централна банка (ЕЦБ) је током 2020. године наставила са нето куповином у оквиру програма куповине aktive (APP) у вредности ЕУР 20 милијарди месечно, који ће трајати док се не започне са повећањем каматних стопа као и са додатном куповином aktive, у оквиру овог програма, у укупном износу ЕУР 120 милијарди до краја 2020. године¹⁷. Такође, ЕЦБ је током марта месеца 2020. године увела привремени програм куповине aktive (PEPP) за који се очекује да буде искоришћен у потпуном обиму од ЕУР 1.350 милијарди и трајаће до средине 2021. године.

Према процени ЕЦБ из децембра 2020. године, у основном сценарију, годишња инфлација еуро зоне, мерена хармонизованим индексом потрошачких цена (HICP стандардом), повећаће се са 0,2% у 2020. години, на 1,0% у 2021. години, те даље на 1,1% у 2022. години.¹⁸ Реални БДП еуро зоне, након пада од 15,0% у првој половини 2020. године, повећао се за 12,5% у трећем кварталу 2020. године што је знатно више од првих очекивања¹⁹. Очекује се да ће јачање мера за спречавање ширења вируса COVID-19, примењених крајем године, проузроковати поновни пад БДП-а у четвртм кварталу 2020. године. Боља ситуација се не очекује ни за први квартал 2021. године²⁰. Очекивања су да ће се БДП вратити на преткризни ниво (БДП из 2019. године) до средине 2022. године. Према пројекцијама ЕЦБ из децембра 2020. године, очекивана стопа раст БДП-а је -7,3% у 2020. години, 3,9% у 2021. години и 4,2% у 2022. години²¹.

На робном тржишту, током децембра 2020. године, настављен је раст цене сирове нафте. На раст цене нафте утицао је започет програм вакцинације у САД, спремност инвеститора за перузимање ризика након одобрења употребе прве вакцине против корона вируса, смањење залиха сирове нафте у САД, вест да Индија повећава увоз нафте као и очекивања да ће

9 IMF, World Economic Outlook, october 2020

10 IMF, World Economic Outlook, october 2020

11 IMF, World Economic Outlook, october 2020

12 IMF, World Economic Outlook, october 2020

13 IMF, World Economic Outlook, october 2020

14 IMF, World Economic Outlook, october 2020

15 IMF, World Economic Outlook, october 2020

16 НБС, Преглед дешавања на светском финансијском тржишту, 14-

18. децембар 2020

17 НБС, Извештај о инфлацији, новембар 2020.

18 ECB, Eurosystem staff macroeconomic projections for the euro area, December 2020, tab 2

19 ECB, Eurosystem staff macroeconomic projections for the euro area, December 2020

20 ECB, Eurosystem staff macroeconomic projections for the euro area, December 2020

21 ECB, Eurosystem staff macroeconomic projections for the euro area, December 2020, tab 1

политика ФЕД-а задржати притисак на вредност долара²². Цена нафте типа Брент се на крају 2020. године (14-18.12.2020. године) кретала у опсегу од УСД 50,02 до УСД 52,00 за барел²³.

У Републици Србији, након опоравка многих привредних сектора крајем претходне године, прелиминарна процена Републичког завода за статистику је пад БДП-а за 2020. годину, од -1,1%. Пројекција кретања БДП-а за 2021. годину је задржана на нивоу од 6,0%²⁴. Раст БДП-а у 2022. и 2023. години требало би да остане на нивоу од 4,0%²⁵. Међугодишња инфлација је и даље под контролом и креће се око 2,0% у просеку за последњих седам година. Стопа међугодишње инфлације на крају децембра 2020. године износила је 1,3%²⁶. У складу са меморандумом НБС циљана стопа укупне инфлације за период од јануара 2021. до децембра 2023. године кретаће се у границама циља 3,0%±1,5пп. Анкета о радној снази Републичког завода за статистику показује да стопа незапослености за трећи квартал 2020. године износи 9,0%²⁷. Укупна вредност спољнотрговинске размене у периоду јануар-новембар 2020. године износила је ЕУР 36,3 милијарди²⁸. Нето прилив страних директних инвестиција (СДИ), за првих једанаест месеци 2020. године износио је ЕУР 2,2 милијарде²⁹. Јавни дуг централне државе на крају новембра 2020. године износио је ЕУР 26,7 милијарди што представља 56,8% БДП-а³⁰.

Премија ризика Србије, мерена ЕМВІ индексом (индекс обвезница земаља у развоју) за дуг у ЕУР, је током трећег квартала 2020. године пала да би на крају септембра износила 225 б.п. и додатно се смањила за 17 б.п. током октобра 2020. године³¹.

У току 2020. године на Београдској берзи је остварен укупан промет од РСД 48,8 милијарди односно ЕУР 414,6 милиона што представља смањење у односу на 2019. годину (-46,9%).

Реализовано је 18.098 трансакција (-41,8%) и остварена је тржишна капитализација од РСД 523,4 милијарди. Берзански индекс Belex line завршио је 2020. годину на вредности 1.566,03 (-9,31%) док је индекс Belex15 достигао вредност 748,61 (-6,62%)³².

Кретање БДП-а

У 2019. години остварен је привредни раст од 4,2%³³ што је незнатно мање него у 2018. години када је био на рекордно високом нивоу у претходној деценији. Привредна активност је наставила позитивна кретања и током првог квартала 2020. године до проглашења глобалне пандемије вируса COVID-19. У првом кварталу 2020. године раст БДП-а износи је чак 5,2%³⁴ у односу на претходну годину. У другом кварталу исте године већ је забележен пад БДП-а од -6,3%³⁵. У трећем кварталу 2020. године пад БДП-а је умањен и износио је -1,4%³⁶ при чему је највећи део процеса опоравка привреде завршен. Кључни позитивни допринос кретању БДП-а, са производне стране дала је индустријска производња која се опоравила од првобитног шока. Позитиван допринос привредној активности дала је и пољопривредна производња захваљујући доброј сезони. Сектор услуга је остварио благи опоравак, али има негативан утицај на БДП као и сектор грађевинарства.³⁷ Процена кретања БДП-а за четврти квартал је -1,6%³⁸ м.г. Индустријска производња у новембру 2020. године остварила међугодишњи пад од 1,4%, а у периоду јануар-новембар остварен је укупни раст физичког обима од 0,1%³⁹. У трговини на мало промет робе у првих једанаест месеци 2020. године у односу на исти период претходне године повећан је за 4,8% (у текућим ценама)⁴⁰. У периоду јануар-новембар 2020. године, услед присутне пандемије и рестриктивних мера, забележен је и пад броја ноћења иностраних туриста за 49,4% (међугодишње)⁴¹.

22 НБС, Преглед дешавања на светском финансијском тржишту, 14-18. децембар 2020.

23 НБС, Преглед дешавања на светском финансијском тржишту, 14-18.12.2020.

24 НБС, Макроекономска кретања у Србији, јануар 2021.

25 МФИН, Фискална стратегија за 2021. годину са пројекцијама за 2022. и 2023. годину

26 РЗС, Саопштење за јавност, 12.1.2021.

27 РЗС, Анкета о радној снази, трећи квартал 2020.

28 МФИН, Текућа макроекономска кретања, јануар 2021.

29 НБС, Макроекономска кретања у Србији, јануар 2021.

30 МФИН, Табела-јавни дуг Републике Србије, јануар 2021.

31 НБС, Извештај о инфлацији, новембар 2020.

32 Београдска берза, годишње статистике, 2020.

33 НБС, Макроекономска кретања у Србији, децембар 2020.

34 НБС, Макроекономска кретања у Србији, јануар 2020.

35 НБС, Основни макроекономски показатељи, децембар 2020.

36 НБС, Макроекономска кретања, децембар 2020.

37 МФИН, Текућа макроекономска кретања, јануар 2021.

38 НБС, Макроекономска кретања у Србији, јануар 2021.

39 МФИН, Текућа макроекономска кретања, јануар 2021.

40 МФИН, Текућа макроекономска кретања, јануар 2021.

41 МФИН, Текућа макроекономска кретања, јануар 2021.

Запосленост/незапосленост

На тржишту рада током прва три квартала 2020. године није било битнијих осцилација упркос мерама за сузбијање присутне пандемије. Према подацима из Анкете о радној снази на крају трећег квартала 2020. године стопа незапослености остала је једноцифрена и износила је 9,0% и незнатно је мања него у истом периоду 2019. године када је износила 9,5%.⁴² Стопа запослености за исти период износи 49,9%. У трећем кварталу 2020. године број запослених лица је незнатно смањен за 2.100, а број незапослених лица је мањи за 16.300 у односу на исти период 2019. године⁴³. У оквиру броја укупно запослених лица дошло је до смањења броја неформално запослених за 42.900 и повећања броја формално запослених за 40.700⁴⁴ у односу на исти период претходне године. Просечна нето зарада у периоду јануар-октобар 2020. године износила је РСД 59.370 (ЕУР 511) и повећана је за 9,4% у односу на исти период 2019. године⁴⁵.

Извор: Републички завод за статистику, Анкета о радној снази

Инфлација

Међугодишња инфлација на крају 2019. године је износила 1,9%. Почетком 2020. године стопа међугодишње инфлације је износила 2,0% у јануару, да би на крају децембра износила 1,3%

међугодишње⁴⁶. Услед ниских инфлаторних притисака, стабилног кретања на девизном тржишту у периоду јануар-децембар стопа инфлације се одржавала на ниском нивоу. Највећи утицај на кретање инфлације у 2020. години имало је кретање цене поврћа, воћа и нафтних деривата⁴⁷. Утицај на раст инфлације имале су цене услуга, прерађене хране и цене цигарета. Највећи утицај на пад инфлације имало је смањење цене нафтних деривата. Према пројекцији НБС међугодишња инфлација би током 2022. године требало да се постепено приближава централној вредности циља 3,0%⁴⁸.

Референтна каматна стопа

Народна банка Србије је почетком децембра 2020. године додатно снизила референтну каматну стопу (РКС) на ниво 1,00%, након три смањења током године (у марту, априлу и јуну). При доношењу овакве одлуке Народна банка Србије је имала у виду потребу пружања додатне помоћи домаћој економији, поновно погоршање здравствене ситуације и успоравање привредног опоравка Европске уније као главног партнера домаће привреде. Одговорна економска политика створила је додатни простор монетарној политици и јавним финансијама, да одговоре актуелној кризи без утицаја на постигнуту ниску стопу инфлације и друге макроекономске показатеље. Према подацима Републичког завода за статистику, међугодишња инфлација у децембру 2020. године износила је 1,3% док су очекивања за кретање стопе БДП-а повољнија и према прелиминарној процени износи -1,1%, међугодишње. Додатним смањењем РКС, у условима ниске и стабилне инфлације, Народна банка Србије је дала

42 РЗС, Анкета о радној снази, трећи квартал 2020.

43 РЗС, Анкета о радној снази, трећи квартал 2020.

44 РЗС, Анкета о радној снази, трећи квартал 2020.

45 НБС, Макроекономска кретања у Србији, јануар 2021.

46 РЗС, Саопштење, Индекс потрошачких цена, децембар 2020.

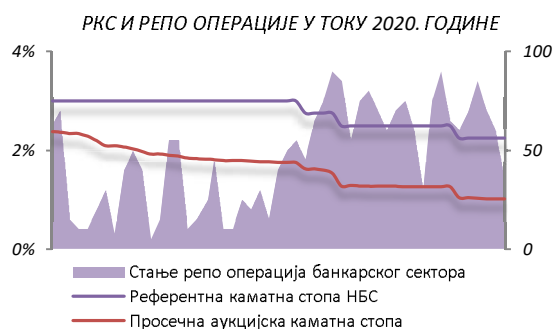
47 НБС, Макроекономска кретања у Србији, јануар 2021.

48 НБС, Макроекономска кретања у Србији, јануар 2021.

додатну подршку расту кредитне активности привреде и становништва. Укупни кредити банкарског сектора су у новембру 2020. године забележили су међугодишњи раст од 11,7%.⁴⁹

Просечна пондерисана РЕПО стопа на крају 2020. године износила је 0,10% док је на крају 2019. године износила 1,02%⁵⁰. Обим РЕПО трансакција НБС и пословних банака током 2020. године се кретао у распону од минималних РСД 0,2 милијарде до максималног обима од РСД 110,0 милијарди, да би се крај године завршио са РСД 14,6 милијарди.

Стране директне инвестиције

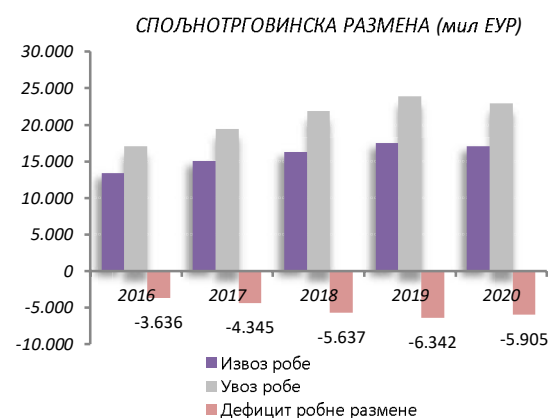
Стране директне инвестиције (СДИ), у току 2019. године, достигле су износ од ЕУР 3,6 милијарди⁵¹. Обим нето СДИ, за једанаест месеци 2020. године, достиже обим од ЕУР 2,2 милијарде⁵². Највећи део СДИ био је усмерен ка прерађивачкој индустрији, од чега посебно у аутомобилску, металску, прехранбену и индустрију аутомобилских гума.

Поменуће инвестиције су, између осталог допринеле даљем повећању запослености, расту производње и извоза прерађивачке индустрије. Укупан дефицит текућег рачуна платног биланса Републике за 2019. годину износио је ЕУР 3,2 милијарде и у потпуности је био покривен СДИ. Учешће дефицита платног биланса у БДП-у износило је 6,9%. За првих десет месеци 2020. године дефицит текућег рачуна је износио ЕУР 1,7 милијарди⁵³ и у целини је покривен износом СДИ.

Спољнотрговинска размена

Укупна спољнотрговинска размена Републике Србије у периоду јануар-децембар 2020. године, износила је ЕУР 40,0 милијарди⁵⁴. У поређењу са истим периодом 2019. године (ЕУР 41,4 милијарде) овај обим размене представља смањење од свега -3,4%. Извоз робе, за дванаест месеци 2020. године, достигао је вредност од ЕУР 17,1 милијарда, док је увоз робе износио ЕУР 23,0 милијарде. Спољнотрговински дефицит робне размене износио је ЕУР 5,9 милијарде што је смањење од -6,8%⁵⁵ у односу на исти период претходне године.

У периоду јануар-новембар 2020. године, најзначајнији извозни производи били су електричне машине, апарати и уређаји са учешћем од 12,3%, а затим поврће и воће са 5,1%⁵⁶. Значајан удео извезене робе чинили су житарице и производи од жита, погонске машине и уређаји и производи од каучука⁵⁷. Најзначајнији увозни производи су електричне машине и апарати, медицински и

49 НБС, Макроекономска кретања у Србији, јануар 2021.

50 НБС, операције на отвореном тржишту

51 МФИН, Табела 1, Основни индикатори макроекономских кретања, 4.2.2021.

52 НБС, Макроекономска кретања у Србији, јануар 2021.

53 МФИН, Табела 1, Основни индикатори макроекономских кретања, 4.1. 2021.

54 МФИН, Табела 1, Основни индикатори макроекономских кретања, 4.1. 2021.

55 МФИН, Табела 1, Основни макроекономски индикатори, 4.2. 2021.

56 МФИН, Текућа макроекономска кретања, јануар 2021.

57 МФИН, Текућа макроекономска кретања, јануар 2021.

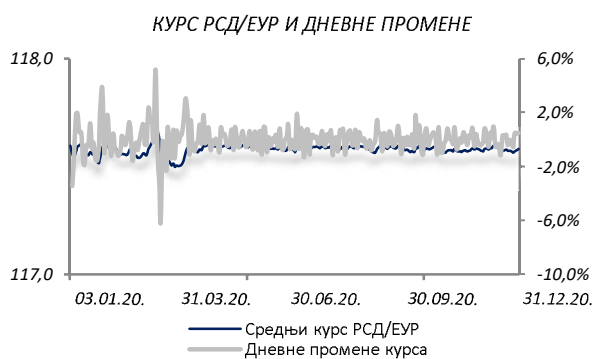

фармацеутски производи, индустријске машине за општу употребу, друмска возила, нафта и нафтни деривати⁵⁸. Главни спољнотрговински партнери Србије из ЕУ су Италија и Немачка и у 2020. години, а затим Кина и Русија⁵⁹.

Курс ЕУР/РСД

Курс ЕУР/РСД на крају 2020. године износио је 117,58 и минимално је промењен у односу на курс са краја 2019. године (117,59). Током 2020. године курс ЕУР/РСД се кретао у распону од 117,50 до 117,59 РСД за један ЕУР. Кретање курса динара било је под утицајем знатно измењених макроекономских показатеља који су и бољи од показатеља земаља у окружењу, задржаног кредитног рејтинга земље (Агенције S&P, Fitch⁶⁰), великим приливом страних директних инвестиција у периоду јануар-новембар 2020. године. У току 2020. године динар је остао непромењен према евр, док је апресирао у односу на долар за 9,7%. И током 2020. године Народна банка Србије (НБС) је интервенисала на међубанкарском девизном тржишту (МДТ) кроз куповину и продају девиза, и на тај начин спречавала веће дневне осцилације вредности динара.

Бруто девизне резерве НБС на крају децембра 2020. године достигле су износ ЕУР 13,5 милијарди и повећане су у односу на децембар 2019. године за ЕУР 0,1 милијарду⁶¹.

Буџетски дефицит/суфицит

У току 2020. године, на нивоу опште државе, забележен је укупан фискални дефицит у износу од РСД 442,8 милијарди⁶². Пад прихода у посматраном периоду последица је негативних ефеката које је донела пандемија корона вируса, док је повећање расхода

последица давања значајних средстава привреди и становништву ради превазилажења негативних ефеката кризе.

Извор: МФИН (консолидовани фискални резултат)

У току 2020. године забележен је дефицит буџета Републике у износу од РСД 459,1 милијарди⁶³. У поменутом периоду наплаћени су приходи у износу РСД 1.257,4 милијарди, а реализовани расходи у износу РСД 1.716,5 милијарди. У децембру 2020. године остварен је буџетски дефицит у износу РСД 84,3 милијарде. У децембру је наплаћено прихода од РСД 118,0 милијарди буџетских прихода и највећи део истих су порески приходи (РСД 102,2 милијарде)⁶⁴. Порески приходи се односе на уплату ПДВ-а и акциза у буџет. Расходи буџета у децембру износе РСД 202,3 милијарде.⁶⁵ Повећанији фискални резултати остварени у претходне три године, пре појаве пандемије COVID-19, су резултат фискалне консолидације расхода буџета као и повећања прихода услед раста БДП-а и боље наплате пореза.

Јавни дуг

Јавни дуг Републике Србије (централног нивоа државе), према расположивим подацима на крају 2020. године износио је ЕУР 26,7 милијарди⁶⁶ што чини 56,8% БДП. У односу на исти период 2019. године, према расположивим подацима Министарства финансија, поменути износ јавног дуга представља повећање за ЕУР 2,7 милијарди. У ситуацији пандемије корона вируса и предузетих економских мера Владе у циљу помоћи привреди и становништву, учешће јавног дуга у БДП-у је повећано у односу на исти период претходне године (56,8%). Према

58 МФИН, Текућа макроекономска кретања, јануар 2021.

59 МФИН, Текућа макроекономска кретања, јануар 2021.

60 НБС, Макроекономска кретања у Србији, јануар 2021.

61 НБС, табела – основни монетарни агрегати, 25. јануар 2021

62 МФИН, Саопштење за децембар 2020.

63 МФИН, Саопштење за децембар 2020.

64 МФИН, Саопштење за децембар 2020.

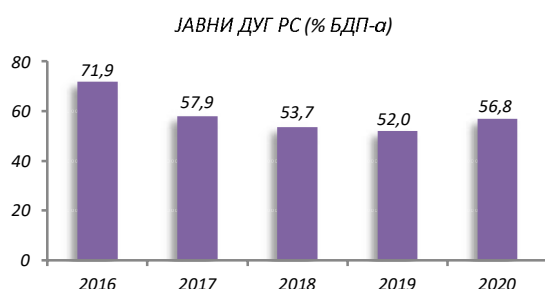
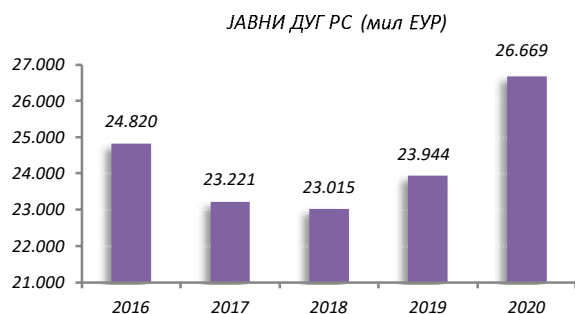
65 МФИН, Саопштење за децембар 2020.

66 МФИН, Табела-јавни дуг Републике Србије, фебруар 2020.

Ребалансу Буџета за 2020. годину јавни дуг ће до краја 2020. године остати испод 60% БДП-а, а од 2021. године ће се вратити на тренд смањења⁶⁷.

Посматрајући валутну структуру јавног дуга Републике Србије око 50% је у еврима, 13% у доларима (децембар 2020. године). По структури каматних стопа, око 86% јавног дуга Републике Србије је по фиксним каматним стопама⁶⁸.

Према подацима Управе за јавни дуг Републике Србије стање дуга државних хартија од вредности на крају децембра 2020. године износи РСД 947,7 милијарди и ЕУР 2,6 милијарде⁶⁹. У току 2020. године емитоване су две емисије државних еврообвезница деноминираних у ЕУР и УСД. У мају 2020. године емитована је серија Serbia 3, деноминирана у ЕУР, обима ЕУР 2,0 милијарде, на рок од 7 година, по извршној стопи од 3,375%⁷⁰. У децембру 2020. године емитована је серија Serbia 1, деноминирана у УСД, обима УСД 1,2 милијарде, на рок од 10 година, по извршној стопи од 2,350%⁷¹ и чији ће се највећи део искористити за превремени откуп еврообвезнице из 2011. године која има знатно већу цену за јавни дуг (7,500%).

Спољни дуг

Према подацима НБС на крају септембра 2020. године укупан спољни дуг, јавног и приватног сектора, је износио ЕУР 30,7⁷² милијарди и у односу на исти период 2019. године повећан је за ЕУР 2,5 милијарди. У посматраном периоду спољни дуг приватног сектора је повећан ЕУР 1,3 милијарде, док је спољни дуг јавног сектора повећан ЕУР 1,2 милијарде⁷³. Индикатор екстерне солвентности, представљен као однос висине спољног дуга и вредности извоза робе и услуга, на крају септембра 2020. године је благо погоршан, и износи 139,6%, (почетак године 121,0%)⁷⁴.

67 НБС, Макроекономска кретања у Србији, јануар 2021.

68 Управа за јавни дуг РС, Месечни извештај, децембар 2020.

69 Управа за јавни дуг РС, Месечни извештај, децембар 2020.

70 Управа за јавни дуг РС, Месечни извештај, децембар 2020.

71 Управа за јавни дуг РС, Месечни извештај, децембар 2020.

72 НБС, спољни дуг РС према дужницима од 30. децембра 2020.

73 НБС, спољни дуг РС према дужницима од 30. децембра 2020.

74 НБС, Показатељи екстерне позиције Србије од 11. јануар 2021.

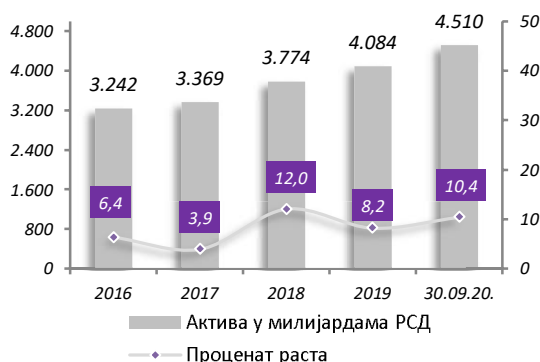
3. БАНКАРСКИ СЕКТОР РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ БАНКЕ

3.1. Банкарски сектор

На крају новембра 2020. године, банкарски сектор Републике Србије, чини укупно 26 банака са 22.890 запослених⁷⁵. Укупна актива је достигла износ од РСД 4.509,8 милијарди, а укупни капитал износ РСД 717,0 милијарди на крају септембра 2020. године. Десет највећих банака по билансној активи чини 80,0% укупне aktive банкарског сектора.

Билансна актива банкарског сектора у току првих девет месеци 2020. године порасла је за 10,4% у односу на крај 2019. године, док је укупан капитал повећан за 1,6%.

КРЕТАЊЕ БАНКАРСКОГ СЕКТОРА

КРЕТАЊЕ БАНКАРСКОГ СЕКТОРА

И током прва три квартала 2020. године настављен је тренд смањења каматних стопа на динарске новоодobreне кредите привреди и становништву. Каматна стопа на динарске кредите привреди у октобру 2020. године износила је 3,4%, а каматна стопа на кредите становништву је спуштена на нови минимум од 8,6%.⁷⁶ Упркос присутној пандемији COVID-19, кредитна активност сектора наставила је да расте посебно током прве половине 2020. године. Укупни домаћи кредити су у октобру 2020. године забележили раст од 12,1%⁷⁷ м.г. и очекује се наставак таквог тренда у будућем периоду као резултат ублажавања монетарне политике. И током анализираног периода 2020. године као и 2019. године банкарски сектор је располагао значајним вишковима ликвидних средстава, имајући у виду ратио ликвидности од 2,1⁷⁸ на крају октобра 2020. године. Вишак ликвидних средстава пословне банке су пласирале углавном у државне хартије од вредности и РЕПО операције НБС. На крају септембра 2020. године стање пласмана банака по РЕПО трансакцијама износило је РСД 30,0⁷⁹. Удео хартија од вредности износио је 16,8%, а готовине и средстава код Централне банке 16,1% у активи банкарског сектора (на дан 30. септембар 2020. године).

КРЕДИТНА АКТИВНОСТ СЕКТОРА

Учешће бруто НПЛ кредита у укупним бруто кредитима, на крају септембра 2020. године износило је 3,4% док је на крају децембра 2019. године износио 4,1%⁸⁰. Исправке вредности НПЛ кредита покривају 62,4%⁸¹ бруто НПЛ кредита на крају септембра 2020. године.

⁷⁶ НБС, Макроекономска кретања у Србији, децембар 2020.

⁷⁷ НБС, Макроекономска кретања у Србији, децембар 2020.

⁷⁸ НБС, Макроекономска кретања у Србији, децембар 2020.

⁷⁹ НБС, Преглед аукцијске трговине хов којима НБС обавља операције на отвореном тржишту за 2020.

⁸⁰ НБС, Кључни макроруденцијални индикатори Републике Србије, табела 1.1.

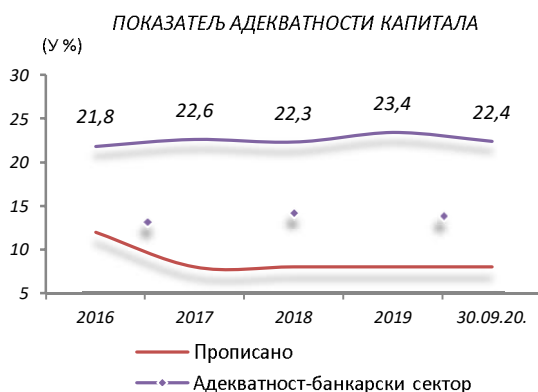
⁸¹ НБС, Кључни макроруденцијални индикатори Републике Србије, табела 1.1.

⁷⁵ НБС, Макроекономска кретања у Србији, јануар 2021., стање на крају новембра 2020.

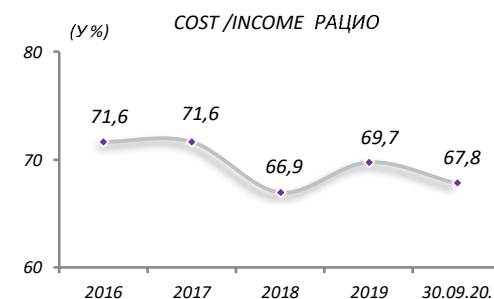
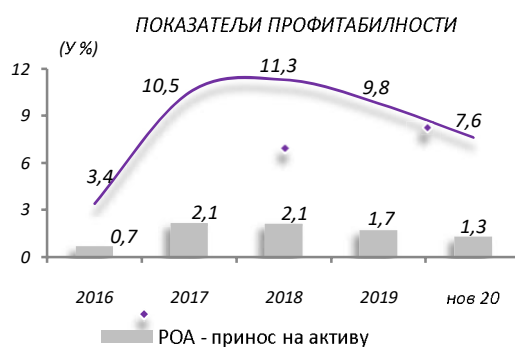
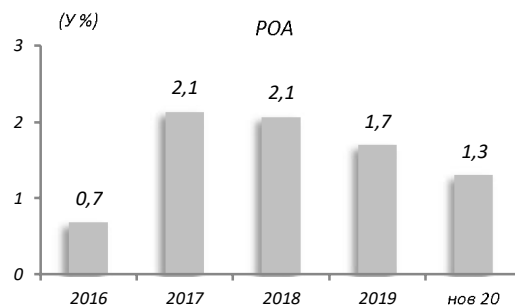
И током посматране 2020. године и проблема очувања радних места, отплате кредита и других потешкоћа девизна штедња становништва је имала тенденцију стабилног раста. На крају новембра 2020. године укупна девизна штедња становништва достиже износ од ЕУР 10,9 милијарди⁸², што представља повећање у односу на крај 2019. године за 4,5%. Укупна штедња становништва, у истом периоду, достиже износ од ЕУР 11,7⁸³ милијарди што представља раст од 5,2% у односу на крај 2019. године.

Просечна вредност показатеља адекватности капитала банкарског сектора, на дан 30. септембра 2020. године износи 22,4%⁸⁴. У односу на прописани минимални показатељ од 8,0%, постигнута вредност од 22,4% говори о адекватној капитализованости банкарског сектора. На крају септембра 2020. године, акцијски капитал банкарског сектора износи РСД 390,4 милијарде.

На крају новембра 2020. године, кредитно задужење пословних банака према иностранству (дугорочни и краткорочни кредити), износило је РСД 279,3 милијарде и повећано је 17,4% у односу на исти период 2019. године⁸⁵.

Током прва три квартала 2020. године банкарски сектор је забележио међугодишњи пад профитабилност. На крају трећег квартала 2020. године остварен је позитиван нето финансијски резултат, пре опорезивања, у износу од РСД 43,4 милијарде. У посматраном периоду 19 банака су пословале позитивно са укупним добитком РСД 44,6 милијарди, док су 7 банака пословале са укупним губитком од РСД 1,2 милијарди.

Cost/Income рацио има тренд снижавања, након повећања у току 2019. године, и износи 67,8% (на дан 30.09.2020. године).

82 НБС, табела 1.1.20.-Штедња становништва код банака, 23.12.2020.

83 НБС, табела 1.1.20.-Штедња становништва код банака, 23.12.2020.

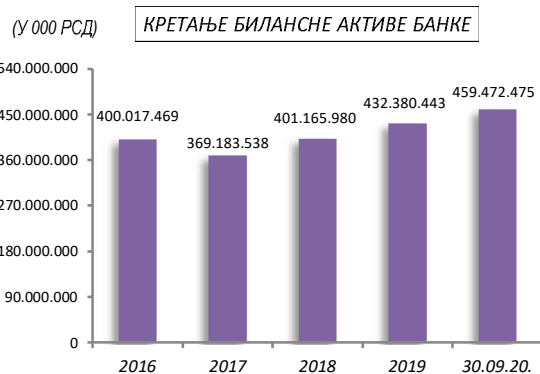
84 НБС, Макроекономска кретања у Србији, децембар 2020.

85 НБС, Обавезе банака према иностранству, табела 2.5., 23.12.2020.

3.2. Финансијски положај Банке у односу на сектор

Са износом билансне aktive од РСД 459.472,5 милиона, Банка је на дан 30.09.2020. године заузимала 10,2% банкарског сектора односно била је треће рангирана. Према доступним подацима на интернет презентацији НБС, учешће Банке у банкарском сектору на крају 2019. године било је 10,6%.

Дати кредити и потраживања Банке на дан 30.09.2020. године износе РСД 211.796,3 милиона што представља 7,4% тржишног учешћа Банке. На крају 2019. године Банка је имала 7,9% учешћа у банкарском сектору са износом од РСД 205.586,5 милиона датих кредита и потраживања.

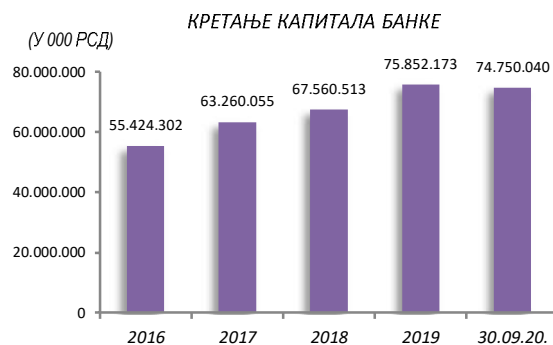
Напомена: због упоредивости са претходним годинама графикон приказује дате кредите Банке без осталих пласмана и потраживања

Учешће депозита и осталих обавеза Банке у укупним депозитима банкарског сектора износило је 10,3% на дан 30.09.2020. (РСД 376.841,4 милиона), а на крају 2019. године износило је 10,4 % (РСД 340.338,9 милиона).

Напомена: Због упоредивости са претходним годинама графикон приказује депозите Банке без осталих обавеза и кредитних линија

Посматрајући позицију укупан капитал Банка је на дан 30.09.2020. године заузимала 10,4% банкарског тржишта (РСД 74.750,0 милиона), а на крају 2019. године имала је учешће од 10,7% банкарског сектора (РСД 75.852,2 милиона).

4. ОРГАНИ УПРАВЉАЊА, ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА И КОРПОРАТИВНО УПРАВЉАЊЕ

4.1. Управни одбор Банке

Управни одбор Банке је формиран у складу са Законом о банкама, Статутом Банке и чини га најмање 5 (пет) чланова, укључујући и председника, од којих најмање једна трећина чланова морају бити лица независна од Банке. Чланове Управног одбора Банке именује Скупштина акционара Банке на период од четири године. Предлог одлуке о именовању председника и чланова Управног одбора Банке утврђује Управни одбор Банке, на предлог акционара.

Чланови Управног одбора Банке на дан 31. децембар 2020. године су:

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АКЦИОНАР / ЧЛАН НЕЗАВИСАН ОД БАНКЕ	ФУНКЦИЈА
Archibald Kremser	NLB d.d. Slovenija	Председник
Blaž Brodnjak	NLB d.d. Slovenija	Члан
Uršula Kovačič Košak	NLB d.d. Slovenija	Члан
Igor Zalar	NLB d.d. Slovenija	Члан
Marko Jerič	NLB d.d. Slovenija	Члан
Vesna Vodopivec	NLB d.d. Slovenija	Члан
Nenad Filipović	Члан независан од Банке	Члан
Guy Richard Steel Stevens	Члан независан од Банке	Члан
Dragan Đurićin	Члан независан од Банке	Члан

Надлежности Управног одбора Банке дефинисане су чланом 73. Закона о банкама и чланом 27. Статута Банке

Кворум за рад и одлучивање Управног одбора Банке постоји ако седници присуствује већина од укупног броја чланова Управног одбора Банке. Председник и сваки члан имају право на по један глас.

4.2. Извршни одбор Банке

Извршни одбор се састоји од председника Извршног одбора, заменика председника Извршног одбора и најмање три члана. Мандат чланова Извршног одбора Банке укључујући и председника и заменика председника је четири године од дана именовања.

Чланови Извршног одбора Банке на дан 31. децембар 2020. године су:

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	ФУНКЦИЈА
др Владимир Медан	Председник
др Уна Сикимић	Заменик председника
Драгиша Станојевић	Члан
др Мирослав Перић	Члан
Павао Марјановић	Члан

Надлежности Извршног одбора дефинисане су чланом 76. Закона о банкама и чланом 31. Статута Банке.

Кворум за рад и одлучивање Извршног одбора постоји ако седници присуствује већина од укупног броја чланова Извршног одбора. Извршни одбор доноси одлуке већином гласова укупног броја чланова.

4.3. Одбор за праћење пословања Банке (Одбор за ревизију)

Одбор за праћење пословања Банке чине три члана, од којих су два чланови Управног одбора Банке који имају одговарајуће искуство из области финансија. Један члан Одбора за праћење пословања је лице независно од Банке. Чланови Одбора се бирају на период од четири године.

Чланови Одбора за праћење пословања на дан 31. децембар 2020. године су:

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	ФУНКЦИЈА
др Даниел Пантић	Председник
Дејан Хаџић	Члан
Александра Драговић Делић	Члан

Дужности Одбора за праћење пословања дефинисане су чланом 80. Закона о банкама и чланом 34. Статута Банке.

Кворум за рад и одлучивање Одбора за праћење пословања постоји ако седници присуствује већина од укупног броја чланова Одбора за праћење пословања.

Банка при избору чланова органа управљања примењује постојећу законску регулативу која регулише ову област првенствено Закон о банкама. У складу са Законом при избору чланова органа управљања, у ситуацији где је то предвиђено, Банка прибавља претходну сагласност Народне банке Србије на предложена именовања за чланство у органима управљања.

4.4. Корпоративно управљање

Правила корпоративног управљања у Банци су заснована на одговарајућим законским прописима (првенствено Закон о банкама и Закон о привредним друштвима).

Надлежности и овлашћења свих органа Банке (Скупштина акционара, Управни одбор, Извршни одбор, Одбор за ревизију, Одбор за управљање активом и пасивом, Кредитни одбор), су заснована на одговарајућим законским прописима и дефинисана су интерним актима (Уговор о оснивању, Статут Банке, пословници о раду органа Банке и другим интерним актима).

Банка у свом пословању, у складу са Одлуком Извршног одбора Банке бр. 8373 од 09.04.2013. године, примењује Кодекс корпоративног управљања Привредне коморе Србије („Сл. гласник РС“, бр. 99/2012), који је усвојила Скупштина Привредне коморе Србије.

Правила корпоративног управљања имплементирана су кроз интерна акта Банке и у самој примени истих не постоје одступања.

Кодексом корпоративног управљања успостављени су принципи корпоративне праксе према којима се, у пословању, понашају и придржавају носиоци корпоративног управљања Банке. Циљ Кодекса је увођење добрих пословних обичаја у области корпоративног управљања, равноправан утицај свих заинтересованих страна, постојећих и потенцијалних акционара, запослених, клијената, органа Банке, државе и др. Конечан циљ је обезбеђење дугорочног и одрживог развоја Банке.

Текст Кодекса корпоративног управљања је објављен на интернет страници Банке (www.kombank.com/sr/o-nama/korporativno-upravljanje).

Опис промена у пословним политикама друштва

У току 2020. године Банка није вршила промене у документу Пословна политика.

Пословном политиком утврђују се основна начела пословања и дефинишу послови које Банка обавља у циљу испуњења пословних резултата и приоритета дефинисаних важећом Стратегијом и бизнис планом Банке, а која је заснована на:

- положају Банке на финансијском тржишту и стеченом поверењу клијената у Банку,
- пројекцијама основних параметара макроекономске политике и
- развојним циљевима Банке.

Пословна политика Банке је усаглашена и са Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом управљања капиталом, као и са политикама управљања појединачним ризицима.

Банка послује самостално, по тржишним принципима, уз примену начела ликвидности, профитабилности и сигурности, уз поштовање закона, других прописа и општих принципа банкарског пословања у остваривању својих циљева на друштвено одговоран начин, у складу са темељним вредностима и пословном етиком.

Кодекс понашања и професионалне етике Банке

Банка у свом раду примењује и Правила понашања и професионалне етике Комерцијалне банке - Кодекс. Наведеним документом се утврђују општи етички принципи и обавезујућа правила професионалног понашања. Циљ Кодекса је представљање достигнутог стандарда добре банкарске праксе и основних принципа и правила пословне етике у форми обавезних правила понашања.

Поштовање правила и принципа из Кодекса представља предуслов за обављање пословних активности у духу пословног морала, добрих пословних обичаја и начела савесности и поштења. Примена Кодекса доприноси очувању изграђене репутације Банке, стварању и одржавању поверења у сигурност Банке и остваривању заједничких интереса запослених банке и клијената.

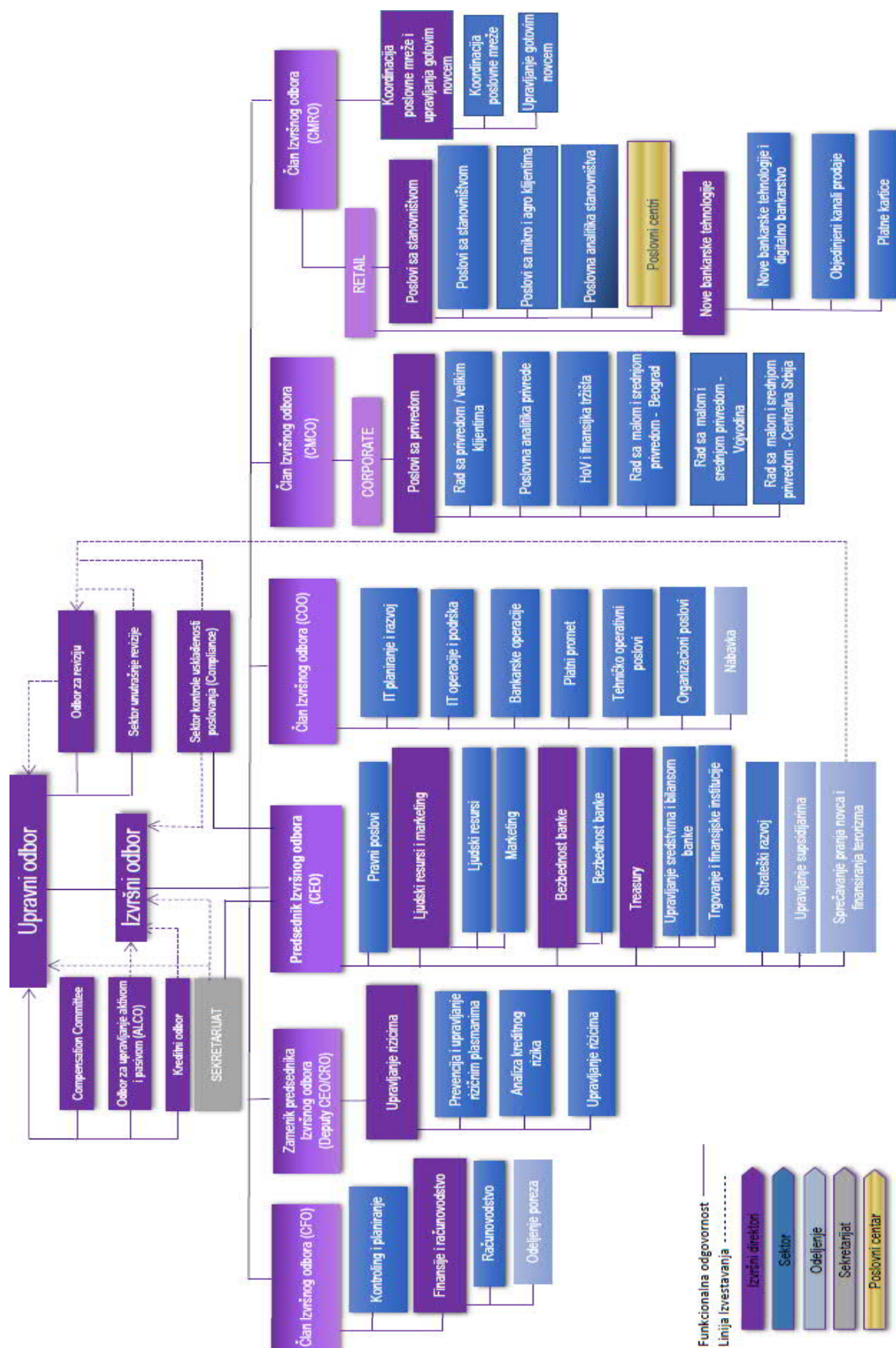
Одговорност за примену Кодекса имају сви запослени, чланови органа управљања, сва друга лица ангажована по основу уговора за обављање послова у Банци.

Понашање у складу са стандардним принципима пословне етике подразумева поштовање начела:

- законитост пословања,
- савесност и поштење,
- стручност и професионалност,
- поштовање и поверење,
- једнак третман и информисање клијената,
- равноправност и приватност.

4.5. Организациона структура Банке

Напомена: Организациона шема Банке на дан 31.12.2020.

5. ОГРАНЦИ БАНКЕ

У складу са новом организацијом пословне мреже, која је у пуној примени од марта 2018. године, Банка своје пословне активности обавља кроз мрежу Пословних центара, једне филијале и мреже експозитура, чији се број мења и прилагођава тржишним потребама, Сектора за рад са малом и средњом привредом (Београд, Војводина и Централна Србија), Сектора за рад са привредом-великим клијентима. Пословање се, у току 2020. године, обављало у Центри банке у Београду, 6 Пословних центара (намењених за рад са физичким лицима), 203 експозитуре и Филијали Косовска Митровица (за пословање на територији Косова и Метохије), 3 Сектора за

рад са малом и средњом привредом (Београд, Централна Србија, Војводина, намењених за рад са привредним клијентима) и Сектору за рад са великим клијентима-Београд.

Банка има и три зависна друштва који заједно чине Групу Комерцијална банка а.д., Београд и то:

1. Комерцијална банка а.д., Подгорица у Републици Црној Гори (100% власништва),
2. Комерцијална банка а.д., Бања Лука у Босни и Херцеговини (99,998% власништва) и
3. КОМБАНК ИНВЕСТ а.д., Београд, друштво за управљање УЦИТС фондом (100% власништва).

Комерцијална банка ад Бања Лука

-163 запослених,
-19 организационих делова
(10 филијала и 9 агенција).

Комерцијална банка ад Подгорица

-148 запослених,
-10 организационих делова
(9 филијала и 1 експозитура).

КомБанк Инвест ад Београд

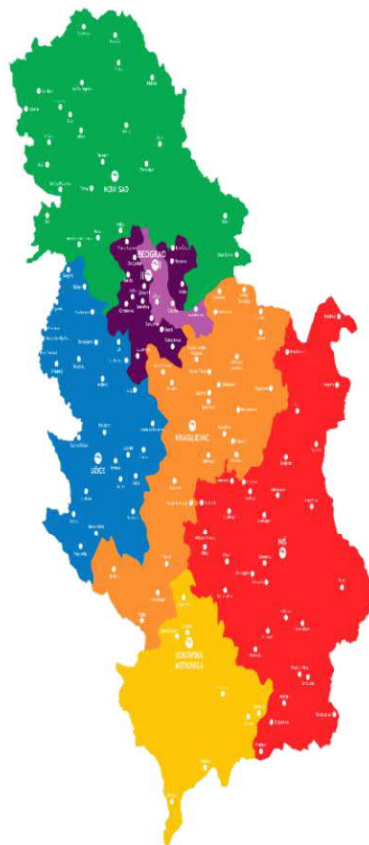
-5 запослених.

5.1. Регионални распоред пословне мреже Банке

ПОСЛОВНА МРЕЖА БАНКЕ

	ПОСЛОВНИ ЦЕНТРИ	СЕДИШТЕ
1.	ПЦ Београд 1	Трг Политике 1, Београд
2.	ПЦ Београд 2	Трг Политике 1, Београд
3.	ПЦ Крагујевац	Моше Пијаде 2, Пожаревац
4.	ПЦ Ниш	Епископска 32, Ниш
5.	ПЦ Нови Сад	Булевар ослобођења 88, Нови Сад
6.	ПЦ Ужице	Петра Ћеловића 4, Ужице
	ФИЛИЈАЛА	СЕДИШТЕ
1.	Косовска Митровица	Чика Јовина 11, Косовска Митровица
	СЕКТОРИ	СЕДИШТЕ
1.	Сектор за рад са привредом-великим клијентима	Светогорска 42-44, Београд
2.	Сектор за рад са малом и средњом привредом-Војводина	Булевар ослобођења 88, Нови Сад
3.	Сектор за рад са малом и средњом привредом-Београд	Светогорска 42-44, Београд
4.	Сектор за рад са малом и средњом привредом-Централна Србија	Светогорска 42-44, Београд

Након спроведене реорганизације пословне мреже у 2017. години, као и после анализе ефеката реализованих измена на пословање, Банка је почетком 2018. године спровела додатне промене у пословној мрежи. У марту 2018. године извршена је нова измена организације у оквиру пословне функције Привреде када су формално уместо Пословно корпоративних центара формирани Сектори за рад са малом и средњом привредом Београд, Централна Србија и Војводина. Суштински измена је обухватила функционално спајање послова продаје и кредитне анализе у оквиру истог организационог облика (Сектора за рад са малом и средњом привредом Београд, Централна Србија и Војводина). У 2020. години није било измена организације у оквиру пословне функције Привреде.

Услед чињенице да велики број клијената Банке још увек жели традиционалну услугу, односно директан однос са Банком и запосленима у експозитурама, задржана је разграната пословна мрежа. Пословање у сегменту становништва, у току 2020. године, Банка је обављала у 203 експозитуре по чему смо лидер на тржишту. Клијентима је доступно 284 банкомата и око 13.400 ПОС терминала, по чему смо такође, били један од лидера на тржишту. Банка је наставила са активностима побољшања корисничког искуства унапређењем изгледа експозитура, пресељењем у нове просторије, прилагођавањем/оптимизацијом радног времена и сл.

5.2. Значајни послови са повезаним лицима

Укупна изложеност према лицима повезаним с Банком, на дан 31. децембра 2020. године износила је РСД 1.508,4 милиона, што је у односу на регулаторни капитал од РСД 68.219,7 милиона представљало 2,2% (максимална дозвољена вредност укупних пласмана свим лицима повезаним с Банком по Закону о банкама износи 25% капитала Банке).

Највећа појединачана изложеност према лицима повезаним с Банком (у складу са методологијом НБС за приказ изложености према лицима повезаним с Банком), на дан 31. децембра 2020. године је изложеност у износу од РСД 844,1 милион односно 1,2% регулаторног капитала Банке. Даљи приказ односа Банке са повезаним лицима може се видети у тачки повезана лица у Напоменама уз финансијске извештаје.

6. ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ И РЕЗУЛТАТИ ПОСЛОВАЊА БАНКЕ У 2020. ГОДИНИ

6.1. Увод

Пословање Банке у 2020. години обележено је завршетком активности повезаним са процесом приватизације Банке. Након што је у фебруару 2020. године потписан Уговор између Републике Србије и Нове Љубљанске банке д.д. Љубљана, Словенија, о купопродаји 83,23% обичних акција Комерцијалне банке а.д. Београд, од марта 2020. године започео је „closing process“, процес преузимања (аквизиције) Банке који је успешно завршен 30.12.2020. године. Менаџмент Банке је поред активности везаних за процес приватизације, као кључне циљеве имао очување сигурног, стабилног и профитабилног пословања. Кључни задатак менаџмента Банке био је на управљању ризицима у пословању, а посебно кредитном ризику, а у циљу постизања квалитетног кредитног портфолија у датим условима. Политика менаџмента Банке ка издвајању дела оствареног добитка у резерве, у претходним годинама, омогућила је сигурност пословања увећавањем капитала и показатеља адекватности капитала Банке што се у условима пандемије COVID-19 показало као исправна политика.

Остварени нето приходи од камата у току 2020. године су мањи у односу на 2019. годину као и нето приходи од накнада и провизија. Мањи износ прихода од камата је последица нижих активних каматних стопа на тржишту, посебно камата на хартије од вредности, док је висина расхода под утицајем раста депозита које је Банка прикупила у претходном периоду.

Остварени нето приход по основу накнада и провизија под утицајем је мањих прихода од накнада по основу платног промета и платних картица услед пандемије вируса COVID-19.

Пандемија вируса COVID-19 утицала је на финансијски резултат и положај Банке, поред осталог, тако што је онемогућила спровођење дела активности на оптимизацији структуре активе (смањење некамотоносне активе), односно утицала је на примену конзервативније политике обезвређења кредитних пласмана.

На резултате пословања Банке у 2020. години, као и целог сектора, утицало је доношење низа одлука Народне банке Србије и Владе које су имале за циљ да олакшају дужницима измирење обавеза према финансијским организацијама.

Билансна сума

На крају 2020. године, билансна сума Банке (нето актива), достигла је износ од РСД 459.427,7 милиона (ЕУР 3,9 милијарди) и повећана је 6,3% у односу на крај 2019. године. И током претходне године фокус пословања Банке је био на очувању пословања, профитабилности, одржавању и даљем унапређењу квалитета кредитног портфолија. Такође, менаџмент Банке је у ванредним околностима присутне пандемије COVID-19 радио на изналажењу нових извора прихода и ефективнијем упосљавању расположивих средстава.

Извори средстава

И током 2020. године, као и претходних година, упркос пандемији COVID-19 и ванредном стању настављен је стабилан раст девизне штедње становништва од ЕУР 46,9 милиона што представља главни извор средстава Банке. Укупни депозити становништва су расли и током 2020. године и повећани су за РСД 28.784,1 милион у односу на 2019. годину. Депозити правних лица забележили су смањење за РСД 113,9 милиона у односу на крај 2019. године. Депозити банака и других финансијских организација, на крају 2020. године, повећани су за РСД 8.968,5 милиона у односу на крај 2019. године.

Износ обавеза Банке по основу примљених кредитних линија на крају 2020. године износи РСД 977,2 милиона и у односу на стање на крају 2019. године смањен је за РСД 449,6 милиона. Банка нема субординираних обавеза у билансу на крају 2020. године.

Пласмани

У току 2020. године, Банка је забележила пад кредита привреди у износу од РСД 2.671,3 милиона. У сегменту пословања са становништвом остварен је раст кредита у износу од РСД 9.528,7 милиона. У структури нето стања кредита на крају посматране године доминирају стамбени и готовински кредити. Банка је и током 2020. године расположиви део ликвидних средстава пласирала у хартије од вредности. На дан 31.12.2020. године пласмани средстава у хартије од вредности износе РСД 153.776,3 милиона, што представља повећање од РСД 15.306,8 милиона односно 11,1% у односу на крај 2019. године.

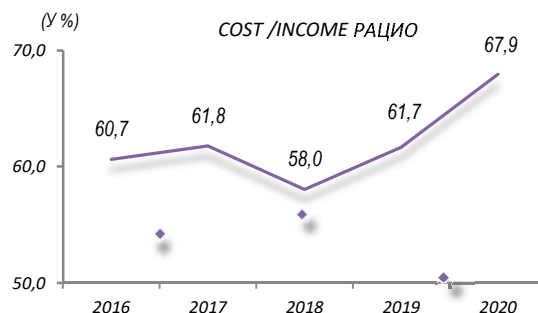
Профитабилност

И поред пандемије COVID-19 и отежаних услова пословања, Банка је на крају 2020. године остварила позитиван резултат, добитак пре пореза у износу РСД 4.192,8 милиона. Остварени резултат представља смањење од РСД 4.075,8 милиона у односу на 2019. годину. Наведено смањење, у значајној мери, резултат је забележених расхода по основу обезвређења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха.

Cost/Income рацио на крају 2020. године износио 67,9% и у односу на 61,7% на крају 2019. године, показује тенденцију повећања углавном због повећања оперативних расхода. Висина оперативних расхода под утицајем је повећања износа трошкова зарада, накнада зарада и осталих личних расхода (услед признатих обавеза по годишњим наградама запосленима на терет оперативних трошкова 2020. године).

Раст висине оперативних трошкова уз нешто ниже приходе од камата и накнада резултирао је растом Cost/Income рациа на крају 2020. године.

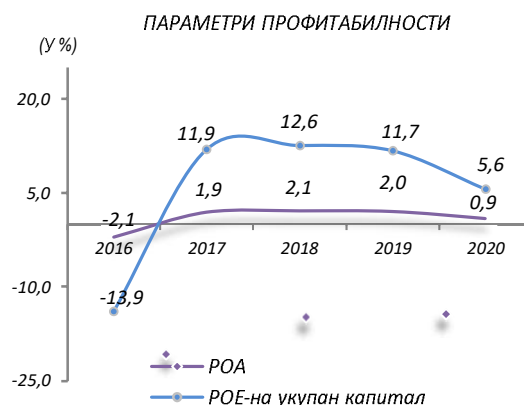
У току 2020. године остварени добитак по основу камата износи РСД 12.069,3 милиона и представља пад од 4,3% у односу на исти период 2019. године. Висина прихода од камата под утицајем је нижих активних каматних стопа на тржишту посебно, нижих каматних стопа на хартије од вредности.

У току 2020. године забележен је благи пад активних каматних стопа док су пасивне каматне стопе остале стабилне и на нивоу из 2019. године. Остварена је каматна маржа на укупну активу од 2,7%.

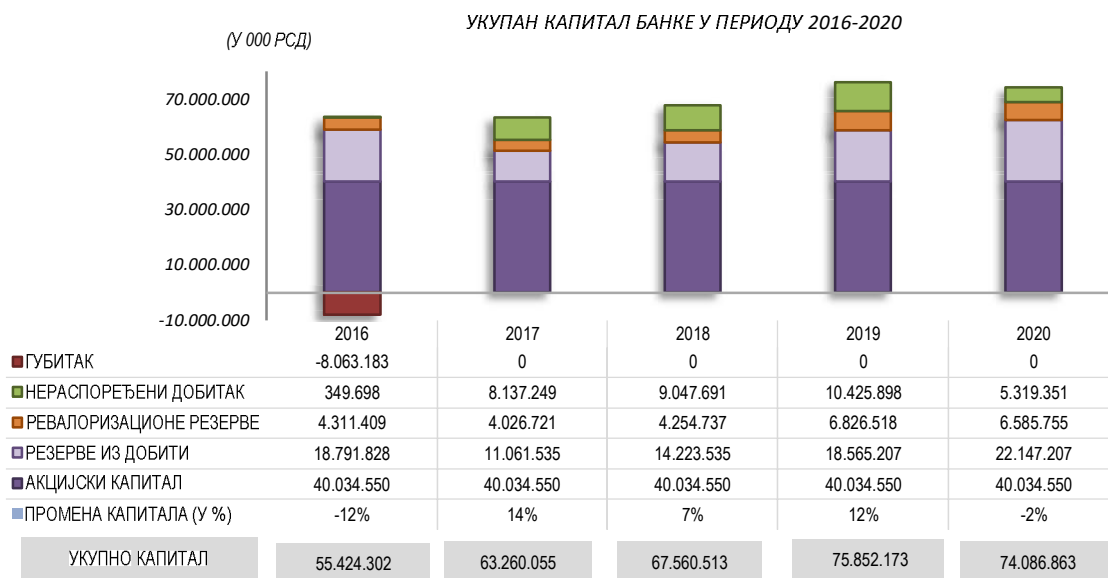

Добитак од накнада и провизија, остварен у току 2020. године износи РСД 4.875,4 милиона и бележи смањење од 8,5% у односу на исти период 2019. године. На висину прихода од накнада значајан утицај имао је изостанак дела прихода од накнада из послова платног промета и послова са платним картицама (због пандемије вируса COVID 19).

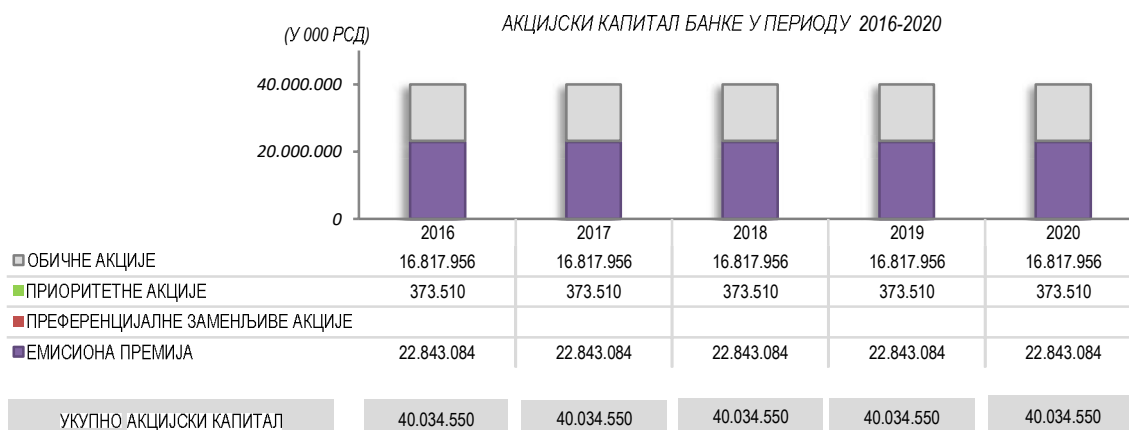

Због измењених услова пословања у 2020. години остварене су ниже вредности ROA и ROE од остварених вредности у 2019. години.

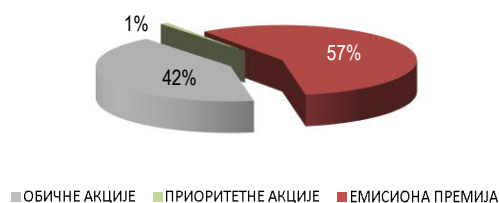
Капитал Банке

На крају 2020. године, укупан капитал Банке, износи РСД 74.086,9 милиона и смањен је 2,3% у односу на крај 2019. године. Висина капитала на крају 2020. године под утицајем је и расподеле добитка из 2019. године. Наведеном расподелом је део добитка из 2019. године распоређен на дивиденде власницима обичних и преференцијалних акција. У периоду од 2011. до 2020. године укупан капитал Банке је повећан 67,3%. У истом периоду, акцијски капитал је повећан 40,7% односно РСД 11.572,0 милиона. Банка је у дужем временском периоду знатан део оствареног добитка распоређивала у резерве за процењене губитке у циљу одржавања сигурности у пословању и адекватности капитала, односно за заштиту акционарског капитала од евентуалних губитака као и за повећање капитала. Банка је у току последњих пет година из оствареног добитка и по основу ревалоризације, најпре повећавала укупне резерве да би их и делимично искористила за покриће губитака забележених на крају 2015. и 2016. године. На крају 2020. године резерве из добити су повећане у односу на 2019. годину за РСД 3.582,0 милиона. Заједно са ревалоризационим резервама, укупне резерве Банке су повећане РСД 3.341,2 милиона у односу на 2019. годину.

Обичним (редовним) акцијама Банке се тргује на „Стандард листингу“ од 2010. године, док се приоритетним акцијама тргује на „Open market“ тржишту Београдске берзе. Током 2014. године извршена је конверзија преференцијалних замењивих акција у обичне акције и од тада није било промена у структури акцијског капитала. Банка на дан 31. децембар 2020. године има 16.817.956 обичних (редовних) акција и 373.510 приоритетних (преференцијалних) акција појединачне номиналне вредности РСД 1.000,00.

СТРУКТУРА АКЦИЈСКОГ КАПИТАЛА НА ДАН
31.12.2020.

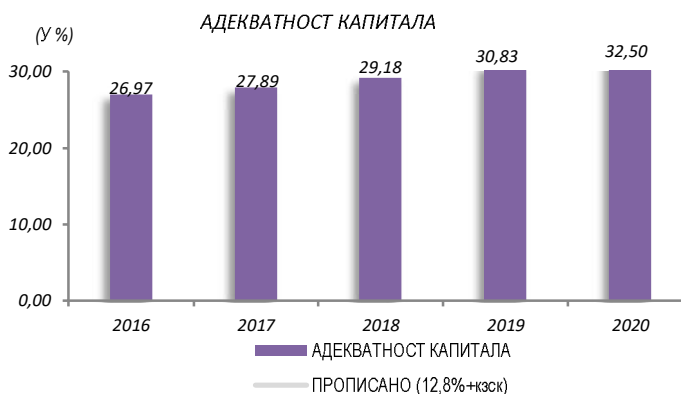
Акционари Банке (са учешћем преко 5%) на дан 31. децембар 2020. године су:

АКЦИОНАРИ	ОБИЧНЕ АКЦИЈЕ	% УЧЕШЋА	ПРИОРИТЕТНЕ АКЦИЈЕ	% УЧЕШЋА	УКУПНО АКЦИЈЕ	% УЧЕШЋА У АКЦИОНАРСКОМ КАПИТАЛУ
НЛБ д.д. Словенија	13.997.686	83,23	0	0,00	13.997.686	81,42
ОСТАЛИ	2.820.270	16,77	373.510	100,00	3.193.780	18,58
УКУПНО	16.817.956	100,00	373.510	100,00	17.191.466	100,0

Нова Љубљанска банка д.д. Љубљана, Словенија је 30.12.2020. године завршила процес преузимања Комерцијалне банке а.д. Београд. Наведеног дана је извршено потписивање Уговора о преносу акција Комерцијалне банке а.д. Београд између Републике Србије и Нове Љубљанске банке д.д. Љубљана, Словенија.

Адекватност капитала

На крају 2020. године показатељ адекватности капитала Банке, поред и даље значајних вредности резервисања, износи 32,50%, што показује да је Банка задржала адекватну капитализованост. И током 2020. године, пандемије COVID-19, отежаних услова привређивања, рада запослених од куће, Банка је испунила све параметре пословања прописане Законом о банкама, и испунила све обавезе, што је поуздан индикатор стабилног и сигурног пословања.

Показатељи пословања прописани законом

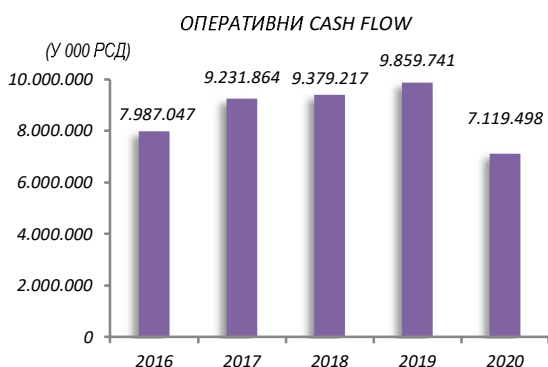
Р.Б.	ОПИС	ПРОПИСАНО	2020.	2019.	2018.	2017.	2016.
1.	ПОКАЗАТЕЉ АДЕКВАТНОСТИ КАПИТАЛА (КАПИТАЛ / РИЗИЧНА АКТИВА); *ЗАХТЕВ ЗА КОМБИНОВАНИ ЗАШТИТНИ СЛОЈ КАПИТАЛА	МИН 12,8%+кзск*	32,50%	30,83%	29,18%	27,89%	26,97%
2.	ПОКАЗАТЕЉ УЛАГАЊА У ЛИЦА КОЈА НИСУ У ФИНАНСИЈСКОМ СЕКТОРУ И ОСНОВНА СРЕДСТВА	макс 60%	11,53%	13,05%	13,18%	14,96%	17,47%
3.	ПОКАЗАТЕЉ ВЕЛИКЕ ИЗЛОЖЕНОСТИ БАНКЕ	макс 400%	2,21%	26,62%	39,77%	34,96%	38,48%
4.	ПОКАЗАТЕЉ ДЕВИЗНОГ РИЗИКА	макс 20%	1,95%	1,98%	1,87%	4,40%	2,96%
5.	ПОКАЗАТЕЉ ЛИКВИДНОСТИ (месечни, последњи дан у месецу)	мин 0,8	4,06	4,08	3,86	4,30	2,86

Напомена: У складу са регулативом НБС, Банка обрачунава заштитни слој за очување капитала, заштитни слој капитала за системски значајне банке и заштитни слој капитала за структурни системски ризик.

Оперативни cash-flow

Оперативни cash-flow, на крају 2020. године у односу на исти период 2019. године, смањен је за РСД 2.740,2 милиона односно смањен је за 27,8%. У условима проглашеног ванредног стања, пандемије COVID-19, измењених услова пословања, у посматраном периоду забележен је пад прилива од камата за РСД 2.227,2 милиона односно пад за 15,6%. Приливи од накнада у истом периоду забележили су пад од РСД 399,8 милиона односно пад за 5,6%. На страни одлива готовине из пословних активности, исплате по основу накнада су реализоване у већем обиму за РСД 132,1 милион у току 2020. године.

6.2. Пословање са привредом

Тржиште-основне тенденције

Пословање Пословне функције Привреда у 2020. години било је, у значајној мери, под утицајем проглашеног ванредног стања и рестриктивних мера у Републици Србији због пандемије вируса COVID-19.

У 2020. години настављен је тренд снижавања динарских каматних стопа као последица снижавања рефрентне каматне стопе НБС, док је дошло до стабилизације каматних стопа код кредита са девизним знаком.

Стандарди банака за новоодобрене кредите привреди остали су непромењени и у 2020. години и то првенствено за мала и средња предузећа, као и за велика предузећа.

Посматрано према рачности и валути, незнатно ублажавање стандарда је присутно код краткорочног и дугорочног динарског кредитирања привреде, као и краткорочног кредитирања привреде у девизном знаку.

У 2020. години дошло је до раста нивоа кредита привреде. На нивоу банкарског сектора ниво кредита виши је у односу на крај 2019. године (укупно привредна друштва, јавна предузећа и локални ниво власти забележи су раст за 11,7%, односно РСД 154,1 милијарди).⁸⁶

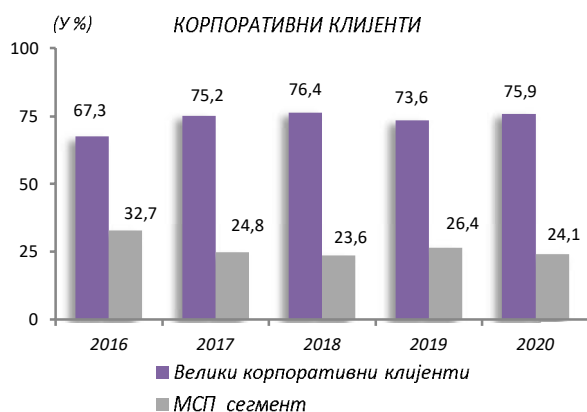
Кредити⁸⁷ - пословање Банке

Реализација новоодобрених кредита у 2020. години нижа је за 20% у односу на 2019. годину. У односу на почетак године у сегменту великих корпоративних клијената остварена је незнатно нижа реализација, док се у истом периоду бележи пад у МСП сегменту. Билансни портфолио је у паду за 6,4% у односу на почетак године, а у структури портфолија дошло је до раста учешћа великих корпоративних клијената са 73,6% (на крају 2019. године) на 75,9%.

⁸⁶ НБС, Консолидовани биланс банкарског сектора, новембар 2020..
⁸⁷ Позиција датих кредита не укључује остале пласмане

СТРУКТУРА КЛИЈЕНАТА НА ДАН 31.12.2020..

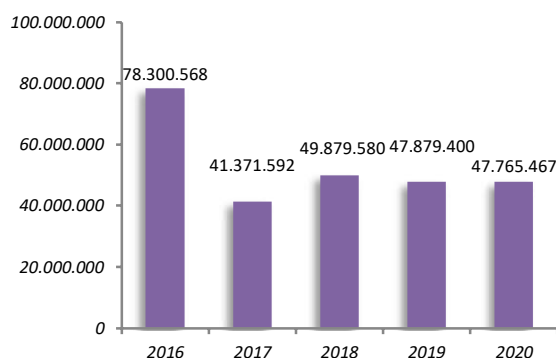
Просечно пондерисане каматне стопе на исплаћене кредите у РСД у 2020. години су на приближно истом нивоу, док су стопе у ЕУР на нешто вишем нивоу у односу на исплаћене кредите у 2019. години.

Каматна стопа на кредите индексиране у ЕУР је и даље нижа у односу на кредите у динарима што је у условима стабилног курса био опредељујући фактор тржишта за већом тражњом кредита са валутним знаком у односу на динарске кредите. Од укупног износа реализованих кредита у 2020. години 19% је реализовано у динарима, док је 81% реализовано кроз кредите са валутним знаком у ЕУР. Сходно томе, у 2020. години дошло је до раста учешћа динарских кредита у укупном портфолију.

У погледу конкуренције током 2020. године, најактивније су биле Banca Intesa a.d. Beograd, UniCredit banka Srbija a.d. Beograd, Raiffeisen banka a.d. Beograd, OTP banka a.d. Beograd.

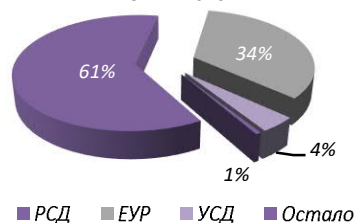
Депозити⁸⁸

Високо учешће трансакционих депозита од 80% укупних депозита привреде резултира нижим расходима од камате и позитивно утиче на пословни резултат Банке.

(у 000 РСД) **ДЕПОЗИТИ ПРИВРЕДЕ**

Напомена: На крају 2017. године РСД 11,2 милијарде депозита микро клијената је пренето из привреде у становништво због чега се податак разликује од податка из претходног годишњег извештаја; висина депозита привреде на крају 2016. године под утицајем је једног појединачног депозита.

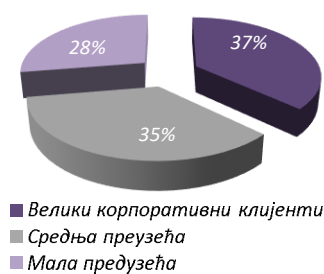
ВАЛУТНА СТРУКТУРА ДЕПОЗИТА НА ДАН 31.12.2020.

⁸⁸ Позиција депозити не укључује остале обавезе и средства примљена кроз кредитне линије

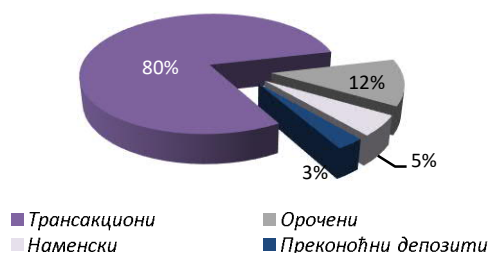

СТРУКТУРА ДЕПОНЕНАТА НА ДАН 31.12.2020.

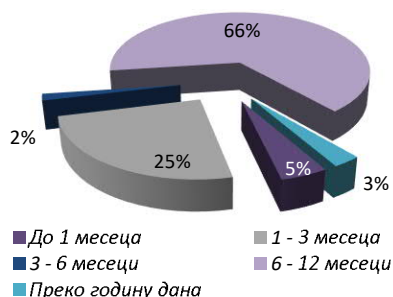

Наротена: Приказ структуре депонената урађен је на основу интерне сегментације клијената.

РОЧНА СТРУКТУРА ДЕПОЗИТА НА ДАН 31.12.2020.

РОЧНА СТРУКТУРА ОРОЧЕНИХ ДЕПОЗИТА НА ДАН 31.12.2020.

6.3. Пословање са становништвом

Пословање Пословне функције Становништва у 2020. години било је, у значајној мери, под негативним утицајем проглашеног ванредног стања и опште здравствене ситуације због пандемије вируса COVID-19.

Најважнији циљеви пословања били су:

- очување клијентске базе и портфолиа од негативних последица пандемије спровођењем мораторијума на отплату обавеза, у складу са Одлуком о

привременим мерама за очување стабилности финансијског система Народне банке Србије;

- заштита здравља клијената и запослених, уз обезбеђивање континуитета рада са смањеним капацитетом пословања. Експозитуре су радиле са скраћеним радним временом, мањим бројем запослених, а 40 експозитора је током ванредног стања било привремено затворено.

Без обзира на сва ограничења, Банка је за време ванредног стања успела да на одговарајући начин пружи услугу свим клијентима којима је иста била потребна. Нормализација пословања је почела 11.05.2020. године.

Кредити

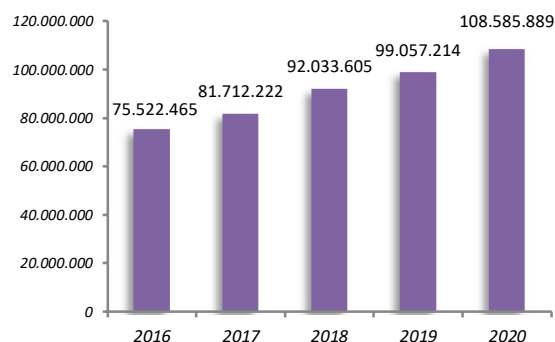
Реализација кредита је доживела експанзију, поготово у микро бизнис и агро сегменту, где је Банка адекватно искористила и програме кредитирања из Гарантне шеме Владе Републике Србије и субвенционисане пољопривредне кредите у сарадњи са Министарством пољопривреде.

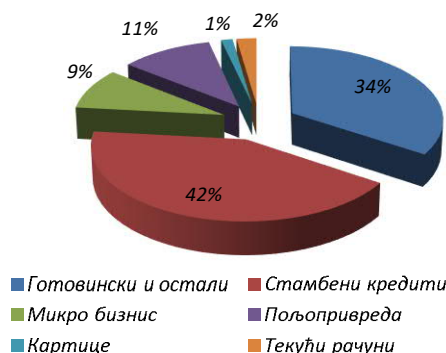
У сегменту пољопривредних субвенционисаних кредита Банка је била уверљиво прва на тржишту са учешћем од 37% у броју кредита и 24% у износу кредита. Учешће у микро бизнис кредитима из Гарантне шеме такође је респектабилно, око 10% у броју и износу.

Уз све наведене изазове, нето стање пласмана становништву порасло је за РСД 9,5 милијарди у односу на стање са почетка године.

У структури нето стања учешће стамбених кредита износи 42%, а учешће осталих производа је 58%.

(У 000 РСД) КРЕДИТИ СТАНОВНИШТВУ-нето стање

СТРУКТУРА НЕТО СТАЊА ПЛАСМАНА НА ДАН
31.12.2020.

основни текући рачун, од око 14%, у односу на крај 2019. године. Од укупног броја „Сет рачуна“, 12% је „Старт сетова“ намењених најмлађим клијентима што чини основу за сигурно пословање у будућности, чиме Банка дугорочно развија клијентску базу. Благо је повећан број дебитних и кредитних картица.

У микро бизнис сегменту Банка бележи повећање „Сет рачуна“ за око 7% у односу на 2019. годину. Посебно истичемо да више од 15.000 микро клијената редовно користе електронске сервисе Банке.

Депозити⁸⁹ - пословање Банке

Стање депозита, упркос свим изазовима, на дан 31.12.2020. године веће је за РСД 28.784 милиона у односу на почетак године.

Остали производи

Банка у сегменту Становништва поседује респектабилну базу од 1,3 милиона клијената. У најважнијем сегменту, физичким лицима са редовним примањима преко текућег рачуна, Банка има 422.000 клијената, уз остварени раст од почетка 2020. године. Клијенти са редовним примањима представљају један од најзначајнијих сегмената пословања са становништвом и основа су за раст кредитне активности, а посебно за дозвољена прекорачења по текућем рачуну, пошто су иста најпрофитабилнији производ, а користи их сваки четврти клијент. Банка је забележила повећање броја клијената који користе „Сет рачун“, као квалитетнији производ у односу на

Електронско банкарство физичких лица

Банка кроз електронске канале на крају децембра 2020. године за физичка лица пружа услугу за више од 231.000 јединствених клијената.

Константан раст корисника је настављен и у последњем кварталу 2020. године, где је „мБанк“ канал имао повећање корисника за 41% на годишњем нивоу.

На „еБанк“ каналу раст броја корисника закључно са четвртим кварталом 2020. године је износио 14% на годишњем нивоу.

Раст броја корисника електронских канала последица је интензивних активности пословне мреже на анимирању клијената с обзиром на бројне повољности које „еБанка“ и „мБанка“ омогућавају.

Број трансакција је значајно порастао на „мБанк“ каналу, већи је за 90% у односу на прошлу годину.

На „еБанк“ каналу број трансакција је, у односу на 2019. годину, порастао за 4%.

Пословна мрежа

Пословање у сегменту становништва Банка је обављала у 203 експозитуре по чему смо лидер на тржишту. Клијентима је доступно 284 банкомата и око 13.400 ПОС терминала, по чему смо такође један од лидера на тржишту. Имајући у виду потребе клијената, Банка је наставила са активностима побољшања корисничког искуства унапређењем изгледа експозитура, пресељењем у нове просторије, прилагођавањем/оптимизацијом радног времена и слично.

⁸⁹ Позиција депозити не укључује остале обавезе и средства примљена кроз кредитне линије

Профитабилност

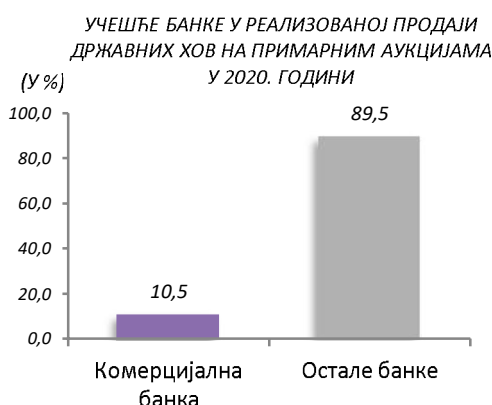
Без обзира на све изазове у пословању изазване пандемијом вируса COVID-19 и ванредним стањем, пословање са становништвом у 2020. години остварило је укупне нето приходе од камата и накнада у износу од РСД 9.760 милиона. Сачуван је квалитет кредитног портфолиа и база клијената, што ће довести до још већих нето прихода у будућности.

6.4. Управљање средствима

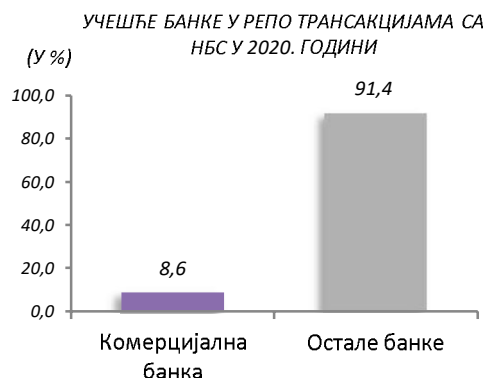
Полазећи од стратешке оријентације Банке, активност пословне функције Трезор усмерена је на активно управљање средствима и ликвидношћу уз обезбеђење несметаног функционисања Банке и задовољење пословних потреба клијената.

Окружење у коме је функција Трезора пословала обележено је снижавањем референтне каматне стопе (РКС) током 2020. године са 2,25% на 1,00%, стабилизацијом каматних стопа на релативно ниском нивоу, трендом пада приноса на домаће државне хартије од вредности и негативним каматним стопама на ЕУР и ЦХФ на ино тржиштима, што је имајући у виду расположива средства, представљало веома значајан изазов у управљању ликвидношћу.

У 2020. години, ликвидносна позиција Банке била је стабилна, а ликвидна средства пласирана су претежно у државне хартије од вредности Републике Србије.

Високо учешће Банке на примарним аукцијама државних хартија од вредности Републике Србије било је праћено и активним учешћем на секундарном тржишту, док је имајући у виду рочну структуру извора, највећи део краткорочне динарске ликвидности био пласиран кроз краткорочне пласмане на међубанкарском тржишту и кроз операције са Народном банком Србије.

У укупном пословању са клијентима, овлашћеним мењачима и другим банкама на међубанкарском девизном тржишту остварен је мањи обим трансакција купопродаје за 24,53% у односу на претходну годину пре свега као резултат утицаја пандемије COVID-19.

Стратегија функције Трезора у наредном периоду биће фокусирана на опрезно упошљавање ликвидних средстава у безризичне и нискоризичне финансијске инструменте.

6.5. Резултати пословне функције Нове банкарске технологије са њеним посебним деловима

Тржиште – основне тенденције

Пандемија узрокована вирусом COVID-19 значајно је утицала на финансијске потребе клијената, на начин на који ступају у однос са Банком, као и на сам рад запослених.

Контакт центар Банке, дигитална експозитура Одељења за подршку при електронској банци су радили у пуном капацитету како би одговорили на све потребе клијената. Остварено је преко 427 хиљада гласовних интеракција и око 177 хиљада писаних интеракција са клијентима.

У циљу превазилажења последица проузрокованих пандемијом COVID-19 Банка је као прихватилац учинила додатни напор укидањем фиксних накнада за коришћење ПОС терминала како би мањим трговцима омогућила да задрже ПОС терминале и тако обезбеде безготовинска плаћања платним картицама као препорученим методом плаћања у епидемиолошкој ситуацији.

Последњих година НБС је спровела значајне реформе платног система чији ефекти су почели да дају резултате. Коришћење националне картичне шеме и подржавање домаћег картичног брэнда „Дине“ довело је до повећања броја корисника „Дина“ картица и повећања броја виртуелних продајних места која прихватају „Дина“ картице. Омогућена је и употреба „Дина“ картице без провизије на шалетрима Управе за трезор по основу плаћања пореза и доприноса грађана као и за измиривање других обавеза према корисницима јавних средстава.

Платни систем за инстант плаћања као вишефазни пројекат настављен је и током 2020. године, па је омогућено инстант плаћање на продајном месту трговца и плаћање рачуна скенирањем QR кода.

Према последњим доступним статистичким подацима на тржишту Србије у трећем тромесечју 2020. године, настављен је тренд раста корисника електронских услуга и електронског плаћања. Пандемија је приморала клијенте који су се опирали употреби електронских канала да усвоје

дигиталне методе плаћања што је додатно допринело расту активности тржишта.

- Број корисника интернет плаћања бележи повећање од 13,1% у односу на трећи квартал 2019. године и бројио је преко 3,0 милиона корисника интернет плаћања на крају трећег квартала 2020. године;
- Број корисника мобилног плаћања је у истом периоду порастао за 25,3% и на крају трећег квартала 2020. године бројио је преко 2,0 милиона корисника;
- Платне трансакције инициране електронским путем бележе у прва три квартала раст од 2,6% за интернет банкарство и 45,9% за мобилно банкарство у односу на исти период 2019. године;
- Пружаоци платних услуга прихватили су платне трансакције на преко 95,0 хиљада ПОС терминала што представља повећање од 5,9% у односу на трећи квартал 2019. године, док је број виртуелних продајних места порастао за 54,9%, а број банкомата за 2,3%;
- Платне трансакције куповине робе и услуга путем интернета порасле су за 61,8% посматрано укупно за све финансијске инструменте који омогућавају интернет плаћања;
- Трансакције уплате и исплате готовог новца настављају тренд пада од -21,6% за уплате на платни рачун и -14,8% за исплате са платног рачуна додатно потврђујући повећање преференције ка безготовинском начину плаћања.

6.5.1. Развојне активности дигиталног банкарства Банке

Упркос вандредним околностима проузрокованим пандемијом вируса COVID-19, што је за последицу имало реорганизацију редовних пословних активности и реалокацију запослених на рад од куће, кључни планирани пројекти су успешно реализовани.

Банка је међу првима добила дозволу за пружање инстант плаћања на продајном месту трговца и омогућила прихватање инстант плаћања на својој прихватној мрежи ПОС терминала као и иницирање плаћања кроз апликацију за мобилно банкарство.

У оквиру истог пројекта за мале трговце који не испуњавају потребне услове за ПОС уређаје омогућена је и мобилна апликација за

прихватање истант плаћања која је развијена од стране Привредне коморе Србије.

У поступку развоја извршене су дораде на апликацији за мобилно банкарство како би се омогућило плаћање путем QR кода, затим дораде на софтверу ПОС терминала трговца и на трговачкој апликацији. Омогућена је интеграција трговаца и процесирање трансакција и имплементирање су дораде на PGW. Након успешне пилот продукције, масовна продукција је омогућена клијентима од 19.03.2020. године.

Инициране су следеће фазе развојних пројеката које омогућавају прихватање истант плаћања на виртуелним продајним местима као и П2П трансфер новца преко апликације мобилног банкарства употребом „deer link“ технологије.

Покренут је пројекат интеграције дигиталне експозитуре „КОМЕЦЕНТРА“ са апликацијом за мобилно банкарство Банке, чиме ће се функционалности већ доступе на апликацији за интернет банкарство проширити на мобилни канал. Клијенти ће преко апликације мобилног банкарства моћи да аплицирају за готовински кредит, дозвољено прекорачење, аплицирају за картице и друге производе Банке.

Аналитичко предиктивни алат (CRM – „Customer Relationship Management“) је у марту 2020. године активиран на апликацији за мобилно банкарство за физичка лица, чиме су омогућене „RTDM“ поруке на још једном електронском каналу за физичка лица поред апликације за интернет банкарство. Крајем 2020. године завршен је развој и тестирање стабла одлучивања за „RTDM“ кампање за слање најбоље понуде микро правним лицима и предузетницима путем KOMBANK BIZ WEB апликације. Продукција се очекује у првом кварталу 2021. године.

У августу 2020. године је активиран „Self Learner“ модел који на основу историје прихватања/одбијања понуда и карактеристика клијента, а захваљујући напредној аналитици, предвиђа његово понашање. Предвиђања ће утицати на максимизирање продаје услуга и прозвода Банке корисницима дигиталних канала. Креирана су три основна модела за препознавање потреба клијената и њихово груписање у одређене категорије.

Испоручена је нова верзија мобилне апликације за физичка лица са интегрисаним CRM алатом и омогућеним плаћањем путем QR кода. На крају 2020. године кључни показатељи

перформанси електронских канала имали су одличне резултате:

- ✓ Повећан је број корисника електронског банкарства физичких лица за 11,2% у односу на претходну годину, као и одлазни промет и број трансакција (раст од 3,2%) електронског банкарства за физичка лица.
- ✓ Број корисника мобилне апликације за физичка лица је порастао за 40,8%, праћен растом броја трансакција од 90% и растом промета.
- ✓ Повећан је укупан број корисника електронског банкарства правних лица од 10,2%, док је број трансакција смањен у односу на прошлу годину, услед обустава пословања у априлу и мају, истовремено реализован промет је забележио благи раст.

Извршена је додатна аутоматизација процеса у дигиталној експозитури банке „КОМЕЦЕНТАР“. Остварен је рекордан број поднелих и реализованих захтева, највећи број реализованих захтева за кредитне производе односио се на дозвољено прекорачење, док је од некредитних производа највећа реализација на текућим рачунима физичких лица.

6.5.2. Развојне активности платних картица

- Покренута је маркетинг кампања са „MasterCard“ асоцијацијом у циљу повећања броја бизнис корисника, а самим тим и повећање промета по бизнис картицама. Кампања има за циљ да корисника упозна са могућностима које пружа коришћење картице и бенефитима које добија. Кампања има за циљ да стимулише корисника да узме картицу, направи трансакцију и за то добије поклон ваучер.
- Константна сарадња са маркетинг тимом „MasterCard“/„Visa“ и презентовање погодности корисницима „Master“ и „Visa“ картица на друштвеним мрежама Банке.
- Унапређен је систем заштите приликом куповине робе и услуга на интернету за кориснике MasterCard и VISA платних картица уз помоћ 3D SecureCode, који подразумева додатну проверу идентитета корисника уз помоћ једнократне лозинке слањем SMS поруке на број мобилног телефона корисника.
- Пратећи трендове али и жељу за поједностављеним и унифицираним начином плаћања картицама Комерцијалне банке на

интернету, банка је извршила измену плаћања са досадашњег SecureCode на ОТП код, код Трговаца који још увек нису прешли на нову верзију 3ДС заштите.

- Комерцијална банка је у сарадњи са Мирабанком издала „ко-брендинг“ картицу „Visa Business PrePaid“. Картица је намењена правним лицима, који имају отворен рачун у Мирабанци.

6.6. Сектор хартија од вредности

Сектор хартија од вредности, је засебан организациони облик Банке који се састоји од Овлашћене и Депозитара - Кастоди банке, са дозволама Комисије за ХОВ за пружање инвестиционих и додатних услуга, односно услуга депозитара. У 2020. години у пословању са финансијским инструментима на тржиштима капитала, Банка је остварила следеће резултате:

- Банка је друга по броју трансакција, а седма по вредности трансакција остварених на Београдској берзи;
- Усклађено је пословање и акта са новом регулативом за УЦИТС инвестиционе фондове и послове банке депозитара;
- Значан раст броја клијената који користе дигиталне услуге „on-line“ трговања на берзама у иностранству и Београдској берзи – за четвртину од укупног броја досадашњих клијената, уз раст вредности промета;
- Исплата дивиденде акционарима Банке за период 2014-2019. године за власнике обичних и преференцијалних акција у износу од преко ЕУР 100 милиона;
- Привлачење већине власника новоемитованих обвезница девизне штедње за упис обвезница на рачун у Банци;
- Одржавање процеса рада и сервисирања клијената у отежаним условима пандемије уз увећање пословних перформанси у појединим областима, првенствено у трговини на берзама у иностранству.

6.7. Људски ресурси Банке

Мисија управљања људским ресурсима у Комерцијалној банци је развој и одржавање високог нивоа стручности и мотивације

запослених у циљу реализације пословних планова Банке. Уз континуирану оптимизацију броја и структуре запослених последњих година, расла је и ефикасност Банке, мерено активом по запосленом.

Развојни приступ се, пре свега, заснива на идентификацији развојних потреба запослених, дефинисању и прилагођавању садржаја обука, креирању и реализацији интерних обука, организацији интерних и екстерних обука, мерењу и унапређењу квалитета обука и самог процеса обуке и развоја запослених.

Током 2020. године Сектор људских ресурса је учествовао у организацији обука запослених, при чему је 87% њих едукацију пратило „online“. Појавом епидемије вируса COVID-19 у Републици Србији, у циљу повећања здравствене безбедности, запослени су углавном упућивани на обуке на којима није било неопходно лично присуство.

Према критеријуму важности теме и обухватности обуке у смислу броја полазника, најважније екстерне професионалне обуке у 2020. години биле су: „Обавезна континуирана едукација овлашћених заступника у банкоосигурању“, „Обука у Народној банци Србије за обављање послова обраде готовог новца“, „Обука за овлашћеног заступника у осигурању“, „Управљање људским ресурсима у условима пандемије“. Према критеријуму важности теме и обухватности обуке у смислу броја полазника, које су реализовали запослени из организационих делова Банке у сарадњи са Сектором људских ресурса у 2020. години биле су: „Спречавање прања новца и финансирања тероризма“, „Познавање производа за запослене у експозитурама“, „Кодекс понашања“, „Начини поступања код преварних радњи“, „Типологија прања новца“, „Типологија финансирања тероризма“, „Руковођење и унапређење комуникације у експозитури“, и др.

Обуке намењене запосленима у експозитури имају за циљ подизање свести запослених у Банци о важности адекватне комуникације с клијентима и решавања спорних ситуација односно жалби и приговора, поступања у складу са законом и интерним актима Банке у свакодневном раду с клијентима, како би се смањило регулаторни и репутациони ризик по Банку и повећало задовољство клијената производима и услугом Банке.

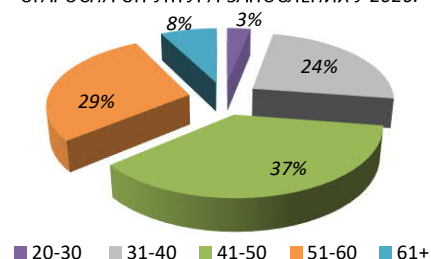
Од укупног броја запослених на дан 31.12.2020. године жене чине 74,1%, док мушкарци чине 25,9%.

Банка од 2008. године спроводи Годишњу евалуацију рада запослених на основу постављених годишњих циљева, праћења остварења тих циљева, али и исказаних способности запослених приликом остварења циљева. Годишња евалуација рада запослених је и основа за награђивање, планирање каријере запослених и планирање буџета и Плана обука запослених.

Принципи награђивања запослених су јасно дефинисани Политиком зарада и других примања запослених које је донео Управни одбор Банке на предлог *Compensation Committee*, органа Управног одбора. Циљ ове политике је, не само адекватно награђивање

запослених, већ и њихово мотивисање за постизање бољих резултата рада.

СТАРОСНА СТРУКТУРА ЗАПОСЛЕНИХ У 2020.

КВАЛИФИКАЦИОНА СТРУКТУРА ЗАПОСЛЕНИХ У 2020.

6.8. Биланс стања Банке на дан 31. децембра 2020. године

Р.БР.	ОПИС БИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ	31.12.2020.	31.12.2019.	ИНДЕКСИ	% УЧЕШЋА НА ДАН 31.12.2020.
1	2	3	4	5	6
АКТИВА (у 000 РСД)					
1.	Готовина и средства код централне банке	80.045.107	67.558.219	118,5	17,4
2.	Заложена финансијска средства	-	-	-	-
3.	Потраживања по основу деривата	-	-	-	-
4.	Хартије од вредности	153.776.323	138.469.551	111,1	33,4
5.	Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	18.142.070	24.733.958	73,3	3,9
6.	Кредити и потраживања од комитената	189.296.089	180.852.563	104,7	41,2
7.	Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	-	-	-	-
8.	Потраживања по основу деривата намењених заштити од ризика	-	-	-	-
9.	Инвестиције у придружена друштва и заједничке подухвате	-	-	-	-
10.	Инвестиције у зависна друштва	3.433.697	3.433.697	100,0	0,7
11.	Нематеријална имовина	510.669	665.735	76,7	0,1
12.	Некретнине, постројења и опрема	6.045.330	6.437.937	93,9	1,3
13.	Инвестиционе некретнине	1.819.507	1.857.927	97,9	0,4
14.	Текућа пореска средства	12.237	-	-	-
15.	Одложена пореска средства	-	1.074.197	-	-
16.	Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	130.426	196.300	66,4	-
17.	Остала средства	6.216.268	7.100.359	87,5	1,4
УКУПНО АКТИВА (од 1. до 17.)		459.427.723	432.380.443	106,3	100,0

Р.БР.	ОПИС БИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ	31.12.2020.	31.12.2019.	ИНДЕКСИ	% УЧЕШЋА НА ДАН 31.12.2020.
1	2	3	4	5	6
ПАСИВА (у 000 РСД)					
1.	Обавезе по основу деривата	-	-	-	-
2.	Депозити и остале финансијске обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	4.989.315	5.021.756	99,4	1,1
3.	Депозити и остале финансијске обавезе према другим комитентима	372.699.401	335.317.154	111,1	81,0
4.	Обавезе по основу деривата намењених заштити од ризика	-	-	-	-
5.	Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	-	-	-	-
6.	Обавезе по основу хартија од вредности	-	-	-	-
7.	Субординиране обавезе	-	-	-	-
8.	Резервисања	2.529.268	2.328.130	108,6	0,6
9.	Обавезе по основу средстава намењених продаји и средстава пословања које се обуставља	-	-	-	-
10.	Текуће пореске обавезе	-	-	-	-
11.	Одложене пореске обавезе	147.400	-	-	-
12.	Остале обавезе	4.975.476	13.861.230	35,9	1,1
13.	УКУПНО ОБАВЕЗЕ (од 1. до 12.)	385.340.860	356.528.270	108,1	83,9
КАПИТАЛ					
14.	Акцијски капитал	40.034.550	40.034.550	100,0	8,7
15.	Сопствене акције	-	-	-	-
16.	Добитак	5.319.351	10.425.898	51,0	1,2
17.	Губитак	-	-	-	-
18.	Резерве	28.732.962	25.391.725	113,2	6,2
19.	Нереализовани губици	-	-	-	-
20.	Учешћа без права контроле	-	-	-	-
21.	УКУПНО КАПИТАЛ (од 14. до 20.)	74.086.863	75.852.173	97,7	16,1
22.	УКУПНО ПАСИВА (13.+21.)	459.427.723	432.380.443	106,3	100,0

6.9. Биланс успеха Банке за 2020. годину

Р.БР.	ОПИС БИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ	31.12.2020.	31.12.2019.	ИНДЕКСИ
1	2	3	4	5
ПРИХОДИ И РАСХОДИ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА (у 000 РСД)				
1.1.	Приходи од камата	13.201.267	13.630.674	96,8
1.2.	Расходи од камата	-1.131.977	-1.025.290	110,4
1.	Добитак по основу камата	12.069.290	12.605.384	95,7
2.1.	Приходи од накнада и провизија	6.696.915	7.124.829	94,0
2.2.	Расходи накнада и провизија	-1.821.507	-1.795.833	101,4
2.	Добитак по основу накнада и провизија	4.875.408	5.328.996	91,5
3.	Нето добитак/губитак (-) по основу промене фер вредности ФИ	95.629	71.614	133,5
4.	Нето добитак/губитак (-) по основу рекласификације ФИ	-	-	-
5.	Нето добитак/губитак (-) по основу престанка признавања ФИ који се вреднују по фер вредности	157.796	353.490	44,6
6.	Нето добитак/губитак (-) по основу заштите од ризика	-	-	-
7.	Нето приход/расход (-) од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	4.404	38.228	11,5
8.	Нето приход/расход (-) по основу обезвређења ФИ која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха	- 1.072.032	2.425.931	-
9.	Нето добитак/губитак (-) по основу престанка признавања ФИ који се вреднују по амортизованој вредности	-	-579.933	-
10.	Нето добитак/губитак (-) по основу престанка признавања инвестиција у придружена друштва и заједничке подухвате	-	-	-
11.	Остали пословни приходи	211.389	151.321	139,7
12.	УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ ПРИХОД	16.341.884	20.395.031	80,1
13.	Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	-5.819.946	-4.917.532	118,4
14.	Трошкови амортизације	-977.383	-1.005.837	97,2
15.	Остали приходи	859.417	720.795	119,2
16.	Остали расходи	-6.211.126	-6.923.772	89,7
17.	ДОБИТАК / ГУБИТАК (-) ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (од 1. до 16.)	4.192.846	8.268.685	50,7
18.	Порез на добитак	-	-	-
19.	Добитак по основу одложених пореза	120.049	1.482.667	8,1
20.	Губитак по основу одложених пореза	-1.384.134	-795.593	174,0
21.	ДОБИТАК / ГУБИТАК (-) НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА (од 17. до 20.)	2.928.761	8.955.759	32,7
22.	Нето добитак пословања које се обуставља	-	-	-
23.	Нето губитак пословања које се обуставља	-	-	-
24.	РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА ДОБИТАК / ГУБИТАК (-) (од 21. до 23.)	2.928.761	8.955.759	32,7

7. УЛАГАЊА У ЦИЉУ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Политика управљања ризиком друштвене и животне средине

Банка поштује највише међународне стандарде и вредности у креирању финансијских производа и услуга, развија и спроводи активности на пољу заштите животне средине и заштите људских и радних права. Усвајањем Политике и Процедуре управљања ризиком заштите животне и друштвене средине Банка је дефинисала стандарде за идентификовање, праћење и управљање ризицима животне и друштвене средине у процесу одобравања и праћења кредита. Циљ система управљања ризиком заштите животне средине је увођење овог система у процес кредитне активности и праћења кредита, и на тај начин повећање могућности за прихватљив и одржив економски развој са становишта заштите животне средине и минимизирање могућности појаве еколошких и друштвено негативних утицаја.

Банка је дефинисала и поступак за решавање и давање одговора на приговоре по основу директног или индиректног утицаја пословних активности Банке на животну и друштвену средину.

Банка захтева од клијената да послују у складу са важећим прописима од значаја за заштиту животне средине, здравља и безбедности, стандардима ЕУ и другим стандардима добре међународне праксе, где је то применљиво. У циљу доследне примене стандарда, Банка примењује листу делатности, пројеката односно активности које су искључене из финансирања или послује у складу са дефинисаним лимитима према појединим делатностима.

Почетком 2020. године, Банка је дефинисала могућност финансирања високо контролисаних лица која се баве активностима производње и трговине наоружањем и војном опремом, односно робом двоструке намене.

Приступи управљања ризиком заштите животне и друштвене средине обухватају два нивоа управљања: на нивоу појединачног пласмана и на нивоу целокупног портфолија. За сваку делатност клијената Банка дефинише ниво ризичности, односно категорију ризика, са аспекта утицаја на животну и друштвену средину.

У процесу одобравања кредита, а у складу са законском регулативом од значаја за заштиту животне средине, Банка категоризује захтеве клијената са аспекта утицаја на животну и друштвену средину користећи Листу категоризације ризика животне и друштвене средине.

Банка прати структуру портфолија, односно учешће категорија ризика са аспекта утицаја на животну и друштвену средину. На месечном нивоу извештавају се Кредитни одбор, Извршни одбор, Одбор за ревизију и АЛКО одбор, а на кварталном нивоу Управни одбор о изложености ризику утицаја на животну и друштвену средину. Такође, Банка континуирано прати ванредне догађаје код клијената код којих такви догађаји могу имати негативан утицај на животну средину, здравље или безбедност или заједницу у целини, и о томе редовно обавештава органе управљања Банком.

8. ЗНАЧАЈНИ ДОГАЂАЈИ ПО ЗАВРШЕТКУ ПОСЛОВНЕ ГОДИНЕ

Од 31. децембра 2020. године до краја фебруара 2021. године заказана је и одржана (28.01.2021. године) једна ванредна седница Скупштине акционара Банке.

На седници је усвојена:

- Одлука о изменама и допунама Статута Комерцијалне банке ад Београд.
- Одлука о разрешењу Председника Скупштине Комерцијалне банке ад Београд.
- Одобрење Скупштине акционара Банке за повећање власничког удела у Комерцијалној банци ад Бања Лука на 100%.
- Одлука о утврђивању накнаде члановима Управног одбора Банке и других одбора Банке.

Након што је НЛБ д.д. Љубљана, Словенија у децембру 2020. године завршила преузимање Комерцијалне банке а.д. Београд 05. јануара 2021. године одржана је прва седница Управног одбора Банке у новом сазиву.

У складу са Одлуком Управног одбора Банке, а након добијене сагласности Народне банке Србије на именовање чланова Извршног одбора Банке, 04. фебруара 2021. године званично су ступили на дужност и преузели управљање Комерцијалном банком а.д. Београд Властимир Вуковић, као председник Извршног одбора Банке и Дејан Јањатовић, као заменик председника Извршног одбора Банке.

Извршни одбор Банке, од 04. фебруара 2021. године ради у саставу:

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	ФУНКЦИЈА
Властимир Вуковић	Председник
Дејан Јањатовић	Заменик председника
Драгиша Станојевић	Члан
др Мирослав Перић	Члан
Павао Марјановић	Члан

У складу са Одлуком Управног одбора Банке у јануару 2021. године именовани су нови чланови Одбора за праћење пословања Банке (Одбор за ревизију).

Одбор за праћење пословања Банке од јануара 2021. године ради у саставу:

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	ФУНКЦИЈА
Dragan Đurićin	Председник
Archibald Kremser	Члан
Igor Zalar	Члан

Опис догађаја након завршетка пословне године представљен је и у тачки Догађаји након датума биланса стања у Напоменама уз финансијске извештаје за 2020. годину.

9. ПЛАН БУДУЋЕГ РАЗВОЈА БАНКЕ

Основни стубови стратегије развоја Банке у будућем трогодишњем периоду су⁹⁰:

- раст кредита клијентима (као основни аспект будуће профитабилности у ситуацији смањења каматних стопа на државне хов),

- очување квалитета кредитног портфолиа у циљу очувања показатеља НПЛ-а на ниском нивоу као и трошкова кредитног ризика,
- побољшање - оптимизација структуре клијената - циљање клијената на темељу демографије и стандарда (узимајући у обзир развој иновативних производа базираних на процесу дигитализације); поред великих предузећа усмереност Банке биће ка сегменту јавних предузећа републичког и локалног нивоа; обимније кредитирање пројеката развоја наменских некретнина - пројектно финансирање;
- раст удела прихода од накнада и провизија у односу на приходе од камата (Банка ће већи фокус усмерити на приходе од накнада и провизија обзиром на тенденцију пада каматних стопа и примену дигитализације и нових производа у циљу привлачења нових клијената млађе популације),
- контрола висине оперативних расхода и даље унапређење ефикасности у пословању (путем строжије финансијске дисциплине) у циљу смањења рација оперативних трошкова према приходима, током целог планског периода (CIR),
- очување адекватне капиталне позиције, уз исплату дивиденде по основу планираног добитка у наредном трогодишњем периоду.

Становништво

У наредном периоду Банка, у сегменту становништва, планира бројна унапређења са циљем побољшања пословања у свим сегментима.

Процесна унапређења:

- аутоматизација процеса одлучивања у свим сегментима;
- аутоматизација потписивања уговора двофакторском аутентификацијом путем „мејла“ и СМС-а;
- даља/пуна централизација позадинских активности у циљу растеређења експозитура кроз измене пословних процеса и развоја апликативних решења.

⁹⁰ Ревидирна Стратегија и бизнис план Комерцијалне банке ад Београд за период 2020-2022. године

Пословна мрежа:

- функционисање експозитура по моделу сервисно-продајних центара;
- увођење специјалисте за рад са најзначајнијим микро клијентима;
- оптимизација пословне мреже (отварања, спајања и затварања експозитура у складу са тржишним потенцијалом).

Запослени:

- обезбеђивање оптималног броја и структуре запослених у експозитурама, уз неопходно подмлађивање;
- доношење политике награђивања запослених у продаји у складу са оствареним резултатима.

Један од основних стратешких циљева Банке у наредном периоду јесте очување и повећање базе клијената уз побољшање структуре у свим сегментима. Фокус ће бити на аквизицији клијената са бољим перформансама уз понуду нових, иновативних производа и услуга, и индивидуални приступ потребама сваког клијента. Циљ је да даљим унапређењем процеса скратимо време одобравања кредита како би клијенти добили средства што пре (одобрење у експозитури, потписивање уговора без доласка у експозитуру, кредитирање преко дигиталне експозитуре...).

Планирамо раст пласмана у свим сегментима уз задржавање сличне структуре портфолиа (учешће стамбених кредита у портфолиу 40%-42%). Планирани раст пласмана треба да доведе до раста тржишног учешћа у свим сегментима и производима.

Готовински кредити биће и даље основни покретач раста пласмана становништву због високе профитабилности и изражене тражње, а циљ је да се повећа тржишно учешће у наредним годинама. Очекује се и раст реализације стамбених кредита услед повољних услова кредитирања, раста тражње, адекватне понуде нових станова и очекиваног раста просечних зарада. Планиран је и раст у микро и агро сегменту како кроз редовну понуду, тако и у сарадњи са државним програмима.

У сегменту депозита циљ Банке је одржати лидерску позицију по обиму прикупљене девизне штедње становништва.

Стратешки циљ у 2021. години јесте и повећање броја клијената који активно користе електронско и мобилно банкарство.

Закључак

Као резултат свих планираних активности, очекујемо да ће у 2021. години нето приходи од камата и накнада остварити пораст, чиме ће послови са становништвом наставити вишегодишње трендове раста пословања и повећања профитабилности. Уз то, пословање са становништвом најзначајнији је генератор остварења циљева и нето прихода на нивоу Банке.

Пословање са привредом

У будућем периоду у функцији послова са привредом планира се:

- Повећање ефикасности у процесу одобравања кредита привредним друштвима,
- Одржавање квалитета и раст кредитног и ванбилансног портфолиа,
- Одржавање профитабилности на нивоу пројектованих вредности,
- Увођење „Pre approval“ процеса за клијенте прихватљивих бонитетних група,
- Наставак кредитирања сегмента јавних предузећа државног и локалног нивоа и локалне самоуправе (учествовање на тендерима и јавним позивима),
- Повећање обима кредита за финансирање пројеката у области развоја некретнина („пројектно финансирање“),
- Учешће Банке у „синдицираном“ кредитирању приватног и јавног сектора у сарадњи са другим банкама,
- Банка остаје отворена да и у наредном периоду кроз „cross border“ финансирање учествује у реализацији већих кредитних захтева од стране клијената из тржишта у окружењу. Ове активности Банка ће обављати у координацији са матичном банком у Словенији,
- Приоритетно пласирање кредита из Гаранте шеме Владе РС,
- Задржавање тренда раста документарних послова – задржавање постојећих клијената са унапред дефинисаним лимитима за гаранције и акредитиве за 2021. годину и аквизиција нових клијената,

- Факторинг (откуп краткорочних потраживања од купаца) и Обрнути факторинг (откуп краткорочних обавеза клијента према добављачу),
- Инвестиционо банкарство,
- У току 2021. године Банка очекује стабилно пословно окружење, прогнозе кретања привредне активности имају тенденцију раста.
- Очекивани раст БДП-а биће доминантно под утицајем пословања привредних субјеката из извозно оријентисаних сектора, као и под утицајем средстава која стижу у форми директних страних инвестиција.
- Очекује се раст домаће тражње услед најављеног повећања плата у јавном сектору и пензија.
- Наставак реализације капиталних инфраструктурних пројеката на државном и локалном нивоу у Србији и у региону и наставак тренда развоја пројеката у грађевинарству, праћено улагањима у опрему.
- Очекује се наставак раста банкарског сектора (укупне нето активе, кредита и депозита) - раст кредитне активности банака према привреди, уз стабилизацију и благи раст активних каматних стопа.

Пословање са финансијским инструментима

У 2021. години и наредним годинама, Сектор хартија од вредности планира даљи развој и унапређење пословања на тржишту капитала кроз:

- даљу дигитализацију услуга за клијенте:
 - проширење апликације „Комбанк традер“ за испостављање налога преко мобилних телефона и таблета;
 - олакшани трансфери новца по наменским рачунима физичких лица преко Е-банке;
 - унапређење „back office“ апликативних сервиса;
- јачање послова инвестиционог банкарства у делу нових емисија хартија од вредности, агента, гаранта и покровитеља емисија, мерџера, аквизиција, инвестиционог саветовања и портфолио менаџмента;
- јачање базе клијената из области добровољних пензијских и инвестиционих фондова;

- увођење у понуду за инвестирање нових врста финансијских инструмената на страним берзама, у оквирима важеће регулативе.

Профитабилност

У циљу повећања будуће профитабилности Банка планира да⁹¹:

- оствари раст кредита комитентима као кључног аспекта профитабилности у условима пада каматних стопа на ХОВ,
- повећати реализацију кредита у сегменту МСП клијената,
- повећати профитабилност кроз „динаризацију“ кредитног портфолија,
- оствари раст прихода од накнада и провизија (платни промет, ПОС терминали, гаранцијски послови) како би се одговорило на пад каматних стопа и прихода од камата,
- ефикаснија контрола висине оперативних расхода пословања.

Банкарски сектор Србије, посебно претходне две године, је обележило снижавање и стабилизација како активних тако и пасивних каматних стопа. Као резултат тог тренда дошло је до одређеног снижавања и стабилизације каматне марже Банке. У будућем периоду, када се очекује привредни опоравак након пандемије вируса COVID-19 у 2020. години, не очекују се даља значајнија снижавања активних и пасивних каматних стопа.

У сектору пословања са становништвом се очекује и благи раст пасивних камата. У циљу одржавања и повећања профитабилности у наредном периоду Банка ће уложити напор ка повећању прихода од провизија и накнада. Најважнији извори накнада биће платне картице, домаћи платни промет и текући рачуни грађана. Очекује се да ће развој дигитализације пословања, еБанка, мБанка и друге повезане услуге и производи допринети расту прихода од накнада.

У сектору пословања са привредом, раст профитабилности у будућем периоду биће могућ углавном путем раста некаматних прихода од накнада од платног промета и накнада од гаранцијских производа.

⁹¹ Ревидирана Стратегија и бизнис план Комерцијалне банке ад Београд за период 2020-2022. године

И у будућем периоду, у периоду опоравка привреде након пандемије вируса COVID-19, посебна пажња у Банци ће се посветити контроли трошкова оперативног пословања, што би требало резултирати снижавањем „cost/income“ рација.

Банка, у будућем периоду, након завршетка периода опоравка привреде и међународне размене и транспорта, не очекује значајније расходе исправки вредности.

Као резултат свега наведеног за наредни трогодишњи период планирано је профитабилно пословање Банке и адекватне стопе приноса на активу и капитал.

Управљање средствима („Трезор“)

Стратегија Банке, у делу послова везаним за управљање средствима, у будућем периоду је:

- активно управљање укупним портфељом хартија од вредности и
- допринос профитабилном пословању Банке.

Као резултат изостанка квалитетне тражње у претходном периоду, значајан део активе Банке налази се у високоликвидним и неризичним хартијама од вредности (обвезнице Републике Србије). Банка не планира раст улагања у хартије од вредности, већ напротив планирано је да се средства из хартија од вредности постепено селе у кредите становништву и привреди.

Висина депозита становништва и правних лица уз недовољно квалитетну тражњу за кредитима су умањили потребу Банке за коришћењем средстава из кредитних линија из иностранства. Нове кредитне линије Банка ће узимати само у случају да постоји интересовање кредитно способних клијената за кредитима из тих линија уз поштовање критеријума њихове конкурентности (маргина, рочност...) у односу на друге доступне изворе Банке.

На бази свега наведеног, циљеви Банке у делу управљања средствима су да у сваком тренутку располаже адекватним резервама ликвидности у виду високо ликвидне активе која се брзо може конвертовати у готовину. Вишак ликвидних средстава ће се улагати у нискоризичне хартије од вредности или

пласирати другим првокласним финансијским институцијама у циљу стицања одговарајућих прихода. Развој иновативних производа као и операције купопродаје девиза на тржишту новца и капитала, обезбедиће и одговарајући износ нето прихода од накнада.

Депозитни потенцијал

Основни извори депозитног потенцијала Банке ће и у наредном периоду бити:

- девизна штедња становништва - остаје доминантан извор финансијских средстава и у наредном периоду,
- депозити правних лица и финансијских институција.

У дужем временском периоду Банка се у банкарском сектору издваја висином девизне штедње становништва. Стратешко опредељење Банке је да и даље буде лидер у овом сегменту уз истовремено настојање да оптимизује цену и структуру овог извора средстава. Банка планира да девизну штедњу становништва и даље базира на великом броју релативно мањих депозита, односно да има велики број депонената са појединачно малим новчаним улозима.

Депозити правних лица у дужем временском периоду имају стабилан ниво, а очекивање је да нови клијенти, корисници кредита, пренесу и своје депозите у Банку, што ће резултирати растом депозита правних лица.

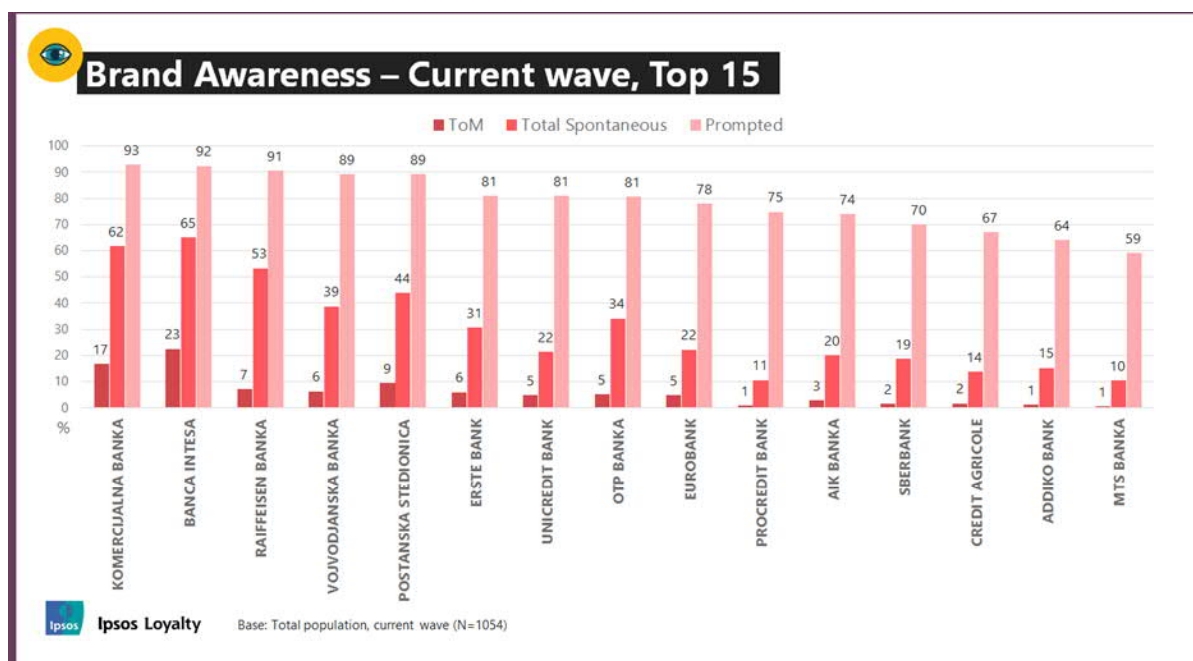
10. ИСТРАЖИВАЊЕ И РАЗВОЈ

Комерцијална банка је током 2020. године детаљно и ажурно пратила дешавања на финансијском тржишту и успешно се прилагођавала условима и променама на истом, како би задржала своју водећу позицију, што показују и спроведена истраживања.

Тржишна позиционираност Банке као брэнда, њених производа и услуга, проверавана су и током 2020. године, кроз банкарски Омнибус, који спроводи истраживачка агенција „ИПСОС“, специјализована за ову врсту истраживања. Истраживања показују да Банка у дужем временском периоду држи једну од водећих позиција у очима јавности, мерено критеријумима препознатљивости брэнда, квалитета и задовољства производима и услугама које клијенти користе. Сви резултати истраживања постављају се на интерни портал Банке, а са њима се упознају и циљне групе, ради додатног јачања брэнда Комерцијална банка.

Извештај последњег банкарског Омнибуса (из новембра 2020. године) показује да је Комерцијална банка, по мишљењу испитаника, рангирана као првопласирана по критеријуму препознатљивости брэнда међу водећих 15 банака у Србији.

Препознатљивост брэнда банака у Србији (банкарски Омнибус, новембар 2020. године)

11. ОТКУП СОПСТВЕНИХ АКЦИЈА И УДЕЛА

Банка нема сопствене акције на дан 31. децембра 2020. године нити их је поседовала током 2020. године.

Такође, Банка не намерава да стиче сопствене акције у наредном периоду.

12. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ ЗНАЧАЈНИ ЗА ПРОЦЕНУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОЛОЖАЈА

На крају 2020. године, године пандемије COVID-19, ванредног стања, блокаде међународног кретања и транспорта, за адекватну процену финансијског положаја Банке, од највећег значаја су следеће билансне позиције:

- на страни активе:
 - ✓ кредити и потраживања од комитената,

- ✓ кредити и потраживања од банака и других финансијских организација,
- ✓ хартије од вредности,
- ✓ готовина и средства код централне банке.
- на страни пасиве:
 - ✓ депозити и остале обавезе према другим комитентима,
 - ✓ капитал.

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација на крају 2020. године износе РСД 207.438,2 милиона и чине 45,2% укупне билансне активе. Збир поменуте две билансне позиције, на крају 2019. године, је износио РСД 205.586,5 милиона и чинио је 47,5% укупне активе Банке. Током 2020. године укупни кредити и потраживања повећани су за РСД 1.851,6 милиона.

Кредити и потраживања од правних лица достигли су износ од РСД 189.296,1 милион и повећани су за РСД 8.443,5 милиона у односу на крај 2019. године. Раст је остварен и поред настојања НБС да одложи односно олакша плаћање обавеза клијената према банкама кроз три мораторијума спроведена током 2020. године.

Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација на крају 2020. године достигли су износ РСД 18.142,1 милион, што чини 3,9% билансне активе, и смањени су за РСД 6.591,9 милиона у односу на 2019. годину.

Посебно током пандемијске 2020. године, Банка је велики значај посветила политици управљања ризицима, с обзиром на чињеницу да кредити и остали пласмани чине близу 50% укупне билансне активе. Посебан напор менаџмента Банке је био на праћењу кредитног ризика. И током 2020. године као и претходних година, кредитни портфолио Банке је био обезбеђен одговарајућим износом исправки вредности и резерви.

Пласмани у хартије од вредности, на крају 2020. године износе РСД 153.776,3 милиона, што чини 33,5% укупне активе. На крају 2019. године иста позиција је износила РСД 138.469,6 милиона, што представља повећање пласмана у хартије од вредности за РСД 15.306,8 милиона односно повећање за 11,1%. Хартије од вредности највећим делом чине хартије од вредности Републике Србије - државне обвезнице у РСД и ЕУР.

Готовина и средства код централне банке достигли су износ РСД 80.045,1 милион на крају 2020. године што чини 17,4% активе. У односу на почетак године готовина и средства код централне банке повећана су за РСД 12.486,9 милиона односно за 18,5%. Највећи део ове позиције чине средства на жиро рачуну (31,0%) и средства издвојена код Народне банке Србије у форми девизне обавезне резерве (39,5%). Највеће разлика у односу на 2019. годину је повећање вишкова ликвидних средстава услед смањених кредита привреди и мањем пласману у РЕПО операције.

Имајући у виду структуру активе може се констатовати да се актива осетљива на кредитни, као и друге врсте ризика, одржавала на оптималном нивоу уз разумну политику преузимања ризика. Менаџмент Банке је адекватном проценом кредитног ризика на значајно рестриктивнији начин, обезбедио заштиту кредитног портфолија.

Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским организацијама, централној банци и другим комитентима на крају 2020. године износе РСД 377.688,7 милиона што чини 82,2% укупне билансне пасиве. Депозити и остале обавезе према другим комитентима чине 81,1% билансне пасиве и повећани су за РСД 37.382,2 милиона у односу на почетак године.

Депозити и остале финансијске обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци чине 1,1% билансне пасиве и смањени су за РСД 32,4 милиона. Депозитни потенцијал Банке доминантно чине девизни депозити физичких лица. На крају 2020. године девизна штедња становништва износи ЕУР 1.819,9 милиона при чему у структури и даље доминира велики број депозита мањег појединачног износа. Поверење штедиша омогућило је Банци да по обиму прикупљене девизне штедње, имицу и препознатљивости задржи једно од лидерских места у оквиру банкарског сектора Републике Србије. И поред стагнације каматних стопа на штедњу становништва у односу на претходне године, девизни депозити физичких лица су забележили раст од ЕУР 46,9 милиона на крају 2020. године у односу на крај 2019. године.

Позиција остале обавезе, на крају 2020. године чини 1,1% пасиве и смањена је за РСД 8.885,8 милиона највећим делом због исплате дивиденде акционарима Банке за пословне

2014., 2015., 2016., 2017., 2018. и 2019. годину и исплата награда запосленима из добитка.

Укупан капитал Банке на крају 2020. године износи РСД 74.086,9 милиона што чини 16,1% укупне пасиве. Укупан капитал је умањен за РСД 1.765,3 милиона односно за 2,3% на крају 2020. године у односу на 2019. годину. Висина капитала под утицајем је и Одлуке о расподели добитка из 2019. године. Током 2020. године резерве Банке су повећане за РСД 3.341,2 милиона и поред потешкоћа у пословању изазваних пандемијом COVID-19.

Банка је постигла адекватност капитала од 32,50% на крају 2020. године што је изнад законског прописаног минимума.

И у току 2020. године Банка је обезбедила потребну диверсификацију извора средстава пословања са аспекта потребне стабилности, сигурности и жељене профитабилности.

13. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА

13.1. Циљеви и политике за управљање финансијским ризицима

Управљање ризицима је кључни елемент управљања пословањем, с обзиром да изложеност ризицима произлази из свих пословних активности, као неодвојивог дела банкарског пословања, којим се управља кроз идентификовање, мерење, процену, праћење, контролу и ублажавање, односно успостављањем ограничења ризика, као и извештавање у складу са стратегијама и политикама.

Банка је успоставила свеобухватан и поуздан систем управљања ризицима који обухвата: оквир за управљање ризицима и изјаву о преузимању ризика, стратегије, политике и процедуре управљања ризицима, методологије за управљање појединачним ризицима, одговарајућу организациону структуру, ефективан и ефикасан процес управљања свим ризицима којима је Банка изложена или може бити изложена у свом пословању, адекватан систем унутрашњих контрола, одговарајући информациони систем и адекватан процес интерне процене адекватности капитала. Такође, у систем управљања ризицима интегрисан је и План опоравка Банке, као механизам ране идентификације ситуације тешког финансијског поремећаја у коме Банка може предузети мере, односно применити

дефинисане опције опоравка у циљу спречавања уласка у фазу ране интервенције у којој активно учешће има регулатор или побољшање већ погоршаног финансијског стања. Оквир за управљање ризицима представља формализацију Банчине склоности ка материјално значајним ризицима, која подразумева дефинисање циљева, толеранције и лимита за све материјално значајне ризике који се могу квантификовати. Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом и планом управљања капиталом, Банка је поставила следеће циљеве у оквиру система управљања ризицима: минимизирање негативних ефеката на финансијски резултат и капитал уз поштовање дефинисаних оквира прихватљивог нивоа ризика, одржавање потребног нивоа адекватности капитала, развој активности Банке у складу са пословном стратегијом и могућностима и развојем тржишта у циљу стварања конкурентских предности, диверсификација ризика којима је Банка изложена, одржавање учешћа НПЛ у укупним кредитима на нивоу испод дефинисаног лимита, одржавање показатеља ризика концентрације по основу изложености одређеним врстама производа испод нивоа прописаног регулативом, одржавање учешћа кредита у динарима са валутном клаузулом у инострану валуту и кредита у инострану валуту у укупним кредитима Банке испод нивоа прописаног регулативом, одржавање показатеља покрића ликвидном активом изнад нивоа прописаног регулативом и интерним лимитима. Банка перманентно прати све најаве и измене регулаторног оквира, анализира утицај на ниво ризика и предузима мере за благовремено усклађивање свог пословања са новим прописима.

Банка је спровела активности на усклађивању са новом регулативом, посебно у делу регулаторног оквира којим су уређене мере за очување стабилности финансијског система, као и подршке привреди за ублажавање последица COVID-19 пандемије од стране Народне банке Србије и Министарства финансија Републике Србије (застој у отплати обавеза - мораторијум, гарантна шема и друго) у условима изазваним COVID-19 пандемијом. Кроз јасно дефинисан процес увођења нових и значајно измењених производа, услуга и активности у вези са процесима и системима, Банка анализира њихов утицај на будућу изложеност ризицима у циљу оптимизације својих прихода и трошкова за процењени ризик, као и минимизирања свих потенцијално могућих негативних ефеката на финансијски

результат Банке. Детаљнији приказ циљева и политика управљања ризицима Банке је представљен у Напоменама уз финансијске извештаје.

Политика заштите од изложености кредитном ризику

У циљу заштите од изложености кредитном ризику, Банка примењује технике ублажавања кредитног ризика прибављајући и прихватљиве инструменте обезбеђења (колатерале), као секундарне изворе наплате пласмана. Банка настоји да послује са клијентима добре кредитне способности, процењујући је у моменту подношења захтева и редовним мониторингом дужника, пласмана и колатерала, у циљу благовременог предузимања одговарајућих активности у поступку наплате. Врсте обезбеђења потраживања зависе од процене кредитног ризика дужника, и утврђују се у сваком конкретном случају појединачно, а њихово прибављање се врши по закључењу уговора и пре реализације пласмана.

Банка је унутрашњим актима регулисала вредновање инструмената кредитне заштите и управљање тим инструментима.

Банка посебну пажњу поклања утрживости и адекватној процени колатерала у вези са чим приликом процене вредности колатерала, ангажује овлашћене проценитеље, како би потенцијални ризик од нереалне процене свела на најмању могућу меру, а непокретности, роба, опрема и остале покретне ствари које су предмет залоге морају бити осигуране код осигуравајућег друштва прихватљивог за Банку, уз полисе осигурања винкулиране у корист Банке.

У циљу заштите од промене тржишних вредности колатерала, процењена вредност се коригује за дефинисане проценте умањења у зависности од врсте колатерала и локације непокретности, који се редовно преиспитују и ревидирају.

Банка посебну пажњу посвећује мониторингу колатерала и предузима активности на обезбеђењу нових процена вредности, али и на прибављању додатних колатерала, пре свега код клијената са идентификованим проблемима у пословању, али и клијената код којих је покривеност изложености колатералима смањена услед пада вредности прибављених колатерала.

У циљу адекватног управљања ризицима, Банка спроводи активности анализе кредитног

ризика при одобрењу пласмана и успостављањем система за праћење, превенцију и управљање ризичним пласманима укључујући и адекватну идентификацију потенцијално ризичних клијената (Watch List), врши ублажавање кредитног ризика код клијената наведеног статуса, као и кроз предузимање мера и акција у циљу заштите интереса Банке и спречавања негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке.

Током 2020. године Банка је наставила са унапређењем система управљања ризицима уважавајући измене регулативе Народне банке Србије, захтеве спољног ревизора, као и новонасталу ситуацију изазвану пандемијом вируса COVID-19. Банка је ревидирала Стратегију управљања ризицима (смањила је највиши прихватљив ниво НПЛ-а, у више наврата ажурирала циљеве, толеранцију и лимите за најважније параметре ризика, дефинисала максимално прихватљиво учешће изложености по основу кредита у страној валути и индексираних у страној валути како у укупним кредитима Банке, тако и по сегментима становништва и правних лица), допунила и изменила процедуре и методологије у циљу усклађивања са изменама домаће и међународне регулативе, унапређеном пословном праксом, као и измењеним условима изазваним пандемијом вируса COVID-19, који су потпуно другачији у односу на раније околности пословања са којима се сусретао реални и финансијски сектор.

У 2020. години у насталим условима изазваним COVID-19 пандемијом, Банка је била фокусирана на одржање квалитета кредитног портфолија редовним анализама утицаја пандемије на пад пословних активности и смањење финансијског потенцијала клијената из најугроженијих делатности и решавања проблема клијената који су већ препознати као проблематични, а спроводила је и активности на смањењу ненаплативих пласмана. Такође, у складу са Одлуком Народне банке Србије о рачуноводственом отпису билансне активе банке, Банка је 100% обезвредила кредите наставила да преноси из билансне у ванбилансну евиденцију. Активности Банке на одржању квалитета кредитног портфолија у условима изазваним COVID-19 пандемијом резултирале су благим растом нивоа показатеља НПЛ-а.

Ниво обезвредјења за кредитни ризик за ПЛ портфолио на крају 2020. године у великој

мери последица је промењених очекивања макроекономских показатеља за наредни период услед COVID-19 пандемије, као и очекивања у вези са ефектима пандемије на реални сектор и становништво, што се може реализовати кроз погоршање нивоа кредитног ризика уз делимично ублажавање истих, сетом мера подршке донетих од стране Владе Републике Србије и Народне банке Србије. Из наведених разлога Банка је посебну пажњу посветила анализи клијената чија је делатност оријентисана ка индустријама које су посебно изложене ефектима потенцијалне кризе изазване COVID-19 пандемијом, што је резултирало повећањем и Нивоа 2 – ПЛ клијената са идентификованим погоршањем кредитног ризика. Као резултат свега наведеног, Банка је извршила додатно прилагођавање нивоа обезвређења за кредитне ризике, које се огледа у издвајању додатног заштитног слоја обезвређења.

Током 2020. године Народна банка Србије је усвојила одлуке којима се прописује застој у отплати обавеза дужника (мораторијум) у условима потенцијалних ризика узрокованих ванредном здравственом ситуацијом у земљи и извршила усклађивање постојећих прописа из области управљања ризицима у банкама, са којима се и Банка благовремено ускладила у свом пословању.

Такође, Влада Републике Србије донела је и уредбу о гарантној шеми као подршку финансирању привредних клијената у оквиру које је предвиђено пласирање ЕУР 2 милијарде кредита и у складу са којом се кредитни ризик распоређује делимично и на државу.

Банка примењује МСФИ 9 стандард и у складу са наведеним стандардом врши обрачун обезвређења билансне активе и вероватног губитка по ванбилансним ставкама. Банка примењује концепт „очекиваних губитака“ кроз укључивање утицаја очекиваног кретања макроекономских фактора на будуће кретање вероватноће наступања статуса неизмирења обавеза на бази статистички доказаних међузависности, при чему је у 2020. години Банка повећала обухват клијената у нивоу 2 и нивоу 3, кроз појединачне анализе клијената који послују у угроженим делатностима за које се очекује повећање кредитног ризика, односно код којих је евидентиран пад пословних активности и нарушено финансијско стање. Такође, уведен је и додатни слој обезвређења за портфолио ПЛ клијената на основу експертских процена, с обзиром да се претходно искуство Банке значајно разликује

од тренутних услова изазваних COVID-19 пандемијом. Укључивање додатних експертских процена у очекивано кретање default rate-a, базира се на претпоставци да ће криза изазвана ефектима пандемије резултирати комбинацијом кривих V и U облика, које карактеришу највећи ефекти током 2021. године (даље продубљивање кризе и испољавање ефеката рецесије), уз очекивани благи опоравак у 2022. години, који би се наставио и у 2023. години. Портфолио се диференцира на три нивоа који прате статус клијента (ниво 1 – ПЛ клијенти без идентификованог погоршања кредитног ризика, ниво 2 – ПЛ клијенти са идентификованим погоршањем кредитног ризика – мереног сетом дефинисаних критеријума, ниво 3 – НПЛ клијенти), уз дефинисане критеријуме за прелазак клијената из виших нивоа у ниже. Такође, у складу са МСФИ 9 стандардом, Банка обрачунава обезвређење и за изложености према Републици Србији и Народној банци Србије.

Реално повећање исправки вредности (биланс успеха) у 2020. години је проузроковано преласком појединих клијената у ниво 3 по основу процене нарушеног финансијског потенцијала за регулисање обавеза према Банци под утицајем пандемије COVID-19, али са задовољавајућим нивоом колатерализације пласмана и очекиваном наплатом дела потраживања из реалних токова у наредној години, праћено повећањем код ПЛ клијената привреде и становништва, услед преласка појединих клијената из нивоа 1 у ниво 2 по основу идентификованог погоршања кредитног ризика услед значајаног утицаја пандемије на одређене привредне делатности, уз благи раст вероватноћа наступања статуса неизмирења обавеза као резултат промене очекивања кретања макроекономских фактора у облику додатног заштитног слоја обезвређења. Са друге стране, исправке вредности у билансу стања су смањене по основу преноса 100% обезвређених пласмана из билансне у ванбилансну евиденцију.

13.2. Изложеност ризицима (ценовном, кредитном, ризику ликвидности и ризику новчаног тока) са стратегијом за управљање ризицима и оценом њихове ефективности

Банка је у свом пословању посебно изложена следећим врстама ризика:

1. Кредитном и са њим повезаним ризицима.
2. Ризику ликвидности.
3. Тржишном ризику.
4. Каматном ризику у банкарској књижи.
5. Оперативном ризику.
6. Ризику улагања.
7. Ризику изложености.
8. Ризику земље као и свим другим ризицима који се могу појавити у редовном пословању Банке.

Кредитни ризик је могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке, услед неизвршења обавеза дужника према Банци.

Кредитни ризик условљен је кредитном способношћу дужника, његовом уредношћу у извршавању обавеза према Банци, као и квалитетом инструмената обезбеђења. Прихватљив ниво изложености кредитном ризику Банке у складу је са дефинисаним Оквиром за управљање ризицима и Стратегијом управљања ризицима и зависи од структуре портфолија Банке, на основу које се омогућује лимитирање негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке уз минимизирање капиталних захтева за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања, ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука и у циљу одржавања адекватности капитала на прихватљивом нивоу. Банка управља кредитним ризиком на нивоу клијента, групе повезаних лица и целокупног кредитног портфолија. Банка одобрава пласмане клијентима (правним и физичким лицима) за које процењује да су кредитно способни вршећи анализу, односно квантитативно и/или квалитативно мерење и процену кредитног ризика и финансијског стања дужника. Процес мерења кредитног ризика заснован је на мерењу нивоа ризичности појединачног пласмана на основу интерног система рејтинга, као и на примени регулативе Народне банке Србије, која захтева класификацију сваког пласмана на основу прописаних критеријума.

Праћењем и контролом портфолија у целини и по појединим сегментима, Банка врши поређење са претходним периодима, идентификује трендове кретања и узроке промена нивоа кредитног ризика. Такође, прати показатеље квалитета активе (кретање НПЛ-а, степен покривености НПЛ-а исправкама вредности и слично), као и изложеност према регулаторно и интерно дефинисаним

лимитима. Одлуком о управљању ризиком концентрације по основу изложености банке одређеним врстама производа, Народна банка Србије је од 01.01.2019. године прописала и обавезу праћења ризика концентрације, односно изложености према групама производа, као што су изложености по основу готовинских, потрошачких и осталих кредита одобрених физичким лицима уговорене рочности преко 8 година у 2019. години, односно даљег смањења исте у наредне две године. Такође, уведено је и праћење и извештавање о степену кредитне задужености физичких лица (DTI рацио). Наведени прописи су донекле релаксирани изменама и допунама које је спровела Народна банка Србије у циљу њиховог усклађивања са актуелним околностима пословања, проузрокованим пандемијом вируса COVID-19. Процес праћења квалитета кредита омогућава Банци да процени потенцијалне губитке, као резултат ризика којима је изложена и да предузме одговарајуће корективне мере. С друге стране, Банка не улаже у високо ризичне пласмане као што су улагања у потенцијално профитабилне пројекте али с високим ризиком, у инвестиционе фондове високо ризичног портфолија и слично.

Ризик ликвидности представља могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед немогућности Банке да испуни своје доспеле обавезе услед повлачења постојећих извора финансирања и о немогућности прибављања нових извора финансирања – ризик ликвидности извора финансирања, као и отежаног претварања имовине у ликвидна средства због поремећаја на тржишту – тржишни ризик ликвидности.

Ризик ликвидности испољава се кроз тешкоће Банке у измирењу доспелих обавеза у случају недовољних резерви ликвидности и немогућности покрића неочекиваних одлива остале пасиве. Банка у свом пословању поштује основне принципе ликвидности, остварујући довољан ниво ликвидних средстава за покриће обавеза насталих у кратком року, односно поштује принцип солвентности, формирањем оптималне структуре сопствених и позајмљених извора средстава и формирањем довољног нивоа резерви ликвидности које не угрожавају остваривање планираног поврата на капитал.

Ризик ликвидности, испољава се и у немогућности Банке да трансформише поједине делове активе у ликвидна средства у кратком року. Банка врши анализу ризика извора средстава и тржишног ризика

ликвидности. Проблем ликвидности са аспекта извора средстава односи се на структуру пасиве, односно обавеза и изражава се кроз потенцијално значајно учешће нестабилних извора, краткорочних извора или њихове концентрације. Ризик ликвидности извора средстава заправо представља ризик да Банка неће моћи да испуни обавезе услед повлачења нестабилних извора средстава, односно немогућности прибављања нових извора средстава. Са друге стране, ризик ликвидности испољава се и кроз дефицит резерви ликвидности и отежаног или немогућег прибављања ликвидних средстава по прихватљивим тржишним ценама. У току 2020. године Банка је била усклађена са регулаторним и интерно дефинисаним лимитима, као и Оквиром за управљање ризицима, а ризик ликвидности се кретао у контролисаним оквирима у условима трајања пандемије Covid-19 и привремених мера Народне банке Србије за очување стабилности финансијског система. Банка активно предузима превентивне мере у циљу минимизирања изложености ризику ликвидности.

Тржишни ризик представља могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед промена тржишних варијабли и обухвата девизни ризик за све пословне активности које обавља и ценовни ризик позиција књиге трговања.

Банка је изложена **девизном ризику** који се манифестује кроз могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал услед волатилности девизних курсева, односа, промене вредности домаће валуте у односу на стране валуте или промене вредности злата и других племенитих метала. У циљу минимизирања изложености девизном ризику Банка врши диверсификацију валутне структуре портфолија и валутне структуре обавеза, усклађивање отворених позиција по појединим валутама, поштујући принципе рочне трансформације средстава. У току 2020. године, Банка је била усклађена са регулаторним показатељем девизног ризика који је изражен као 20% регулаторног капитала, као и са значајно конзервативнијим интерно дефинисаним лимитима, односно са дефинисаним Оквиром за управљање ризицима.

Каматни ризик представља ризик од настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке по основу позиција из банкарске

књиге услед неповољних промена каматних стопа. Банка на свеобухватан начин благовремено утврђује узроке текуће и процењује факторе будуће изложености каматном ризику. Изложеност овој врсти ризика зависи од односа каматно осетљиве активе и пасиве. Управљање каматним ризиком има за циљ одржавање прихватљивог нивоа изложености каматном ризику са аспекта утицаја на финансијски резултат и економску вредност капитала, вођењем адекватне политике рочне усклађености периода поновног формирања каматних стопа и усклађивања извора са пласманима према висини каматне стопе и рочности. У току 2020. године Банка је била усклађена са регулаторним и интерно дефинисаним лимитима, као и Оквиром за управљање ризицима.

Оперативни ризик је ризик могућег настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед пропуста у раду запослених, неодговарајућих унутрашњих процедура и процеса, неадекватног управљања информационом и другим системима у банци, као и услед наступања непредвидивих екстерних догађаја. Оперативни ризик укључује и правни ризик, који представља ризик настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке по основу судских или вансудских поступака. Мерење, односно процена оперативног ризика Банке врши се кроз квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог оперативног ризика. Банка спроводи мерење изложености оперативним ризицима кроз евиденцију догађаја, праћење кључних индикатора ризика и самопроцењивање. Банка предузима мере у циљу ублажавања оперативних ризика и проактивног реаговања на потенцијалне догађаје оперативних ризика кроз перманентно праћење свих активности, праћење кључних индикатора ризика који представљају рано упозорење за сигнализирање промена у ризичном профилу Банке, примену адекватног и поузданог информационог система, а чијим спровођењем се унапређује пословна пракса и оптимизују пословни процеси Банке. У циљу минимизирања правног ризика и утицаја истог на финансијски резултат, Банка наставља и даље да унапређује своју пословну праксу у делу правовременог резервисања по основу тужбених захтева против Банке, а у складу са проценом будућег очекиваног губитка по том основу.

Банка је спровела и процену изложености оперативним ризицима у условима пандемије вируса Covid-19 и идентификовала оперативне ризике. У циљу ублажавања негативних ефеката, за идентификоване оперативне ризике дефинисане су одговарајуће мере за умањење ризика.

Ризик улагања Банке представља ризик улагања у друга правна лица и у основна средства и инвестиционе некретнине. У складу са регулативом Народне банке Србије прати се ниво трајних улагања и о томе се обавештавају Органи и Одбори Банке. На овај начин се обезбеђује да улагање Банке у једно лице које није у финансијском сектору не пређе 10% капитала Банке, те да улагања Банке у лица која нису у финансијском сектору и у основна средства и инвестиционе некретнине Банке не пређу 60% капитала Банке.

Велика **изложеност Банке** према једном лицу или групи повезаних лица, укључујући и лица повезана са Банком јесте изложеност која износи најмање 10% капитала Банке. У току 2020. године Банка је била усклађена са регулаторним и интерно дефинисаним лимитима изложености.

Ризик земље је ризик који се односи на земљу порекла лица према коме је Банка изложена, односно ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке због немогућности Банке да наплати потраживања од дужника из разлога који су последица политичких, економских или социјалних прилика у земљи порекла дужника. Изложеност Банке ризику земље је на прихватљивом нивоу.

Детаљан приказ и објашњење ризика којима је Банка изложена у свом пословању је представљен у тачки 4. Управљање ризицима у Напоменама уз финансијске извештаје.

14. ДРУШТВЕНО ОДГОВОРНО ПОСЛОВАЊЕ

Посебан допринос очувању и повећању вредности корпоративног имиџа давале су активности из области друштвено одговорног пословања (ДОП), које је Банка пажљиво бирала и подржавала и у којима је активно сарађивала са својим партнерима. Банка је пожелела добродошлицу на свет свим бебама рођеним 1. јануара, поклон штедњом у износу

од РСД 20.000. Настављена је акција за опремање болница и породилишта „Заједно за бебе“, у оквиру које је почетком године дониран инкубатор Општој болници у Вршцу. Редовне активности у области друштвене одговорности прекинула је ванредна ситуација у земљи изазвана пандемијом корона вируса. Банка је одговорила на овај изазов процедурама које су омогућиле пословање и у овој ситуацији, као и усмеравањем средстава на ванредне набавке и донације медицинског материјала и опреме за болнице. На почетку пандемије, донирано је РСД 8 милиона Републичком фонду за здравствено осигурање за набавку респиратора, а у сарадњи са Фондом Б92, хитно је дониран инкубатор за породилиште болнице Драгиша Мишовић, које збрињава труднице и новорођену децу са дијагнозом COVID-19. Овој болници у истој донацији, поклоњено је 100 неинвазивних маски које замењују интубирање пацијената код коришћења респиратора и пацијентима значајно олакшавају процес лечења. Крајем године финансирана је и набавка више хиљада маски за потребе Инфективне клинике у Београду, а извршена је и набавка 4Д ултразвучног апарата за ГАК Народни фронт.

За своје ангажовање и помоћ медицинским институцијама у борби против пандемије вируса Covid-19, Комерцијална банка добила је признање које, поводом Националног дана давања, додељује Српски филантропски форум.

Све спроведене активности Комерцијалне банке ад Београд у овој области прати одговарајућа ПР подршка, без које савремено тржишно пословање не може да се замисли, а која се нарочито показала као неопходна у ванредним околностима у којима смо се нашли 2020. године. Банка је квалитетно, јасно и циљано комуницирала са својим „стејкхолдерима“, како би их правовремено информисала о свим изменама које су пратиле пословање, као и безбедносним процедурама које је спровела. Тиме је постигнуто међусобно разумевање и задржано поверење у Банку, што доприноси унапређењу стеченог имиџа и репутације.

Маркетиншке активности Банке

Маркетинг активностима у 2020. години наставило се са промоцијом производа и услуга, како постојећих, тако и нових, уз константно подсећање и освежавање брэнда. Претходну, 2020. годину, обележиле су кампање у вези са постојећим производима и услугама Банке, као што су кампања за

готовинске кредите и кредите за рефинансирање, аграр кредите, стамбене кредите, платне картице итд.

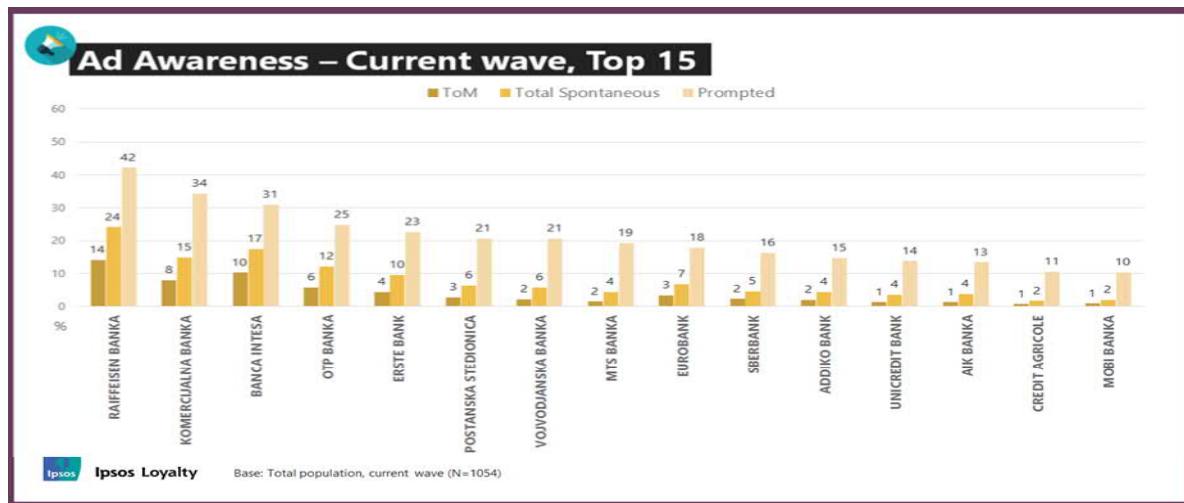
Имајући у виду ванредну ситуацију у земљи услед пандемије корона вируса током првих месеци 2020. године, и даље током целе 2020. године услед лоше епидемиолошке ситуације, поред традиционалих канала комуникације, настављена је свеобухватна комуникација преко интернет презентације Банке и друштвених мрежа: „Фејсбук, Твитер, Јутјуб, Инстаграм, Вибер, Линкедин“. Поменути дигитални канали максимално су допринели информисаности клијената за време трајања ванредне ситуације, јер су информације ажуриране на дневном нивоу. На овај начин су ефекти комуникације били на највишем нивоу, с обзиром да су се искористиле предности и традиционалих и модерних медија. Комуникационе поруке усмерене су на

позивање клијената на самозаштиту и смањење присуства већег броја људи у затвореним просторијама, као најважнијим превентивним мерама, као и на коришћење електронских сервиса Банке – услуга мобилног и електронског банкарства, банкомата и платних картица. Маркетиншка и ПР комуникација усаглашена је са укупним пословним активностима Банке у вези са пандемијом (мораторијум о отплати кредита, исплата пензија, обавештења о промени радног времена експозитура, кредити за подршку привреди и др.)

Због акутелне епидемиолошке ситуације, нажалост, отказани су сви сајмови и друге манифестације на којима је Комерцијална банка имала пријављено учешће за промоцију својих производа и услуга.

Спроведене кампање, иако у значајно смањеном обиму, биле су интегрисане, што значи да су координисале бројне комуникацијске канале путем којих смо слали јасну и привлачну поруку о Банци и њеном производу.

Примећеност рекламних кампања банака у Србији (банкарски Омнибус, новембар 2020. године)

Све маркетиншке активности су пропраћене на web страници: www.kombank.com, као и на званичним налозима Банке на друштвеним мрежама.

15. РЕАЛИЗАЦИЈА БИЗНИС ПЛАНА БАНКЕ ЗА 2020. ГОДИНУ

15.1. Реализација плана биланса стања за 2020. годину

Реализација Бизнис плана Банке за 2020. годину одвијала се, у односу на иницијално планиране услове, у значајно измењеним условима пословања. Појава и ширење пандемије вируса COVID-19 уз неопходност предузимања читавог низа здравствених мера, одразила се на привредну активност како у међународном окружењу тако и у Србији. На основу свеобухватног пакета мера које су предузете и које се предузимају од стране Народне банке Србије и Владе Републике Србије, очекује се да дође до опоравка привредне активности током 2021. године. Према последњој процени Републичког завода за статистику пројектован је пад БДП-а за 2020. годину од -1,1%. Пројекција кретања БДП-а за 2021. годину је задржана на нивоу од 6,0%⁹². У складу са одлукама Народне банке Србије Банка је у току 2020. године понудила застој у отплати обавеза (први, други и трећи мораторијум) дужницима по основу кредита, гаранција, акредитива, дозвољеног прекорачења рачуна и других кредитних производа. Банка је у складу са законским прописима и препорукама институција за јавно здравље и Владе Републике Србије предузела све неопходне мере да се све пословне активности Банке, у измењеним условима, обављају уз пуну заштиту запослених и клијената.

Р.БР.	ПОЗИЦИЈА АКТИВЕ	ОСТВАРЕНО У 2020.	ПЛАН ЗА 2020.	ИНДЕКСИ
1	2	3	4	5
	АКТИВА (у милионима РСД)			
1.	Готовина и средства код централне банке (ЦБ)	80.045	68.858	116,2
2.	Хартије од вредности	153.776	148.428	103,6
3.	Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	18.142	12.693	142,9
3.1.	Кредити	4.273	3.954	108,1
3.2.	Остали пласмани и потраживања	13.869	8.739	158,7
4.	Кредити и потраживања од комитената	189.296	197.714	95,7
4.1.	Привреда (кредити)	78.833	86.121	91,5
4.2.	Становништво (кредити)	108.586	111.202	97,6
4.3.	Остали пласмани и потраживања (прив+стан)	1.877	391	480,1
5.	Инвестиције у зависна и придружена друштва	3.434	3.434	100,0
6.	Основна средства и инвестиционе некретнине	7.865	7.781	101,1
7.	Остала актива	6.870	7.873	87,3
8.	УКУПНА АКТИВА	459.428	446.779	102,8

- Стање готовине и средстава код ЦБ је веће у односу на планирану вредност делимично због мањег обима пласмана средстава у кредите од планираних и мањег пласмана у РЕПО операције са НБС.
- Позиција хартије од вредности је већа у односу на планирани обим за износ РСД 5.348,3 милиона као резултат повећане инвестиционе активности у нове хартије од вредности Републике Србије дужих рокова доспећа.
- Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација су већи од плана за РСД 5.449,1 милион првенствено услед већег стања средстава на девизном рачуну.
- Кредити привреди реализовани су на нижем нивоу у односу на планирану вредност за крај 2020. године услед смањене квалитетне тражње, неизвесности проузрокованих ефектима пандемије COVID-19, негативних ефеката ванредног стања на услове пословања привредних субјеката.

⁹² НБС, Макроекономска кретања у Србији, јануар 2021.

- Пандемија COVID-19, и сви пратећи ефекти су утицали да пласмани становништву на крају посматране године буду незнатно мањи у односу на планирани годишњи обим.
- Мањи раст кредитног портфолија од планираног на крају 2020. године надомештен је растом пласмана средстава у хартије од вредности у односу на планирани обим (3,6%).
- Вредност основних средстава и инвестиционих некретнина Банке је незнатно изнад планираних величина за крај 2020. године.
- Остала актива је реализована на мањем нивоу од планских величина (12,7%)

Р.БР.	ПОЗИЦИЈА ПАСИВЕ	ОСТВАРЕНО У 2020.	ПЛАН ЗА 2020.	ИНДЕКСИ
1	2	3	4	5
	ПАСИВА (у милионима РСД)			
1.	Депозити и обавезе према банкама, фин.орг. и ЦБ	19.533	15.604	125,2
1.1.	Депозити	18.553	14.624	126,9
1.2.	Кредитне линије	977	979	99,8
1.3.	Остале обавезе	3	1	281,0
2.	Депозити и остале обавезе према комитентима	358.155	348.795	102,7
2.1.	Привреда	47.903	50.800	94,3
2.1.1.	Депозити	47.765	50.760	94,1
2.1.2.	Остале обавезе	138	40	344,8
2.2.	Становништво	310.252	297.995	104,1
2.2.1.	Депозити	309.269	297.128	104,1
2.2.2.	Остале обавезе	983	867	113,4
3.	Субординиране обавезе	0	0	-
4.	Резервисања	2.529	2.062	122,7
5.	Остале обавезе	5.123	4.643	110,3
6.	УКУПНО ОБАВЕЗЕ	385.341	371.104	103,8
7.	Акцијски капитал и емисиона премија	40.035	40.035	100,0
8.	Резерве из добити и нераспоређени добитак	34.052	35.641	95,5
9.	УКУПНО КАПИТАЛ	74.087	75.676	97,9
10.	УКУПНО ПАСИВА	459.428	446.779	102,8

- На крају 2020. године, и поред негативних ефеката пандемије депозити становништва достигли су износ нешто изнад планираних величина за крај 2020. године (4,1%).
- Депозити привредних субјеката су испод планираних вредности за 5,9%.
- Депозити банака и других финансијских организација су изнад планираних вредности за крај 2020. године за 26,9%.
- Позиција резервисања (за судске процесе, дугорочна примања запослених, губитке по ванбилансној активи) је забележила раст на крају године у односу на планирани обим (22,7%) у највећој мери због пораста резервисања за судске спорове.
- Укупан капитал Банке, на крају 2020. године је нижи од планираног (2,1%) услед мањег износа оствареног добитка у односу на план.

15.2. Реализација плана биланса успеха за 2020. годину

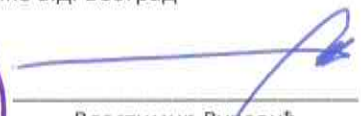
Р.БР.	ПОЗИЦИЈА	ОСТВАРЕНО У 2020.	ПЛАН ЗА 2020.	ИНДЕКСИ
1	2	3	4	5
	(у милионима РСД)			
1.1.	Приходи од камата	13.201	13.456	98,1
1.2.	Расходи по основу камата	-1.132	-1.144	99,0
1.	Добитак по основу камата (1.1.-1.2.)	12.069	12.313	98,0
2.1.	Приходи од накнада и провизија	6.697	6.834	98,0
2.2.	Расходи накнада и провизија	-1.822	-1.688	107,9
2.	Добитак по основу накнада и провизија (2.1. -2.2.)	4.875	5.146	94,7
3.	Нето курсне разлике и промена вредности (девизна клаузула)	4	0	-
4.	Нето расходи умањења обезвређења финансијских средстава, која се не вреднују по фер вредности кроз БУ	-1.072	-1.294	82,9
5.	Остали пословни приходи	-174	517	-
6.	Оперативни расходи	-11.510	-11.465	100,4
7.	ДОБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ПОРЕЗА	4.193	5.217	80,4

- Реализовани нето добитак по основу камата, у току 2020. године, је мањи од планираног за 2,0% као резултат делимичног изостанка планираних пласмана, привреди и становништву, као и нижих активних каматних стопа на тржишту. Због свега наведеног, укупни приходи од камата су мањи од планираних за РСД 255,2 милиона. Укупни забележени расходи од камата, у току 2020. године, нижи су од планираних за РСД 11,8 милиона.
- Нето добитак од накнада и провизија, остварен у току 2020. године, је нижи од планираног за 5,3%. На висину нето добитка од накнада и провизија значајан утицај имали су негативни ефекти пандемије COVID 19 (изостанак дела прихода од накнада платног промета и прихода од употребе платних картица).
- На крају 2020. године остварени су нето расходи по основу обезвређења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха у износу од РСД 1.072,0 милиона док је планом био предвиђен нето расход у износу од РСД 1.293,9 милиона.
- Реализовани оперативни расходи су већи од планираних величина за РСД 45,9 милиона, највећим делом услед признатих обавеза по годишњим наградама запосленима на терет оперативних трошкова 2020. године.
- Реализовани су нето остали пословни расходи (РСД 173,8 милиона) на крају 2020. године док су у истом периоду били планирани нето остали пословни приходи (РСД 517,2 милиона), највећим делом због већих расхода резервисања за судске спорове.
- У периоду јануар-децембар 2020. године, обележене пандемијом COVID-19, остварен је добитак пре пореза од РСД 4.192,8 милиона.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д. Београд

 Др Мирослав Перић
 члан Извршног одбора

 Властимир Вуковић
 председник Извршног одбора

Комерцијална банка АД Београд
 НЛБ Група